

ענין ראשון

בנאיה. בית היים צלדו אחד בית דירה לשראל ובלדו האחר צרכי"י ויש בו חלונות פתוחות ומוכר לבנה"י ליכנס בבית והסור להם ליכנס לצ"ע ויש סכנה שכתמה החלון. ולפי מה שכתב הר"ק ז"ל ב'ה' טומאת מת ה' נראה שליון הכתים עומאים שבהו"ל ז"ל אי כוח מתח תוחי הקן זיון 'ואכסדראו' שרי ליה לכהנא למיעל וליחבז בנו ביתא שדק טומאה ללאת ולין דק טומאה ליכנס כרתקן זיו טומאה טובב לת הכי' ואלל כפתח שלש אלכשו' עומאה צב"ל כלי' שכתתיו עמאים כך היא גרסא ונרסח הרמב"ם ז"ל וכן מלאתים במשני' והיא תימה. ורבינו שמשון ז"ל גרס טוראים וליונו ענין לדון הזה. וסוף המשנה הוא עומאה תמחור ר' אליעזר מטמא את הבית ור' יוחנן מטמא. ובינו דק"ל כר' יוחנן לנבי ר' אליעזר וגם במס' נדה (ז' ע"ב) אמרו שאין הכנה כר' אליעזר כדבר טהרות אלל כדברט כלבו' זו אינה אחת מהם אלא אלו הכתים שיש בהם זיון בולטין מאחילין על הקבר טהורין הן ונכספין שם הכתים לפי שאין דרך טומאה ליכנס לאלל ללאת ומשנה זו היא צב"ל מ"ד ממס' אהליות (מ"ד) ובסו"ס מקום לא נמלא על משנה זו לשון זה שבי' ר"ף ז"ל שאין דרך טומאה ליכנס אלל צב"ל דבינה (י"ד ע"א) ובפרק בתרא (ל"ז ע"ב) מייחו מתני' וצב"ל דהלכות (מ"ג) נמת שהוא בבית ולו פתחים הרבה כולן עמאים שאם יש חקירה על הפתח מכהון כלים שחתח התקרה עמאים אע"פ שהפתחים נעולים לפי שדרך הטומאה ללאת ועדיין לא הוכרר צלוחה שמה י"א. ואם נפתח אחד מהם הוא טמא וכוון עהורין שהרי דרך הטומאה ללאת מהפתח פתוח ושאר הפתחים הנעולים טהורים אלל הם היו פתוחים אע"פ שחשב להוליאו מלמד מקן כולם עמאים קן הוא פירוש משנה זו לרש"י ז"ל וכן פירשה הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה. וצב"ל מה' עומאת מת. וכן פירשה רבינו שמשון ז"ל וקף ע"פ שכתלפי' בעמאל. ומה ששינוי בחוכמה' בבתיים הפתוחים להכסדר' והמת צלחת היה אם היה דרכו של מת ללאת בחצר בית שער והכתים טהורים זכן היה נכנסה הנכונה כער פירשה הרמב"ם ז"ל בהשגו' דמיירי דבגון שיש דרך להור מלד אחד ופתחי הכתים שהם להכסדרה מניפין והרמב"ם ז"ל נרסחו סמוכים ומשנה זו של זיו פירשה הוא ז"ל שאין עומאה שכתוכו עממאה הבי' לפי שאין זיון פותח טפה ורבינו שמשון ז"ל פירשה בענין אחר ולא ילא ממשנה זו היחל כלים צב"ל אם יש עומאה תחת זיו הסוכב אם יש בו פותח טפה אלל נראה בנדון הזה הכתים הם טהורי' ממה ששינו צב"ל ממס' אהליות (מ"א) מגדל טמא עומד ביום וכו' היה עומד בתוך הבית עומא' בתוכו הבי' עמא טומאה צב"ל מה שכתבו עהור לפי שדרך הטומאה ללאת ואין דרך הטומאה ליכנס ויזולא בו שנינו שם (מ"ב) תבינה המגדל והביזוזה צנמרי' צב"ל העור והרוכז (ק"ה ע"ב) ואע"פ שהבי' שיש בו פתחים הרבה אם הם כולם פתוחים כולם עמאים אע"פ שהכב להוליאו כאלל מהם וכן ז"ל שיש בו פותח טפה מציא את הטומאה אפי"ה כשמת צב"ל מה שכתב המגדל טהור שלפי שאין דרך להכניס המת צנמגל לא נגור בו חו"ל דמוכה צב"ל משהו מלחמה (מ"ד ע"א) שאין בכל זה אלל גורה דרכו וכמו שבי' רש"י ז"ל צטירקא קמא דבינה וצפרק טהור והרעוב וכן בהסכמה הסכימו כל המפרשי' ז"ל שאין בכל זה אלל גורה דרכו. והוא הדין לדון הזה שאין דרך להוליאו המת מהקבר להכניסו בכתים שאין לגור עליו ואם הי' לריך סתימה הי' לריך להטמו בפשוטי בלי עץ העשויין לנחת כמו שהזכירו חז"ל צפרק בני העיר (כ"ז ע"ב) עשויין צב"ל אלל סתימת סככה אינה כלום ואלל העשוי ללורה אם יש שם חור כמלא מקרה במקום אחד כדברי בית הלל כמו ששינו צפרק שלשה עשר ממס' אהליות (מ"א) ובמס' צבור' צפרק על אלו מומין (ל"ז ע"ב) וצב"ל (י"ז מ"ב) ממס' כלים פירשו במשנה מלה מקרה שהוא כשיעור פהודין ושם פירש הרמב"ם ז"ל שהוא כשיעור חזי' זון משקלו שמינה גרברי שיעור ועכנה שכ' הרמב"ם ז"ל בלשון המשנה הוא סריגות ורפסות העולה מזה הוא שהכתים הם עגורים ונכספין שם הכתים ואין לריך סתימת צהלון ואלו הי' לריך סתימה סתימת הסככה אינה כלום אם יש. צב"ל במקום אחד חור כשיעור זון קטן הנהוג אללנו שמשקלו שמונה גרברי שיעור' שודאי אלו החלונות עשויין ללורה הם של"ס יכתמום לגמרי :

ענין ג

כתבתי מה שכתבתי לענין הכתים אשר עליו נעשה ונגמר התיקון אלל לפי המסופר לנו אלל לענין להחפול שם כ"ז שאין בי"אחמו ארבעה עשרים נראה כיון שדינו כקבר סתום וצקבר סתום אסור להחפול חוץ ארבע אמו' ואע"פ שצב"ל סתום שלא פול אח פלימיו דלמרי' צב"ל השותפין (י"ב ע"א) שמעמא כל סביביו כ' רש"י ז"ל ורבינו חננאל ז"ל פירשו אפילו אין שם זיון בולטין ורבינו שמשון ז"ל חלק עליהם דקראו אם יש זיון בולטין ותחתיהם טהורים כלים שאם לא פין אח פלימיו אינו אלל סתום בעלמא ומסתמא יפריזוהו ויולא המת דרך שם. אלל פין אח פלימיו מסמא כל סביביו שהזיון שפציו מאחילין על הכלים שאין ידוע צלוחה פתח ילא המת. וכי האי גוונא שנינו במס' אהליו' המת צב"ל ולו פתחים הרבה וכו' מתיחין כמו שכתבתי למעלה והזקיקו לרבינו שמשון ז"ל לומר כן דקטיא ליה על פירוש רש"י ז"ל ורבינו חננאל ז"ל הא דלמרי' צב"ל בטוטה צפרק משוח מלחמה (מ"ד ע"א) חזר הקבר העומד' בתוכה עהור משוח דמסיימי מחילת' בית נמי למה מסמא כל סביבו (ה"א) מסיימי מחילתא אלו הן דברי רבינו שמשון ז"ל ואע"פ ש"ל להעמיד דברי רש"י ז"ל ודברי רבינו חננאל ז"ל שיש לחלק בין בית סתום לחצר בית הקבר' כי מחילת חצר הקבר המגולה אין דינה כקבר וביח' סתום המחילת' פלגן דין כקבר כיון שהוא סתום מ"מ רבינו שמשון ז"ל מודה הוא בנדון שלפנינו שצב"ל עס ההיכל שהוא על הקבר אלל אחד שהטומאה היא מחפסעטו ככל הכי' ומשום הכי הכתים נאסרים ליכנס שם. א"כ המחלול שם הוא כמחפול צב"ל הקבר' ודבר זה אסור הוא בלי ספק ואע"פ דצפרק (מלחמתי) [מי שמחין] צברכו' (י"ח ע"א) משמע דדוקא בתוך ארבע אמו' הוא דאסור. אלל חוץ לארבע אמו' מותר וצפרק משוח מלחמה (מ"ד ע"א) אמרינן דמת חופס ארבע אמו'. הי' אפשר לומר דדוקא צב"ל מגולה כחצר הקבר שהרי הקבר אינו חופס אלל ארבע אמו' כדאי' החס. אלל צב"ל מקור' כמו ציה"כ' זה היה אפשר לומר דכל הכי' הוי כד' אמו' לענין איסור חפלה כמו שהוא לענין עומא' אלל לכהנים אלל צפרק בני העיר (כ"ז ע"ב) משמע דברי להחפול בו ולה הולרכו לעשו' מחילה אלל לכהנים. אלל מ"מ חוץ ד' אמו' הדבר פשוט שהוא אסור שהרי דינו כקבר סתום. וכל היבא דליכא למימר הכי וליכא למימר הכי. ואפשר להגן ללאת ידי כל הספקו' המחפסקט צוה אין רוח חכמים נוחה הימנו. גם כי הדבר מבושר שיתקיים צב"ל השוכן אחס בתוך קומאוחס. ואע"פ שיש מעזיבה מפסקת כיון שהכותל הוא צב"ל על הקבר הכל עמא אפילו עשר עליו' זו על גב זו כדאי' צב"ל שביעי (מ"א) מחלול'. וגם להייה ס"ח על גבי קברים צלל ספק הוא אסור משום לועג לרש כדלמרי' החס (צברכו' שם) לא יקף חרס צב"ל הקבר' וס"ח צורעו וכדלמרי' צב"ד אבו' נזיקין (י"ז ע"א) צענין ס"ח ע"ג מסה אטויה לא ממחין וצפרק אלו מנלחין (כ"ה ע"א) אמרינן כי נח נעשיה דרב הונא צבור לאטוחי ס"ח אערסיה אמר להו רב חסדא מלחא דמחיים דליה לא סבר השחא נקיס ונפציד ליה ובר' זה ק"ו שאם לתלמידי חכמים שקיימו החורם ויכולין עליהם לומר קיים זה או למד זה מה שכתוב צוה אסור כ"ש שאסור לעשו' כן צקברי עמי הארץ. אי משום לועג לרש. אי משום זילוחא דמ"ח והגלוים ז"ל אסרו להייה ס"ח על גבי מעותו של ח"ח צשמו הספדו' כמ"ח הרמב"ם ז"ל צב"ל צבר חורת החרס וביח' זה דינו כקבר סתום צלל חקון וצחקון ילא מכלל קבר ושפיר דמי להכנס בו הכתים ולהחפול בתוכו ולהניח כהיכל ספר תורה :

ענין ב

ההיכל הוא צב"ל על גבי קברים ומחללה לא הי' סתום סביב הקברים אלל הי' כפיין כמין אכסדרה והוכרחו לסתום אותם כפיין כתימה נמורה ועכשו כותל ההיכל וההיכל הם צב"ל על גבי קברים שאין להם פתח צב"ל מקום ונראה שהכתים אסורים ליכנס להיכל. ודבר זה למד ממה ששינו צב"ל ג' ממס' אהליות (מ"ז) צב"ל שהוא קמור תחת הבית וכו' יש בו פותח עפה ואין בי"אחמו פותח עפה עומאה בתוכו הבית עמא ופי' זה הוא שיהי' סתום שופטין והוא מוכוה ור"השו הוא כנוס בבית ור"השו האחר הוא חוץ לבית ויש וילאין השופטין וקתני שאם צב"ל בי"אחמו פותח עפה שבתים עמא אם יש שם עומאה צב"ל אע"פ שאינה בבית אלל צרהש האחר שהוא חוץ לבית הבית הוא עמא לפי שהטומאה היא מחפסעט כלל הכי' הוליו' ויש בו פותח עפה וליכא יכולה ללאת לפי שאין בי"אחמו פותח עפה והיא צוקעת ועולה. ופי' רבינו שמשון ז"ל דהאי דסיני בי"אחמו פותח עפה היינו כשלין-הבני' בו אלל כוזה מן המת פתחו עפה אלל אם הוא מת שלם שפתחו ד' עשרים כמו ששינו שם לריך שיהי' בי"אחמו ד' עשרים וכו' פירשו בחוכמה' דהלכות וכן כ' הרמב"ם ז"ל צב"ל מה' עומאת מת. ובחוכמה' דבתרא אמרו שקבר דוד וקבר הולדה שהיו צירושלם ליון מספין אותם לפי שמחילות היו לכן ועומאה יזולא לללל קדרון וא"כ דבר פשוט הוא שהיכל הזה עמא הוא שהרי אין בי"אחמו ארבע' עשרים והיינו כקבר סתום שהוא עמא כל סביביו כמו ששינו שם צב"ל נפש אטומה אם היה מקום עומאה עפה על טפה על רום טפה בטוטה צב"ל מ"מ עמא מפסי שהוא קבר

אלף (מ"ג)

שאלה ד ראונו הקדים שני חדרים בחלרו שימכרו ויקנו דמיה ס"ח ויש פלוו כתובת אשה וצבל חוכות ונכספתא אם יקפי' הקדש

חלמסאן

כחול אינם נאמנים. ומה שחוקק דברך מהסיה (כ"ג קפ"א ס"ח) דער זאגט כחוב בשנת דמכשרי' ל' אינו חוקק הספרים לא כחוב שחמנו בו כיום שנת שאם כתבו בן פסולין הן אצל כתבו שחמנו להם הדברים באותו יום ומלוי שהיה שנת לפי חשבון ימי החדש ואינו מעמידין אותם בחוקק כשרות שלא חתמו בו כיום שנת וברי' זה יס' בו אחד משי דברים או הדברי' נמסרו להם בפ"ט וכתבו זמנו בשנת וברי' זה מאלוה וכשר או הדברים נמסרו ב' בשנת וכתבו זמנו בשנת' והוא מוקדם ופסול. ואלו דיים להקל שהשטר בחוקק כשרות וכן פירשו הגאונים ז"ל וכן נרא' דלחוקין סודי בשקרי' לא מחזיקין כדא' בפ' השותפין (ז' ע"ג) אצל שטר שזולע בנדרו שהיום שכתבו בו שהוא ש"מ ה' ברי פסול הוא כלי ספק והחולק פ"ו לא ידע דדיי' ממונו' לא כלום והדבר ברור ג"כ למאן דנחית לעומקא דדינא שאפילו על פה אינם כשרים בעדות זו ונראה מדברך כמה שכתבת שראית טעם הכשר שערך טוב המוקדמים שהוא כשר מפני שטעו בשנות המלך או בחדש מלא וחכר שוב ירדת לסוף דבריהם שהכל הוא דבר אחד שטעו בשנות המלך מפני טעות חדש מלא וחכר דבא' ודאי נאמין דטעו בשיפורא דירחא כדאית' בסנהדרין (ס"ט ע"א) אצל שטעו בשנות המלך בלא טעות מלא וחכר אינם נאמין:

תג

ענין ח מעשה אירע במקומכם שולד בן יוס' ח' ב' ימים לחדש אב ויהי יום ח' ללידתו יום ט' באב שבו יום לום ואביו משעת לידתו אמר שלא ימול אותו עד מחרת היום שהוא יום ט' ללידתו כדי שיוכל לשמוח ולשמח בסעודת המילה ואחם אמרתי לו כי אפשר לתקן הסעוד' מן המנח' ולמטע' ולאכול אותה בליל' ולא שמע אליכם וימול הילד ביום ט' ללידה ויצא עליו כל המדי' ויש אומרים כי המיל' נעשית באיור וכשר בתי' ויחייב לקבל חרם ונדוי ואתה חפשת בספרים אם יש עליו עונש ולא מלאת אלא מה שכתבו שמי שלא מל ביום ח' בכל יום עובר כעשה ולא מלאת שהעובר בעשה הוא יידון באלו הדייני' אלו הן תורף דברך. ועתה מה אשיב אחר שנעשה מעשה באיור אצל כדי שלא יודגלו לטעות בן אכחוב מה שג' לי בזה:

תהלה יש לך לדעת כי מי שאינו בקי בדייני' מפני מיעוט הגל התלמוד ומפני העדר הספרים יש לו ללכת אחר המנהג כמ"ש בירוש' בפ"ה ממס' מנשר שי (ה"ג) וביצמו' פרק אלמל' לכ"ג (ה"ב) ובפ"ה ממס' פאה (ס"ו) אם הלכ' היא רופפת בדרך ראה אף הלבוש נוהג ונהוג כמותה. ומעולם לא שמע שחתכנו המילה ליום ט' מפני כבודת המיל' שלא חפשה ביום לום ואדרב' כוהגין כשהמיל' היא באותו יום מכיין שם הילד מנחם כמו שאם תהי' המיל' ביום פורים מכינים אותו מרדכי. ואחר זה אודיעך כי הסכלתם עשו וגדול עונכם מנשוא כי המיל' בזמנה נחמה שנת לרח' אללה ושלל בזמנה לא נחמה שנת לרח' אללה וא"כ עיקר מלואת אינה אלא ביום ח' כמו שנו' בפרק ר' אליעזר (קל"ג ע"ה) שהמיל' שם שמיני למטותי חשיבי ואם שנת שהיא שקולה כנגד כל התור' והמחלל שנתה כפרה היא שחיתתו צביל' כמו סיוד פסודה זרה כמו שאמרו בראשון מחולין (ה' ע"א) וכן של כל הנביאים דן לסקילה עליה כמו המגדף. וזה קודמת לתור' כמו שנו' בפ' שלח שאכלו (מ"ח סע"ג) שהמיל' נכרתו עליה ג' ברייתו' וחרו' לא נכרתו עלי' אלא ג' ברייתו' וא"כ אף דחיתם אותה מפני פסודה קלה. והנה הסעוד' היא סעוד' של מזוה כשנעשית המזו' בהלכתה שתי' המזוה עיקר והסעוד' טעמה לה אצל לעשות הנחת הכרם עיקר והמזו' טעמה לה אין זו סעוד' של מזוה שיהי' ת"ח ראו' ליהנו' ממנה ואלי קורא ע"ז כורתי ברייתו עלי זכתי כי זכיהם כלתם אונים. ועליהם אני קורא וזריתי פרש וכו' ויודאי שהסעוד' כשנעשית המזוה כהלכתה היא סעודה של מזוה ולולא לערא דיוקא היינו מזכין ששמה' במעונו כמו שזכר (בשני) [בראשון] מכתובו' (ח' ע"א) ועליה אמר דוד שש אבני על אמרתך לפי שפרשת מיל' למרס כבדו אמיר' לא בלשון דבור ועליה אמר למלכה על השניית על המיל' שנחנה בשמיני כמו שזכר בפרק התכלת (מ"ג ע"ה) אצל כשנעשית שלא בזמנה ועבר כעס' היא מזוה הבאה בעצרי' שהיא אפילו כשנעשית בשמיני והיא כשרה כל היום האירסה התור' שחששה בדרך כמו שזכר בפ"ה ממס' (ד' ע"ה) ובפ' ח"ל הממונה (כ"ח ע"ג) דורזין מקדימין למלואת ושיהי' העושה אותה זרי' ונשכר וזה שאפילו נעשית באותו יום ואחר אותה עד לערב אינו מאויריים וכ"כ אם עבר כל אותו יום וכן כל אותה הליל' באיור עשה שהוא שפל ונשכר ואין לו שבר עושה מזוה כשעשה ומכר שכרו של חיי העו' מפני האז' של חיי שעה ואלו ידעתם כמה חביבה מזוה כשעשה לא הסבחתם על ידו לעשותה שלא בזמנה. ובתורת כהנים שנינו ר' שמעון או' חביבה מזוה כשעשה שהקטר חלבים כשרים כל הלילה ודומין את השנת כשעונו ואין ממחזיקין להם שיקרבו כמולאי שנת וכן הכיאה במנחו' פרק רבי' ישמעאל (פ"ג ע"א) ובספחים פרק אלו דברים (ס"ח ע"ג) בן בראשון מקדושין (ל"ג ע"ה) ובפ' אלו עריפות (ל"ד ע"ג) אמרו גדולה מזוה כשעשה שהיא אין בעלי אומיני' רשאי לעמוד מפני ת"ח ועומדי' מפני עושה מזוה כשעשה. והם המביאים כיכורים לירושלם וכן אמרו כי מי שלא קרא ק"ש בעונתה אש"פ שאם עבר זמנה קורא אותה בנרכותיה שבר ק"ש ויהי' לי שבר ק"ש בעונתה לא יהי' לי כמו שזכר בראשון מברכו' (י' ע"ג) ואמר' בדרש קהלת חביבה ק"ש בעונתה מאלף עולות שהכיל זוכה וא"כ חביבה היתה המיל' כשעשה מאלף עולות למזבח וכ"כ מאלף סעוד' להנחת הכרם. ואלו נעשית המזוה כשעשה לא היתה מעטתה מפני זה הסעודה של מזוה אם לא נעשית באותו יום ה' איפשר לעשותה למחר וזה' לו שבר מילה

ענין ז שטר לואה שהזמן שכתוב בו הוא י"ו בסיון וכתבו כי הדברים נמסרו להם בעשור האחרון לירח אייר ומאלו כי באותו זמן היה ברי' וכן הודו העדים אלא שטעו בין חדש לחדש. והדבר פשוט שהשטר פסול שפדים שחומתי' על השטר נעשה כמי שחוקקה עדותו בנ"ד כדאית' בס"ק (דקדושי' [דגיטין] ג' ע"ה) ובפ' ד' דכתובו' (י"ח ע"ג) ואלו העידו בנ"ד כמו שכתוב בשטר עדותו בטעו ונשטרי' חוב המוקדמין ש' רש"י ז"ל (כ"מ ע"ג ע"ה) שהוא כשר לגבו' מפני חזין והקשו ע"ז והלא עדים פסולים הם שהקדמו הזמן הולרכו לתת טעם כגון דטעו בהיה' דרב אשי א"כ כגון דטעו בשיפורא בין מלא וחכר כגון שטעה המלך ביום שלשים של אר' וכסבורים שבניסן ועמד וכותבין באלר הגל' שזה רששו' והשטר הוקדם בטעו' שאינו יודעין עיבורו של חדש או שהיו אנוסים מחמת נפש' ונדע על פי'ן או ע"פ אחרים אצל שטעו בין חדש לחדש שאין טענה לטעותם אינם נאמנים בזה. וב"ש אם כתב יום יולא ממקום אחר דאפילו בשטרי' חוב המוקדמין שהירושלמי אומר שהם עומים נאמנים להכשיר כשידענו טענת פטותם. כתב הרמב"ן ז"ל שאינם נאמין אלא כתב יום יולא ממקום אחר אצל שכתבו בן יולא ממקום אחר דאפילו ח"כ בזה ובשטרי' חוב המאחרין שהם כשרים פירש הרמב"ם ז"ל בפירוט המשנה באחרון משיבית שהיא כגון שלום בניסן וכתבו השטר באייר. ולפי פירוש זה לא הוכיז בחבורו בהלכו' מלוא מה שהטלו בפרק מי שמת (ק"ז ע"ג) שאינו כשר אלא בכתב ל' דאקנה שלא העלו בן שם אלא כשכתבו השטר יום ההלוא' ואיחרו הזמן דאי לא כתב ל' דאקנה אתי ממטרף לקוחו' שלא לדון אם קנה נכסים בן ההלוא' לזמן השטר ומכרן עמן הדין ל' לאמין אף בזה ובשטרי' חוב המאחרין אצל אם לא נכתב בשטר יום ההלוא' אלא בזמן הכתוב בשטר הרי באותו יום היו כבר ללוה אותן נכסים ואם טרפן המלוה כדן טרפן זהו פירוש של הרמב"ם ז"ל בשטרי' חוב המאחרין והטולה ממונו' לפי דעתו. ובפ' אחד דיני ממונו' (ל"ב ע"ה) מוכח דמיירי שההלוא' היתה בניסן וכתב זמן השטר באייר ומש"ה אמר' התם דאיפשר דהיה וחקיר' ונרא' מדברי הרמב"ם ז"ל ששק נכתב בשטרי' בניסן והזמן הכתוב בו הוא אייר שאינו כשר סרי' עדות שטר היא. אש"פ שהרמב"ן ז"ל מכשיר בזה לפי שכיון שהורע כמו של מזוה שאינו סודף אלא מאייר ואיך רשאים הם העדים בכך ואי אהו לאמלוכי בו אמר' לכו יולו חתימו שהמלוה רולא לזון בנכסיו וכן אמרו בירושלמי דשביעית המאחרין כשרים מפני שהוא מוריע את כחו אצל שיכתבו העדים בחדם שהוא ברי' שהוא ש"מ לקיים דברי' נרי' לפי הזמן הכתוב בשטר כדברי ש"מ להוריע כח הירוש' אינן נאמנים ודבר זה פשוט הוא. וכל מה שרשמתי הוא שאף כע"פ אינם נאמנים והוכחתי זה מלשון הרמב"ן ז"ל שכ' בחידושו' אצל אם כתבו בניסן והקדמו זמן מתשרי שטעו פסולין הם שאין אלו ראו' לעדות אם אינן בקיאי' בדבר זה. ועוד שהרי שקר העידו דלאו כשטרי' הוא אלא בניסן מתכתי עוד שאפילו יגידו טעותם להאמינם שטעו בין חדש לחדש והדברים נמסרו להם בעשור האחרון לירח (ניסן) כיון האין תאחר' החתימו' לשבעה עשר בסיון הקודם לו ובחד שיפורא טעו אינשי בתי' שיפורי' לא טעו אינשי ועד רוכה דירח' טעו אינשי טפי לא טעו. ומה שחוקק דברך להאמינם לפי שאין הזמן מעכב בשטר אש"פ שהוא עדות שאין אתה יכול להויר'. אינו חוקק שאש"פ שאינו מעכב אם כ' בטעות פסול זה דומה לשם עירו ושם פירש שנתה שאינו מעכב ואם שיה פסול. ומה שאמרת שהערי' נאמני' לומר שלא תהיה מה שפי'ן זה לזה שאינו אומר דבר ממה שהסירו והכי קבוי' מוכיח עליו אצל שיעידו באיש שהוא ברי' לפי הזמן הכתוב בשטר שהוא

קונטרס על הענין הנזכר

מעשה אירע במקומכם שולד בן יוס' ח' ב' ימים לחדש אב ויהי יום ח' ללידתו יום ט' באב שבו יום לום ואביו משעת לידתו אמר שלא ימול אותו עד מחרת היום שהוא יום ט' ללידתו כדי שיוכל לשמוח ולשמח בסעודת המילה ואחם אמרתי לו כי אפשר לתקן הסעוד' מן המנח' ולמטע' ולאכול אותה בליל' ולא שמע אליכם וימול הילד ביום ט' ללידה ויצא עליו כל המדי' ויש אומרים כי המיל' נעשית באיור וכשר בתי' ויחייב לקבל חרם ונדוי ואתה חפשת בספרים אם יש עליו עונש ולא מלאת אלא מה שכתבו שמי שלא מל ביום ח' בכל יום עובר כעשה ולא מלאת שהעובר בעשה הוא יידון באלו הדייני' אלו הן תורף דברך. ועתה מה אשיב אחר שנעשה מעשה באיור אצל כדי שלא יודגלו לטעות בן אכחוב מה שג' לי בזה:

תהלה יש לך לדעת כי מי שאינו בקי בדייני' מפני מיעוט הגל התלמוד ומפני העדר הספרים יש לו ללכת אחר המנהג כמ"ש בירוש' בפ"ה ממס' מנשר שי (ה"ג) וביצמו' פרק אלמל' לכ"ג (ה"ב) ובפ"ה ממס' פאה (ס"ו) אם הלכ' היא רופפת בדרך ראה אף הלבוש נוהג ונהוג כמותה. ומעולם לא שמע שחתכנו המילה ליום ט' מפני כבודת המיל' שלא חפשה ביום לום ואדרב' כוהגין כשהמיל' היא באותו יום מכיין שם הילד מנחם כמו שאם תהי' המיל' ביום פורים מכינים אותו מרדכי. ואחר זה אודיעך כי הסכלתם עשו וגדול עונכם מנשוא כי המיל' בזמנה נחמה שנת לרח' אללה ושלל בזמנה לא נחמה שנת לרח' אללה וא"כ עיקר מלואת אינה אלא ביום ח' כמו שנו' בפרק ר' אליעזר (קל"ג ע"ה) שהמיל' שם שמיני למטותי חשיבי ואם שנת שהיא שקולה כנגד כל התור' והמחלל שנתה כפרה היא שחיתתו צביל' כמו סיוד פסודה זרה כמו שאמרו בראשון מחולין (ה' ע"א) וכן של כל הנביאים דן לסקילה עליה כמו המגדף. וזה קודמת לתור' כמו שנו' בפ' שלח שאכלו (מ"ח סע"ג) שהמיל' נכרתו עליה ג' ברייתו' וחרו' לא נכרתו עלי' אלא ג' ברייתו' וא"כ אף דחיתם אותה מפני פסודה קלה. והנה הסעוד' היא סעוד' של מזוה כשנעשית המזו' בהלכתה שתי' המזוה עיקר והסעוד' טעמה לה אצל לעשות הנחת הכרם עיקר והמזו' טעמה לה אין זו סעוד' של מזוה שיהי' ת"ח ראו' ליהנו' ממנה ואלי קורא ע"ז כורתי ברייתו עלי זכתי כי זכיהם כלתם אונים. ועליהם אני קורא וזריתי פרש וכו' ויודאי שהסעוד' כשנעשית המזוה כהלכתה היא סעודה של מזוה ולולא לערא דיוקא היינו מזכין ששמה' במעונו כמו שזכר (בשני) [בראשון] מכתובו' (ח' ע"א) ועליה אמר דוד שש אבני על אמרתך לפי שפרשת מיל' למרס כבדו אמיר' לא בלשון דבור ועליה אמר למלכה על השניית על המיל' שנחנה בשמיני כמו שזכר בפרק התכלת (מ"ג ע"ה) אצל כשנעשית שלא בזמנה ועבר כעס' היא מזוה הבאה בעצרי' שהיא אפילו כשנעשית בשמיני והיא כשרה כל היום האירסה התור' שחששה בדרך כמו שזכר בפ"ה ממס' (ד' ע"ה) ובפ' ח"ל הממונה (כ"ח ע"ג) דורזין מקדימין למלואת ושיהי' העושה אותה זרי' ונשכר וזה שאפילו נעשית באותו יום ואחר אותה עד לערב אינו מאויריים וכ"כ אם עבר כל אותו יום וכן כל אותה הליל' באיור עשה שהוא שפל ונשכר ואין לו שבר עושה מזוה כשעשה ומכר שכרו של חיי העו' מפני האז' של חיי שעה ואלו ידעתם כמה חביבה מזוה כשעשה לא הסבחתם על ידו לעשותה שלא בזמנה. ובתורת כהנים שנינו ר' שמעון או' חביבה מזוה כשעשה שהקטר חלבים כשרים כל הלילה ודומין את השנת כשעונו ואין ממחזיקין להם שיקרבו כמולאי שנת וכן הכיאה במנחו' פרק רבי' ישמעאל (פ"ג ע"א) ובספחים פרק אלו דברים (ס"ח ע"ג) בן בראשון מקדושין (ל"ג ע"ה) ובפ' אלו עריפות (ל"ד ע"ג) אמרו גדולה מזוה כשעשה שהיא אין בעלי אומיני' רשאי לעמוד מפני ת"ח ועומדי' מפני עושה מזוה כשעשה. והם המביאים כיכורים לירושלם וכן אמרו כי מי שלא קרא ק"ש בעונתה אש"פ שאם עבר זמנה קורא אותה בנרכותיה שבר ק"ש ויהי' לי שבר ק"ש בעונתה לא יהי' לי כמו שזכר בראשון מברכו' (י' ע"ג) ואמר' בדרש קהלת חביבה ק"ש בעונתה מאלף עולות שהכיל זוכה וא"כ חביבה היתה המיל' כשעשה מאלף עולות למזבח וכ"כ מאלף סעוד' להנחת הכרם. ואלו נעשית המזוה כשעשה לא היתה מעטתה מפני זה הסעודה של מזוה אם לא נעשית באותו יום ה' איפשר לעשותה למחר וזה' לו שבר מילה

עילה בזמנה ושכר סעוד' שהרי סעודו' ר"ת וכן סעודה פורים שחל ט"ו של אדר בשבת היו פושין אותה לאחר השבת כמו שאמרנו בירושלמי וכן כתב רי"ף ז"ל בס"ק דמגיל' והא סעוד' שה' מדברי קבלה אם לא איפשר לפשותה בזמנה מאחריו אותה למחר כ"ש סעוד' של מילה שאם ז"ל ה' איפשר לו לעשותה בלוחו יום שאחריו אותה למחר ושפיר דמי וכן נוהגין כשהמיל' היא כפרת שנת שפושין הסעוד' ציום השבת. ויותר קרוב ה' לפשו' סעודה בלוחו יום לפעור על עשה של דברי קבלה ולא לפעור על עשה של שהאיסור באכילה בט"ז אינו אלא עשה של דברי קבלה והמיל' בזמנה היא עשה של דברי תורה וזה אפילו ה' יום המיל' בת"כ עלמ' כ"ש כשהוא לאחר ט"ז מפני הדמיו' כמו שה' בשבט זו שיש לו קולא אחרת שהרי אמרו בס' קמח דמגיל' (ה' פ"ב) שרבי ה' ראה לפקוד ט"ז לגמרי כשחל בשב' ואמר הואיל וחדתי ארתי ואע"פ דלא רצו לו דוקא שלא במקום מלוא אבל במקום מלוא ה' אפשר להחיר לעשות הסעוד' בלוחו יום ובמגיל' מפניה שנו אמר רבי אלעזר בר לודק אפי' הייתי מבני סנאה מבני בנימין וחל ט"ז בשב' ודמיו' עדי לאחר שבת והתענונו בו ולא השלמנוכו מפני שיום טוב שלנו ה' והחל הכריחה הכיאה בגמרא בס"ק דתפניו' (י"ב ע"א) ובס' בכל מערבין (מ"א פ"א) ומכאן למד רבינו יעבץ ז"ל כשה' בעל ברית ביום העתה אב שנת' לאחר שבת שהתפלל מנח' בעוד היום גדול ורחץ ולא השלים אותו לפי ש"ט"ע שלו הוא זהו מהנגן של חסידים ואנשי מעשה שנהפך אללם לשון של מלוא לא מה ששתיים אחת להפך ששונה של מלוא' לאכלו' ישנה כמנהג נשי' ועמי הארץ לשמחם בקמיכם. ומה שאמרתם שלא מלוא בשום ספר שי"ר בזה אלא איסור עשה אבל שיה' בזה עונש יבירי אדם לא מלוא בשום מקום וכי מי זוער העורר בנש' ואפי' אין יקר המלוא' בעיניך אלא מפני רצונו במוקם מלוא' עושה יותר גדול יש למי שמחליף פניו לומר מלוא זו היא יבירי ולא חששתי לעבור על דברי קונו ומרפ"ה נעטם מפני שנתעלל בה שנאמר ויפגשוהו ה' ויקש המינוי כמו שזכר במסכת נדרים (ל"א ע"ב). ואמרתם הוא שאמר שעבר על עשה לא יתנה לו חררה עושה אלא שיהיה עול' לאחר שיעשה תשוב' כמ"ש בתורה כתיב והע"פ שבעש' תשוב' אינו זו משם עד שמוחלין לו כמו שהזכירו בחתרון מיומא (פ"ו ע"א) העולם היא דורון כמו שהזכירו בזבחי' בס' ראשון (ז' פ"ב) שאם לא עשה תשוב' הוא זכר רשעים תופעה והיום שאין לנו עולה קורא בס' עולה ומתכפר לו כמו שהזכירו בחתרון ממנו' (ק"י ע"א) וזהו אחר שעבר על עשה אבל קודם שעבר והמלוא' לפניו ואומר' לו עשה אותה וחינו רואה לעשותה מכין אותו עד שחלף נפשו כמו שאמרנו בפרק הכותב (פ"ז ע"א) לרידך דלמרת פריעת' ב"ה מלוא הוא א"י אמר לא יחלה לי למעמד מלוא מחר אמר לי' חנינא כד"ל בנחמה לא חששה אבל בנחמה עשה סוכה איני עושה לולב איני נוטל מכין אותו עד שחלף נפשו ואפי' ביום ח' למילתו ה' מותר לכס להכותו ע"י עבדים עד שחלף נפשו לפשו' מלוא בזמנה אבל אחר שהתעללם בזה בלוחו יום ועבר היום והשלים מלוחו אין ענין עונש כדאי אבל אחר שזכר מלוא בזמנה בעול' הכה ודי לו בעונש ח"ן. ויותר קשה הוא מעונש נדוי ואע"פ שאמרנו שזה היא מלוא על הכה ואם לא מל אחרו חביו היא מלוא על כ"ד כמו שהזכירו בראשון מקדושין (כ"ט ע"א) כשאין חביו כאן אבל כשאביו כאן אין מלוא זו מועלת על כ"ד שהרי אמר' בס' החולין אין אדם מל כן איש בע"כ והע"פ שיש מפרש' אותו ענין גר הלא להתנייר אבל בס' הערל (ע"א פ"ב) אמרו בענין מילה זכריו ומעבכתו מלוא עשה שחם היה האב חבוש בבית האסורים שאין הבן שמו ביום ח' שחל ערב שבת ושם פ"י רש"י ז"ל שאין מלוא על אביו אלא אחרים. והרמב"ם ז"ל כ' בס' ראשון מה' מילה אין מליין בנו של אדם שלא מדעתו אלא א"כ עבר ונמנע. נראה מדבריו שאם לא עבר ונמנע אלא שהוא מתפלל בה אין חייבין לעשותה בזמנה אבל היו חייבין לכופו אפילו פ"י הכחות כיון שלא ה' לו אונס כמו שכתבתי :

לאישרדמניא

ענין ה מעשה היה פה באלגרי בחור אחד מאי סרדלתיא שמו יהודה בר יצחק שדך בחורה אחת מאלגרי הנזכר ששמה בלנקה בת ר' יצחק הלוי י"ע והבחורה הנזכר היא ברשות אמה ובפל אמה ואחר זמן מה מילאה הבחורה הנזכר מהיות לאשה להבחור הנזכר ושדכה עליה ברצון אמה לבחור אחד שמו קרשקש הכרס ר"ה פה היום באלגרי הנזכר ואחר שדך אחד ששדכה הבחור קרשקש הנזכר ראה קרשקש הנזכר לקדש בלנקה הנזכר' וכאשר שמע יהודה הנזכר שדע' הבחורה בלנקה הנזכר להתקדש ולהנשא להבחור קרשקש הנזכר קרא יהודה הנזכר רוב בני קהליו י"ו לפ"ה ופרסם שם כרבים שתשמר הבחור' בלנקה הנזכר שלא תחבל קדושין מיד הבחור קרשקש הנזכר כי היא מקודשת מיד יהודה הנזכר ודעתו ודעת רוב קהליו ה' כי יהוד' הנזכר עשה אז מרוב כעסו נגד הבחורה הנזכר על אשר מילאה בו כי הרהיק את עדי עדי קדושין ואמר כי בפני שני אורחים אשכנזים אשר עברו פה שתי שנים קודם זה המחלוקת אמר שפני האורחים הסס קדשה והרול' לשקר ירחיק את עדי מה עשה קרשקש הנזכר הלך בבית אחד מהעיר הוואח אשר היתה שם הבחורה בלנקה הנזכר עם אמה וקדשה שם בפני שני עדים כשרים. אחר כל אלה הדברים היתה קטטה בין שני הבחורים הנזכר על בחור' הנזכר והלכו י"ב בפני החלטים המגביים והביש כל אחד דינו לפני החלטים הנזכר ואז א"ו החלטים לנאמני קהליו י"ן שיבררו אכשם חכמים ונבונים מהמגמלים אבס בתוך קהלנו ויהי' כה בהם לפטוע ע"ז המחלוקת כפי דיני ישראל ובררו ג' ב' דינא ע"ז וקבלו עטנו' כל אחד ואחד מהנזכר וטענת בלנקה הנזכר' שאמר' שמעולם לא קבלה קדושין מיד יהודה הנזכר כי אם מיד הבחור קרשקש

הנזכר וקבלו עדות הפדים שהפירו שקדש קרשקש הנזכר הבחורה בלנקה הנזכר בפני אמה ובראונה ככתוב בארובה בתוך הפירות הנפשו' ע"ז מש' אב כ"ד אשר הוצרכו ע"ז ואחר שראו בית דין עטנו' כל הנזכר ורלו להסיר ריב ומחלוקת וקטטה מהנזכר ופסקו גור דינא שחלף מזה ומהו בלנקה הנזכר' ותאשר פטור' משניהם ותלך ותנשא למי שתלך ולפי הנשמש תוך בני קהליו י"ן מפ' נשים שהי' דעת הבחורה הנזכר' ודעת אמה שתוך ימים מופטים חלך הבחורה בלנקה הנזכר' ותנשא לבחור קרשקש הנזכר מה פשה יהודה הנזכר עם קלח יחידים מבני קהליו י"ן המחזיקים בידו סבבו עם החלטים המלכיים שיקבלו עליהם יהודה וקרשקש הנזכר שבעה חמורה ובכח חרם שלא יוכל אחד משניהם לקדש ולישא הבחורה הנזכרת כל ימיהם לעולם והבחור יהודה הנזכר כאשר ידע כי הבחורה בלנקה הנזכר' לא רתה לחוה בשום פנים אמר שהוא יסבב שלא יתאהב לו ימיו לפולס אך בנחת שיבצע ע"ז הבחור קרשקש הנזכר כמוהו אז ענה קרשקש הנזכר שלא יבצע בשום לך ולפי דעתו כי על זה ה' ממאן קרשקש הנזכר ליבצע כאשר היה אהב מאד הבחורה בלנקה הנזכר' והיא ג"כ אהבת אותו. אחר זה ברא קלח יחידים להשתדל עם נאכדס קרשקש אב הבחור קרשקש הנז' וחלו פניו בכל לב שיבצע עם הבחור בנו קרשקש הנז' שיקבל עליו בשבעה חמורה ובכח חרם שלא יקדש ולא ישא כל ימיו לעולם הבחור' בלנקה הנזכר' ובהחור קרשקש הנזכר' מחזיק בדעתו שלא יקבל עליו השבע' הנזכר בשום לך לפולס אחר זה הלך יחיד אחד להשתדל עם נאכדס קרשקש ועם בנו קרשקש הנזכר אשר ע"פ יקבל עליו קרשקש הנזכר' השבע' הנזכר' כי אם אין קרשקש הנז' רואה דעת הארון הפרנס לשים קרשקש בחפיה ולענותו בכבלי ברזל ולהענישו ממון ומרוב יראתם מאלו הדברים כמוכרחים להליל ממונם והיה נאכדס קרשקש הנזכר שיכריח בנו הנזכר שיקבל עליו בשבע' ובכח חרם שלא ישא כל ימיו לעולם הבחור' הנזכר' וכן עשה הבחור הנזכר' כמוכרח' לבלאח לרין אביו נשבע קרשקש הנזכר' השבעה הנזכר' לפי מה שהוא אומר עתה שלא נשבע ברצון גמור אמנם בשעת השבע' הודה בפני פ"דים בשבע' הנזכר' שהוא נשבע בשם שלם ובנפש חפלה והבחור יהודה הנזכר נשבע ע"ז בשבע' וקבל עליו בכח חרם שלא ישא כל ימיו לעולם הבחור' הנזכר' ואחר שמונה ימים אשר קבל עליו יהודה הנזכר' השבע' נשא אשה חמורה אחת מבני קהליו י"ן ואחר זה י"א קול בבני קהליו כי קרשקש הנזכר חמור כי השבע' והחרם אשר קבל עליו שלא ישא הבחור' בלנקה הנזכר' (אומר כי השבע' והחרם אשר הוא נשבע) היו בלונס ואבד אין מקום לשבעה בנחת והדברים האלה הניפו לפני הארון הפרנס כאשר שמע הארון הפרנס כי אהבת הבחור קרשקש הנזכר יתרה על הבחורה בלנקה ואשר בלנקה חפלה ג"כ מאד ליבשא לבחור קרשקש הנזכר רואה הארון הפרנס לו ח"מ להחיר שבע' זו הנזכר לבחור קרשקש הנזכר כדי שיוכל קרשקש הנזכר לקדש ולישא הבחורה בלנקה הנזכר' ואנו ח"מ כאשר ראינו כי המחלוקת רבתה על זה בתוך בני קהליו בשנה ששפדנו קבלנו על פלמנו שלא להחיר ולא לאסור ואמרנו אל הארון הפרנס כי י'תקדש ע"ז הענין חכמים גדולים ממנו ולא לזה לנו ח"מ הארון הפרנס מאד דרוגינו המלך דלרצון י"ה ובקנס מאה פרחים דלרצון להעיד כלל הפולס מהעניינים הנזכר בחתימת ידינו ויוסס לפני מורים הוראות בישראל . והם ברוב חסדם כתבו דפחם בחתימת יד כבודם בחר הטוב על דבר השבעה הנזכרת ואמננו חתומי מטה כמו מלואים מהארון הפרנס להעיד כלל הענין כחכמו באמונה מעשה שה' כך ה' ובעדות נאמ' חתמנו שמונתה פה בשבעה עשר יום אחדם ככלו שנת חמשת אלפים ומאה ושמנים ובה לבריאה עולם . אשתרוק ברון הלוי . שמואל בר רפאל :

הדברים יראים שפוטם שבעה זמא אפי' לא אמר השבעה שאלונס

היתה יש לה יתרה אפי' שלא במקום מלוא דמאי שנה אשאר

מאוס לזמן מתירין אלא ברנזים הוא שברי יש להם הנאה בקיום השבוע' אלא שמת מינה שאפי' כשיש הנאה למשיב כיון שלא קבל השבוע הנאה בשעת שבועתו יש לה היתר שלא ברנזים מכל אלה הדברים הנזכר לכם שאלתכם שבועתו יש לו היתר אם לריכס היתר. אבל מהנאה אינה לריכ' היתר דק"ל דנרדי אונסין מותרין כדאי' ב' ארבעה נדרים (כ"ג ע"ג) וק"ל כשמואל (שם כ"א ע"ג) דלוינס לריכס שאלם לחכם דהא תנא חני ארבעה נדרים היתר חכמים ומד מנייהו נרדי אונסין ואת"ג דרב חסי ס"ל התם דלריכין שאלה לחכם לא ק"ל הכי משום דלישנא דמתניתין דייק כוותיה דשמואל ועוד דבמס' גזירות בפרק הריני נזיר (י"א ע"א) שנינו יודע אני שהנזיר אסור בזין אבל סבור הייתי שחכמים מתירים אותי מפני שאין אני יכול לחיי' אלא בזין ומפני שאני קובע מתיס הרי זה מותר ורבי שמעון אומר ואוקימנא פלוגתיהו (שם ע"ג) בנדר לריכסין וקא מיסלגי בפלוגתא דשמואל ורב אמי רבנן סברי כשמואל ור"ש כרב חסי ובזין דשמואל קאי כרבנן ק"ל כותיה ובזין דק"ל דנרדי אונסין אינם לריכס היתר ה"ל שבועת אונסין איני לריכ' היתר. והכי אמרינן בשלישי משבוע' (כ"ו ע"א) האדם שבוע' פטר לאונס וכן בפרק ארבע' נדרים (כ"ז ע"ג) אמרינן גודלים לחרמין להורגין ולמוסין וכולי בית שמאי אומרים ככל נודרין חוץ משבוע' ובית הלל אומרים אף שבוע' וק"ל כב"ש. ובלשן הזה ב' הרמב"ם ז"ל בפ' שלישי מהלכות שבועות כל השבוע שבועה מארבע מיני שבוע' הללו באונס הרי זה פטור ואחד השבוע מתחלתו באונס או שבועת ונאנס ולא היתר לו לקיים שבועתו או שהשיבו אונס וכו' ובודאי שזה שבועת כרי שלא יסיר ממון או שלא יעני ככל רגלו אונס הוא ואפילו אונס ממון על יד גויים הוא אונס באונס הגוף מדאמר בפרק הגזול בהרא' (ק"א ע"א) ממונא של ישראל כיון שגפול קיד גוים שוב אין מרחמין עליו מדכתיב בדרך עלפו שכבו בראש כל חולות כחול כמחר כדאי' התם. וכ"ש כשיש שום אונס הגוף ודבר זה פשוט הוא ואפי"ם שלא עשו אונס אלא שהיו מתיימין עליו ויש כח בידם לעשו' כן מקרי אונס מדאמר בס"ק דגישין (י"ד ע"ג) אומרים כפותו כופתין הרוגו הורגין אלו הרנו דוסתאי מי נתן לאכא בזן כמותי אחר לו בני אדם הללו קרובים למלכו' הם' אחר לו הן וכו' כדאי' התם הרי שנקרא אונס מפני ההפחד' אם יבולין גש' אפי"ם שלא עשו ממש' וכן כ' רבינו הנהל ז"ל בפרק חזקת וכן הרמב"ם ז"ל בפרק עשירי מהל' מכיר' וכן פרש"י ז"ל בפרק היוזקין (ל"ה ע"ג) במשנת לקח מסקריקין וכן כ' הרמב"ם ז"ל בפ' חזקת ואפי"ם שבשעת שבועת אחר לפי העדים שהוא נשבע בלב שלם ובנפש חפלה לא מפני זה נסתלק שם האונס מעליו. שכסם שהיה' השבועה באונס כך היו העדים באונס וכשארם מוסר מודעה אפילו בעל המודעה אין הביטול מוטיל כלום. שכסם שהיה' המכיר' או נחית בטע באונס. כן ה' הביטול באונס. וכן נראה ממה שכ' הרמב"ם ז"ל פרק ששי מה' גיעין על כן אנו מזכירין לומר בעטול מודעי ומודעי דמודעי ובדון הזה אפי"ם שלא היתה שם מסיבת מודעה כלל. ואפי"ם לא היתה לנו ידיעה באונס אלא מפי עלמו אינו נריך שאלה לחכם שכל אדם נאמן על עמו כמאה איש כדאי' בכריתות בפ' אמרו לו (י"ג ע"א) וכדמוכח בס"ק דמלבי"ם (ג' ע"א) וכן כ' הרשב"א ז"ל זהו לשון. אפילו לא הוכרחו באונס כלל אלא שאומר הוא עשויי שהי' אונס באותה שעה אונס הנזיר מיקרי וא"ל שאלה לחכם וא"ל להכיר באונסו אלא במכר בלבד. אבל בנט ובמת' לא כדאי' בפרק חזקת (מ' ע"ג) וכ"ש באיסורין שכל אחד נאמן על עמו שאל"כ באלו ואלמר שלא לפתוח לאדם אלא בפתיים שיש בהם עדים ואנו מכירין בהם שהם כן כמו שהוא אומר עד כאן לשון הרב ז"ל. וכן כתב הוא ז"ל בתשוב' שהפילו נשבע על דעת רבים איין בכך כלום אולי כתבתי בתשובה שהפילו נשבע על דעת המקור אינו נריך היתר שיהיו כהנתי שבאונס הית' השבוע' כשאומר על דעת המקור הרי הוא כאלו אמר אל אלהים הוא היודע ועד שאני מפני האונס איני נשבע ואם בעיקר השבוע' הוא נאמן לומר שבאונס הית' וכ"ש אם אינו יודעים אונסו שהוא נאמן לומר שמה שאמר שהוא נשבע בלב שלם ובנפש חפלה שפני האונס אחר כן ואפי"ם שבשנודרין למוכסין לריכ' שפיקור בלבו מה שאומר בפיו גזון שיאמר בלבו קונס אחתי נכיתה לי איש כדאי' בפרק רביעי דנדרים (כ"ח ע"א) ואם לא נשבע בלבד לעקור הנדר כמו הגדון שבפניכם הנדר הוא קיים זהו כשהאנס אינו אונס אותו לאסור אשתו אלא שיהיו לו מכס ואם עושה שהוא של בית המלך ופטור מהמכס ומאמת דבריו נדרו או שבוע' ואומר קונס אחתי נכיתה לי אם אינם של בית המלך אבל אם האנס אונס אותו באיסור אשתו ואומר לו אם לא תאסור אשתך שבועתה אטעה לך כך וכך איני לא עקר הנדר בלבו אינו נריך היתר וק"ל האדם שבוע' פטר לאונס וכמו שכתבתי למעלה כך ל"ל העולה מזה הוא שבועתו זו אינה לריכ' היתר ומי שלבו נוקפו ורזיה לאת ידי כל מערער יש לה היתר בשלש' הדיועין' ושפיר דמי :

מפני

דרכי שלום ולהשבות מלחמה וקריאת חגר בין איש ובין אחיו ובין בעל דינו דברים עליו ונזכר. ולהפיק רגון השואלים שמנס שמה זית זך בראש אמיר. וצדקה הזית כח' ילחתי משעת העולה וצדק במקום גדולים להשתלח כמפתח חונר. כי הכל מסייעין למלחמת שמים להכניס כלה בית אישה ולהוליא' ממסגר. ואומר מה לי לזרה זאת שלום עליך נפשי כי יעול ביתי במגעול ונזכר. ואיך אלא לריכ' מהר וטוב הוא שיעש' עלמו פסה ונזכר. ולהבדיל ולשבת דביתו כמפתח אדם לשבת בית ולעבור את חלל הכסור יפגר. גם כזה לא נזכר ד' והרשות נתונה לכל עת לדבר כסום עגור ומאפיץ ועגור. גם שם שיש גם חומר גם בתולה וכל אלה חממת לב קטון ולקטנה נזכר ונזכר. אולי יאמרו ואלו דבריו בעת רגון לזון הזוג נאם וידעו לרוב בפרי בן מנוכר פרה ורבה ודוגר. ויתדברו בית (ח"ג)

שאלה

שאלת למה נהגו היתר בהמאה ואיסור במצולת כי לפי דעת הרמב"ם (פ"ג מהמ"א הט"ז) החממה אינה מותרת עד שיבטלה והמצולת שהוא אסור משום גיעול נשים לא נרא' לך דתחם קדירו' איין בני יומן. עכ"ל :

תשובה

תחלת מה שיש לסיין בזה הוא אם איסור החממה הוא בכלל איסור גבינה אם לא כי אם נאסרה החממה' במזין אחד שם הגבי' אין לה היתר בשום פנים משום דדבר שאסור במזין לריך מנין אחר להיתרו ואפילו בעל טעם שהאיסור לא בטלה הגזירה וכבר הסכימו בגאונים ז"ל שהגבינה אפילו העמידו' בעשבים אסור' היא ואמרו כי יש ספרים בירושלמי שגורסין מחממה' ומלוחסיון ונביהן מ"ח דברים זה הירושלמי ודאי שבוש יש בו שהגבי' אינה מ"ח דברים לפי גמרא דין בפ"ק דשבת אבל הרשב"א ז"ל כ' שדין החממה כדין הגבי'. וז"ל שלא נאסרה החממה' פס הגבי' שהרי הטעמים שהזכירו בגבי' לא שייכי בהממה' כלל והרב' טעמים נאמרו בה (ע"ז ל"ה ע"א ע"ג) מפני שמעמידין אותה עבור קיבת נביל' ומפני שמחליקין פניה בזמן חזיר ומפני שמעמידין אותה בזמן ומפני שמעמידין אות' בשרק ערל' ואלו ה' איסור החממה' בכלל איסור הגבי' היו מקשין בנמרה אי הכי חממה' תשתרי שהרי חד מהני טעמי לא שייכי בה ויזון שלא נזכר עליה בכלל הגבי' אין לנו לאסור אות' מטעם נזיר' דגבי' אם אין טעם באיסור' ואחד מן הטעמים שהתנו בגבי' הוא משום נקור שהגויים אין חוששין לגלוי ובוה ז"ל שבדורות הללו לא חששו לגלוי. ואפי"ם שהרמב"ם ז"ל אומר שהגבי' אסור' משום טעם נקור אף במקומו' שלא נהגו לאיסור גלוי היינו דוקא בגבי' שנזכר עליה אבל כבר הוכחתי שהחממה' לא הית' בכלל אותה גזרה והוה טעמים של גאונים ז"ל שהתירוה כמו שכ' הרמב"ם ז"ל בפרק שלישי מה' מחלכות אסור' וכן כתבו רבותינו הנרפטים ז"ל שצדק' מקומו' נהגו בה היתר וכן נמלא שזהו אחד מהטעמים שבין אנשי מזרח ואנשי מערב. ומה שכ' הרב ז"ל שיש גאונים שחששו לה ללחוח חלב זהו לפי פירוש של רש"י ז"ל שפירש מה שאמרו בגמרא (שם ע"א) אי' בגבי' אי' איפשר לה בלא לחוח חלב דשמה ה' מנוד חלב שבנו ממנו חלב טמא ושא"כ בגבי' לחוח חלב ל"ת ז"ל שלא פירש כן אלא לפי שהקשו בגמרא פל ר' יהושע בן לוי ז"ל שאמר בעטם איסור הגבי' שהוא משום נקור אי הכי יבשה תשתרי לפי שאין מניחין אותו ליעש. בל ר' ירמיה ותיריך שאי אפשר בלי לחוח חלב כלומר שמה יש בגבינה גומות ובוחר אותם גומות נשאר זו ההלב ואחרו חלב לא נתייבש ויש בו ארס הנחה זהו פירוש ר"ח ז"ל אבל לחוח ללחוח חלב טמא אינו נכון. כי הגוי שידע שחלב טמא אינו פומד למה יערבנו עם חלב טמא שיהי' לחיבור עם הכסוי' בזה דבר אין לחוש כלל. ומה שאמרו בגמ' (שם ע"ג) בפנין חלב שחלבו גוי השתא דאתית להכי גבינה נמי איכא דקאי ביני טפי אינו לתת טעם לחבור גבינה כמו שפירשו בו הרב' מפרשים דמאי שייכא הכא והלא אין דבריו אלא בחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו אבל הוא לתת טעם למה אחרו חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו ולא התירוהו לעשו' בו גבי' דכיון דחלב טמא אינו עומד מה יש לחוש ונשאו ונתנו וזהו ובמסקנא אמרו שכל אפי"ם לעמוד על דבר זה לפי שאפי"ם נעמיד החלב ונשאו ונתנו גבי' יש לחוש שאם ישאר מהטמא ביני טפי. אבל מה שמעמיד העכו"ם בדימו. אין לחוש לתפורז' חלב טמא וזהו טעם היתר שהגו בו הגאונים ז"ל הראשונים ולא חששו ללחוחי חלב טמא כמו הגאונים האחרונים ז"ל ואלו היינו חוששים ללחוחי חלב טמא אם הית' מספקת תקנתו של הרמב"ם ז"ל בדישול יש לדון כי הראב"ד ז"ל וגם הר"מ ז"ל השיגו עליו שאין לוקחין מהטמא' דברים שיש לחוש לאיסור על סמך שגולו זה אינו כל כך קשה שהרי היו סבורים בגמרא שחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו שיהא מותר ללקחו על סמך תיקון לוי' שלא מלאו לו תקון אבל אמת הוא הדבר שהחממה היא מותרת מדין התלמוד. ולא היתה בכלל איסור הגבי' ואין בה טעם לאסור לא משום תפורז' ולא משום גלוי ולא משום העמד' בדברים האסורים. ואפי"ם שחולטין מקעט מים ומעדיין בעוד כן ליהעמידו לא חשיב מעמיד בדבר האסור עבור קיבת נביל' לגביה. לפי שאותו מים מותר' הם דביעבר משום דנותן טעם לנפש הם דתחם קדרותיה' איין בני יומן ומה"ט שרי' בגמרא כוספין של עכו"ם שהוחמו חמין בין ציורה גדולה בין ציורה קטנה כדאי' בפרק אין מעמידין (ל"ה ע"ג). ואף לדברי הרמב"ם ז"ל שחששו לחממה שבטלה עכו"ם לגיעולי עכו"ם החממה מותרת היא. אפילו נאמר שהמים הם אסורים משום גיעולי עכו"ם לא חשיב מעמיד בדבר האסור לפי שאין המעמיד בכלן הוא הפוליס האסור'. אלא רתיחת המים. ומדע' לך שהדבר כן שהרי בדימות החממה לריכס אין מים חמים. וכיון שאין ההממה אלא מכה רתיחה אפילו היתה הרתיחה במים אסורים

אסורים לא השיב הסגדה בדבר האסור שאין הסליטה כגוף עקר אלא פסל ולא יח' הפסל חומר מן הפיקר ומוזה הסעסע אין מחיכה שלר"י קליסע מפני שהיא בלועה מאיסור שאינו מספספ אסרת החי' הסמוכ' לה שציון שמחמת עמ' חיי' אסרת מחמת בליעת' הינה אסרת מה"ס . וכן כתוב בתוספת' ובספר התרומ' . הנה מני שאין הפליט' אשר צמים הרומחין נחשבת ממעיד אף המים הרומחין הבלועין ממנו' אינם נחשבים ממעיד בדבר האסור ואפי' נאמר שהמים פלגים הם אסורים מטעם גישולי עכו"ם כדפ' הרמב"ם ז"ל בחמח' המצולת שחושש לגישולי עכו"ם וכן כ' בפרק (י"ח) [י"ז הי"ח] מהל' מאלכות אסורות שהסופגין יש לחוש להם אף משום גישולי עכו"ם. כלומר כמו שיש לחוש להם לגשולי עכו"ם דפי' בפי' מהם גישולי עכו"ם כדמוכח בהיא דלש מלאכות בבת (פ"ג) [י"ח ע"ג] ולא התירו אלא פת פלטר משום חיי נפש . ובסופגין לא מלינו היחד דלאו פת מקרי לפני המוליא וברכת המזון וכיון שכן אסורים הם משום גישולי עכו"ם כ' הרב ז"ל דאף משום גישולי עכו"ם הם אסורים וכבר הגיע עליו הרב ר' משה הכהן ז"ל בזה של סופגין דהא ק"ל דסתם קדרות לאו בני יומן יניחו . ואולי נאמר דדעתו של רבינו ז"ל בסופגין ובחמח' מצולת שהוא סובר דכיון דתדיר למיפד הכי וזו היא לומנותו נאסרו משו' גישולי עכו"ם מחמת מתרי טעמי חי משו' דחשדין להו בני יומן חי משום דחשיב לכתחלי וכאלו מר' פש' בשבילי דודאי אסור וכדמוכח בפרק' קמח' דחולין (ו' ע"א) גבי האומר לשכנתו אשת ע"ה דאי אמר לה פני משליכי תשוב לכתחלי . וקדרות שאין בני יומן אפי' דמתן טעם לפגם הן אינו מותר אלא דיעבד כדאי' בס' בתרא דפ"ו (פ"ו ע"א) . וכיון שהפליטו שהחמח' בפי' מותרת בכל הסנה אף בפסח היא מותרת דמתן טעם לפגם אף בתמן כהנה מותר בהסכמת האחרונים ז"ל וכן התירו הגאונים ז"ל מטעם זה שמן דבש בפסח שציון שהזכר היחד בגמרא סתם לא מחמירין בכו בפסח טפי מכל הסנה שהטעם בהיתן א' משום נתינת טעם לפגם ולתערוכת איסור בעין לא חייצין דלחזוקי איסורא לא מחזיקין :

כשרים ואם המשיכו פסם שנים נפסל כולו ואשר נאסר נאסר לך כולו אם אחר הסמכ' חסרו מימיו י"ט סוף וירדו עליו מי נשמים והכשירו לארבעים ואח"כ חסרו פעם שלישית י"ט אם מי נשמים הכשירו כולו כאלו אין שם שוב ומותר לכתחלי להמשיך או אמר' אין מי נשמים מכשירין זולתי בפסח הנהו חסרון סג' כאלו הוי חלו פליו ופי' הממשיכ' נפסל כולו ע"כ מה שדראה מדעתך כי מקוה שהיו בו כ"א סוף והמשיכו לו י"ט סוף והשלימוהו ואח"כ חסר ועמד על כ"א סוף וירדו עליו נשמים והשלימוהו שהוא כשר אינו כן לפי סברת הראב"ד ז"ל שעליה בזה שאלתך כי אלו כ"א סוף יש בהן מהמים שהמשיכו עליה מתחלי שהם שאובין ואפי' שבהמשכ' בלו עליו כיון דליכא רביה בלא המשכ' הרי הוא פסול כאלו לא המשיכו וכל מקוה חסר שפסלו לתוכו ג' לוגין מים שאובים אפי' שפסלו עליו מי נשמים הרי הוא בפסולו עד שיא לא ממנו מלואו ועוד דמתן בפ"ג דמקואו' (מ"ב) בור שבתל' ופסלו לו ג' לוגין מים שאובין לפולס הוא בפסולו עד שיא לא ממנו מלואו ועוד וחיותו עוד הוא כרי שיחפרו בשלשת לוגין . ושלאלתך אם יש לה פנים היא במקוה שהיו בו שלשים סוף והמשיכו לו עשר סוף והשלימוהו ואח"כ חסרו ממנו י"ט סוף ועמד על כ"א שיש מהם לפי חשבון הראשון כ"א סוף מים כשרים ושפסלו מים שאובין ואח"כ נפלו עליו י"ד סוף מי נשמים והיו בו מ"ב סוף ואח"כ נתמטע ועמד על כ"א סוף וששית הרי זה כשר להמשיך עליו עד ארבעים סוף לפי שששית מהמקוה הם שאובין שהם ז' סוף ומ"ב וכשעמד על כ"א סוף וששית יש שם כ"א סוף מי מקוה ו' סוף וששית מים שאובין כיון שיש שם כ"א סוף משלים על החמשה ועשרים וששית י"ד סוף וחמש ששית ויהי' כשר . אבל אם חסר יותר ולא נשאר בו כ"א סוף וששית אינו כשר ע"י המשכ' לפי שלא נשאר בו כ"א סוף מים כשרים ואין רביה והמטעה צעיק וכ"ל לדעת הראב"ד ז"ל שציון שהוא פסול מקוה שיש בו מ' סאה מים כשרים ופסלו בו מ' סאה מים שאובין שאם לא חסר כלום הוא כשר . ואם חסר ממנו מ' סאה פסול משום דליכ' במקו' אלא מהל' כשרים ואין רובו צעיק דלחיתא בס' הפרל' (פ"ג ע"ג) כ"ש באלתך שבמקוה סוה שפסלו בו מים שאובין ולא הוכשרו אלו פסל לעולם מארבעים דחשיב' להכחו מים שאובין כאלו עתה נפלו ופוסלין המקוה אם לא נשאר שם כ"א סוף ומשיכו עליו לתשלום מקוה . וזהו כלל הדבר שכן הוא לפי דעת זו מים שבאו בהמשכ' ורביה במקוה חסר כמו ממלא כהנה למקוה שלם וזהו שדחשתי לך מסבירתי ופי' זהו ולעתה של הרב ז"ל חזל לדעת רבינו שמשון ז"ל וגם הרשב"א ז"ל הכריעו עמו לעולם מקוה כשר שפסלו בו מים שאובין ז"ל וכן מקוה חסר והמשיכו לו מים והכשירו אינו נפסל לעולם שהרי המים השאובין הם מרעין בתוכו ולעולם הוא נחשב כאלו היו כולו מי נשמים והביא דתן סאה ופסל סאה בפ"ג דמקואו' (מ"ב) וסירשו בס' הפרל' (שם) דכעין דישחיי רובו צמי פירות הוא . כדמוכח מתני' דהתם וכן כתבו ר"ת והרמב"ם והרא"ש ז"ל ולפי' דעת זו צין שנתמלא בהמשכ' צין שנתמלא צמי נשמים וחזר ומשיך לו י"ט סוף אם נשאר בו כ"א סוף ונחת הסכרה רחוי לסמוך עליה בשעת דהתק דודאי שאובה שהמשיכו הינה פסולה אלא מדרבנן ואם אפשר לנאת ידי כל הסבד' הוא הישר והנכון . ואם הוא שעת דהתק בתיסורא דרבנן אפשר לסמוך על המיקל כדיואל' בזה שהדעת מכרעת כן :

בגמרא אל החכם ה"ד עפרים י"א

ענין יב משפטי ה' אמת ועדות ה' לאמנה פתי מחכימת . יצירו וישררו נפש מתנמנמת . שוכבת נדממת . וכיונה מנהמת . ב' צרות מדת הדין מרשעים עין מעלמת . מחיה אותם ומחלמת . וקרנות' מרומת' . וכל חפסם משלמת . שמנס וקטרנס מפטמת . מלאו בחיכם כל טוב הטובה והכוסות' . וכרחם חז עליהם מרחמת . ועין עמלה עליהם פוחת' וסוחת' . ונפש הרוצחים לפי ה' יושב' שוממת . והלמו' עמלים הולמו' . ומחיהם הוממו' . ובחרז נוקמ' . אוזם לורמ' . ולבם מעטממת . גודרת בערם ודרבם חוסמ' . לא תלא כקטעת וגדמ' . תרחיק ממנה אוהב ורע כחשה מסוחמ' . מלולכת במומים ומזוהמת . וכחומם והתבשמ' . על זאת דלפס עיני מתוהב ומי דמעט זורמ' . ונפש זוממת . יתבה כחולמ' . וכאכן דוממ' . סוגרת פיה ונאלמ' . ולדעת זאת מפרמת . מה סבבה הגורמ' . וכי עמל הוא לעיני עדיה בולמ' . ותבש כשוממ' כמו גולמ' . אך רחיתיה מתחמת . כי פוגת הפולס הוא אל הרשע אשר הוא חי מדבר מת אינה אלא כאכן מסולמ' . מקלעת ומסקלת ורוממ' . מחרבת ומחרמ' . וכנגדה מתקוממ' . ובלבד שוממ' . ואם היום בגד שש לו רוקמ' . ועורר' תחשים עליו קורמ' . עוד מעט נזר דין עליו חותמ' . ועל הסוב' מתגממ' . ועם השופי אותה גוממ' . ובגדי יש מעליו פורמ' . מהטוב הלפון נפשו תלמית נכרת' ונדמת' ואם לא נפח לו מהחמ' . וכירה מסקת ולא קוטמ' . ונפש הדיק בטהרה חורמ' . ותאמר לה לא נעממת ממעשי' לא מתבייש' ולא נכלמ' . ולא בפסיה מכורכמת . רק מקוטר' ומבגממ' . ובנשימת נח מעטמ' . ומעט לרי ומעט דבש לאכול צעוק' קודמ' . ובצולם הבא הקין קיימ' . וכי רחיתי עולם עם האמ' ללחמת . והיא מתקלקמת וכנגדה מתעלמ' . וכן חורק' ומגומ' . משפחת ומחיימ' . אמרתי חולי אם נכשי עינה מרחות תהי' עולמ' . תהי' האמ' מתעורת ונכמי' . ותחלק התיזמת ותחל הפטמת והערב' נקטמ' . ע"כ בגדה ידי להיו' בשבת משימ' . וחזו המוטל עליה פורעת ונשיה משלמת . ודכרי ריבו' להסם ולפולס משלמ' . וכן מריבה מרעשת ארץ ופולמ' . סוגר' וסוחמ' . ובתוך שדה אהבה אלמו' השלום מאלמ' . ואחוק בספר ומש דעמי בו מסכמ' . ולהבחי' בדרך אמת נפש מאל שחל' מערבת ומשכמת :

ענין יא ומטעין הפולין המתלעעין בצידיהן שהוקף לך שנהגו כהן היתר במקום בני תור' ורחל' לך לאסור כמו העדשים שנהגו כהן לאסור וכן כתבו המפרשים איסורין שזה גם בגמרא (חולין ס"ז ע"ב) זכרו כמו העדשים לאסור . ולפי' פי' בעל ה"ג שפירש יתושין שבגלוסין באק"ל בלשון ערבי' ובאק"ל הם פולין ודע כי אלו ואלו שרין כן לאסור בלא בדיק' כי הרהש מלוי בהם משא"כ בלפולין שאין הרהש מלוי בהם אלא ההיתר הנהוג בפולין יותר מן העדשים הוא מפני הבדיק' כי נהגו לבדוק הפולין בתחלת חרותם לפנות מזה גרים . ואם לא נמלא חולב בין הקליפ' לפני ולא צין הפגל לאותן הרי מן מוחזקין שלא התלעעו בצידיהן וכיון שבדקו מהם שיפור סעוד' האשארים מאותן הכדקין הם בחוקת היתר ומותרין . על כן לא תאסור מה שנהגו בו היתר אבל רחוי לך ללמדם לפשו' בדיק' זו ויש לסמוך עליה שהרי בעודם לחין אין הרהש מלוי בהם וכולם אלו אוכלים אותם בליחות והמשה אינו אלא אם התלעעו בצידיהן אחר שנתייבשו וזו השמש רחוקה ובדיק' כזו יאלמו ידי ספק ונ"כ בספר מנחת הגדול כתב' בספרו כי אין לחוש אלא לאותן הגדלים שברביעין אבל אותן הגדלים בפולין פלגים דלאי לאחר שנתלשו גדלו ואין לחוש להם אלא"כ סירשו וכ"כ בספר הטורים (כ"י ס"ד) ויותר יש לחוש לאסור הסופגין שאחתם וכוה"ג בהם היתר בהוראת חכם שאפי' שאין לחוש בגישולי עכו"ם שסתם כלי עכו"ם אינן בני יומן ודיעבד מותר כמו שהתירו ליבא מהם כוססין וסמן ודבש ולא חשיב לכתחלי' אבל יש לחוש מפני גישולי עכו"ם שהם כוססין שהריסא אין בה משום גישולי עכו"ם לפי שהסתייבם נאכלין כמות שהן חייב אבל אחר שנטעמו אין הקמה נאכל כמות שהוא חי ולפי' לולי שהרכבה פיקר היינו אוסרין אותה מפני הקמה ואפי' הסופגין יש בהם משום גשולי עכו"ם ולא התירו אלא פת פלטר ואפי' לחוד ובשול לחוד . והרמב"ם ז"ל (פ"ג) מהמ"א (י"ח) אסרין אף משום גישולי עכו"ם אלא שהרב ז"ל משה הכהן ז"ל הגיע עליו דעתו . והכלל אומר לך כי מה שמבדקין עליו המוליא מותר אם הוא של פלטר והמבדקין עליו בורא מירי מזונו' אסור והסופגין כיון שפושין פי' משקין אין מבדקין עליהם אלא בורא מירי מזונו' ושומר נפשו ירחק מכן ומפולס לא פשט היתר זה במקומו ואפי' מתיר הקוראל' שהרי פת היא ומבדקין עליה המוליא והקוראל' שמה שהיא חלת להם ובלשון חכמי' מקראות בפרק ראשון של מס' סהרות (מ"ז) מקרא' הנושכ' זו בו וזכירושלי חלה על הקורן שחתן תחיה ותרגום חלה גרסא בעמט שני בחותיו' המתדמ' סהן ממולא חי' . והול'אייבא ומיני מתיק' אלו מתירין לפי שהדבש עיקר ואין בו משום גשולי עכו"ם ואין מבדקין עליהם אלא שהכל כה' בדברו ודומיא לתשילא דלפתא דאפי' דמפשי בה קמחא אין מבדקין עליו בורא מירי מזונו' משום דקמחא לרבוקי בעלמא הוא דעבד ליי' והי' לאותן מיני מתיקה שהדבש הוא העיקר וסולתא לרבוקי ומ"ה אין מבדקין אלא על הדבש שהוא העיקר . וכ' הרמב"ם ז"ל ואדם חשבו ש' לא לאוסרין לעמו' . כדמוכח בס' במה שומרין (כ"א ע"א) . ולאסור הקוראל' אפילו אפאה ישראל מפני חשש לאכלה עם הכשר כמו שאמרו בס' כל שעה (ל"ז ע"א) אין לשין עסק בחלב ואם יש הפת כולה אסורה וכיון שיש בה שמי ויכר שהיא בחממה מותרת . וכן בתיורקא הם נוהגין בה היתר מפני טעם זה דומה למה שאמרו בגמרא (שם) כעין תורא :

ענין יב ומה ששאלת להאיר עיני שלך במקוה חסר י"ט סוף והמשיכו לתוכו תשלום הארבעים' ואח"כ חסר י"ט אם שלימו פסם שני' מארבעים ע"י המשכה או לא . ורחיתי הרב ר' אברהם בן דאוד ז"ל חולק כי בהפחת אחר המשכ' ופחת ממי הנשמים וממי השאוב' ואין כאן אחד ועשרי'

קדו

ראו שהי' להם טורח בחפירת קבר וסיו לריבין לשכור חופרים ולפעמים עד דינר וזב וכדי שיהיו מזוין בעלי מלוה זו ככל עת תקנו חכמי' אהרן בנחמיה ותקנו' אשר מכלל המקור' הסכימו שלל מי שמת והוא חמור יוקח מנכסיו שלשים זוזי' ואם הוא ביוני עשרים זוזי' עד עשר' ומי שהוא לדרך יתעסקו בו חסם ואלו הזוים עם זוים אחרים שנהגו לקבץ ככל קבורה ובכל חודש יגזו לכל זרבי קבור' ללגורם ללגורם ולתכריכו' ואם יש בחצר' מי שהוא זרבי ויזכה לעמוד בגורלו לחפור שינתן לו כשכיר יום יקוה פעלו בחיותו יום שיתעסק כדי להחיות את ביתו. וככלל פרקי תנאי' התקל' שיוציאו מיתום תיכס לפריון שבזים ולדקדק' סדריכו' לפי ראות עיני הזקן והבגאים ופוכי הפיר וכל הקהל הסכימו בזה ועמדו בהנהגה זו זמן מה. אחר זה נתעורר אי' מהקהל ואמר עביר' גדולי' היה זאת וחסור גמור הוא ביד החכמים אחרים שיקחו שכר מנכסי המתים אלא יתעסקו בחסם ובשרלו החכמים זה אמרו אנו נתכווננו לשכר ועשינו עביר' אין אהנו חפלים בזה ועל זה נחנעלה החכמה ע"כ :

דאומר

כי עביר' גדולי' היה וחסור חמור ליעול החכור' דבר קלוב מנכסי המתים לא כיון יפה להלכו'. ולבאר זה אקדים ואומר כי קבורת מת שיש לו קרובין אינה מוסלת אלא על קרוביו ולפי זה הכהנים הם מעמתי' לשבטם מתי מלוה שלכן שאלם הם לא יתעסקו בהם לא ימלאו קוצר'. ואפילו כהן ששאל יתומה קטנה שאין נשואיה ישוואין דבר תורה ואינה שארו אם מתה מעמל לה כיון שהוא יורשה ונתנו עטם בזה דיבמו' בפי האשכנזי' רב (פ"ט ע"ג) דפסחים כמה מלוה שהכריס ואפילו כהן גדול וזמר מעמתי' לו זכן הוא יעמל לו. אע"פ שאינה שארו דבר תורה ועממל דשויה כמה מלוה דכיון דליהו ירית לה קרי' ולא ענו לה שהקרובי' אומרים אי' ירית לה ואין קרובין לה. והלמד מזה הוא כי מי שיש לו קרובים יורשי' וכספי' רוח הרחוקי' חייבין לקבוע וכיון שהדבר הוא הוא חסר חסם החכמים מדכה רוח אותם להתעסק בכל המתים ואינם רואים להתעסק בהם עד שיקחו ממנונו ענין קלוב לא מטיי' זה אחר זה כמה מלוה ומת שאמרו בגמרא בפרק אלו מגלחין (כ"ז ע"ג) בפנין המת בעיר כל בני העיר אסורים בעשיית מלאכה חבורתא ייבואו י' בן שני פירוש' הא' שהעיר היא חלקת לחבורות כל חבור' מתעסקת בחכמים שלה ואין לשאר בני העיר עסק בחיותם חכמים והשני שהעיר נחנק' לחכור' חלפי' חבורה אחת מתעסק' חתל' ואחרים השני' ואחרים השלישי' לכל בני העיר אצל שתי' חבור' אחת מתעסק' לכל בני העיר וזאת בני העיר נכלל לא יתעסקו אס' לא ראו לקבל עליהם זה אלא על תנאי' הנוכח בתקנה רשאין הן כקד' ולענין שכר המלוה אמרו מלמדי' הלכו' קמילה היו נוטלין שכרן מתרומת הלשק' בדריחא בפרק שני דיני' גזיר' (ק"ו פ"א) וכן מה שאמרו בשמעת שקלים (פ"ד) והביאו בגמרא מנח' כפי' קריבו' הלכור' (פ"ד ע"א) וכן בפי' הבית והעלי' (ק"ח ע"א) שומרי ספיחים בשביעי' היו נוטלין שכרן אמתרומת הלשק' ואפילו אמרו לפנות בהם אין מקבלין מהן משום שפלי' ריפות ולי' וי' דלא חייב לבטלי' זרועי' שאם ראה ליעול שכר נטול וכן נמי בהן המעט עממי' מתים אע"פ שהיא מלוה עשה ואסור ליעול שכר על המלוה שאלמך ואותו זוכ' ה' ללמד לחכם ודרשו מזיל' מה אני בהם חף אהם בהם אמרו בגמרא בכור' כפי' עד כמה (כ"ט ע"ג) שאם בעלו ממלאכתו נותן לו שכר כפועל בעל וכן אמרו בפרק סוף מקדש (י"ח ע"ג) דשכר הבא' ומלוי' אי' שם בהם טורח מותר אלא שכר הולך אסור אלא שכר הולך ושכר שאין מותר. ולענין השבת חזירה שהיא מלוה אמרו בפרק אלו מציאו' (י' ע"ג ל"א ע"ג) שאם ה' בעל מן הסלע נותן לו שכרו כפועל בעל ואם התנה עמו כ"ב"ד נותן לו כמו שהתנה. ועוד אמר הרמב"ן ז"ל שאפילו שכר מלוה עלמה אס' עסק עמו נותן לו כמו שפסקו כמו שהאריך בספר תורה האדם וגם הראשון ז"ל הסכים עמו בחדושי' דיבמו' כפי' מלות חלילה.העולה מזה הוא שמו' קבורה יכול מוסלת אלא על הקרובים היורשי' וכן לענין אשה אמרו בקרב' ש"י מ"ז פ"ב ע"ג) קבורתה תחת ירושלה ואם רחוקים מעטלים בהם רשאין ליעול ממון מנכסיהם לנודך מלות ומי שהוא זרבי למעשה ידיו רשאי ליעול שכרו כפועל בעל או כמו שהתנה עממס ואפילו היתה חפירה הקבר מלוה בכלל מלוה הקבור' דהוי' כשכר הואה וקדוש וכ"ש שיראה שאינו אלא כהנאה ומלוי' שם טורח בהכשר מלוה שאין מלוה הקבור' אלא להכניסו לקברו והחפיר' הכשר מלוה היא ששאי' חלש בחייו יכול לחטוב לו קבר כמו שכתבו מה לך סה ומי לך פה כי חכמת לך פה קבר חולבי' מרום קברו וכן בקברי' אשר כריח' לי בחרן כענין שמה תקברני לפי מה שרצה מדרך הפשט וכן נראה בגמ' כפי' נגמר הדין (מ"ז ע"ג) וכמס' משקין (ח' פ"ג) שהמעור' וכוכין והמהמור' מוכני' לקבור שם הארונ' וכן הוא מוכח במתני' בפרק המוכר יבוי' (ק' ע"ג) בענין המוכר קבר לחצרו וכולה סוגיא דהתם וכיון שהחלש יכול לחטוב קבר בחייו ואין מועיל על הדין אלא להכניסו בקבר שאי' איפשר זה אלא ע"פ אחרים ואם רואה להטיל טורח החפיר' על החיים רשאין ליעול ממנונו כמו שהתנו. ומה שתקנו שיהיו אותן מעות מוכינים לפריון שבזים ולגורן ותכריכו' לעניים זה נדר הוא וכן הוא רחוי לכל מי שימות ויית' נכחי' שיקדים מהם לעניים וכבר אמרו בספרי (פ' שופטים פסוקא ר"י) כבר לעמד ישראל אלו החיים אשר פדית אלו המתים מכלל המתים לריבין ככרי' דחיי' בחוריו' (ו' ע"א) ומכלל נהגו לנודך נדרים מפני המתים ואם חלש דחיי' בחייהם קבלו עליהם זה הרי הוא נדר ואסור לבעלו כמ"ס ר"ף ז"ל בפרק שור שנגנ' ד' וז' וכן כתב הרמב"ם ז"ל פרק כ"ב מהלכו' מכרי'. יאל לנו מכלל זה כי המעטל חבור' זו הכשיל רבים לעקור מלוה שקבלו עליהם ואי' גמרי' בזה כי לא היתה עיקר האשלי' בזה ודי' לחכם כמון גדלתי' פרוקים ואין מפסדין לחכם :

ענין יד

בענין הקטלנית שהתרתם לכוונס אחר שנתארכה פ"ט הרמב"ם ז"ל אחר שנתליהם בזלין גדול ואלו הדבר כביתר אלא ואע"פ שהרא"ש ז"ל נפסקו כפי' נערה שנתפתחה ה' ואמר דחמירא סבכתא מאיסורא ויוליא וכן כתב בנו ז"ל נכסין אכן הסוד (ס' ט') לא נהגו כן ואני הייתי אומר להכריז' יתקן בר ששת ז"ל דהלקחה יהושע לעלמו ואין צ"ד זקוקין לכך וכמו שאמרו בירושל' דתרומו' (פ"ח ס"ה) לענין גלוי דבשי' ימות ליזיל (גובותיה) [גו ביימתי] וירושלמי דע"ז (פ"ב ה"ג) אמרו וכי ערנא דנשקך אלא. ואבי' עבד עובדא בנפש' ונסיב חומה כדאי' בפרק הכהן על יבמתו (ס"ד ע"ג) ולא הסכים עמי הכר בזה אלא הוא התייר בכאן אשה שנתארכה ונכרנ' הארום בחמירא ונשאת בכאן ונכרנ' זה השני וז' כי אין לומר בזה מול גורם אלא זכותו גרם שנהר' בקדוש' ואני הייתי אומר הכרה ייגולו ואני הייתי עם זה הכרה והלילי' ה' ומ"מ נשאת לשליש ועדין הם קיימין ויש להם בנים ובני בנים וגם בת שם טוב כרכוז ממס' גלגים נשאת בכאן עם היות' קטלנית ולא יוכלו לעכב על ידו ולא רית' לחתום ככתובת' אלא הוא ז"ל ה' אומר שאלו מתו אשה בנפשה יש להקל מההיה דם' המקבל (ק"ט פ"ג) שאלו חבלה חגב אינו יכול לומר מזלך גרם דמכת מדינה היא וגם הוא ז"ל כשדברו לו אשת הכר' חסדאי' ז"ל שנשאת לחניוסף חכים ל"ע ממזיקא ומת זקן מושלג לא רלח לישא אותה וז' אומר ח"ך אחר לעלמי' מה שאני אומר לאחרי' :

ענין טו

רית לעמוד על דעתי כמה שנהגו בחלונות הדום להשכים העדים אם יש להם שורש דבר בשום מקום כי גם בעירי' יסלח ואם רית רבים וככדים נהגים כן וגם אני מעיד כמון כי הכר רבי יתקן בר ששת ז"ל ה' נהגו כן במקום הוה ואמרו לי ג"כ שאל פדות שוממ' בדללו' ה' אומר הכר ר' נסים ז"ל אני רואה שבעי' בעדות זו ונכמתה שאין זו שבוטת העד' שוכר' חבור' ופירשה חכמים ז"ל שזו השבוע' שמשביעין הדיינים בחלונ' הדום היא שיעד שחייב ההתבט' וזו אינה שבועת' העדות שנחמיי' עליה קרבן. ושבועת' דיבוי' היא זה מתפרש ממה שאמרו בשליש' משבוע' (כ"ה ע"ג) דשבוט' שאני יודע לך עדות ואשתכח דלא ידע פטור הואיל וליתי' בשאיני יודע שבועת' דיבוי' ואע"פ דליתיה בשבועת' בכאן מפורש כי אין שבועת' העדות אלא בחיי' יודע והוא יודע. וכיון דכלאו אינו נשבעת' דיבוי' לא מתחייב כהן בשבועת' דיבוי' דבעי' שיהא ללא וכן בשבועת' דיבוי' לא הן בשבועת' דיבוי' ולא בשבועת' העדות. ונראה שאלו שאלו חייבין להשבע' בשבועת' להשיב' אמת אינה שבועת' שאיני לריב' דהא ק"ל דנשבעין לקיים את המלות כדאי' בנדרים (ח' ע"א) ובתמורה (ג' ע"ג). ויש אומרים שאם לא קיים פטור מקרבן וממלקו' דאיני אלא לנרתי' נפשי וכן כת' רש"י ז"ל יש אחרים שומרים דלא הוא פטור מאי זרזוי' חיובא. מ"מ חף לפי זה אין כאן חיוב לעדים להשבע. וכל מה שיכולים אלו לומר בזה שהיא רשות ואין בה איסור הזכרת' שם שמים שלא לנודך. עוד אני מוסיף לומר שיכולים צ"ד לחייבם להשבע' אם רואים הדור מקילים בשבועת' שקר. דלפ"ז דעדות שקר ושבועת' שקר שייכן הם כלאו ואם אהם חושדו שיעיד שקר ויעבור כלאו ח"ך חמירא בשבועת' מאי חלומיה דהאי לאו מעלי' לאו חף אי' אשיבך הכופר בממון ועובר' על לאו דלא תגזול למה שכתבוהו היסת ולא חמירא כיון דחשד' חמירא חשד' אשכונתא. אפי' דמצי' פ' שנים חמוין (ו' ע"א) אמרו משום דפרשי' אינשי מספק' שבועתא ולא פרשי' מספק' ממואל' אלא משום דממואל' איפשר' בחשור'. ושבוטתא לא אפשי' בחשור' מ"מ אם אלו רואים הדור מקילים ודורשים היתר לעלמס' שעדות שאין בה שבוע' אין בה איסור. אלו חייבין לדון ע"פ עוונתם ובדלמך התם (ה' ע"ג) לא תהגודו לאינשי' בלא דמי משמע' להו ואני אין אי' משביע' העדים אלא אם כן ענין הכתוב ושחק העד כי בגדלים בארץ הזאת קשה להם כמנהג' האומה הזאת. ובארץ הדום נהגו להשביע' כמנהג' האומה היא לא שומרת' ללכת בחקותיהם אלא לפי מהשכנת' הפדים שגדלו על מנהגם ונחמסו חמור' ולא רית' בזה דבר לתחד מהראשונים ז"ל אלא מלאתי לרבינו האי' גאון ז"ל שאמר בשם' ששבוע' שנשבעין השמעתי' וח"ק לא אלה אלא אלה שהיא שבוע' חמור'. מה שיש לדקדק בשבוע' זו היא שאם אמרו שבוע' שלום פלו' לפלו' ולא הלוהו אם חייבין משום שבועת' דיבוי' דאע"פ דליתיה בהן ולאו ליתיה בלשונא' שאמרו שבועת' שלום פלו' לפלו' דמי לשבוע' שזרוק פלו' לים לרור ואין זה מציין' השל' ולענין פיקר הדבר רח' שפדים שצריכין שבוע' נפק' להו חמור' עדי' כדמוכה ריש פרק שני דקדושין (מ"ז ע"ג) דלמרינן והאידינא דתקון רבנן שבועת' היסת וכמו שכתבו שם המשפטים ז"ל והרי' שנשבעו העדים ונמלא' האחד אינו מכון בעדותו ונשאר האחד והוא קם לשבוע' ואם יכחישי' הכתוב יתה שבוע' האחד מהם לשקר והשם קפיד בצי' גבי' עוון עוונת' גנב' כמשכין כפי' המשפד (ל"ד ע"ג) ע"כ :

ענין טז

גע נכתב ונחתם בקורטבא לאשה שהיא ברמון ספיר ושלחו הכנע' לשליח' שימסרונו ליד האש' והגע מקויים בתוכו וגם שער השליחו' מקויים ונמסר הגע ביד האש' ונקרע קרע צ"ד והחוק' מגורשת' אחר כך פרערו על הגע לפי שלא נתקיים בחותמו' והשליח' לא ככתב' ולא נחתם לפניו ולפי' פרעור זה ראו לקיימו ולא מלאו אלא עד אחד חתמת' שני הדיינין ועד אחד מלך חתימת' העדים ונשחק' הדבר אם חשד' זו יבוא' לישא' בעט' זה ולא תשאר' עוונה כי בעל' נשחק' בין הספיר' והספיר' :

הרבה כתבת בזה וקלאתי עליך דולה מים מצדו' עמוק' ואם באתי להשיב' על הכל הייתי מאריך' ללא לנודך ולא באתי לשתיר' אלא לכות' והנאל' מוכריכם כי אחס' סוכרים שקיים צ"ד לר' קיום והיה' כשגנב' שלא קיימתם אותו קודם מסיר' וחתרתם לקיימו אחר המסיר' ולא נתקיים בידכם וברוחי' שכן נראה' משני' התלמודין שקיים צ"ד לר' קיום דהיה' דפד' ודין

דיין אין מערסטן דערק האט' שחאלמל (כ"א פ"א) מוכחא הכי לשי פירוש רש"י ז"ל חס"ס ספרי ז"ל פירשה בפנין אחר בפרק גט פשוט וכו' מוכח בירושלמי דמס' ראש השנה (פ"א ה"א) ובספר זה ברור (ה"ב) דגרסי' החם אשר הדיינים מהו שיהא לר"ך כ"ד ואמרו שם יתקיים ככתב ירי עדי' וכתב ירי דיינין והפירו' כ"ה ז"ל כספסוף הטל' וכן הרב בעל הספור ז"ל הביא ירוש' אחר שנתן גטיין (פ"א ה"ח) וכן הסכים הרמב"ן ז"ל דקיום כ"ד לר"ך קיום ואש"ס שנתים (כתובות שם ד"ה עד) הקשו על זה הירושלמי (מירושלמי אחר) [מתוספתא] דמס' שביעית והרשב"א ז"ל הולך לחלק בין כ"ד קבוע לכ"ד שאינו קבוע אבל הרמב"ן ז"ל בחדושי כתובי' פירש הירושלמי הזה בפנין שלא יקשה כלל לירושלמי האחר ומכל זה תוכל ללמוד שהסכמת הכל היא שקיום כ"ד לר"ך קיום וכן נרא' דפתח שהולכתם לקיים קיום הגט ושפר הולמתו' ואלו העידו שנים על חתימת שני דיינין ה' מסכים שאפי' לא חתמו בו אלא שנים כיון שכתבו בנותח תלחא תלחא הוינא ומד ליתיה כשר כמו שזכר בשני דכתובי' (כ"ב ע"א) ואחרון דכתבא (קס"ה ע"ב) וכן בסר' אלו מציאות (ל"ב רע"ה) אמרו ז"ל חיימי לי חרי' מגו תלחא מפתה גט זה נמסר שלא כהלכ' אש"ס שהתוקה מגורשת ויש לה ע"א מעיד על הקיום לא הוסיף לה כלום שעל פי ע"א לא נתקיים הגט אלא באומר בפני ככתב וכפני נחתם ואם התירו ע"א באומר מת משום דמלחא דעכידא לאגלויי לא משקרי' איש' שאם חי הוא יבוא ויחייב נמי דייקא ומנסבא לא התירו בגט כן . ודבורה אינו מתוקה מגורשת שלא מסר הבעל בגט לידה והיא אינה יודעת אלא מה שאמרו לה אמתו ודבורה אינו מהזיק' מגורש' כיון שנסתפק לנו אם הוא מווייף ולא נקיימו ע"א אם לר"ך קיום. ומשום עדים החתומי' בשטר נעש' כמי שנתקרה עדותו בג"ד לא נקל יותר ממה שהקילו בפני הנמרה הוא לומר בפני ככתב וכפני נחתם ובג"ד זה הרי הוא כמי שאינו מקיים כיון שקיום כ"ד לר"ך קיום וע"א בקיום שטר' לאו כלום הוא ואלו נמסר כלל קיום בדולח אינו מותרת לינשא . אפילו פ"א שהב"ד אמרו לו שהוא מקיים. שלא התירו ע"א בגט אלא באומר בפני ככתב וכפני נחתם. אבל מה שאפשר לומר בהיתר אשה זו הוא דכיון דק"ל דלא חיישינן לשמה כרבא (גיטין ב' ע"ב) וכמו שפסק הר"ף ז"ל והסכימו עמו האחרונים ז"ל ולא הלריכו לומר בפני ככתב וכפני נחתם אלא כשאין עדי' מציאות לקיימו ואם עדים מציאות מתירין אותה בגט זה . מעתה גט זה שבה מקיים כשר הוא אפילו תאמר שקיום כ"ד בשטר' דשלמא לר"ך קיום. וזה יבאחר ממה שאומר שאם הב"ד חתומים קיום היו בפנינו ונשתתקו ואיני יכולין לדבר ורמזו לנו שהגט הוא מקיים היינו מכשרין אותו אפי' דשאר פדויות דשלמא בעינן מפייהם ולא מפי כתבם בעדות אשה הקילו משום פגומא כמו שזכר בפרק מי שאלחו (ע"א ע"א) וכיון שאלו חכמי' בפרינו ונשתתקו ולא יכלו לדבר וכתבו לנו שהיא מגורשת היינו מתירין אותה ולא חששו למה שאמרה תורה מפייהם ולא מפי כתבם עכש' שהם חתומים בו ומן התורה הוא כשר משום דעדי' החתומי' על השטר כמי שנתקרה עדותו בג"ד ורבונו הוא דאלר"ך משום פגומא נקל להתירו עשה בחיבור תורה דהיינו מפייהם ולא מפי כתבם הקילו כ"ש שנקל במה שחייבו חכמי' והוא שלר"ך קיום על הקיום ואש"ס שגט שאינו מקיים אלו לריכין לעד שיאמר בפני ככתב וכפני נחתם אם בגט נכתב הקיום נפסדו אלו חזקתו וטפי עדין גט מקיים שלא נחקיי' הקיום מפ"א אומר בפני ככתב וכפני נחתם. ודבר זה למדתי מדברי הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל שהם כתבו בירוש' שהביא הר"ף ז"ל בסוף יבמות נמלא כתוב בשטר איש פלוני מת דק"ל כמתן דאמר דכשר דלא בעינן מפייהם ולא מפי כתבם מהיהו דפרק מי שאלחו ואמרו שאפילו אלו חכמי' חתימת הפדים היא מותרת ותמיה על הרמב"ן ז"ל שבי' (צ"ג) מה' גירושין הב"ס פ"ג שר"ך שיקירו חתימת העד' ואמרו שאם מפייה' ולא מפי כתבם שהוא דבר חור' הקלו כ"ש שנקל בפדים חתומי' על השטר נעש' כמי שנתקרה עדותו בג"ד דבר חור' ולא נחמיר בקו' דאלר"ך רבין (ה"ב) אמ"ה אלו נמלא בשטר שלומית נגמר' ה' הדרון דומה לר"ח' אבל בזו אין שום אחר מעיד בגרושה ואם באת להאמין הב"ד בלא הכרת חתימתו א"ל חף כלל קיום כ"ד אלא בשטר' שחתומין בגט יסקי' ואף בשאר גטיין בלא נטרך בפני ככתב וכפני נחתם ועוד שהרשב"א ז"ל כ' דכיון דמקילין ביה דוקא בשאר פדויות משום דדיקא ומנסבא ומלחא דעכידא לאגלויי אבל בגטיין לא וי"ע . וי"ל דכיון שע"ס דרכו של הר"ף ז"ל אין הירושלמי חולק על גמרתו וסובר שמע"ס כ"ד אין לר"ך קיום וכדאי הוא לשמוך עליו כשעת הדחק שקיי' דרכו הוא אדרבין דמרינן כדאי הוא פלוני לשמוך עליו כשעת הדחק כמו שאמרו בס"פ דמה (ו' סע"א) כך י"ל לעניות דעתי שלמה בר הרב ר' שמעון ז"ל ה"ה) . והע"ג דאמרינן בריש גטיין (ג' פ"א) דמשום הכי תקנו לומר בפני ככתב וכפני נחתם משום דאמי' לחלושי' בקיום שטר' ולפי זה ה"א אפשר לומר כדון הזה דמי' דמי' ע"א ואלו דמי' ע"א וקלא דמיון יש לזה בלא קיום שאני הכא דשם כ"ד עליהם ולא דמי' ע"א וקלא דמיון יש לזה ממה שאמרו בס"פ דסוכה (ז' ע"ב) דשם ארבעה מחילות עדין משני מחילי' גמורות :

שאלה יו ראונו הלוה לשמעון ממון ידוע ומשכן לו כתים והי' מטבע היולא בלוחה שעה שעבש זוזים באוקיאיא וכזמן הפירעון נשתנה המטבע נמלח והיו באוקיאיא שמונים והמטבע הראשון לא פסלו המלך ולא נשתנה שטר דיני' והב' ומלויים הם ללרף בהם הזוזים הראשונים' כאשר היו ועתה ראונו תוכב המטבע הראשון ושמעון אומר לא יפרס אלא ממון היולא בשעת הפירעון :

תשובה הדין עם ראונו בודאי מה שנתן לו חייב לפרעו ובגמ' בפרק בגול ע"ס (ז' א') לא הולרכו לדבר על כיוולא בזה ומה שדברו

ובאדם הוא המוח שהוא מרכיב השמאל המעלה אלו הם דברי חכמי והמקרא הוא אומר דורשני כך שאי אפשר לחקוק על רמזים אלו אלא בעל מוח מנוהג אצל שתי המינים רמז לזה. והנה המדור התחתון שהוא לנצל איך הוא רמז לזה העולם התחתון שהוא מורה חכמת הכורה ית' במה שכתב בו ממחנך ולמה ותי מדבר והתמדת הכו' בו מורה על השגחה המשיגה ית' ולפי הדורש הוא תטי' השגחה ט"ס במדור התחתון שהוא זלזל המדור האמצעי שהוא טלו האלה ובעלי חיים ארכולני ומתמייך איך הוא רמז לפולם אמצעי שהוא כולו ספירה מספרים כבוד אל ומכירים אותו לאל השמים ולו משתחרר והמדור העליון שהוא לארס אפשר שיש בו קלה רמז שהם נה ובניו ארכבה כנגד ארבע' החיות או ארבע מלאכים סובבים כח הכבוד לאל הם המקולל לאיזו מהחיות הוא רמזו אם לשר אם לגשר או לשאר ולחיה מהמלאכים הוא רמזו אם למיכאל או לנביאל או לשאר ולפי דרכו ה' אומר לו ואתה שיהיה המדור העליון רמז לארבעה כוח' האדם שהם במוח חס המוח המשותף שהוא המוקדם בנחם שהוא מקבל המוחשים המוחשי' הגשמי' ולרוב פנועת המוחשי' וכל תנועה מחממת נקרא חס כי כן נכרה המוח קר כ' (לקומס) לקיים [חיימות המנועו' שהם חחרות אליו מהפעלים היוצאים ממנו . וית' הוא הכח המדמה שהוא האמצעי המוח ונקרא ית' לשון הכרה כי הוא מתרחב הרבה אחר שקבל המוחשים מהמוח המשותף והוא מוסכם אל הכח היותר שהוא אחרוני' המוח וגם הוא מתרחב להכריז המוחשים כי אחר שקבל המוחש המשותף אורח הספירי והחושפוי' הגשר הוא מרכיב ומדמה הספירי מעורפת וכאלו עשו המדברים שאמרו כל מדומה אפשר וכן נקרא ית' לשון יפוי כי שם כח המחשב שהוא מיישג דמיון המדמה ובורר האורק מהכלפי אורק וזאת היא פועלתו . ושם כן נה הוא הכח היותר שהוא היותר רוחני שכתבו י"כ האמ' וישכון באהלי שם ונקרא שם כי הושר כחט השם ושם חזר הם שמוה נרדפים האמרים בלשוננו זה תחת זה וזה הו' כח השכלי אשר מלא חן צפוי השם כי הוא לבדו נשאר משאר כחות הנפש והוא הדיק התמים מהסתך את האלהים ונקרא נה כי נהה עליו רוח ה' וית'ה ממחטו כבוד זה י"ס דברו אם זה לה' להוליא רמז דברי חכמה על דרך האסתמאל יכולת כזה מלא כספר הושר להרשכ"י זלזים וחז' שיהיו דרשות אלו דומות לרשג אברסס ושרה חומר וזו' (פי' שרת הרשכ"י ס' תיז מית' כי הדורש שהוא לא פי' זה על אברסס ושרה המכרים בתורי וחילול . אלא על אותה הגדה של רבי בנאה ולא היו בדבריו דברים רעים רק אשמת הגלוי בדברים אלא היו בדברים שיאמרו צפי' המורה קרוב הוא להביא השומעים להבין שלא היטה חיה ולא היא בגול והכל משל ואתה הידיד מליך וקמון כחול וכחל . כי אתה לדיק יראה ה' מושל . כבוד ממשלו שוטט ולא נשטט מושל ולא נחשל . ואם איש יערים עמו לקרוב בנד האמת ולפרוס . ידך עליו תרום . להכות דבריו על השל . משפט כמים יגל . ובקליר זורעי עמל תשלח מגל . כי כשל ואם קם למטה רשע . איש חכם וכלו כלב האריה כחמם דונג מפסך המס ימם ואחריו יה' נחשל . ואם מקדשו יבן כמו רעים תרדפו עד אכל כמי' ויחיו ישל . ואשר נטה אל אל ידו . יראו עינו כידו . וקילקון על כבודו . יה' לפסך מושל . מה דברי אחיך הלא לאמונה לספק רזיק נחמוק ולא נתרשל . בשפשוש דברך עין לבו ושמה . משחיר לאל מחך יעשה קמה . שמשון כהסיר למח זלזים :

שאלה יח ראוהו יהוה וישא כח שמשון ואמו נתנה לו כחוצ

בשפר בערכאותיהם ובמקום שהוא הם מכשירים השטר' העול' בערכאותיהם ואחר הגשוףן יהיה קטטה בין כלה לחמותה ובכן החור המתה בערכאותיהם לאמו ומח הכן ולא יהיה נכסים לנבות אלמנתו כמותה אלא מאותן בתים והדיין פסקו שהיה גובה כתובת' מאותן בתים שחל שפזרם עליהם וטעמם בזה שאפי' מר אותם בעולם יהיה עורפת כתובת' מהם וכ"כ בדון הזה שגרא' שהחורה המתה לא יהיה אלא קטויה . ופדערו עליהן שהם הם הכשירו שער המתה' שעשת' תמות לבנה למה לא הכשירו שער החור' שלי' אוחו השטר בעל השפזר של הכלה מהבתים והדיינים השיבו שאין מנשרין מקום שטרותיהם אלא על תנאי שלא להפסיד זכות שום אדם ולתיקוי הכרימו ולא לשרות :

תשובה

יש דנו ויפה זכו שהאשה זכותה קיים על הבתים ומפני החורה המתה לא נתבעל זכותה ודברי המעוררין אינם כולם שמפני שהכשירו שער המתה' השפזר בערכאותיהם לא הי' להם לבעל זכות האלמנ' מפני שער החור' שנתפשה בערכאותיהם ואין בדבריהם סתרי' כלל ושיקר דבר זה הוא שכשהשטרם שטר' העוליס בערכאותיהם לא הכשרתם לדון בלוחן שטר' דדיין אלא שהם כאלו נעשו צדדים שטרם משום דינה דמלכותא דינה והמלך מקפיד הוא לפסול שדיו אבל אחר שהוכשרנו שטרותיהם ידון בהם כדרינו כאלו היו שטר' נפשים צדדי ישראל ולא יומר וליכ שטר החור' אם נעשה צדדי ישראל לא אברה זכותה האלמנ' שאין הכן רשאי לחוב לאשמו לזיק שפזרו' וכיון שאם נעשה השטר צדדי ישראל הי' זכות האלמנ' קיים אף אם נעשה בערכאוי' נשאר זכותה קיים ואפי' שאינו כן כדריינים ודבר זה נכחו הראשונים זיל ומפני זה אמרו שאם חסר בשטר העולה בערכאותיהם תנאי או דקדוק שבעטלו כדרינו לא נקיים אותה אף פי' שאינו מבעטלו כדריינים שאין המלכות מקשרת אלא להכשיר השטר' לא לדון כדריינים חמלא זה מפורש בתשובת הרמב"ן זיל ובספר המרומו' בשטר ס"ז ומשם הולאה בעל הטורים בספר חזן משפט בסי' ס"ז וכ"כ הרשב"א זיל בתשוב' וכן בתדושי' גנוין בשם רבו הכר רבי יונה זיל :

ענין יט

להחיר פלסול המת והולאמו וחורה העטר ביי' ראשון הרבה לוח' בזה הרמב"ן זיל ואמ' בספר תורת האדם דפשו בעטולו ועשו כהולא' שאפי' שהחיר הכולא' שלא לזרך דוקא בשם דבר לזרך נפש קלה . אבל מת שאין בו לזרך נפש הולאמו הויה כהולאח אבני' לבנין והפידו לנו כי צברלונא מהה בת יחידה לאבית שרב שנת עם חשכה ולא הי' פנאי לקבורה קודם השבת ומל ייס של שבושי' בלחל בשבת ולא נקברה עד י"ט שני כי לא ראה אבית שהשפסו בה שפמין' ובמורקא יהיה מחלוקת בזה ואני הייתי בארגון ובמקום הים שאלו לי בניהו הרב ריב"ש זלזים קיים ואחרת הלכו אליו ואמר להם שהוא קבל עליו שלא להרוי' בזה לא ליפור ולא יהיה יפי שבארגון חלקו עליו בזה ובששמשו כך הגו יהיה בזה שלא כדלנו אחי' שלא מנעם אבל אני זיתי וקיימתי הלכה זו לאחר מוחו ולא הנחתי ישראל להסתפק כלל במת ביי' ראשון לא בעטולו ולא בהולא' והי' המת שהוא מהמחשבים במקום הזה גדולים ובעלי זרוע ואחיה נתפסך סללת וקולר תלוי בלואר המתיר :

ענין כ

פניו דרש הרורש שהתי' יהיה תחתיים שנים ושלשים רמז לגוף האדם שהוא נחלק לשלש' משכנים המוח והטריפס המפסיק בין הלבו והמטיים והוא רמז לשלש' פולמו' . זו תיזוק' של בית המטבח' יודעי' אותה ששכחמות כך הם נחלקות ומה גלחה התור' ברמז זה שזרך הי' לפשו' התיבה כן שיהיו עליונים לארס האמצעים למדור ותחתיים לנצל ובמשכן הוא שיש לומר שהוא רמז לפולם גדול ולעולם קטן בשלש' חלוקי' ולזה נעשה פי' בללאל שהי' חסם בחכמה ובחכמה ובעצת ששגלשה אלה נכרה העולם ה' כחמ' יסר ארץ כון שמים החכמה בדעתו חסומי' נקשו ויש בכל אחד מהחלקים דמיון ודומגא לזה . החור הוא מקום המזבח רמז לפולם ששלו שהוא מקום הכויה והספסד וכן הוא הכבד בלרס מושך ומחזיק ומשכל ודומה' בית המקדש רמז לפולם האמצעי שבו י"ב מולו' ותצטט כוכבי' לכת וכן יש בו השלחן בשמים מצריות שש המערכת כנגד י"ב מולו' ששה אפויים וששה דרומי' ויש בו מטרס בני' ברותה ור' משרבי' כנגד השמים ה' האמצעי אם יהיה המיוני' מונחת לפון הדרום או השני אם יהיה מונחת מזרח ומשרבי' דומה' למחלוקת הזו נחלקו חכמי האבות' השמש אם הוא האמצעי לשבע' כוכבי' לכת או הוא השני בין כוכב ולכת' ובאדם הוא הלבו אשר בתמונתו הי' האדם בתחמת הגלגלים . ולפי לפנים ששם הארץ והכוכבים שוככים כנפשיים רמז לפולם המלאכים ומקרא מלא הוא בדיה' ולתצרת המרכבה הכרזים וכ' (תי') **גימל**

ושער הכתב

תפוזמה יולא' אור סתומה ופוזממת . חכמתו בירחון הכשר כל חסרון סוכמם . רוח נדיבה תסמכהו . ללנות כל רו לא מנחשת ולא קוסמת . החכם הישיש עמרה אפרתי' בן מרואם .

בלגסיא

שאלה כא

כתבת כי ספינה באה מקלואריאה שהי' בה יין כשר והי' בא כספינה יסודי' ה' שומר וקורס הניסים לקאליר השליכה הרוח למקום אחד קרוב פלירס ושמה יהודי' השומר הו' שחז בשליכס שמונה דוגיאלות ויירא יהודי' שמה יאפשוהו ולא ראה לזה עם סין לחליר הכתב כתב אל יחידים אל הקהל בכחב נוזס כמנהגו לכתוב לחבריו והודיעם כי כספינה הנזכר יש כך וכך פטטים של יין והואו פטנס קודם יין של הספינ' בתחמת הספינה ראשו' לפעינה הארונה לפריקה ושהיו עליו אחר משפטים והפקיד סין והכתבים אל מנהגי הספיני' שהי' לגוס ואל' מהספיני' ופרשו נס וצא מאותו מקום לקאליר בשלום ובעת הגיע הספינה תלו שני יסודים מעוטי' המקום ורחו אס סין כמו שכתב בכתב יסודי' הנו' ולא יכלו למלא' כלום מטיין הנו' כי המלחים אמרו להם לא תוכלו לראות כלום מהכשר שכלס פד שיפרקו יומר מהי' משא הספיני' והיחור שם שומר עד שיפרקו הספיני' ועי' נחלקו סקבל לשתי כמות קלמס מפיירים ואומרים הוציל והודיע לחבריו ונמלא כמו שהודיעו שהוא כשר דלה סרה ומזיף או לא פחה ומשך וכ"ש שהקבל אין להם יין לשמות והסמן הי' פולו והמים רעים והארץ מעכלת והיו שם פורלי' גדר ואמרו המקלין מושכ שיחיו יין זה וישמו אותו כהיתר ולא שילאו לשמו' והסולרים . והסולרים אומרים סואיל וגשאר דרשות הבכיים שהוא אפור לגמרי ואין לו היחר וכ"ש שלא הי' ציין מוחם כלל פי' מורף שאלתך :

תשובה

היין מותר הי' בלי ססק מן הדין כיון שפטטים הרבה על סין ולא הי' אפשר ליגע בו הפזרים אלא אם כן יסרקו אומס ממל

אין הם תמיד מתקנים ואף אמר שיש להם עובדים שמה שכל
 מלכ למכר שדבר קרוב שאין כאן מן אלף שנים והסדר זה לומר זל
 וארבע שנים רחוקים שאלו רחוקים אלו שימשאלים כולם דפסם אל כל דמם
 שאלו הכלים והמפות מואסים אופן ומת שאלו רחוק לכלים ארבע מלכ
 ארבע כלל דלמנו בני הנון (פ"ח פ"ח) נבי סא דלמנו משריך כמס מדרש
 ארבע וסא סתו דסונו כשר מר שמואל וסויה לכלבי ואל חלס וסר מוס
 פ"ח אלו משריך (מ"ה מ"ב) דפס שפסלס לכלב אינה רחוק לכלל לחדס
 והסונוס כפסלס דפסו אלל כל דרס. ואר חושב שאין לרעם ספסלס דין פיס
 לסתמן ודין מי פירות יש לה שאלים מחזירי וכן נרלס לי כמס שפירס
 בני שני ממסכת מכשירין (פ"ח) זפס ככתיס וסדווח והסירין והספסרוס
 סוורי זפס הארס סוורס כלומר שאין לה דין פיס להכשר ממש וכי זמן
 פיס של זרע כרי שפשו זפס סבורס לרעם הארס חייסם הארס אינה
 מחזירי מדפסן (פסחים ל"ט מ"ב) אלל שפס סרל של כשרס יבש וסדרשו
 המשריטס ז"ל דלל חייטיק לרעם שאין לרעם דין מי פסלס (ש"ח) [הה] מחזירין
 שדמקן (ש"ס) לל ילפוס ארס מקין וימן של גבי מכמו פסלס ססן מחזירין
 זמי ססס ג"כ יש להס דין פיס לפיך הכשר זרעיס דכרי פקן סרק (חזירי)
 [ש"י] ממסכת מכשירין (מ"ס) דפולדוס המיס סוי מי ססס וזון שמי ססס
 סס מחזירין כמו ססס מכשיריס איך זפס הארס שאלים מהמלל כמו שסרל אינה
 מכשרת ללמוד שפירס סבורס כמו שאלים מכשרת כן אינה מחמלל. וארעיס
 שלל זפס אינה אלל מהמלל רעיסת המיס כיון שכללס כפסלס יאל לו מפורס
 פיס לפיך הכשר וס"ס לפיך חזקן ואיך אוחס גרעיסס הנמללים ככררי אין
 להס דין חזקן וכיס ללדון שלפניו שפסלס פלל סהקיס שאל גניס כסס כפסלס כסס
 למלל של מלל סל פשו להס כסור כשרל שאלס חקיס סהללרס פ"ג קרקע כקיס
 ואין כריסס ספרס פ"ב. (כ"ג) נרלס חוקל כללל נלל פיס של לרדי כמור
 לו של פיס חל"ס שפ"ס סקוס כסר שפרי כרסס ספמיס כמור שוללל
 ממיס שולללן פל"ק והספוללל שוללל אוחס וזכר נרלס שסס מחזירי כשרי
 במסכת מכשירין כסרקן (ש"י מ"ב) שריס כריסס שכריס והכירס מרעס מחמלל
 אלל סמללס זפס כל גניס שמהמלל כריס סמללל וארעיס דכרי זפס הארס
 ססו סס (ש"ס מ"ח) שפס מיס סמללן וארעיס זפסו סבורס כן נרלס לי .
 שלמס בר הכרי רבי שמעון ז"ל ס"ה) :

המנהג

שאלה ב

שאלת שמי פירות סבורי זו לזו והכמו כריסס סכל מי
 שפסיק דירוס מפיר לרדי ימן המס לפיר שפסק ממס
 לל לפיר סכור דר כס וארס ינוח מלך חוקק יודור כלללס מהספירוס
 סכור שפסיר שידור שס ימן אלל המס ומקיסס מלל זכ כריסס ימיס רבי'
 לחיב כח יודר מכללסיה ומגורר כלללס מהספירוס ורסס שמהס מל ימיס
 רביס ואחיב ספסיק דירוס לפיר אחרת ומכור ארבי ספיר ספירס כיוון שאל
 מלך כריס שפירס המס פמסס ואלל סס הרלללללל שפמגורר כה מלללל
 ואלל חסור שפירס ככלל ככלל המחלל והסכמ' לפי סהול מלך כריס שפירס
 סמס פמסס והכריחווס של כן ופסח רלללל אחר מהספירוס לכלל המחלל
 סכור וספיר האחרס לל סכרימס ככסולו ופסו ארבי ספיר שרע לכלל
 סמללי לומר אחר ככללס סמללי חלל סכרימס היארלי סכור לפרוס המס
 אלללל. סס ארבי ספיר האחרת לחמו כקופיס כדפסו סכרימס לפרוס
 סמס אלללו וגם אחרס סכרימס לפרוס סמס אללללס ארביס כולל ממורקל
 ומגורר אלללו שריס רכוס כי חסורו שלל חלל סמללי וגם פסח אלל
 כדריכס כן הוא ספירי סהול אלללו מכללסיה יפירס אללללס וספיריס ססס
 סמסס ממורקל יפירס אלללו סס אוחס סמלל זכ סמללי שפסו אכוחיס סס
 אכוחיס ס"י ממיס שפירס מללימס פליהס כמסררי ומוד אכוחיסו סמנו
 סמלי ו אוחסו אין אלו חפסיס כו פכיל סהולל :

תשובה

כל מה שפסקו בני הפיר כשנין ממנו סמלל קייס וחר לרדי
 דין גמור ודכר זכ מפורס כנמי כסרק רלללל מכלל כסרל
 (ח פ"ב) ונמסמללל ואיך אלל בני חכרון סמס כריסס סכל מי שפסיק
 דירוס מהס ללכס לרוד כולל יפירס פמסס מס סמלך ופסי ספסיק דירוס
 לל יפסר מחכור סהול כרי גזל כללו כל יודר ויודר קבל שפסוד זכ וכסילל
 לרובן מחכרון וספסיק דירוס ללוד לל נפסר משפסודו וחייב לפרוס פמסס
 כללל כמלל ואף בני לוד אינה יכוליס לחיבו לפרוס פמסס להפסיק זכ
 בני חכרון שאלים רשאים לחוכ להס שלל כרללס וגם רלללן כיון שפסוד בני
 חכרון כשאר פליו וחוכ סמלך הוא פורס פמסס סמור הוא מני לוד לפי סיכול
 לומר חוכ סמלך ככר איני פורשו כמכרון אחרס מס להס פלי שכן סול חק
 סמלללל שמי שפירס חוכ סמלך כמדינה אחר ממדינוס סמלך אינו בני מדיני
 אחרת מחייבין אורו לפרוס פמסס ואלל בני לוד פוסיס מלל זכ פס בני
 פירס סכל סמללללל דירוס מלל ללכס לחכרון יפירס פמסס רשאלן סן ככך בני
 וכל סכר פמסס ממקומות אחריס הוא ככס פמסס כלללו מלל סכל
 כדר כפיר אחרת כרי הוא ככרי ספיר כמו שחכר כסרק האופסין (ז' פ"ב)
 שרע וחללי זכ כין שפ"י קדוס זמן אכוחיסס כין שחדשווס ככריס מלללל
 סכל סול דין אחר שדפסס שורס דין זכ סהול שכי ספיר רשאלן להפסוח
 פליסס כל סמללי שפממון וחללל קייס פד שפסיכו כולל לכסלו וכיסמי סוף
 סיק (י"י פ"ח) אמריין כסך גלגולללל היכל יכנס כפוס נרלל חלל סכר מוס
 ככרס אלל ואמרו זכ פל מי שפסיק דירוס מלל נרלל לרלללל פ"ב .
שאלה ב . סמס . שאלל לרובן יבס ארעיס ארעיס זכ להס קרקע שאלל

לס כירוסס ואללל סכור מופסס כפול מללללל סירוחו ווארעיס לו לל חדר
 כו לפי סלללל משריך פלי אלל סרדך ולסרך כולל כין ארביס וממי סהול
 ספוס ישרוסו . וכפול לומר זלללללל לך חק שאלפירי לרי סהול ומדרי
 ספירוסו חסור כמקוס אחר ואללללל אחרת לל כי אלל סכור לי רימ דריס
 כמקוס אחר וסירוס דירמי איני חלללל ופד סלללל סכור מופסס כפול מללללל
 סמללי אחר סמס והסמללי סכור ארעיס ספסיס ואלל ספסיס כריס
 והסמללי אלל כלי אחרת חלללל וכלל יוס מללימס פל כפולס למכור סהול
 ליסמללי כרי להפסיק זכר כפולס וריח כריסס מן כפולס ופסוס מלללל
 וארעיס חללס למח מופסס יריס למללל מלל סורס סרין כזכ :

תשובה

כשנין פירות סקרקס סרין סס כפול לפי ססס ככרי פולל דרנך
 פקיס לי' למלל שאלל פירות ככרי מללל של חללל ואלן חלללו
 יאלל לפכך פליו וגם אינה רשאים למכור אורו להפסיק זכרס כפולס ורימ דין
 חייבין למופסס מלל כמ' דרדי שלל חוקק שפסוד כפולס למכור ליסמלליס .
 ואלל מברס אורו כפול חסל כל מה שלקחס מהסמלליס ולוקח ככר קרקע
 ואוכל סירוחו וכן לפיך מופסס דריס זכר ככס כפול כיון כפולס זן לרעם
 מללו אלל ספירוס לומר ארבי כירוסס וארבי פוסס אלל סמללי רלללל מללו
 ומלללל מופסס דריס לפמלל אינה רשאים אלל לפיך מבריס ספסלללללל סל
 זכרס ככס מלל ספירוס. שפ"י להס של כפולס סל אינו יכל למוכרס שאלללו
 כי קרקע דכלללל אחרס יכל כפולס למכור ואלן האללס יכללס לככר של דיו
 פד שפס שפסוד לנכוס כמכורס ממנו שאלל לל סמללי ככרי אחר' סורסס מן
 סלקוחוס . כיכמס אינו יכל למכור כלל לפי שפסוד כמכורס אורו אללל
 ככרי כפולס סרללללל כיש כפוללללל שאלו רשאי למכור כיכמס שאלללו כלללל
 אין אחר רשאי למכור כללס שפסיסס לו חלללו אלל סל סללל שאלים לריכיס
 לה רשאי למכור ולקחמ מלללל דמיס כללל אחריס שישאר שפסוד קייס פליסס
 וכל זכ מפורס ככרי סמללללל ז"ל כיימו סרק אללללל לרבי וככמור' סרק
 מללימס האללס וכסרקן ככרס שפספסללל חלללל פל דירי ישרללל כמללימס סרין
 למללו פ"ב :

פולקא אל הר חיים ג'רו

ענין ב

אורך ימי ופסוס חייס ופולל יוכיסו לך . פמללי פל סס
 סכמללל כענין כיס של ספילין סמללי ספסול לרדי שפסוד
 וספסול כרלללל לפי שאין ספסירין סל סמללל לרדי שפ"י סכיס ספסו ואלל
 יוסר שלל יפסרו ויכורו לפסוד סל סמללל ונמי פמסס זללל כל סהול קסן
 סול יוסר מלללל . וספסי ספירס מללל חללל סיסל מנך פל סמלללי או
 פל ספסול סכריס . ולפי' כי לרדי סללי מללו ספס שאלל' לל חוקק
 דכפולללל סכ"ג סומלל כוקסל ופולל ללו סן דכריך ככמללל . ומלל סמללל
 ספסולו קסן סול יוסר סוכ מופסס שלל יכול לפסוד פל סמללל כן סול חלללל
 מבריס דלמריין כ"י אחר להס סמללל (ל"ג פ"ב) דלמרי' סמס ש"פ מדרס
 לקיס דלמרי אין משריךין סל סמללל ספירי אדרלללללללל ארבי ורשי ז"ל
 כי חפסלס להפסיר מללללל של די ולסריח ספילין של רללל אכור חס ספירוס
 חלל אורו רימ ז"ל סכרי אין זכ מופסס אין משריךין על סמללל אלל מופסס
 ולפוספס כין ספירך זכ זמן סכס כין ספירך ימי סמלל דללל' כ"י סקונן
 רכס (ל"ו פ"ח) וגם מה שפירס רכריו ארבי ז"ל דכקלל מיינ לפיך מס
 שאלל (יומל ז' פ"ב) חייב אחרס למשמש כמלללו כל שפס ש"מלללל סללל
 כל די סמלללל לו יוסר פלל רללל גס זכ ספ"י ארבי נרללל שאלל פ"ו אפסר
 לומר אין משריךין סל סמללל איך לל סיינו לריכין לרדלל דכל זמן ספירי כין
 ספירך ימי ספיר דפירוס ל"י מופסס זכ ספיר יוסר סמוכס לו מרללו לריכל
 למימור דקירל אחר לפסס . פל כן מה שפירס כזכ ריח ז"ל כסס כלללן ז"ל
 סול כסלן דמיירי כמוללן ומופסן כפיק כריח סמללל כפיק אורו של רללל
 ואחיב ימיס פליסס של די כרי כפירללל לריסס מללל ש"י סמללל וריחס ואחיב
 ימיס שיר כרי שפסיקיס כמכור כל זמן ספירי כין ספירך ימי ספירס ואלל כי
 ספיק רחב יפסרו ומלל יפנס כפיר סמלל וליסרך להפסירס מללללו ואכור
 מדר' סמלללן כן לקיס דלמרי אין משריךין סל סמללל חס ספירוס כיון ומכולן
 יאל סמלללל לפסוס ספיק לר ונלפי' כל סהול לר סול יוסר מללללל אלל לפי
 ספסול ספירס שאלללל מללל חללל דללי לרדי ספס חללל ספ"י חללל ספס
 אחר ספסול סמללי ארבי לרדי ואלל חכר זכ כמללל לפיך סומללל שלל ממי
 ספוללללל כריכו ספס שאין אחרס מחכרי' לשמורס ספולללללל מלל ורבי לחמו
 כוללו סמללי ממיס וכמו שאלללל כסרק פד כמס (כ"ו רפ"ב) וכי סולללל לל
 וסולללללל מלל אין לה סכרס אללל כלללל פירס וגם לל מלללל פרוס ומקוס
 ספסולללל ככרי כל דכולל מללי לפיך ורי' מחכירן קדוס אללל לפיך ככס פ"ג
 קרקע מחכור זכ (כריכוס כ"ג פ"ח) דכללי סהול כליין אלל חן כו ספס יכ כו
 זלול . והני סוכך לך מה שכתבתי כוס כפירוס חלללל ככרי שפסו יכ לו
 שללללל שפס זכ קרוב חורו שכתבתי ככרי מ שמהו כליילל שפס להס כיס
 דלללו ספס דפסיק כלי אלל להספיק כיון לקרקע לי' דכפי ספס אללל ככלי'
 סהול כליין כלי כיס ספסיר ללרנן דכליין קרוב לסיח כולל אללל סלך כפיק
 דכר כייך סיסל חולן כפירסס אלל כלי שאליו כליין אפילו סחות ספסול
 ומפרס ספסוללל כמלל (ש"ס) סכרי סכיס קניסס מליין כללל סמלל כפיק
 מללל ספיל וארעיס דלל סוי ספס חיי' . ורי קפיל וכלי סהול כליין כי ארכל
 ספסולללל חין ואלל פוסן דמי וכדלמריה כסרקן ככרי' (כ"ס פ"ב) כיס
 שפס כו ספ"י וספילן אכור כמלללללללל ספסולללל ארבי וריחללל ארבי וריחללל
 פלי וארבי לללי לל חללל אלל ככלי שאליו כליין אלל ככלי סהול כליין ארבי
 ספסול

עשרה עשרה חזק מזה דמי וזהו ל"ק דכ"ה א' מיכא סו ויטיע דה' רבא (סג) גלימא פלוג קומטרא כלי במוך כלי דמי דלאמא קומטרא תמיכי כלי אחד ולא כפי' אלא כלי א' בלמוד. אלא חי קפיה הא קפיה דלדרכה חסי כלי שחא כליין אמרו חזו מילי ואסי' כפחות מטפה דמי גרס כליין משורין שחא מתמיכי פליקן ומחוקק וחי ללו משום שיין דכמיכ כהו מילי דמכותה כפרק כמה (בסמא יואלא) [אשכח] (סיב סי'א) כמין קפישין. ויני לייק כל דודאי לפיין קדושין של תפילין להכריסן לביה הכסא סני חפוי סור חי ללו משום שיין דכל שכן מחוסין חסי' בחפוי מדוקק כרי הן כקדושין וסכא סח דכסיק כלי ללו משום קדושם סח אלא דלאו כביה הכסא חיירי דהא כליה סח דמזריקין כלי וצקיתו ומשום כבוד שלא יסיו כולול פ"ג קרקע וכן מוכח כפירוש רש"י ז"ל וסמך כפיקן כלי ואם אינו כליין סני כל דהו דכיון שאינו כליין לא כביל לגבי תפילין וכיון דכלי סח סו דבד תשוב להריח סם תפילין דרך כבודו וחי סו כליין כיון דככל קמה לגבי תפילין וגם כליה יס לו קדושה לו ללו סו כלי עפה סו לכו מוטלין ככיוון ומשום לריק עפח קי ריל כל זה הפתחתי מלשון פרישתי. וספולה מכל זה סח שלפנין שמעתי המטה אסור לשמש מטתו כביה שיס בו תפילין אלא חי סם כלי במוך כלי וספולין כלי שאינו כליין ואם יס מחייה עשרה טפחים ממסק' שרי אפילו כלא כלי במוך כלי מקי' דסי' ולתלותו כליין מותר אפילו ככלי כפחות מטפה ולהסירן כולן או במוך תיכב או פ"ג דף גרמא שאפילו ככלי אינו לריק ולהכנס כביה הכסא סני ככסוי כל דהו ולהריסם פ"ג קרקע ככלי שאינו כליין מותר חסי' כפחות מטפה וככלי שחא כליין לריק כלי עפה על עפה ומזה סם חתה מוסיין יס פשיית. וישיור עפה ששאל' אי דקדקתי בשישורו לסי שישור הגז' ככלכות סי' ונפי' מה שאמרו כפרק הסבלה (מי'א פ"ג) שהעפה חלי זרת עלי וסורה עלי סח סורה סיוויי ממדת מוכרי צדדים כקנה המדה ממיוקקא שבי' ח' זרות אכל מורי סקדוש סר' וידאל אפרים ז"ל חי מרצה בשישור' וסי' אומר שפחמה שהיא כה ששה עפחים שישורם שני ארתי וחלי' מרמתי קנה המדה אשר כמנוספסלי' עקנה שלסם מתי' זרמתי סם עשר זרמתי מקנה המדה אשר כמיוקקא סנה אלאכס סומרים לא וסין המדה וסכרי' כשכלך בין מדתו למדתו חי' סח יומר כביה פ"ג :

ענין ל

כמה שכתב הסופר לגרוד ולדבק על הגרד גויל ולכתוב עליו חי' זה רב שהרי בירושלמי פרקי קמא דמגילה (ה"ט) והביאו סרי"ק ז"ל כסוף סבלות סי'ת אמרו סלימ' שיהיו כותבין בעורות וכתבים כדיו ומסרגלין כקנה וסורין בשער וטולין כמסלות ודוקלין כדבק ומסורין כגירין וכסויה' תוס' רבי' תוס' רבי' כחוסר סיס' וכתב בספר התרומ' דמיירי כקדושם סרי' וקאמר שמכתובין אס' רילת יס'ת או קלף דבבק טיכ. ולשון טולין כבי'ת סח מלשון טולין וסח וסח סדן שסם מצפנים ירל' דבבק סם גויל ממיט שחא מותר וגם אס' יכתוב עליו מה כק' שכיון שדבק יס' סרי סח גוף אחד וכבר אמרו כפרק הסור והרובע (ק"ט פ"ג) וכן סקומין רב' כל נקב שהדיו עוברת עליו חי' נקב וכן מפשים ככל יוס שסם יס' כגויל נקב מדבקין בו גויל וכותבין עליו וספיר דמי. ועל זה סוספס לכתוב ולחוקק ולומר שלא כל נקב אמרו וחלקת בין נקב לנקב ולא כתת סיסם לרבי' . ודע שהעיקר ככל זה סח שחסי' כביה תמה וסו שהקשו כפרק הסור והרובע (סס) תפילין כרי כתיבין וסי' סיס' ומזוה' מי'ס הרמב"ם ז"ל וסח כפיין כביה תמה וליכא והקשו על זה מה שהיו סבורין לומר כי מקום השער סח נקב והסי' סח אמר' כמסרע כל נקב שהדיו עוברת עליו אינו נקב וכיון שהדיו עוברת עליו כביה תמה הויל. וכן סח כפרק שמונה שרי'ס (ק"ח פ"א) וכן כפרק סקומין רב' (לי' פ"א) אמרו אמר' כרי חלי קלס' דתפילי לריק כדיקה דילמא אי' כ' רישות' ונפיין כביה תמה וליכא וססיקל' דקלומס' כדיק' לי' ומש' למדו סופרים' שסם יס' נקב כגויל שמדבקין גויל מכתובין וכותבין עליו דהוי' לכו כביה תמה וסח סח מרובק יס' וסוספסי' כוס שכיון שכן סם מפשים ככל יוס מה לי מדובק מכתוב מה לי מדובק מצפנים אדרכ' יומר נכח סח מנפנים כיון שאינו ניכר כי' כמ' ככתבת ולא כשחא מכתובין ודומה לפלגי וכל זה חי' לו אלא שהתם כביה תמה וסי'י' יכא משום הפגלה לפניו כמלות ויומר סוב סח דבוק זה ולא לכתוב על הגרד דמחי כמומר כמי'ס הרש"ס ז"ל וכל מה שכתבת מדברי סרי'ס מרובע ודק ז"ל שחא אורכ' דבק חי'ו פנין לוס שחא לוס דבר אלא כספר תורה שנקרע שחילק סחלמוד סחלמוד (מנחות לי'א פ"ג) בין אפילו ללו אפילו שאין לדבק הקרע מכתובין כלאו אפילו לפי מה שמדקדקין אותו וקורין בו חס מושך לכאן זה מושך לכאן ושמה יקרע זה אשר הרב ז"ל אכל מס' שחא מצפנים אפילו ימסכו כל היוס יקרע כל הספר ואומו דבוק שומד כמקומו זה לא אשר הרב ז"ל וגם כתיבה עליו הכל סח למרלית ספין אס' סאותות סם פרודות או דבוקות ככביה תמה. ולפי מה שאמרת שדבוקק סח יס' שאינו ניכר אלא לדקי כרלות על כן אמרתי אומר לדבק סוב סח. ומי שאמר לך שאין הרמב"ם ז"ל מונה זה ככלל הדברים סוסקלים ספר סורי' אמנת סח שלא מנאו שאין פסול כוס אלא מפני שהי' כתיבה תמה וכבר מה פסול זה אכל אס' ככביה תמה כשר סח ולא חי' לו למטתו וכבר סחיר סחסי'ה כקרי'ס אס' לא תשתנה לורת סח'ת כמו שכמו כסוף פ"ג מהלכות סי'ת וכן כסוף פ"א סחיר לכתוב על נקב שהדיו עוברת עליו ואפי'י' שהרב ז"ל כתב כל הדברים סוסקלים סי'ת סה סח'ת אמת שחא כחכ כפי'י' שסם כחכ כפי'י' שסם כפנים ומקלותו תלוי שחא פסול ולא מנה זה ככלל סוסקלים כפי'י' מהלכות סי'ת וכתבתי לך זה ואם אינו ממין שהלח' כי סח סי'תה פ"ג :

ענין כו

אמרת שראיתי כנסח כרכת המלמד תורה לשמו ישראל שלא סוכרו כה מלכות ותמס' דהא קיייל (כרכות מ' מי'ג) דכל כרכה שאין כה מלכות חי'ה כרכה. אל תחמה שאפילו לדברי הרמב"ם ז"ל וסרי' ז"ל סוכרי'ס שיהי' כרכה כפי' עממה ומתחלת סערב נח' חי' אלהיו חי' לחתום כה כמלכות לפי שבמטעם קר' תקנו אותה ככרכה לזרי' סמך ישראל מרוב'ס שהיא חסומ' כחי' שומע תפלה וכן אמרו' יס' כיוול' כהן שמתקנו כמטעם חלי' חסומ' כלא פתיחה ועל זה שנינו כמטה (ס' י"א פ"א) מקום שאמרו לקר' חי'ו רשאי להאריך וכ"ס לרש"י ז"ל ולרי' ז"ל שהספס' חלי' זרת שיהי' סוף כרכת לפסוק דברי' תורה. וכן יס' כסודורי' לרס' והסר' כיון לומר שהכל סח כרכה אמת וחי' להארי' כה מלכו' דכל מטעם ארוך שס' כפתיחה סריכ' סם ומלכו' וכתימתמה סם כלא מלכו'. ולפי' חי' לפני' אמן כין לפסוק דברי' תורי' וכן סר' נח' לפי' שהכל סח כרכה אמת וכן חי' אומר שכרכת גומל סר'ס לפמו ישראל חי' כתימתם כרכה המסכרי' ככלי שי'ה מסרי'ו ומתמס' מספספס'ו וחי' לפנות אמן סד שישל'ס גומל סחדי' לפמו ישראל וכרכת סמפיל' ככלי שי'ה מוכי'ס שהכל סח כרכ' אמת סד סמרי'ס לפולס סונו ככסודו'. אכל מה שהקשי'ת שסם מפרי סמיכותה חי' כה מלכו'. חי' אשך כהר כהו מכל סמני' למח' יס' כה מלכו'. זו ודחי' שאלה סח ואסי' לפחות ככרוך לא חי' לריק אכל סקסס כה סח לפי' שחותה כרכ' על קריאה סחורי' כביה ככנסת חי'ה סמוכה. וגם רב סח'ה שחי' תכרך אותה על קריאה סבורי' כשאר (סס פ"ג) לא חי' עשה אותה סמוכה חילך כדן סח לפחות כה ככרוך ואח' אפי' דסמוכה להסר' כפרי' לה משום דרב ספח' דמרי' (סס) חילך רימרי'סו לחרי'יוו' לא קר'ס עממה ספתיחת' דומה ללש' כרי' שזון ומתמה שאפי'ס שהיא סמוכה לכרכת שמה תשתה חי' סותחי' ככרוך לפי' שאינו מוכרין אותה לרב' כשכנס ימי' המשתה וכיון שסם חי' סותחה ככרוך מן סרין אף כשהיא סמוכה לא קר'ס מניכ' פתיחתה וכן כל סמוכוי' סותחי' ככרוך יס' כהם טסס פ"ג :

ענין כח

כמה שהשיג כרמב"ם ז"ל על הרמב"ם ז"ל (פ"ג מה' ק"ש ה"ט) כקרי'י' שנת שכת' ולא יי'ד כח' סח'ו ז"ל שחי' ואמר לא ידפסי' כמד סנה מה ספסד יס' בו וכתבם כי סוד סנה ס' כחל"ק' של אלים או לאלוכי'ס. ככרוך כן סח' שאספר שימנא אכל הרב סח'י' ז"ל לא אשר שאינו מנאל אכל אשר שאין ספסד כה ואם סרי' אפי' של אלהי'ס חי' כה ספסד שספסל הקריאה אכל הרב ז"ל יראה שלא על כיוול' כלאו שאין כה ספסד דבר אלא כהן לסרי' שנה נח' שחא כה אחר חטוה' קפני' כהן שבי' של שיין ישראל שסם קרלה כהנשה כלאו סיס' ספח סח' ספסד וכן כיוול' כלאו וסר' ז"ל סחי' עליו דרך כרי' ארס לפשות כן ואין לריק להוכי'ו וכמה סח'גין כרי' ארס כהן לאלים' לאלוכי'ס חי' ספסד כה וספסד אורח חיי' (סי' פ"א) כחכ' לפון הרמב"ם ז"ל ולשון סהשג' ולא סוסקי' כה כלום .

ענין כט

ממה שחזיתם אחת ירית שאין חותמין בה והמלינו סנה ורש"י חדשים כרי' שיהא סמוך לחתימה מפין סחתימה כמו שמוסין כשכת' ומלו של מוס' חי' כמסחתי'ו והמלינו כלל אלא סוף ככרכה סח מנחל חד' מלינו אס' סח'ס סה כה כמס'ק' של סל ומסי'ס כה חקי' כה כלום .

שכחות ורש"י חדשים להם קפסח כרי' שיהא סמוך לחתימה מפין סחתי'ס והסנה גי' חק סח' סח'מ'ר סס סס לו חק ומספ'ס ודעו כסוסדרי'ן (חי' פ"ג) סנה וחיין כמ'ס חי'ספ'ר .

ענין ד

כמה שכתבו במקומכם חכמים מקרוב כלא כשמנאל פסול כספר תורה ומזיליין אחר שיסחיל לקרות ממקום שספס כמקום סססוה וסוקס' לך. יס' כוונה שזה שי'וס גומר סח' שאס' רל' המחדש סמכ' זה לסמוך על מה שנמנל כחש'י' הרמב"ם ז"ל ומכריכין סל ספר פסול וכן כתיב סח'ס'. חי'כ' למח' סלרי'ק' להויל' ספר אחר וחי' לו לחוס לפנמו של רש"י'ן כמו שחשש' כמרי' יומא (פ' פ"א) וכמ'י' סוס'ס (מי'א פ"א) ואס' לא סמך עליו כהו' כי' גס' הרמב"ם ז"ל פלמו כחכ כסוף סלכו' ספר מורה שספר מורי' שנמנל פסול חי' בו קדושם ספר מורה ואין קורין בו חי'כ' סקרי'י' סרל'ש'ו' לא פלמה להס' ולריכין לסחחיל מתחלת ספר'ו' ודבר זה פשוט סח' וסכ'ו' ככל סמקומו' שי'ס כהם רבני' גדולים וכן רל'תי' כמיוקקא כפי' רבני' לרס'ת וקטולוי'א ופארי'ן כפי' הרב רבי' ימח' לרס'ת וסר' ר' סחדאי' קרשקס' ומורי' חמי' הרב ר' יונה דסמשתרי' ז"ל כמיוול'ל סחי' כולס סם כפי'שוי' דון מודרוס וכן ככלל' פשי'ו' מפשים ככל יוס מיוס' חיומיו' ככלל'. וכירוש' פרק חי'ן עומדין וסבי'ו' סרי'א"ף ז"ל כסלכו' מניל'ס אמרו מי סקור'ה כחורי' ומסח'ק' לא יקרא סח'ה' ממקום שספס' שלא יכתרו סרל'ש'ו'י' לפי'סם ולא לאחרי'סם ולא מרוב'סם לאחרי'סם ולא לפי'סם וכתיב תורת' ס' תמימה וכן ככלל' סקרי'לו ספסוקים סרל'ש'ו'יס כספר פסול והסח'ו'י' כספר כשר חי'ן זה תורת' ס' תמימה. (הני'ה חמי'ה רל'תי' בגליון ספר אחד כי' כקס'י'ל'יל' כפי'י'תו של סר' רבי' ימח' דוליל'ון ז"ל כשהיו קורין פרשה כספר תורה כמנהג כשנת ומנאל עשות כספר מורה ואין סם ספר אחר חי'ה מזה סר' ז"ל להסלים בו כלא כרכה. פ"ג) :

ענין ל

כמה שכתב הסופר לגרוד ולדבק על הגרד גויל ולכתוב עליו חי' זה רב שהרי בירושלמי פרקי קמא דמגילה (ה"ט) והביאו סרי"ק ז"ל כסוף סבלות סי'ת אמרו סלימ' שיהיו כותבין בעורות וכתבים כדיו ומסרגלין כקנה וסורין בשער וטולין כמסלות ודוקלין כדבק ומסורין כגירין וכסויה' תוס' רבי' תוס' רבי' כחוסר סיס' וכתב בספר התרומ' דמיירי כקדושם סרי' וקאמר שמכתובין אס' רילת יס'ת או קלף דבבק טיכ. ולשון טולין כבי'ת סח מלשון טולין וסח וסח סדן שסם מצפנים ירל' דבבק סם גויל ממיט שחא מותר וגם אס' יכתוב עליו מה כק' שכיון שדבק יס' סרי סח גוף אחד וכבר אמרו כפרק הסור והרובע (ק"ט פ"ג) וכן סקומין רב' כל נקב שהדיו עוברת עליו חי' נקב וכן מפשים ככל יוס שסם יס' כגויל נקב מדבקין בו גויל וכותבין עליו וספיר דמי. ועל זה סוספס לכתוב ולחוקק ולומר שלא כל נקב אמרו וחלקת בין נקב לנקב ולא כתת סיסם לרבי' . ודע שהעיקר ככל זה סח שחסי' כביה תמה וסו שהקשו כפרק הסור והרובע (סס) תפילין כרי כתיבין וסי' סיס' ומזוה' מי'ס הרמב"ם ז"ל וסח כפיין כביה תמה וליכא והקשו על זה מה שהיו סבורין לומר כי מקום השער סח נקב והסי' סח אמר' כמסרע כל נקב שהדיו עוברת עליו אינו נקב וכיון שהדיו עוברת עליו כביה תמה הויל. וכן סח כפרק שמונה שרי'ס (ק"ח פ"א) וכן כפרק סקומין רב' (לי' פ"א) אמרו אמר' כרי חלי קלס' דתפילי לריק כדיקה דילמא אי' כ' רישות' ונפיין כביה תמה וליכא וססיקל' דקלומס' כדיק' לי' ומש' למדו סופרים' שסם יס' נקב כגויל שמדבקין גויל מכתובין וכותבין עליו דהוי' לכו כביה תמה וסח סח מרובק יס' וסוספסי' כוס שכיון שכן סם מפשים ככל יוס מה לי מדובק מכתוב מה לי מדובק מצפנים אדרכ' יומר נכח סח מנפנים כיון שאינו ניכר כי' כמ' ככתבת ולא כשחא מכתובין ודומה לפלגי וכל זה חי' לו אלא שהתם כביה תמה וסי'י' יכא משום הפגלה לפניו כמלות ויומר סוב סח דבוק זה ולא לכתוב על הגרד דמחי כמומר כמי'ס הרש"ס ז"ל וכל מה שכתבת מדברי סרי'ס מרובע ודק ז"ל שחא אורכ' דבק חי'ו פנין לוס שחא לוס דבר אלא כספר תורה שנקרע שחילק סחלמוד סחלמוד (מנחות לי'א פ"ג) בין אפילו ללו אפילו שאין לדבק הקרע מכתובין כלאו אפילו לפי מה שמדקדקין אותו וקורין בו חס מושך לכאן זה מושך לכאן ושמה יקרע זה אשר הרב ז"ל אכל מס' שחא מצפנים אפילו ימסכו כל היוס יקרע כל הספר ואומו דבוק שומד כמקומו זה לא אשר הרב ז"ל וגם כתיבה עליו הכל סח למרלית ספין אס' סאותות סם פרודות או דבוקות ככביה תמה. ולפי מה שאמרת שדבוקק סח יס' שאינו ניכר אלא לדקי כרלות על כן אמרתי אומר לדבק סוב סח. ומי שאמר לך שאין הרמב"ם ז"ל מונה זה ככלל הדברים סוסקלים ספר סורי' אמנת סח שלא מנאו שאין פסול כוס אלא מפני שהי' כתיבה תמה וכבר מה פסול זה אכל אס' ככביה תמה כשר סח ולא חי' לו למטתו וכבר סחיר סחסי'ה כקרי'ס אס' לא תשתנה לורת סח'ת כמו שכמו כסוף פ"ג מהלכות סי'ת וכן כסוף פ"א סחיר לכתוב על נקב שהדיו עוברת עליו ואפי'י' שהרב ז"ל כתב כל הדברים סוסקלים סי'ת סה סח'ת אמת שחא כחכ כפי'י' שסם כחכ כפי'י' שסם כפנים ומקלותו תלוי שחא פסול ולא מנה זה ככלל סוסקלים כפי'י' מהלכות סי'ת וכתבתי לך זה ואם אינו ממין שהלח' כי סח סי'תה פ"ג :

ענין רב

כריאה שנחתכה ונמנל כהלן מננה סחמלרות סחסורות אס' חי' סורה דומיא דמח' דמנאלת כרי'ס אחר שנחתכה או אס' סח מותרת דומיא דכ' אכל וסל' כני' מיסיה' והחזירן מנוקדין סח'ה' מורמ'ס. כראה שחי' מורמ'ס דדבר יוס' סח' שרי'ס'ה' מנפס'ס' מורמ'ס. שס'ס' לפרס'ה'

למראה הפוסק אותה בדיניה וכוונתו בזה וא"כ הרי"ם כאלו ספק ספקי' דלמי' ב'א'סורה לאוריתתא חזק מאיסור פ"ו אוליגן ביה לקולא כמי' ב'פ' בטולה [בשאלה] (פ"י פ"א) ובזמנים ב'פ' המסורות (פ"ד פ"א) וב'פ' ד' אצט' (פ"א פ"א פ"א) ולא אשכחן פנה דמ"ל ס"ים אסור אלא רי"כו ב'פ' המסורות (פ"ס) ולא ק"ל כוסי' ור"י דפס"ל כ"ס' דוקא במקום שמה כדליתא ב'פ"ק דכחנות (פ"ד פ"א) וכלן י"ס ס"ים שמה כשהוליותו הבהמה לא היה בה זה המראה והפ"ל שה"י בה זה המראה שמה אם נפחתו פוחה חזרה למראה כשר. והגאונים ז"ל סורו בזה להקט' משום דר"ח' ב"י הנכמה בטובה היא וכן אם נכסף זה כספק כלל ס"ים שר"ך סימפ"ך כמי' רבנתי' המרפחים ז"ל ואמר שמה אם נפחתו אותה חזרה למראה כשר והפ"ל שהמרא' פחד בשינוי שמה אחר שהוליותו מהבכחם שמתנה המראה הוא וכו'ן דק"ל שבכמה אחר ששכחתי ה"ו נחוקת הי"מ כל ע"דקי' דמשכחתי להפ"ל א"ן לך לאוסרי' שהחזרה תהיה על ממונ' של ישראל וכן אמרו (חולין י"ג ע"ב) ספק קרי'א ספק שורא אימא קרי'א לפי' שאנו חולין במלתא דשכיח'א ע"פ וכמי' (פ"א פ"א) כהה"ל נפסק דה"ו משגרת כרע' במרימא דלא חיישינן לחוס' השורה שמה ופ"ל דב'גורא משום דשגורא שכיח'א ע"פ מנפס' חוס' השורה וגם כאלו יוחר הוא מלוי שני המראות לאחר ששכחתי ונשכחתי ולא קודם שחייט' מה שא"ן לומר במהני' שנמלאת ברי'אם התחובה שהרי הורע' חזקתה דודל' ממיה' ככמה בה וא"ן בה אלא ספק א' דילמא סמפונ' קמ' וזמא וגם זה רחוק שא"ן הכמה בולפת דרך קנה אלא דרך וס' ויוחר קרוב ושכיח'א ע"פ שיקב' הו"ט ונכנסה ברי'אם וקב'ה אומ'ה כן י"ל וזמא תמור ותקרב הלאות המכרז' והפ"ל הוא אסור אלא ככול' אכל הר"א'ה ז"ל אלו מורין א"פ'ם שהר"א'ד ז"ל סובר שא"ן אסור אלא ככול' אכל הר"א'ה ז"ל כ' דרי'אם דקיימא גילדי גילדי והס' למחיה ונמל' בה המכרז' הפסול' היא מוארי' ש"ן'ן ש"ם בה למחיה אלו מולין שני המראות משני המנחי' וגם זה סייע להחזיר הבהמה שלאסרה להרבות בה שפיק':

ענין לג

ענין לג שיפורי המקום כבר ידעת שיפורו אמנם על אמה ברום ג' אמות וזה מפורש בחזרה שאלמר כ' אם רחן בשרו במים ובה השמש וספר ואמרז' בסיפרא מה ב'צאת שמש כולו כלאה אף רחית' גופו כולו כולו פ"י שלא יהא רוחן אבר אבר ובת"כ שינוי ומיית' לה בנמרה ב'פ' ס"ס (ק"ט פ"א) ורחן במים אפי' צמי מקוה את כל בשרו במים מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה של אמה ברום ג' אמות נמלאת א' שיפור מקוה מ' סאה וכן הוא בראשון מחגיג' (פ"א פ"א) וב'פ' הממונה (פ"א פ"א) וזה פסוק הוא ב'פ' א"ס כ'י מלא ממנו שככה זרע. אמה של אמה ברום ג' אמות הוא מפורש בכתוב אחר שכונת הכתוב שיהא כל גופו עולה בהן כ"א. והאלה הוא אמה של אמה ברום ג' אמות. כבר ידעת' לך בהשפעה ששלחתי לך בענין המקוה וזמתי' הס' שפירשו שזה השיפור מחזיק מ' סאה וגזרת הכתוב הוא שיהא צמי המקוה מים כשיפור הזה והפ"לו לחדם קטן שכל גופו עולה בפחות מזה ושחתי' העוקה גדולה מזה השיפור כדי ששכיכ'ם שם האדם ישאר בה מ' סאה אחר שישפכו ממנו כשיפור גופו וא"י חושב שנתפסק בדבר זה אפי' פלמי' קטן וכ"כ רבי' יהונתן ז"ל ב'פ' ההלכות ממס' שנושום וז"ל לך שיהי' המקוה נבזה יותר מתמם אמות או ד' אמות כדי שלא יחסר המקוה בשיכ'ם האדם בחובו לטבול וזהו המראה אחר השורש המסור לנו כ' אמה של הזאת לכ' היא מדרות המקוה באלכסון אחר השורש המסור לנו כ' אמה של שיפור מקוה היא בה ששה עפחים כמי' הר"א'ד ז"ל והיא שוחקת ולא ע"יבה כמו שהוא מוכיח בראשון מפורשין (ד' פ"א) והטעם כ' ב' ד' אלכסון בגודל כמו שזכר ב'פ' ההלכה (מ"א ע"ב) ושיפור האלכסון דקדק בשיפורו הרמב"ם ז"ל בהלכות ס"ח כ'י הוא כשיפור שחי שפורי' ברחו והרבה הוטלו בזה לכוין באיור' פ"ס הרובח כד' שלא נכסה בשיפורי' דקות ארוכות או קלרו' פחות אלא שיפורי' ימדרו כ'י האלכסון שוות הן בכל המקומי' (וכשימדרו) [וכשימדרו] האלכסון ימדרו האלכסון המקוה וכוונתו בזה אמרו פ' י"ז מכלים והוא יותר מכון ממדידת הבי'ים כ'י א"ים שוות בכל מקום וכל זה הוא אם הוא חובה שיהי' המקוה מוצמנת אמה של אמה ברום ג' א' ואם יהי' יותר יפסל ושיטבול בו אדם א' ולא יותר כ'י יחסרו המים טבילתו אכל אם אינו חובה שיהיה מוצמנת מ' שהוא בעל ג'פ' ירבה בשיפורין ללא יד' כל ספק וכן נוהגין בכל המקומי' לפחותו יותר גדול מהשיפור כפלים ופלי' כפלים. ואף על פי שטבולת במקוה חסר עדיין היא בדידתה אכל אין צניח ממזרים שאף ע"פ שמכל חייבי' כריית' הולך ממזר נדה ואלה מכללן זה כמי' ב'פ' החולין (מ"ס פ"ב) כ'י גם קדושין תופסין בה משא"כ בשאר חייבי' כריית' אכל על פי שא"ן ממזר מן הנדה הולך פגום והוא מצוי חשע מדות שנלמד בהם ובדומי' מכם המורדים והפושעים כ'י כמי' בנדרים (כ' ע"ב) והבטולה הוא חייב כרת על כל ב'צאה וביאה. זהו ראו שיאמר לפרין מעשה שיגדילו המדות ולא יחוסו ללעז כ'י מנכס הוא להוסיף ולגרום לפי' אורך השעה וא"ן כאלו יזלזלה דבי' דינא וליכסיף איניש כה"ל פלמא ולא ליכסיף פלמא דלמי' אם י"ס חשע איסור וכ"ש איסור כרת והדבר נראה לפ"ן כ'י כשתשפר המקוה בממות שלנו היום ותכוין אמות למד' הבי'ים במקומי' אלו תמלא שהבי'ים הם קצוות מהשיפור הכי'ם ושיש' שני שיפורין לפי'ם בלפי' שוים ראו להחזיר בשל"מור' וכן כפוספת' דמקוהו אמרו כל שהוא מדי'ם ושיפורו מדי'ם הולכין בשפיקו להחזיר וכ"ש אם שיפורו ג'כ מדברי' תורה :

דלת (ח"ג)

ענין דד עוד פ"ל הפסין הכתר (למס'): כחב' כ' י"ג מי שחוס' בדבר בגאון ז"ל ש"ל שא"ס ה"י גובה המקוה ורמזו כך כך שחוס' כשר שהשכירוכו לטבול בו א"ים שלא יתכסה בו האדם חו' עשות גדולה היא שצרי' אמרו בשפ"ל פרט'ם ויחרו מקדשי' בני ישראל יכול לטבול אבר אבר ת"ל כ'י א"ס רחן בשרו במים ובה השמש וספר ד' אמה שמתו כולו כלאה אף רחית' כולו כ"א ולא כ"א בגאון לוי' אלא דלאו דוקא דוקא אמה של אמה ברום ג' א' אלא הפ"לו אמה של ג' אמות ברום אמה או אמה וח"י על אמת"ים ברום אמה כשר לטבול בו אדם קטן שלא הוחר שיפור זה אלא לוי' ששיפור המים בשפת גמר טבילה לר"ך שיהי' בהם מ' סאה שהיא שיפור אדם דינוי' שהוא אמה של אמה ברום ג' א' ואם השתמה הנורה הזאת אין קפידא בדבר אכל לר"ך שיהי' בו בשפת גמר טבילה מ' סאה ששרי' מוסבס' הוא בכמה מקומות מהלמגוד במי' סאה טובל במי' סאה אחר קורטובו אינו טובל כדל"י בראשון והבסי'ים (ק"ג ע"ב) ובמסות פ"ק והקדטוב הוא אמה משמונה כשימי'ם בלוג שהוא פחות משיפ"ית בילה. והרמב"ם ז"ל כ' בטלנות מקוהו שהוא משקל דינר זה לממ"ם בה' ערובין (פ"א פ"א) שמשקל רבי'עית הוא י"ז דינר ומחלה בקירוב. והשמיעתי' לפ"י הוא ח' דינר וג' רבפי' דינר ושמי'ים השמי'ים שהוא קורטוב הוא דינר בקירוב וא"ס יחסר שיפור זה המושג ממי' סאה לא עלתה לו טבילה וכן לר"ך שיתכסה כולו במי' בשפת טבילה הפ"לו שפ"ה א' מראשו ואלה המהי'ם היא מעכבה טבילתו. ולכן אכריבו בראשונים ז"ל להעמיד אמה על אמה הטובלת כדי' שלא ילאו שפרות ראשה חוץ למים וכן נהוג. ואפי' צמי'ין שהוא מסהר בכל שהוא היה א"י ר"י בעל החוס' ז"ל שר"ך מ' סאה לאדם כשיפור גופו של אדם בינוי' והפ"לו לאדם קטן והבי'א ראו' מפ' חומר בקדש (כ"ב ע"א) דאמר'י הס' והא' ארעא חלחלי' מחלחלה אלא וב'פ' מ' סאה וא"ן זה אלא כמי'ין דבמקוה ארעא לאו חלחלי' מחלחלה. אלא שהר"א'ד ז"ל והרמב"ם ז"ל (פ"ט מקוהו' פ"א) כתבו דבמשי'ין לא ב'פ' מ' סאה אלא שיפור כולו במים וז' של מקוהו' (מ"ז) שינוי מקוה שמי'יו מרודדי'ן פ"י שהוא רחב הרבה ויש במים שיפור מקוה אכל אין הטובל בהן מתכסה כל גופו לפי' סגן מרודד' ומתפשטין. טובש' הפ"לו חבלי' פ"ים ואפי' חבלי' קיים פ"י לפי' שא"ן כלים כדי' שיפסחו המים ויורד ועובל ומ"ס חבלי' פ"ים היה אכני'ם אלא רבותא קמ"ל דאפ"לו בחבלי' פ"ים ש"ד א"ים שהמים ככנסין לתוך הפ"ים הוו מחוברין והמקוה כשר. והנה המקוה שהיה צמי' במקדש בנג' בים הפרוה לא ה' רמו' כ'י אם אמה כמי' ב'פ' ס"ס (ק"ס פ"א) הממונה (פ"א פ"א) ולא היה רחבו כ'י אמות כמו שזכר ב'פ' אחר (ע"ב) וא"כ ל"ך ה"י טובל בו כהן גדול ביום הכיפורים והלא כשהיה נכנס בו ילאו המים וא"ן טבילה בפחות ממי' סאה אכל טמים היו יורדי'ן בו מפ"ן פ"ים. ושנינו ב'פ' דמקוהו' משי'ין שהעבירו פ"ג בריכה והספיקו הרי הוא במקוה לפי' שא"ן מי' הכריכה מחוברין למשי'ין ולפי'ך הרי הוא במקוה ולר"ך מ' סאה אכל אם לא הפסיקו הטובל בצריכה א"י מ' סאה שרי'ה כמי'ין ומשי'ין שמהר בכל שהוא כמי' ב'פ' המקוהו' (מ"ז) וכן הוא בחי'י. ומ"ס לר"ך שיפור כולו במים ע"כ היה בו אמה של אמה ברום שלש אמות. עוד כתב' כ'י יש מי' שאומר שא"ס העוקה היא קטנה וכשהטובל נכנס בה המים יולאין לחוץ כיון שהם מחוברין למים שבפני' הרי הוא כאלו המקוה גדול שהמים נתפסין למעלה והיו חיבורו אלו הן דבדו' והשבת עליו שלא אמרו כן אלא בש"ם עוקה קטנה כסמוך למקוה והמים מחוברין שהטובל צעוק כאלו טובל במקוה שהמים הם מחוברים זה אמת הוא. אכל ארצי' לך הביאור לפ"ל משלך כל אלו הספיקות. שינוי במקוהו' (מ"ז) וכן הוא בחי'י. ב"ס כ'י ובה' כ'י מים שאובין וירדו ויטלו ונתערבו המקוהו' עהורים והטובלי'ן טהורין. עוד שנינו שם (מ"ז) והביאו ב'פ' ד'במו' (ע"ו פ"א) וב'פ' בחר'א דחגיג' (כ"א ע"ב) פירוב מקוהו'ם כשפוסרת סגור בשבירה ובחלל' כש'י' אלכסון חוזרות למקומם. עוד שנינו שם (מ"ט) כותל שבין ב' מקוהו' שפסק' לשתי' מלטרף לפרז' אין מלטרף עד שיהי' במקוה אחד כשפוסרת סגור. עוד שנינו שם (מ"ס) השירה והתבי'ה שבים אין מעבלי'ן בהם אלא'י היו יקובין כשפוסר' הגאל. ושק' וקופה מעבלי'ן בהם כמה ששם שפ"י שהמים מחוברין. וכן בפרק חומר בקדש (כ"ב ע"א) מוכיח טבובלי' ככלי' שכתוך המקוה אם הוא כשפוסר' הגאל נקוב. עוד שנינו שם (מ"א) עוקה המסרה אין מעבלי'ן בה' אלא'י היתה נקובה כשפוסר' הגאל מכל אלו המקומי' נרא' שא"ן מקוהו' מתערבין בפחו' משפוסר' סגור ור"ם הקט' שרי' נרא' כדרכ' מקומי' דבפחו' משפוסר' סגור הוי' חבור שרי' שנינו שם (מ"ב) מטהרין אם המקוהו' המלי'ין מן החתומן והרחוק מן הקרוב כ"ד מבי'א פ"ל'ן של חרס או של אבר ומלי'ין ירו חתמו' עד שהוא מתמלא מים ומשכו' ומשיקו' אפי' כשפ"ה ודו'. וכן במי' טהרות (פ"א מ"ס) שנינו הילוק והקטפרס ומסקה עופה אינו חיבור ומייתו לה בגמרא בפ"ק דגיטין (ע"ו פ"א) וב'פ' בחר'א דפ"ז (פ"ב ע"א) ומשמע דקופה ע"מ להטפיח הוי' חיבור ולא צני'ין כשפוסר' הגאל. וכן ב'פ' חומר בקדש וכן במסכ' פ"ה מוכה דבקלי'ם' השום הוי' חיבור והלק' בזה ר"ם ז"ל דבשמי'ם מחערבין דרך נקב או דרך פ"ה של מפל' שיפור המים כשיפור הפרט' ב'ן לשפוסרת' הגור ב'ן לקלי'ם' השום ב'ן לרי'הו ב'ן לרבנן. וכ' פ"גי' במים אפי' מתמלא' מן הכותל בלא פ"ה' דרבנן גפ"ו כקלי'פת' השום ולרי'סו בני' בנפוחה להטפיח. ולפ"ן הגדון שלפ"י'ם זול' החיבור י"ס שבין אחר והוא פ"ן החליטה שא"ן טובל במקוה זול'. ואם טפלי' חחד שבו הוא עוקה המקוה הם סגורי' למקוה ושהמים הם לפ"י כשם קבלי'.

שיהא הלכ' כרייכו לגבי רביס לא חמר רי'. וכן' כיל (פיט טיה) זמנין טו ישראל מחזה פתחיס ומחזה טכוריס סוגיא דתלמודא ריהטל דלח כרייכו ופיט דחי חמר רי' יוחנן נפי' הלכס כרייכו לא הוה מקשי טלס ופאריי הלכס כחסם זמניה כיון שמהוקחו בלדו או מפני שפירס בלשון חכמים בפיט הרמב"ן זיל נחידושיו נפי' החולין אכל ריי לא פסק כרייכו אלף ס' דפרוי . ומיל דלידה זמנים כריינו משה מולד וחי לא לא מוליד ורזוי לך לקבל חטיבות פד שישתרו פידך מפני חטפיות ותאמר נפתיה לנס עלמות רבי משה כמו שפטי רבי יוספס לב"ש בפי' חומר נקדס (כ"ב ע"ב) ולהוי תלמוד ערוך נפיו של הרמב"ם זיל הטמא בטומאתו וחסר' יאכל כחכו בחיבורו נבי מקומות נפי' מה' תמידין ונפי' מה' פסולי המוקדשין. ולדברי רי' ה' אפשר לומ' דהלכ' כרייכו כיון דפרים טמיה דס"ל אין לין מרנא אכילוי דהכי קי"ל דמכוח נפי' כ"ז (פי' ע"א) אכל דברי רי' הם משתגרים ממרי טמיה חזא דריהו ס"ל טומא' הוסי' נלמוד נפי' דיומא (ו' ע"ב) ונפקר כ"ז (ס"ג) ונפי' דסכודרין (י"ב ע"ב) וכיון דהותרה לא לריך לין לרזוי דמכוח הסיס. ועוד דהוא חוקי טפמא דהכמי' ס"ל לזין מר' אכילות וסוגיא דתלמודא נפי' כ"ז (ס"ג) לביחא תמא דס"ל לין מרנא אכילות אלף רבי אלעזר ולא קי"ל כותיה והכי פסק הרמב"ם זיל נפי' מה' ביחא מקדס :

עוד

כחבת שזה אלף ח' מן המקומות שלא שמר הכרז זיל השגשגים נפי' קדש' אכל מ"ש כבודך שבפניך עיר הדחת לא שמר הסדר ופסק (פיד מה' פכ"ס ה"ז) כרי"ל לגבי רבי יוחנן ואמרת שכן כתבו הבאים אחריו לטו. רי' ששמר כזה הכללים וזה כי רי' דלאמר (סכודרין קי"ג ע"א) דין וסוקלין ורי"ל שאמר מדברי' לנפי' דינין מקשי' לרי' אליבא דר"ל וחינו מתוך לרי' ומתוך אליבא דר"ל וכלל כה"ג ודחי הלכס כרי"ל ע"כ לשוקר ויש בכאן סרי' דברים נעלמים שנראה ודחי שהכללים המסודרין לנו נגמרא בפקקי הלכות מדברי האמוראים שלא הי' דעמם בהלכתא למשיחא דהא בסקודרין נפי' די' מיות כ"ז ע"ב) ובנכחים נפי' ב"ש (מ"ה ע"א) חקשי' הלכתא למשיחא וחק פיג דנקלת מקומות פסקו הילכתא למשיחא ולא הקשו כבר הרגשו כזה והרמב"ן זיל נחידושיו שנת פ' המיל' חמר כיון דחקשי' נחד דוכחא לא ח'טרי' אכל לפסקו דוכחא' אחריו ומתרי' בכל דוכחא' כדמתרי' נפי' די' מיות ונחוס' אמרו דבר אחר אכל מ"ג הכללים הסתומים נר' שאין בכלל הילכתא למשיחא שאין לאמוראי' להכניס ראשן כמה שיש' מלך המשיח ונית דיו ונפי' נדה פ' מיטוקא (פ' ע"ב) לכשחיו [איך לכשחיו] משה רבינו פמה-ס. ואמרו נפי' דיומא (ה' ע"ב) לכשחיו אחרין ונפיו ומרפיה פמהס אכל כל זה הוא בפסק ב"ן יחיד ליחד שאין האמוראים כוללין כלליהם כגון הלכה כרי' מחזירו וכיחא בו אלף בהלכות דמיוג' בזמן הזה ובהלכתא' למשיחא לא היו כוללין כלליה' אכל לפסקו כרי'ם לנפי' יחיד שהוא נטוה מ"ה"ט משום שחא' אחרי רביס לקומ' שח' גב פי' כמי' (נפי' כ"מ) (נפי' ב"מ י"ט ע"ב) נפי' פסק יס לשמור זה הכלל אפי' בהלכתא' למשיחא ואם בכללי' הפסקים ב"ן יחיד נכנס כזה בהלכתא' למשיחא לא הי' הרב זיל פסק כרי"ל נעיר הדחת לגבי ריי משום דסוגיא דשפתא רהטא כותיה שברי' בהנהו תלת דסקקי' נפי' החולין (ל"ו ע"א) כרי"ל לגבי ריי יחיא חדא דתרי' כותיה ואפי' ח'טרי' נגמי' למיכלל כדדי' חייך דלא תיחא כותיה דתמי' טמא' דליכא שום הלכתא' דקרי' דתרי' דתרי' וחסין זיל נפי' מלמיה מסוגיא דתלמודא' אלף כנסכו תלת ונפי' ברוך הכסן זיל נפי' התרומ' כה"ל ע"ז וכן פסק הר"י זיל נפי' כ"ש לפני' מנפי' אלפס לגבי רי"ל ורי' אפי' דחתוב ריי' מהאי' טפמא וכן פסק רב אחא משנחא וכן הסכימו האחרונים זיל הרמב"ן ורש"ב"ח ורש"י זיל וכן פסקו התוס' . אי"כ מה' פסק הרמב"ם זיל כרי"ל נפי' עיר הידחת אם היו הכללים גם בהלכתא' למשיחא לא הי' לפסקו כמותו אפי' דסוגיא' דשפתא כותי' כיון שלא כללה כדדי' תלת תלת דהא בהנהו תלת יחיא חדא דתרי' כותי' ואפי' ח'טרי' למיכלל כדדי' ורייכו אלף שגרי' לפני' שאין כללי' הפסקים שגרי' בהלכתא' למשיחא ולפי' יחיא לפסקו כרי"ל משום דמסתיי' מילתיה אפי' שלא כללה שם אותן ג' ודבר זה לריך תלמוד ועיון גדול בתלמוד שמי' פסקי' הלכות בהלכתא' למשיחא נפי' התכלת (כ"ב ע"ב) ונפי' י' יוחסין (ע"ב ע"ב) ונפי' דיומא (י"ג ע"א) נבי כ"ג שאירע לו קרי ומינו אחר חתמיו ונפי' המזבח מקדס (פ"ג ע"א) אכל דברך כהו כלי שורס . ונפי' אלף הן הולוקין (י"ד ע"ב) ח'טרי' ריי' ורי"ל בטמא' שנבע נקדס דר"ל ס"ל דלקי' ומניחא כותי' ולא פסקי' הרמב"ם זיל והרב זיל פסק כחכמים מן הדין והראב"ד זיל לא השי' פלוי כזה והוסי' ממנו טוס' מן האמת וכרי"ל לא הי' מוכרח לפסקו מפני הסייע הפסמי' מן הנגמרא אם הכללים הם אפי' בהלכתא' למשיחא אלף שאין אותן כללים בהלכתא' למשיחא ופמך על סיפס התלמוד . ואלו היו דברך אמת שרי' פסק כרייכו הי' טעו' הרב כמה שפסק כחכמים שאפי' שאין לשמור השגשגים כוללין פסקי' הלכות בהלכתא' למשיחא היינו דוקא' כלליים הסתומים כגון הלכ' כרי' מחזירו ויחיא כללו אכל כמה שפסק נגמרא בפי' בהלכתא' למשיחא מי שאינו פסקן הוא טוס'. ראה כמה נטיות נטה קולמאסך דברים אלו ולפי' שכתבתי לך שדלמארי' אמרו שברב זיל חינו שומר הכללים אלו בהלכתא' למשיחא אכתוב לך לשון רבינו שמשון זיל כתב הרב זיל חיל ואפי' ששינת הרב זיל כרי"ל אין לחוש מזה דקיל' כרי' לגבי ר"ל בכל דוכחא' נר מפתח דה"מ דברים המוסדין בזמן הזה ולא בהלכתא' למשיחא ושיעמא דתלמודא' נפי' חלק כרי"ל פכיל רש זיל וברתפי' לפרס סתומות

עוד

כחבת זיל לפני' טומאת שתי הלוחם ותחת הפיסם מדאמרי' נגמרא (מנחות י"ד ע"ב) מהלוקס לפני' זריקס ולמס' לפני' שחיס לא סוכר' כלל

הגוף כמזכרת נגמ' וכמו שאמרנו וכן שקרי' בטומאת הגוף ולכוד היה דמחלק אי"כ מתני' לאו בטומאת הגוף ולכוד ח'טא' והכי נזכרת סוגיא דגמרי' דכל היתא ממני' ומש' חוקינמא נמסקל' דשפתא דמתני' דלא כרי' דס"ל כ' יהושע דנפי' תרתי' ולא ס"ל כרי' דלמך דם אפי' שאין נכר וס"ל דלין הליך מרנא על אכילות וכיון דס"ל דלין הליך מרנא על אכילות משי' אין לאוכלן בטומא' וס"ל כרי' יחוסא' תרתי' דם וכשר אי"כ מתני' דלא כרי' שברי' כיון שאין נאכל' בטומא' לפי שאין הליך מרנא אכילות ח'טא' היו קרבי' בטומא' והרי ריי' ס"ל דנפי' תרתי' כרי' יהושע דם וכשר וכיון שאין שם נכר שברי' ח'טא' נאכלין בטומא' לפי שאין הליך מרנא אכילות אלף שולין הילך היו קרבי' בטומא' והא ריי' נפי' תרתי' כרי' יהושע ומשי' אסקל' דמתני' לא כרי'. וזה מוכיח דמתני' דלאו בטומא' נכור פסקי' אלף בטומאת פלמך שאין הליך מרנא בטומא' נכור בטומאת גופן דהכי נזכר בפרק קמא דספחים (פ"ג ע"ב) ונפקר האשה רבה ניבמות (ו' ע"א) ונפקר קמא דיומא (ו' ע"א) ונפי' אמרי' נפרק הקומן רבה (כ"ה ע"א) פון הקלדים הוא נושא וחיו נושא פון המקדישים וכן הוא נפי' דנפשות (ט' ע"ב) וכן נפי' הקומן זוטא' (י"ד ע"ב) על מתני' דטומאת ח' מן החלות דפליגי ריהיו ורענן פירס רב פפא דנפי' מרנא על אכילות פליגי ובהיחא' לאו בטומאת הגוף של נכור פסקי' אלף בטומאת ח' מן החלות וכן אמרו שם (ט"ו ע"א) שנת ח' טמא' וכל השבטים טהורין יפשי' בטומא' לפי שאין קרבי' נכור תלוק ובהכי מתי' הליך מרנא ח'טא' כולמר' והלא הליך ח'טא' מרנא בטומאת הגוף אלף בטומאת המהוס ויפשי' דמתני' דהיא מוכיח הכי דתק' (פסחים ט"ו ע"ב) הפסי' שנת בטומא' נאכל בטומא' וכולה היחא' מתני' בטומא' פלמך היא מתני' שטומא' הכשר אחר זריק' דהם כמו שמפורס נגמרא נפי' תמיד נכשת (כ"ב ע"ב) וכמי' הרמב"ם זיל ס"ד מה' פסחים לא בטומאת נכור נגוסן ונפי' דיומא (ו' ע"א) ונפי' רבי ישמעאל ניבמות (ע"ב ע"א) נמי מוכח הפי' דתרי' התם הי' מקרי' מנת הוימר וטמא' בידו אומרי' לו הי' פקח ותחוק וכיו' טמא' משום דטומא' ח'טא' הליך נכור כדליתא' התם ודבר זה נלמד מקי' שאם טומאת הגוף נכרת גלגה מורי' שח' דחוייה' טומאת נכר בלמוד [לא כ"ש] כמזכרת נפי' כ"ז שזה קי' הוא ונפי' דמתמרי' (י"ד ע"א) שנינו דחברי' כ"ג ופרי' יח' שהם קרבי' יחיד דוחין את השבת ואת הטומא' והיחא' לאו בטומאת נכור היא אלף בטומאת פלמך ונפי' כ"ז (ע"ט ח') היו כלי שרת או כהי' טמאים טושים בטומא' . ומה שהטעם כזה לשון הרמב"ם זיל נפי' המשי' ולשון טומא' נלמוד דחוייה' או הותרה והכנת טומאת נכור טומאה גופן וחיו כן שהכל בכלל טומא' נלמוד כ"ז בטומאת גופן ב"ן בטומא' קרבי' טומא' דחוייה' היא או הותרה היא נלמוד והכי נזכר בפרק דיומא (ו' ע"א) ונפי' ערף נקלפי' (מ"ו ע"א) ונפי' המזבח מקדס (פ"ד ע"ב) ובכמה מקומות ממסת קדשים והכל מודים שאין הליך מרנא בטומאת הגוף ב"ן יחיד ב"ן ולכוד פליגי אם מרנא טומאת טולין דוקא' או אפילו טומאת אכילות וכ"ז בטומאת הקדשים כלכד וטרת המקדישים וקטלה מכל זה גילוי טעמות שאמרת דהיא מתני' דנפי' כ"ז בטומאת אקהל או רובו הוא ונפקר בהא בטומאת נכור לא סוכירו שיחא' לריך ראי' לין כלל דוק ותשכח :

עוד

כחבת שאם יטמאו הם נטמאם הנכור טהורים ויהיו כיון בטומא' זו לא שמשו שברי' שנינו נפי' הקומן קמא' (י"ד ע"ב) נפמאת ח' מן החלות או ח' מן הסדרים וכי' ואמרי' נגמרא (ס"ג ע"א) מהלוקס לפני' זריקה אכל לאחר זריקה הטמא בטומאתו והטבור יאכל ומפי' נגמרא דנפי' מרנא על אכילות קמיפלגי' דרענן סברי' דלין מרנא על אכילות ואין קרבי' נכור תלוק ע"כ לשוקר . וכ"ז טעות שהרי הוכחתי דמתני' דפי' כ"ז בטומאת פלמך היא ולא בטומאת נכור והיחא' דפי' הקומן רבא' לא מוכחא' כלום לא מתני' ולא נמי' דילה דלכ"ס אפי' נטמאו שניהם הם מתרלות ואין נאכלת כמי' נפי' כ"ז ולא פליגי' אלף אם טומאת ח' מהן וכשארה' האחרת אי' אמרי' כיון שנפסל חזיו נפסל כולו לאכילה לפי שאין קרבי' נכור תלוק או אמרי' הטמא בטומאתו והטבור יאכל ולא ח'טא' לקרבי' נכור שיחא' תלוק אכל לפני' פיסול הקרבה לא ח'טא' כלל כהך מתני' דהא ח'טא' נפי' כ"ז דתרווייהו מתני' בטומאת פלמך היא ולא בטומאת נכור. והכי אמרי' התם (ט"ו ע"א) נפמא ח' מהבזוי'ן רייהו ר' יוחנן פסיד תלמוד פרוך הוא נפי' ריי'ו שאין קמו' שאם נא' ריי' לפרס ברית' סתומה אליבא דריי'ו והי' יכול לפרסה' אליבא דרענן היינו אומרי' דמתמך ריי' אליבא דריי'ו ש"מ דס"ל כותיה דהכי אמרי' נפי' אלו קשרים (ק"ב ע"ב) ונפי' ב"מ (כ"ה ע"ב) אכל מפני שהוא מפרס טעמו של ריי'ו לא מוכח דס"ל כותיה ולא בא אלף לומר שאין לתלוק נדעמו של ריי'ו ב"ן טמא' לפני' זריקה לנפמא' לאחר זריקה כסבריה דר"א דמשה שלימס שנינו ריי'ו שאין ק"ל תלוק ובה ריי' וומר דמשיח' דוקא' היא וכן פרשי' זיל במשנה נמסקל' דשפתא' היא דריי'ו ס"ל שאין ק"ל תלוק כלל שום תלמוד פרוך הוא נפיו של ריי'ו שכן קבלס מדבוסיו אכל

עוד

המדין הטמא בטומאתו והטבור יאכל חן ס"ל כרייכו דלמר שניה יאלו לביס השריפס שברי' ר' יוחנן פסיד תלמוד פרוך הוא נפי' ריי'ו שאין ק"ל תלוק עכ"ל . וכ"ז טעות שאין מדברי' ריי' ריהו דס"ל כרייכו שפסוקו כמותי' שאם נא' ריי' לפרס ברית' סתומה אליבא דריי'ו והי' יכול לפרסה' אליבא דרענן היינו אומרי' דמתמך ריי' אליבא דריי'ו ש"מ דס"ל כותיה דהכי אמרי' נפי' אלו קשרים (ק"ב ע"ב) ונפי' ב"מ (כ"ה ע"ב) אכל מפני שהוא מפרס טעמו של ריי'ו לא מוכח דס"ל כותיה ולא בא אלף לומר שאין לתלוק נדעמו של ריי'ו ב"ן טמא' לפני' זריקה לנפמא' לאחר זריקה כסבריה דר"א דמשה שלימס שנינו ריי'ו שאין ק"ל תלוק ובה ריי' וומר דמשיח' דוקא' היא וכן פרשי' זיל במשנה נמסקל' דשפתא' היא דריי'ו ס"ל שאין ק"ל תלוק כלל שום תלמוד פרוך הוא נפיו של ריי'ו שכן קבלס מדבוסיו אכל

כלל בין נמשכה בין נמנעה לא נכחה ולא נמלוקה ילמי מיהה שאם נעמא קודם שחיסה שנכסלה קרבן לצור נגמרי אליה דריש לבי שאין הלחם מתקדש אלא בשמיטת כדליתא בפי' ההכלה (פ"ז ע"ח) ואין הכבשים קרבים על מלה א' והיה לשאר והטעם שלא הוזכר לפי' (שאלת הדבר) [שהדבר] חלוי ביום פ"ב : **ובאמת** שאלו היו דברי חכמה ויפה שוררת אבל נגמרה חזק למי שידע לפרש דעתם בפי' ההכלה (פ"ז ע"ח) גבי הא דלריה הכל נעמא שאם החקקו זה לזה שהם מעכבין זה את זה ואילו זיקה שלהם בשמיטה יחזיקה ושמיטת עושה זיקה ורמייהא את פד שלא שמיט' וכו' אם מששטתה נעמא לתמה הדם זיקת והכשר יאכל וכו' וזו שיד שמיט' עושה זיקה כיון דהחקיקו זה לזה בשמיט' מיפסילי ליה לחם חפסול נמי חודה שאני חודה דתמנחא קרייה שלמים מה שלמים קרבים בלא לחם חף חודה נמי קרייה בלא לחם ולגמור מזה שאם הלחם נפסל את הכבשים לכיפ' אחר שהחוקקו זה לזה בשמיט' אם נפסל הלחם נפסלו הכבשים ואם הפסול הוא ביולא קרבן לצור בטל ואם יאל קודם שמיט' יכניסו שאין הלחם מתקדש להיפסל ביולא אלא בשמיט' זה בהפך דכריך שכתבת שזיון שהלחם אינו מתקדש אלא בשמיט' אם נפסל קודם שמיט' קרבן לצור בטל. ואמת הוא שאין הלחם מתקדש אלא בשמיט' שכן אמרו בפי' ההכלה (פ"ז ע"ח) ובפי' משבועות (ט"ו ע"ב) לא פסל ביולא ובזן. ואם הפסול הוא בטומאה אינו בטל קרבן לצור שהרי ק"ל הוא קרבן בטומאה כדליתא בפי' כ"ז (פ"ז ע"ח) אלא שיש מלוקה את הנאלל אם לא נאכל את הפל' מלחם אכילה כמו שמתיר עולין את כל כדליתא החם (שם) ומה שאמרת ואין הכבשים קרבים על מלה א' זה אמת הוא בפסול יולא אבל בפסול טומאה הוא נמשך לטעוהך **ואמת** מלוקה רייהו ורבינן דפרק הקומץ וזוטא (י"ד ע"ב) אם ק"ל חלוק בפסול הקרבה וכבר פירשתי לך טעוהך בזה דביט מודו דקרבים בטומאה ולא נתקנו אלא לפניו אכילה. ומיש והיה לשאר איני מביין לזיון שאר חמה רומז את ללחם הפנים שהזכרת בחמילה דכריך ונלחם הפנים אין שם כשר שאם יטמא הלחם יפסל הכשר. ובאמת שפגול נוסב בו כמי' בפי' בנזמים (פ"ז ע"ח) כל דבר שיש לו מחירין י"ש בו משום פגול ולחם הפנים מחירו הוא הקומץ של לבונה כמי' בפי' הקומץ זוטא (י"ג ע"ב) ובפי' שמי הלחם (ק' ע"ח) ובפי' ואלו ממנוח (י"ט ע"ח) כזאת מלה מוכה דלחם הפנים שזה לשאר ממנוח לענין פגול. ובפי' הקומץ זוטא (ט"ו ע"ח) לא חלפניו ר"מ ורבינן אלא את הקטיר א' מן הזביתין לאלול ב' סדרים למחר אלא את הקטיר ב' זביתין לאלול ב' סדרים כולו מודו דפגול ותיבין עליו כרת וכו' ודליתא שאם הלחם הפנים ש' בו משום פגול אינו לאסור הקומץ אלא לאסור הלחם שהרי שנינו אלו דברים שאין חייבין עליהם משום פגול הקומץ וכו' כדליתא בנזמים בפי' ג"ש (פ"ז ע"ב) ומייתי לם בפי' הקומץ זוטא (י"ד ע"ח). ומיש שאין הלחם מתקדש אלא בשמיטה אמת הוא שנמנעה (מנחה פ"ז ע"ח) אמרו דפשיטתא ליה לרבי יוחנן דשמיט' עושה זיקה אבל לא פשיט לכו א' חנופה עושה זיקה אלא סלקא בחיקוי אבל סוגיא דתלמודא בפי' הקומץ זוטא (פ"ז ע"ח) דתוספתא עושה זיקה דאמריי"ה החם וזריכה דלי' אשמעי' חודה הלחם אינו מפגל את החודה החם הוא דרי מפגל לחם לא מפגל חודה משום דלא החקיקו זה לזה בתוספתא פ"י שאין מיפסין החודה עם הלחם אלא כבשים דהחוקקו זה לזה בתוספתא פ"י שהרי מיפסין הכבשים עם הלחם מפגל נמי כבשים קמ"ל וכן אמרו זה בסוף אוחי סוגיא (שם ע"ב) ומהכא משמע דסוגיא דתלמודא הוא דתוספתא עושה זיקה דללו היתה שמיט' עושה זיקה דוקא ולא חנופה אין בין חודה לכבשי עזרה כלום דלכו' לריבוחא למייתי בחרייהו דהא ר' הירי דשמי הלחם מתקדש בשמיטה כבשי עזרה כדליתא בפרק (הקומץ רב) [ההכלה] (פ"ז ע"ח) ובפי' דשבועות (פ"ז ע"ב) אין למי חודה מקדשי בשמיטה הזבח כדליתא בפי' החודה וי"ל שפגל זה ספק הרמזים ז"ל בפי' מהל' חמירין והראשית ז"ל השיג עליו ואמר איך ספק הוא נגמרה. וזכינו לקיים דבריו. ועוד שהרב ז"ל דרכו לפסוק בל"מ כמו ואם חיימי' לומר ונגמרה בפי' (הקומץ) [ההכלה] (פ"ז ע"ח) יש אחיל' חנופה עושה זיקה והעלו הדבר בפשיטות מה שלא עשו בלחם חיל חנופה אינה עושה זיקה ועוד דהוי ספק איסורא ולחומרא ובאמת סוגיא ג"כ יש חנופה עושה זיקה. ומיש שם (שם) שאין כבשי עזרה מתקדשין אלא בשמיטה הי' ליפסל ביולא כמו שפרש"י ז"ל אבל לענין מעכבין זה את זה כמו שזכרנו מדכריך אינו ענין דלי' שמיט' עושה זיקה או חנופה עושה זיקה ענין אחר הוא. אבל מה שיש לשאלו בזה הוא למה נפסלו כבשים בפסול הלחם דהא אמריי' בפי' הקומץ זוטא (פ"ז ע"ח) הלחם אינו מפגל את הכבשים משום דלחם נלל כבשים וי"ל דפגול אינו אלא מחשבה ועומאה הוא מפשה ומחשבי' לא חשיבא כמשה דטומאה יולא לפסול הכבשים מפני הלחם שהוא נלל כבשים אבל מחשבה כבשים חשיבא לפסול הלחם לפי שאין הכבשים נלל הלחם ומנה חומרא דשי לן בין טומא' דמעשה ובין פגול דמחשבה מדאמריי' בפי' הקומץ זוטא (י"ג ע"ב) א"עטא כזכר לא עדיפת מחשבה ממעשה טומאה. הדע דליתא לאפגוני בייטיהו דהא רייהו פליג בטומא' ואמר אין קרבן לצור חלוק (שם י"ד ע"ח) ואלו בפגול חודה שאם נחפגל הלחם נחפגלו כבשים וזה י"ע גדול את טעם זה מפסיק להלך בין פגול לטומאה וזריך ליישב זה עם מי' בפי' החטאות (פ"ז ע"ח) חטאה שקיבל דמה ב' טומאה ואלא א' וכו' סוגיא דהתם וכן מי' בפי' הקומץ זוטא (י"ד ע"ח) נעמא א' מן הזביתין העמא בטומאה והסודר יאכל וכן פיגל ירך של ימין לא נחפגל ירך של שמאל (שם י"ג ע"ב) יש לחלק ב' ב' גופין המעכבין זה את זה לנזק א' הנחלק והשם יגלה פירשו

(ח"ג)

עוד נכחה כי סבה לא הסרית כשר הקדש מעולם כי הקרנות הם לריח ייחוח לבי יעלו על לרזן מנחתו והסרתו הוא הסך הרלזן והסך ריח ייחוח וכל הקרבין לגבי מנחה הם נפסלין בלייה תוך למנחה ובשיעור למנחה לא ירדו ואפילו נחשכו שם יום או יומיים לפולם הם קרבים ואינם שהכשרים זריזין היו ולא היו מלייזין אולם פ"ג המנחה אם אפשר להם אלא אם היה שזימנו קרנות רבים נבט א' ובכשרט ייחוח חתמה ולא יוכלו הכהנים להקריבם כולם ביום ההוא הנה הם עשויין להסרית כדרך שכתב את היו מתעכבין שם למחר ומחרתו ולכן היה נעשה זה היום משום הכעסות ריח ייחוח לבי ומשום שלא ילמרו שלחן ה' מנחה הוא ומה הטעם ג"כ לא נראה וזכר בביה המעכבים כי יש בזה מירוש גדול והטעם והמאמ' כבשר וחיללה מזה כדלית' ה' הקריבין על מנחתו לרזן לפני ה' חמיד ע"כ :

ואמת

הוא שאם נחשכו החיברים זמן מרובה כראשו של מנחה שלא ירדו ואפשר שיבולו לירי סרתו דכתי' אמרו בפי' המנחה מקדש חיברים שלנו בעורה מקטיר והולך כל הלילה לנו כראשו של מנחה מקטיר והולך לעולם. וגם מי' שהם היה שלא יאמרו שלחן ה' מנחה הוא חמה הוא וזה מספיק ללא נראה זכור ביה המעכבים אפילו לא היה שם כשר שיהיה נמאם מפני הזבחים ואלו לא חמרת בזה יותר היה טוב וכן אומריין בכל העולם ואין בזה חדות אבל מה שזכרנו בזה שהוא מפני הכעסות חמה חמה ייחוח נמשך לשאר ספרותיך בשאר נסים שהם מפני הכעסות החורה אשר כבר ראיית סמיכתם כמה שקדם. אבל בזה יש סתירה גדולה מהנמנעה שהרי במיש בפי' דבתי' (כ' ב') לשם ו' דברים הזבח נזבח והיא משנה בפי' בפי' (פ"ז ע"ב) פ"י נגמרה שם לשם ריח ייחוח לאסוקי חיברים שלחן דלא דליר יאודה חיברים שלחן והשגן אין כהם משום ריח ולא אמרו למעוטי שלא הסריתו. והא דרבי יהודה יחיתא נמי בפי' הקומץ רב' (כ"א ע"ח) ואלו היה כדכריך שפגל ריח הוא שלא יסריתו היו פסולין כמו איך שזה דברים שהזבח חבת לשמן שאם לא נעשו לשמן פסולין שאם לא נשחט לשם זבח פסול הוא. וכן לשם זבח אם לא נשחט לשמו כגון עולה לשם שלמים דפירשו החם פסול הוא דהוי קדשי קדשים לשם קדשים קלים דפסול כדליתא בפי' דבתי' ומוכח החם דלא עלו לעילוי פסול וכזה וכו' ולא כזה לשם ריח אם לא נעשה לשם ריח אלא לשם עלייה פסול וכשי חיברים שלחן שפסולין ולפי דכריך היה אם הסריתו כראשו של מנחה ולא אמרו כן. וכוונת החורה כדאמריי' בפי' שהקרבן בעת הקרבנו יולא ריח מהמת האש של מערכת וכן איננו (זכמים פ"ז ע"ב) ייחוח לשם הכמת הרוח כלי' שיחכוין בזה שיפלה אוחו הריח שמעלה האל' לנחם רוח להקריב שאמר ונעשה רזונו כמי' כדכריך ויכלול זה שלא יעלי' לשם עלים דמנחה בפי' הרי עלי פשרון (ק"ו ע"ב) ובנזמים בפרק [הערוכות] (פ"ז ע"ב) וזימא לפי' (הולילו את חת הכף (פ"ז ע"ב). ואם נאנסו הכריים ולו ה' ירידים על גבי המנחה כבר יש שם ריח מהמת האש ונעשה רזונו דלזכר רתמא פטריה והחורה התייה את לנו כראשו של מנחה נעלה אפילו הסריתו כדליתא בפי' המנחה מקדש (פ"ז ע"ח) ולא היינו לרייזין לנס לקיים הכעסות ריח ייחוח. ועוד שחמה כדכריך מנדיל הכם ואחם ממעוטי שלפי דכריך אין הכם אלא כמה שהוא ריח ייחוח ועולה למנחה אבל כמה שאינו עולה למנחה שלחן ריח ייחוח אין הכם נעשה בו ואילו כן שפיקר הכם אינו אלא מפני כשר החקיקת לשני וכל הנאכל ליום ולילה עד חלות וגם מפני כשר השלמים וכל הנאכלין לשני ימיה וליה א' וכמו לא הפילה אשם מריח כשר הקדש השמיט' שם ו עליו רישו שאותו כשר קדש מפגל הוא כמי' בלחמיו מיומא (פ"ב ע"ח) שזכרנו שהריחה כשר קדש חוזבין לה כח כרוטב. אבל בקדשי מנחה לא היה זריך אל הכם מפני שהייתם אחר עלייתם למנחה בעתים רחוקות עם זריחות הכהנים והנחה החיברים בשולחנות של שיש כדי שלא ירחיבו כמי' בפי' חמיד (ל"א ע"ח) פ"ז ע"ב) ועוד שלא היו לרייזין לנס לחיברים העולים מנחה כדי שלא יסריתו שריי' אלף עולות היה מעלה שלמה על המנחה כמי' במלכים ולא הסריתו לעולם שהרי אש של שמים מסייעתן כמי' בנזמים בפי' קדשי קדשים (פ"א ע"ב) ומה לזך יש לנס יותר גדול מזה ובמקדש ב' שלא היתה אש מסייעתן לא היו כל הקהל אלא ד' רבוא והיה מספיק המנחה להם כמו שהיו יודעים ג' נביאים שעלו מבבל שיידו רוחו והסיוסו על מדות המנחה הרלשון כדי שיספיק להם כמי' נגמרה בפי' בפי' קדשי קדשים (שם) ועוד אפי' שלא היתה אש של שמים מסייעת ביה ב' כמי' בפי' דיומא (כ"א ע"ב) של מסייעת היתה מתגברת כל ימי שמעון הלוי ולא היו הכהנים לרייזין אלא לשני גזירי עלים כמי' בפי' ערף כקלפי' (ל"ט ע"ח) וכשמה שמעון הלוי ומתמסק

מפסדה דאילו נסקח מחללין שנה משאכי כפודה דבר שסוס מקוי שמה שנה אחרת לפני פודה יש שהותרה לפני פקוח נפש. וכן ימי י' להוכיח קן מדברי ר'א בן פנאי (שם) שלמד פקוי מנילה ור'א דלי דשנה הותר למילה דלאו דהוי כלבד היא ולאפי' דלישנה דהלמודא הוא בכל דוכת' מילה נמה שנה לידחות אללה ה"ה שהותרה שנת בין פודה למילה לפני שנה כלום דשיסה הכירחה המור כדאי בשנת וברי כן אמרו עבודה דוחה שנה וכן כפי' דבמו' (ז' רפ"א) ובפי' א' דיני ממונות (לי"ה ע"ב) ולא דוקא דה"ה שהותר' כדלמ' בפ' טרף בקלפי' (מ"ז ע"ב) וה"ה למילי וכממחר (פי"א ע"א) אמרי' בענין עומר דאיכא ארך גבוה וימחה שנה לידחות ולא דוקא. וכן כפסחים בפ' אלו דברים (ס"ה ע"ב) ולפי' אס' ענין כביל' וחילול שנה חלי' כמחלוקה זו של שנה אס' הותרה או אס' דהוי הדבר שסוס שמחללין שנה ואין מאכליין אותו נכלה ונס' הראב"ד ז"ל הסיר קן כדאי וז"ל משוכות שנה החולה אחי' איסור עומד לפירו ומעכו ור'א אמר שנה שנה ולא איסור נכלה מדפ' שאלו לא היחה שנה מי היינו מנקטין נכלה להאכילו לא כי אס' שחוסה וכיון שכן האיסור העומד לפני ומעכו ור'א איסור שנה ולא איסור נכלה הוא ששכ ה"סר גומר לא איסור אחר ולפי' מחירין לו איסור שנה לא איסור נכלה פכיל' תשוכחו. ואפי' שהשאלה היחה אס' נאמר לפסחים לנחור לו. והדבר שסוס מהלמוד שאין לו לעכוס לפשות דברי' הללו רנה כרז ז"ל ללמד ה"סר אפי' אס' נכבילה ה"ה (מנחה) [מנחה] וה"ה ז"ל הקשה עליו ואמר שאין איסור שנה עומד לפני יומר מאיסור נכיל' שאס' מלא תרגולי' חמור' נאכילה אותו ולא נחוס ששכס שהרז ז"ל אי' שאיסור שנה מעכבו מלשחוט כך איסור נכלה מלאכיל נכיל' שאס' לא הי' איסור נכיל' מעכבו הי' אוכל אותה ולמה עומד לפני איסור שנה יומר מאיסור נכלה. ועוד שאפי' הי' קן למה לא נאכיל אותו האיסור שהוא קל ביותר אלו הן דבריו ז"ל. ומ"ש ז"ל שכל קן עומד לפני איסור נכלה כמו איסור שנה חינו קן שזה החולה לכל לרבו מחללין שנה שאפילו מנינו נכלה לרבי' אנו לחלל שנה לבשלה וכן כהסתייה הותרה פקוח נפש בשנת לא לפני' להאכילו כלבד החירה אלא וכן לרבו גנון להכרותו כדאי'תא בפ' הי"ב (פ"ד ע"ב) ולהדליק לו אס' נכר אפילו בקומה כדאי'תא בפ' מסין (קכ"ה ע"ב) ואי' שנה היא שהותרה לו והיא עומדת לפני וכיון שבמקל' לרבו אנו לרבי' לחלל שנה אי' חורה שנה כחול ואין אנו לרבי' לחור אחר איסורין אחרים כדי שלא תתחלל שנה שרי' לכל פקוח נפש סלקה תורה קדושה שנה ומחור'ת' חול גומר ומנו דהותר' שנה לשאר לרבו הותרה לפני' שחיטה דומה למ"ש נמש' סוכה בפ"ק (ז' ע"ב) בענין סוכה העשו' כמני' דמנו דהוי' חפץ לפני' ענין סוכה היא דופן לפני' שנה ויבא מותר להוליא מרה"י נסוכה בשנה שנתוך הפוכה אפי' דשכח אחרת אס' בה איסור סקילה משום מנו ה"ה מנו דהותרה שנה לשאר לרבי' החולה הותרה לפני' שחיטה ואי' יפה אמר הראב"ד ז"ל שאיסור שנה הוא מעכבו ואותו איסור הותר ועוד דאיסור נכלה חינו עומד בענין שחיטה כמה דברים אס' עומדים לרשותו ולא דמי (לבכשים) [לכרשין] לשי' ששוכה נמש' גזוזין אותן בשנת כדאי'תא בפ' י"ז הכתובים (פ"ט ע"ב) לדבך קים להו שהס' רשוחתא אכל תרגולת' יש חליפין חלמוני בילה והכרה דברים עומדין במקומה והשנה פ"כפ' לרבי' אנו לחללה והיא ה"ה עומדת לפני'. זמם שהקשה הרב ז"ל למה לא נאכיל אותו האיסור הקל ודימח זה הרב לנכיל' ושיב' שמאכליין אותו האיסור הקל קושי' זו אינה קושי' ואדרבה לי' להאי' עומד לחוד הוה לרבי'תא מאכליין אותו (נכלה) מעשה שנה ואין מאכליין אותו נכלה דבשנת שנה קריל דמותין אס' דהוא קוד' ואין מעשה קוד' וספוקת לחולה מותר'תא כדאי'תא ולאפילו המבשל לחולה הי' מותר לרבי' אלא משום גזירה שמא ירבה כשבי' כדאי' כפרק כירה (לי"ה ע"א) ובפי' דחולין (ט"ז ע"א) ובפי' מרובה (פי"א ע"א) וכ"כ הוא ז"ל וכיון דהאי מזהו דפקוח נפש על כל ישראל רמיח משום וחי כהס' ולא שימות כהס' ומשום לא תעמוד על דם רשך והזרין הי' משוכה והנשאל הי' מנוכח והשואל הי' שופך דמים כדאי'תא הכס' (זמנא פ"ד ע"ב) ובירוש' (שם ה"ה) אי' מוטב שנחלל שנה להאכילו ה"סר ולא נכיל' אותו איסור שאס' חללנו שנת חללנו שנה מזה ואס' האכלתו וה"ה אפסר כה"סר עכברו על ולפי' עור לא ה"ה מקין מכשול. ולפי' שסחו כהס' הרב ז"ל דלגבי חולה אין איסור נכלה יותר קל מאיסור שנה דהי' דנכיל' איסור לאו ושנה איסור סקילה אי'תא חומרת' אחרית' כביל' לפי שהחולה עובר בלא על כל זמ' דוחה שנה כדאי'תא (מבוא כ"ה ע"א) לפני' כ"ד שחי' יין ואמרו לו אל תשחה אל תשחה והוא שוחה חי'י' על כל ז' ואחיה אכל לפני' שנה לא עבר אלא בשנה שחיטה וד' לאו הוא דאי'תא דמעשה שנה מותרין ומש"ה לאוין הרבה דנכלה לא מיקרי איסור קל לגבי חד לאו דשנת ואפי' דהי' איסור סקילה אלו הן דבריו ז"ל. ודבריו אינן מוכרשי' שיש לחומר שיאמר דמי' סקילה חמורה ממלקות וכדאי'תא בפ' כ"מ (כ"ה ע"ב) ובפי' הערל (פ"ג ע"ב) לפני' כרת ומיתה כ"ד שגיס דהשבי'תא כרת חמור' אפי' דהך נפישן סמכ' אהאי' עומד דרת חמיר מיתה וה"ה לסקילה ומלקות. אכל יש לנו עליו ב' קושי' גדולות' אי' שהרז ז"ל נתן דבריו לשי' עורין שאלו החולה הס' אי' אלא נכיל' לבי' לא למשקן כרבי'תא דלא עבר אלא לאו היינו מותרין לו איסור נכיל' ולא מתחללין עליה שנה ורוב חולי' מסוככים כך הוא עניי' שהרפוא' מו' להסקוחו מרק תרגולת' מעט מטע' אפילו שחוט מרבי'תא ושי' שי' עור רב בין שחי'תא לשתיה יותר מכדי אכילה פרי' כ"ד שיוכל כח המסוק לקבלו והרז ז"ל מנדולי' הרפוא' הי' ריב' זה וככ"ה יבא ריבוי' לאוין אי' לרבי'ן אלו להכריס עורטי' אימתי נחלל שנה ואימתי

נאכילתו נכיל' שאין אלו מדברי המור. והקושי' שנתה שאס' הי' איסור שנה ואיסור נכיל' נפסד הכל נאס' א' הי' אפסר לו דמוכח לומר איסור סקיל' מהרבה איסורין כמלקף אכל כדמון כהס' חינו כן שאיסור נכיל' הוא דוחה אומ' החולה עמא ואיסור שנה אס' דוחין אותו כשבי'לו ומוכח הי' שדחה כהס' איסור' נכלה בעמא לפקוח נפשו ולא דחה אהמו איסור שנה כשבי'לו דמאי דאימרי' בעבורין (י"ב ע"ב) יחיה ל'י לחבר דלפסד איסור' זוטא ולא ליעבד פס' האין איסור' רבא דוקא כי האי' נוזמא אכל דלעבד חבר איסור' רבא כחללו שנה כי הי'י' דלא ליעבד חולם איסור' זוטא כבאכילתו נכיל' יבא מאן דאמר ואפילו לדברי' הרב ז"ל שאומר שהרבה זי'ים בלאוין הרבה חמיר' פס' מאיסור סקיל' כלאו א' אפי' יבא מאן דאמר דליעבד ראוין איסור' אפילו זוטא כי הי'י' דליכ' שמעון וכדאי'תא בפ' ק"ה ע"ב) גבי דביקת' פס' כחמור וכי' אומרי' לו לארס חטוא כדי שלא ימות חבירך וכן כל כיוצא בזה סקשו בפ' החבלה (מ"ה ע"א) ובפי' ה"ה עקד' (י"ב ע"ב) וה"ה דחבר' דחבר' כבד חריל' בחוס' שלא נאמר אלא כדבר שנה האיסור לפי' פי' החבר' אלא בענין אחר אין אומרי' לו לארס חטוא כדי שיחכה חבירך או כדי שלא ימות חבירך ואי' מפסי רבוי' לאוין החולה כאיסור נכלה לא הי' ראו' לנו להסיר לחמיר' אפילו לאו א'. ועוד כ"ד דבריו אס' נכרי'ס מהגמרא (זמנא פ"ג ע"ב) דתפיל' הכס' מי ששכחו נחש קורין לו רופא ממקום למקום ואפי' בשנת יקורעין לו תרגולת' פירש לתם על כמנה שזו היא רשוחתא וגזוזין לו כרישין פי' מן הממוכר ומאכליין אותו ואי' לפסד דברי' ר' אהי'קשה לרב ז"ל שהי' (המחללו) [המחור' לו] כמה זי'תים לנכיל' כ"ה משו' ולא חמור' חד איסור לפסד ולפי' דבריו ז"ל שחושב איסור חמור' כ"י זי'תים אפילו לגבי איסור סקיל' לא הי' לרבי' להקל בזה וי'ס' כשהאיסורין אס' שוין שהי' מקון מעשר הוא שנות' מדרכך ואכילה עכל של כרישין הוא איסור דרבנן דמעשר ירק חינו אלא מדרכך ומסך כה רבוי' זי'תים אלא ודאי' שמעם שאין רבוי' זי'תים נתן חומר' כלל :

ענין לה

ה"ה נראה דכמהלוקה היא שניה דה"ה דכרישין (שם) פ"ג נה רבי' ור' אלעזר ברי' דר' ס"ל מאכליין אותו ואי' לפסד אפי' שהאיסורין שים. ור"ה ברי' ס"ל לא יאכל עד שיפסד ופי' אפסר לומר לרבי' ר"ה דה"ה ששוחטין לו ולא יאכל נכלה ואפי' שהאיסורין דיק שז' לפי' שאין ממלקין בגמרא בין איסור קל לאיסור חמור אלא בחולה עמא ושי' האיסורין כפי'ו אכל אס' האיסור האחד הוא אל החולה והאיסור האחר הוא אל המפקחין לפסד כהס' שהרשע להס' איסור קל כדי שלא יפסה הוא איסור אכילתו כן נחיר' להס' איסור חמור' אס' אי' בלאו הכי שהי' הותר' להס' שנה מנ' להאיסור קל מה לי' באיסור חמור' כשהולך הוא חלי' ולא אל האיסור הקל ואס' ענין איסור נכיל' ואיסור שנה הוא חלי' כפלותתא דהי' מלי' הי' אסור לחלל שנה אס' לו תרגולת' נחורה משום דקיל' (עירובין מ"ז ע"ב) הלכה כ"ה מחבירי'. ור' ור"ה ברי'ס כהרי'ס היו כדאי' בפ' הספוליס' (פ"ד ע"ב) ואפי' דפלותתא י"ה היא באיסור' דרבנן דאיסור' חקון מעשרי' בשנת' ואיסור' פכל בירקי' דרבנן מי'ו שהרשע נמש' לדאוריית' דהמי'ס בשנת' לגבי איסור' אכילתו נכלה הי' כחקון מעשרות' לגבי איסור' פכל דרבנן דהני' דאורייתא' והני' דרבנן. ואפי' דהס' (זמנא שם ע"א) לוקים רבס' פלותתא דהנלי' דעכל ותרומה בשנת' ובכלל' אפסר בחולין כלי' שאי' לרפוא' חולי' בחולין שי'תארו אחר' שילקח התרומה מהעכל דאי' בחולין מחדו כי'ס דמתקין ל'י' בשנת' ולא יאכילו'ו לא פכל ולא תרומה. ואי' לפי' הי' מותר לשחוט לחולה ולא להאכילו' נכלה ואי' י'ה דפת רב' דלא כ"י כר' דהו' לא בגמרא דאפילו ר' מודה בזה שלא אסר' ר' מקון מעשר' ולהאכיל' פכל אלא כמעשר' ירק שהחקון פכל שנות' ואכילה עכל ירק דרבנן יבא למיגור לפכל דאורייתא' אכל כפלותתא דתנאי' דעכל ותרומה' הרי' לוקמה רבס' בענין שאינו קבוק. ואפי' דחקון עכל הרי' דרבנן ופי'ן שאינו קבוק עכלו הוא דרבנן מ"מ [נ"ה] דמי' למעשר' ירק דבענין שאינו קבוק שהוא מין דגן יש לגזור אס'ו ענין קבוק דהי' פכל דאוריית' ומשמע דלא עבדי' איסור' שנה דרבנן אלא סיכא דאי'תא למגור לחולה איסור' פכל דאוריית' אכל כשהאיסורין שוין אס' דאוריית' (הוא) [אין] דרבנן ודרבנן וליכא למיגור כדאוריית' מאכליין האיסור' לחולה ולא מעבדין אן איסור'ו. וממ'ל ז' יאל' לנו איסור' אפי' כשי'ס' לפני' נכלה שאי'תא מכות'תא ולעטרך לחלל שנה כששול' דומיא דכרישין שחללנו שנה בגזוזתן כמלאכה דאוריית' ולא ה"ה ר' לחלל שנה לחקן באיסור' שכות' אלא שהרבה פשוט' שאס' אין לנו כבילה לא נאמר לעי'תים לנחור שהי' חמור' (שם פ"ד ע"ב) אין עושין דברים אלו פי' פ"ה מ' אפי' כבילה מכות'תא הי' אפסר לומר לר'י' לעכל משום שזה חקון עומד לחקן ואינו חסר' אלא חקון ואלו הי' חול' הי' חוזר' הי'ת' פי' חקון ומסטי' פקוח נפש ה"ה חמור' כאלו הי' מתקין וה"ה הוא כאלו אינו חי'י' לחקו' כדגן פ"ה ס'ס' שהחורה פטרחה מפני' פקוח נפש וכשאוכלו החולה אוכל הי'ת' אכל זמ' סכנל' אי' לה להי'ת' שחוט'תא כל עוד שיהי' ראויה למאכל' ארס דמאי' דאימרי' כממור' (כ"ג ע"א) וי"י' (לי"ה ע"ב) אפסר' לנכלה שחששה שחוקת' היינו לכשתסרת' ולא תסי' ראויה לגר' והחורה לא אסרה אלא כביל' כראוי' לגר' אכל בעודה ראו'י' לגר' אין לה חקון לא בחול ולא בשנת' וה"ה היא כאלו איה' לפי'ו כלל דראי' דאיסור' רביע' עלה. סילכך נשחוט' לו מה שכספיו (דלון) [כאלו] לא הי' לפני'ו אלא תרגולת' זמ'תא ה"ה הראב"ד ז"ל שאיסור' שנה הוא עומד בפני'ו ולא איסור' נכלה אכל כעכל' אין איסור' שנה עומד בפני'ו וכיון שלא הלריכחו החורה חיקון. וכל ז' יש לנו לומר שלא לשבור דברי' הראב"ד ז"ל דרב' גדול' ומנכה' הי' ודבריו לרבי'ן לפני'ס' ולפי' ולפי'ס'

נאכילתו נכיל' שאין אלו מדברי המור. והקושי' שנתה שאס' הי' איסור שנה ואיסור נכיל' נפסד הכל נאס' א' הי' אפסר לו דמוכח לומר איסור סקיל' מהרבה איסורין כמלקף אכל כדמון כהס' חינו כן שאיסור נכיל' הוא דוחה אומ' החולה עמא ואיסור שנה אס' דוחין אותו כשבי'לו ומוכח הי' שדחה כהס' איסור' נכלה בעמא לפקוח נפשו ולא דחה אהמו איסור שנה כשבי'לו דמאי דאימרי' בעבורין (י"ב ע"ב) יחיה ל'י לחבר דלפסד איסור' זוטא ולא ליעבד פס' האין איסור' רבא דוקא כי האי' נוזמא אכל דלעבד חבר איסור' רבא כחללו שנה כי הי'י' דלא ליעבד חולם איסור' זוטא כבאכילתו נכיל' יבא מאן דאמר ואפילו לדברי' הרב ז"ל שאומר שהרבה זי'ים בלאוין הרבה חמיר' פס' מאיסור סקיל' כלאו א' אפי' יבא מאן דאמר דליעבד ראוין איסור' אפילו זוטא כי הי'י' דליכ' שמעון וכדאי'תא בפ' ק"ה ע"ב) גבי דביקת' פס' כחמור וכי' אומרי' לו לארס חטוא כדי שלא ימות חבירך וכן כל כיוצא בזה סקשו בפ' החבלה (מ"ה ע"א) ובפי' ה"ה עקד' (י"ב ע"ב) וה"ה דחבר' דחבר' כבד חריל' בחוס' שלא נאמר אלא כדבר שנה האיסור לפי' פי' החבר' אלא בענין אחר אין אומרי' לו לארס חטוא כדי שיחכה חבירך או כדי שלא ימות חבירך ואי' מפסי רבוי' לאוין החולה כאיסור נכלה לא הי' ראו' לנו להסיר לחמיר' אפילו לאו א'. ועוד כ"ד דבריו אס' נכרי'ס מהגמרא (זמנא פ"ג ע"ב) דתפיל' הכס' מי ששכחו נחש קורין לו רופא ממקום למקום ואפי' בשנת יקורעין לו תרגולת' פירש לתם על כמנה שזו היא רשוחתא וגזוזין לו כרישין פי' מן הממוכר ומאכליין אותו ואי' לפסד דברי' ר' אהי'קשה לרב ז"ל שהי' (המחללו) [המחור' לו] כמה זי'תים לנכיל' כ"ה משו' ולא חמור' חד איסור לפסד ולפי' דבריו ז"ל שחושב איסור חמור' כ"י זי'תים אפילו לגבי איסור סקיל' לא הי' לרבי' להקל בזה וי'ס' כשהאיסורין אס' שוין שהי' מקון מעשר הוא שנות' מדרכך ואכילה עכל של כרישין הוא איסור דרבנן דמעשר ירק חינו אלא מדרכך ומסך כה רבוי' זי'תים אלא ודאי' שמעם שאין רבוי' זי'תים נתן חומר' כלל :

זלזלים והוא כ"י ראש המדברים בשאלה זו וירד לשומקא. ופי' כרחמי וילאמי ממרה למחקה :

שאלה לט

תמונה וחריב גרשה נגס ששלה לה ממדינת הים וביא כחנה עליו שער לחיוב מוונות על נכסיו וחריב ישיחה וכשנא ממדתי חכמה אחרו כמונתי כל זמן היותה מקודשת עמו מכה חסר הרדין חיובי לפירוט מוונותיה מה הוא הכין בזה :

תשובה

אין לארובה מוונתי על הארום דהכי אמרינן בפי' המדיר (פי' ע"כ) דמחסיבין החס והאמרי' ארובה מי אית להו מוונות והאדרו והאדרו דמאי דאמרי' דארובה אית לה מוונתי סייעו כהניע זמן ולא נשאה דאמרינן בפי' דכחובי (כי ע"כ) ונפי' נפרה שחפחתי (מ"ח ע"כ) ושיקרה כפרק חפסי' (ל"ז ע"כ) שהיא ריונה משלו אבל אם לא חכמה לישא ולא תמו לה זמן שיש עשר מדש לפרימם את עממה אין לה מוונתי והא דאמרינן לזונה כשהניע זמן ולא נשאה עממה משום דכיון דפרסי' עממה אחר שחכמי' לישא ולא נשאה ואין לו אינם הרי היא כשואה וחייב כמוונותי מדרבנן כמיש רשעי זיל כפרק המדיר וזה חסי' למי' דמונתי נשואה הם מדאורייתא וכן דעת הרמב"ם ז"ל (פי"ח מה"א ה"ב) וכ"ש למאן דסילי דאפילו מוונות נשואה אינו אלא מדרבנן וכן דעת הרמב"ן נחידושי פי' המדיר וכפרק ואלה המשפטים. אי"כ אם הניע זמן ולא נשאה דריונה משל בעלה אינו אלא מדרבנן אבל כל זמן שיש עממה את עממה אין לה מוונות חסי' חכמה לישא וכ"ש שאם הלך למדתי ולא חכמה שאין לה מוונתי עליו חסי' עממה זמן הרבה מקודשת עמו. ומה ששאלו בפי' נפרה שחפחתי (כי ע"כ) ארובה מי אית לה מוונתי פרשי' זיל דנארובה יתומה היא בעיה אם יש לה מוונתי מהחמים. ומי' שם מבכרל לים לה כיון דארובה לא יתחל ל"י דתחול וכן היא גירסת רש"י ז"ל : סי' מסכרל א"י אומר שאין לה מוונות מן החמים. דמי' תקון רבנן מוונות לבת מנכסי האב כי היכי דלא תחיל על הפתחים. הבה לכה למתא לכ"י דכי חזי לה ארום דמיחול לה זין לה איהו מדלי' ואפי' שאלו מחייב לזונה כיון דארובה לא יתחל ל"י דתחיל ואסיקנא דמסכרת אית לה מהאחרן דארוב לא זין לה דכיון דלא קים ל"י גזוזה אם נשאה לו שמה ימלא כה מוס לא שרי איניש זוד ככדי וכל זה לשון רש"י ז"ל מכלן נראה מפורש שאין לארובה חיוב מוונתי על הארום. ור"ח ורי"ף ז"ל פירשו כהרובה שמה הארום לאחר שחכמי' לישא ונחייב לזונה אם יש לה מוונות מהחמים כשאר אלמנות כיון שנתחייב לזונה אי לא. והגני' ז"ל פירשה כיתומה הארום' אם יש לה מוונתי מהארום שרין ששכיל אירובי' הספדי' מוונתי מהאחרן כפי' אם יש לה מוונות מהארום ומכל אלו הפירושי' מדפי' כי הארום אין לה מוונתי מהארום אחי' חכמה ככ"ד לישא ונחול לה זמן וביעי הזמן ולא נשאה שלא ממנה לזונם כדמוכה כפרק בתולה (שם) שהיא ריונה משלו שרי היא כשואה לעיני מוונות כיון שדעתו לכונסה אפי' שדרי' היא ארובה לעיני תרומה אם היא בת ישראל ונתארובה לכהן שאינה אורכה בתרומה עד שתכנס לחופה כדאיתא כפרק חפסי' (כ"ז ע"כ) ואם הפסי' ממנו מוונות ע"י כ"ד טועין חייבת להמיר מה שפסקה :

ענין מ

עוד שם האשה שנתגרשה בגט שחכמי' משומד במיורקא ושלאחיהו כחמס ונתגרשה בו ונשאת נראה שהוא בעל שריו כדן ככרי שאינו כשר לכחוב הגט כדאמר כפרק המביא חיינן (כ"ג ע"כ) וה"ה למשומד לע"ז או להזיל שנתחם כפרסי' שהוא כמשומד לכל החור' כולה ושפסחו ככילה כדאיתא בהכל שוחטין (ה' ע"כ) וכ"ש משומד לכל החורה וכ"כ הרמב"ם (פי"ג מה"א סי' קכ"ג) כפריוש וכן בטא"ח (סי' קכ"ג) ואם נשאת והיו לה בנים הם ממזרים ואם הבעל קיים אריכה גט ארי' להמירה להשאה ואסורה לשיהם. והגט שנכתב כאלגזאיר ומסר ביד שליח הולכה כיון שלא הגיע לידה אינה כלום וארי' אדם לעמוד בזה על דברי נכדי ק"ק מיורקא מה עשה יש להם ששכשירו אחרו משומד לכחובו והפמירו הרב עד אשר תבוא תשובתו והודיעונו :

ענין מא

עוד שם הגט שנמסר כמאורי' בלא ידיו מסירה והבעל לא אזה לסופר לכחוב ולעדים ולחמס בעל הוא ואפילו ריח הגט אין בו לארובה להכונה. ומהם א"י מהזקן אשר כמקובלני' מה ראה להכשירו וגם מהאמתי' שהוא פסול שאם לא הי' אלא פסול ה' לרי' הבעל אם החזירה לקדשה אלא גודלי' בעל הוא והבעל כשהחזירה לא הי' לרי' לקדשה ולא לכחוב לה כחובה אחרת כיון שלא נקדשה הראשונה אפי' שמחלתה לו דלא מחלה לו אלא אם נתגרשה והיא לא נתגרשה ואם נשעת חזרה ברכו ברכת אירוסין ויטוויין היו רבתי' לבעלה ועל כל ברכה וברכה עברו על לא תשא מדרבנן כדן מבכר ברכה שאינה לריכה שהוא עובר על לא תשא דרבנן כדאי' בפי' אין שומדין (ל"ג ע"כ) ופרסי' זל דאינו עובר אלא מדרבנן כדמוכה לה מדאמרי' ספק אמר אמת וי"כ ספק לא אמר אמת וי"כ דאוריית' חזר ומכר כדאי' כפרק מי שמתו (כ"ח ע"כ) ואם ברכה שאינה לריכה יש בה משום לא תשא מן התורה אינה חזר ומכר מוטב שיטבור מן התורה בשב ואל תעשה ולא יקרא אמת וי"כ ולא שיטבור על לא תשא שהוא מן התורה :

שאלה מב

מליי'א. שאלת נדה מהו שתי' פס בעלה כמקנה אחת ולאו דוקא פס בעלה כמקנה אחת כי'עו אחת חלי'לה ואפי' הוא כנגדו והיא כנגדו דדבר ברור הוא דכתיב ואל אשה כדת עוממתה לא תקרב שום קריבה בעולם. מהו אם היתה המטה גדולה כל כך עד שיכלו להיע' שתי מנשות כשתי' מפין ושי' סדיין וככל מנע ומנע כרים וכסמית

עד שיהא האיש יסן לכדו בוית זו כי'עו והאשה גם היא לנדס בוית אחרת כי'עוה כמקנה וקרינה וכרית וכסמית הי' דבר זה מותר דומיא דלחן שמוחר לה לאכול עמו דגז' לא יאכל הוא פס הבה הוא כשאוכלין כקטרה אחת אבל על שלחן א' לא דומיא דשוק וגינה שמוחר להעלותם על שלחן א' כשפירשו מטה אחרת כדי שיהא סדרי ניכר. או אם יש כדבר אסור חזוהי דכל מטה מוונתת היא לשכיבה ואמרו לך לך אמרינן אורח סמור סמור לכרוא לא תקרב ויהי' אסור לישן לה בלחות מטה כול ושיקר שהרי ארי'ל (כמוטי) היא ע"כ) כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה מן מוונות הכים והלפת המטה והרחלת פניו ידיו ורגליו. והלפת המטה כפניו דמשמש כפניו אסור משום שהמטה הזמנה לשכיבה היא ופי' הפי' יהי' אסור לה לישן עמו כמטה א' ואפילו הוא כי'עו והיא ביעוה וארי' מחלה פני כבודך ארונו לכרר לי כל היעין :

תשובה

יפה פולחן ולו מה שרואו לכתוב בזה כחנה ולא יאסר מדרבנן אלא דבר א' שהראב"ד ז"ל כתב בפי' בעלי הנפש כשעבר הפרישה שמתחובת ר' האי גאון ז"ל נראה שאסור לישן על מטה של נדה חסי' בשעה שאינה כמטה משום הרגל דוקא נדה ודאי אבל כלה שכתבנה מותר לישן על ארובה מטה אחר שעתה מללוא אפי' שהיא אסורה נדה עד שחכבול חסי' בלוחו כדן שדס בחולים עליו מותר לישן אבל נדה ודאי אסור לבעל לישן על מטה חסי' בשעה שאינה עליו וכחכ הרב ז"ל שאפי' שאין זה מה ההלכה הם דברים שדעתם מברשת וליכ הרמב"ן ז"ל בפי' מה' נדה שלו ובי' הרשב"א ז"ל בשער הפרישה בפי' וכן בספר י"ד (סי' קל"ה) כתוב כן והסריף שם שאפילו שאל כפרה אסור ולפי אלה הדברי' ארי' אומר שאם המטה הוא מטולטל כמו עגלה כחופי' כמו שראתי' עושין יהודי' כדאין ארנון או אפילו קבועה בלא אופנים אלא שהיא כדן מטולטל כמו שפירש הגאונים וכן היו המטות של רז"ל כמו שהיא מוכיח בסדר עשרות כמתי' לים כפי' ופירש' ובמקומות אחרים מהחלמוד ודאי שהוא אסור לישן בלוחה מטה עם הגדה אפי' שהפירו' פירשה לפי שכל מטה א' ואם היא מטה קבועה דרך כדן כמטובה או חסי' בקורות קבועין כסמל והמטה היא ארובה שחזי' מטעה במרגלית בעלה כלי קידוש למרגלות' ודאי מותר הוא וכן מהג"י אחר בזה שאין זה אלא כמי' שחזי' מטה אלא פטה כפרק הדין דמאי שאל. אבל להיע' המנע שלו ושהיו פירש כנגד פנים יראה שיש בזה משום הרגל חסי' שכל א' מהם במנע מיוחד ובכסות מיוחדת אלא' יש מרחק רב ביניהם או חתי' מחלין כדן ביניהם ובכבודן פיה ריני ממונות (ל"ז ע"כ) אמרו קונה בשמי' שאפילו כבונה על שמי' לא יפלו בכה פלוט לכו' שאפי' אין כן אשמו נדה אלא סי' של שמי' לא יפול ליד שמי' :

ענין מג

תנ"ס : שאלת על גט הנכתב במיורקא וכחבו א' מהנקדא'ס לחוסים וכלי' ספק שהם משתחיים לע"ז ומחלין כמתי' כפרהסי' והעידו יהודים שחכמי' יליחמו מהכלל היתה באונס וגם בכחוס כחוסם השמד הי' ובהג' יסדות כשמואל עמלו ליניל מהמון זנס כמותו לא נגס מנהג עמי' ולא רלו לקדו כמנהג כוסר דתהם עד שכונזה אשמו ממון אלו. הן עיירי זה האיש שכתב זה הגט והיתה השאלה אם הגט שכתב הוא בעל כדן ככרי וכ"כ הרמב"ם ז"ל (פי"ג מה"א) שדיו כדן ככרי ואם נשאת אשמו כגט זה והיו לה בנים יהיו ממזרים ולריכה גט אחר או יהי' הגט כשר ובני' כשרי' והיא מותרת למי' שנשאה או להנשא לאחר אם מת זה שנשאה כגט זה :

ואמת

הוא שהיה ז"ל כתב כוסמך על מי' בראשון מחלין (ה' ע"כ) דמשומד לע"ז ולחלל שכתוב כפרסי' דהיי' כסמים לכל דבריו ופי' הוא ז"ל דהיי' לעיני' כתיבת גיטין וכבר הגיה עליו הר"ם הכהן ז"ל שהי' נראה מדרבנן שאין קדושי' קדושי' ולא מנעצ' הדי' קריל דמשומד שקדש קדושי' קדושי' דאורייתא ואפילו גר שחור לסורו קדושי' קדושי' כדאיתא בפי' החולין (מ"ז ע"כ) וה"כ מוכח בכברות בפי' עד כמה (ל' ע"כ) ובפי' ריבמו (ט"ז ע"כ) והרב ז"ל ג"כ כתב כן בהלכות קדושי' (פי' מה"א סי' ט"ו) ומדקדושי' קדושי' הי' ג"ד דגיטו הוי גט דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש וכ"כ הרב בעל העטור ז"ל ומעשים בכל יום משומד מגרש אשה שנתקדשה לו אפילו ביהדותו וכחכ ר"ת ז"ל שאין כותבין גט אלא שם יהדות לא שם גיטו נראה שדבר פשוט הוא דגט משומד גט הוא והרמב"ם ז"ל לא פירש דעתו אם גטון גט אם לא. אלא שכתב שאינו כשר לכחוב את הגט כדן ככרי ודבריו ל"ע. וה"ש בהשנות הגאונים ז"ל דמשומד לחלל שכתוב כפרסי' אינו כשראלל כמאמר כרי וכן בני' ישראל חות היא לעולם על המשמר שכתב כקרא ישראל וכן כפי' דחולין (ה' ע"כ) אמרי' דאין מקבלין קרבנות מן המשומד מדכתיב אדם כי יקריב מנח ומאמרי' מכה ולא כילכס להוליא את המשומד לנסך יין ולחלל שנתח כפרסי' כדן כחכ בעל העטור ז"ל דעובים שכתובה לארץ לאו עוברי' פי' הם כדאיתא בפי' דחולין (י"ג ע"כ) אי'כ האידנא לאו משומד לע"ז מיקרי' ומחלל שכתוב ליתא אלא (בעדות) [בעבודת] (עיין לקמן סי' מ"ז) קרקעו ואל לנו מזה שכל המשומדים שקדשו קדושי' קדושי' דבר תורה וזוהי הורה הרמב"ם ז"ל ויהי' נראה שאם קדושי' גטון גט' וכזה הוא הסכמת האחרונים ז"ל ומעשים בכל יום יוכחו והרמב"ם ז"ל לא פירש דעתו בזה אם גטון גט וכו' ודאי שרעמו ואמר שגטון גט אפי' שם אלה פירש כן כיון שכתב קדושי' קדושי' שאין טעם לחלק כן גטין לקדושי' אלא שהוא ז"ל כתב מה ששמאל מפורש בגמרא שאמרו דקדושי' משומד קדושי' ומה שלא נוכר בגמרא כפירוש ספרו סמוס וילמד סמוס מן המפורש ואין ספק שזהו דעתו. והי' נראה שאם גטון גט שטוא כשר לכחוב גט ולא דמי לנכרי דנכרי ליתים כלל כמאמר גטין וקדושי' ואפילו

נקם ישמה אחיכם לחמם בזהבכם. מפעיר לאל. למחכם ישעה קמה. שמעון כה"ר למה זלזלה :

שאלה מה צ"ח: שאלה כי קודם שנחשפו אללכס האנשי' שאלו מחרץ ארום הייתם מתפרנסים בדיות עם הערביים שפיו לריכין לאומנתכם שהיו מביאין להם מטות בהקדמה ואחם נושאים ונוהגי' בהם ומרויחין פרנסתכם וכשנאלו אלו הנלספים הביאו עמם נכסי' המקדימין לעשות מחאה לומנו' והפצרי' כשהוא נכנס אללס מולא כל לרכו עמם ואצו זקוק לכס ובה נחמטעו פרנסתכם וחבצתם לאלו האנשים שיחמו עמכם נחם המלך והם נחתיבו אליכם בזה וכחמו כמו שפסקתם עליהם שש שני' ובשביעי' יאלו לחפשי מנס בלא טענה ועל זה נחשורו דברי ריבוע בטעריים ואחם רואים לדעת הדין בזה מהו מחתילה עד סוף :

תשובה מחתלה כשרואים שנחמטע משא ומתן ביניכם מאשר ה' קודם שכלו אלו האנשי' מפני ביאתם שורת הדין הי' להחזיק מלחם ביניכם לתקנת כל האומנים כדון בני העיר שהם רשאיין להחזיק על השערים ועל המדו' ונהסי' על קליחם כמו שזכר בפרק השופטין שר"ז (ח' ע"ב) ודין בעלי האומנו' הוא כדון בני העיר כמו שזכר שם (ע"א) ממה שחמרו הכרו עמי דחמו בהדיהו כל מאן דעבדי דעבדי דעבדי וישקול ע"י פלמו ואם נבסקלי וכן בחוספתא דבבא מיעטא אמרו רשאיין הלששין והמזרין להחזיק ביניהם שכל מקח שיבוא ביניהם בעיר יהיו שופטין בו זה היותם רשאיין לעשה מן הדין לא עשיהם זה אבל כמעטם אחם שיפרטו עמכם מס המלך ואם פשרה יהיה לא דין עמן הדין כל מי שהוא מבני העיר או משיר אחרת ופורס מס המלך אין בני העיר יכולין לעכב עליו מלשטו' מלאכתו ולמכור כדלנו ואין יכולין לומר לו פסקה לחיובו כח"ש בפי' לא יחפור (כ"ח ע"ב) על מה שחמרו הכרייהא כופין בני המבולות זה את זה שלא להושיב ביניהם לא חייב ולא בורסקי ולא אחד מכל בעני' אומניו' אמרו שם אמר רב הונא בר' רבבי יהושע פטיעא לי בר מנח' אבר מנח' אחריני מלי מעכב ואי שדי כדגיה להבא לא מלי מעכב ח"כ מה שנחתיבו לפרוע מס המלך עמכם לא הי' דין אלא פשרה ואלו הי' חיוב כחם חיוב שהטילה אותו המור' ונחתיבו הם מעמלם לפרוע אותו חטי' שהיו פטורין הרי הדין נוחן שיטעמו בחיובם ולא יפסקו כיון שהחזיקו אין מפסיקין שכן שנינו במשנת שקלים (פ"ח מ"ג) קטן שהחזיק אביו וישקול על ידו אינו פוסק עד שיגיד וישקול ע"י פלמו ואם נבסקלי שחמרה החורה העשיר לא ירבה אם חייב עמלו לפרוע על מי שהחורה פטרנו כקטן אינו פוסק כ"ש בנדון הזה שטי' עגנה נחתיבו כפשרה שלא היה הדין נוחן לפסוק מליחן כל זמן שהטענה קיימת אם לא מסרו מודעת שיוכלו לעשות אלוים היינו וכחם נחתיבו בני שום מחז' אבל חיוב מס המלך אינו חיוב שהטילה אותו התורה אלא חיוב מס נמוס האומה ואם ענדתם בפני ערכאותיהם ופטרו אחם כבר נחלקת חובם שגמנוס המעלי' חובם פטרו ואין כה ביד דיינוי' מה שפטר דלגם בענין חוב המעלי' אבל כשאר לכס שאם הטענות הראשונות הם קיימות להחזיק ביניכם מנאליס לתקנת האומנות שלא יפסיק האחד חיי חבירו וחי אחיך עמך כתיב אם שיהיה יכול' לחיות ובהם עמכם מה שאין בהרבה מקומות מאלו הארנות זקנים יודעים בהגנת הליבור ודעי' דם ודין ואחם כמעמדם חתקת חקנות כדי שיבוא הדבר לידי פשרה כאשר בחתילה ואז כל הטעם על מקומנו יבוא בשלום :

שאלה מו : נחם : כנחם כי מעת החייבות הקבל הנכסין המורקת למקומכם חלקו בענין כסף ונלגלגת זכרונ' דמלכא מקבל האורחים בלחן המוכבים הם נותנים מס למלך בכל חדש שני וזכורים ימיינת האורחים שלשה זכורים כי כן יסד המלך וכן אמר הדבר בהדיעות גם אחר אשר וכן המלך מנחו אל השופט לא הוסיף ולא גרע ועמם ג' גורו ג' קהל האורחים ונצטו אל המוכבים ואמרו להם נפרע זה חלק כלק ולי' להוסיף על המוכבים שלשה שמיני' ומלי ונלגט מעליהם ורחושים כל נחתיבו ומה בזה כי אמרו אין לכם דין ודברים עמנו ואין לנו כי מלכא ימירו ומה לכס ולנו נבולות חלק המקום דינוי' וביכס. חן בדין יאמרו בדינוי' וכשראו כך האורחים הסכימו ביניהם ליסדר המהוונתם בפה בנס ג'ין משתתב שלא יחבלו נובצר שמיטתם ולא ישמו ייט וגם לא יקרו חוליהם ולא ימולו את ביניהם ולא ישאר אחד מהם בבית הכנסת בפת הקטוע להם בבית המדרש ובצנעו שתייה להם משמרת שלוחם יחפלו שלא יעמיד דין מהם לקרוב בחורה וכל זה כחם חרם ועמם שאלתם אם יש לאורחים דין על החוטבים בחביעתם ואם נעשו הסכמות אלו בדין ובהלכה :

תשובה ידוע הוא כי נחם מנה המלך הוא מחקי' הגלג' כמו שזכר בספר עזרא שלא פטר מזה אלא החכמים ופירשוהו חז"ל בפרק קמח' דבבא בתרא (ח' ע"א) כל אשר יגזור המלך בזה הוא בדין המלכות כ"ש אם יש לו בזה חוק לפי דתם ודבריו קיימין מן הדין ואין לשנות כלום בכל מה שיגזור בזה דקיימא לן דינא דמלכותא דינא כדאיתא בפרק ארבעה דברים (כ"ח ע"א) בענין טורד לאושכין וכבר הגול ומאכיל (ק"י ע"א) בענין פורטין מחינת המוכבין וכן בפ"ק דגנצין (י"ד ע"א) בענין שער' העולים בערכא' של עבדים ובפרק חזקת (י"ד ע"ב) בענין נכסי' הטבחים הרי הן כמדבר ומי שהוא בקי בהלכו' אלו ימלא מפורש כי דין המלך דין הוא וכל הטועל דבר מחבירו לעצור על מה שגור העלך גזילה היא בידו וא"כ כיון שהמלך הטיל על כל אחת משני' כחום הסכמות מה שהטיל אין עגנה לחמת על האמרי' להוסיף ונגרוע ואם שבו כן הם בכלל בעלי זרעם חיו לא תטי' בואה בישראל ואפילו ישעש' ויאמרו אמנו כבדתי וס :

ואפילו לפי דעתו שהוא פוסל בעד כחבינת נס וכן דעת ר"י ז"ל בעל התוספות י' לומר דדוקא עבד פסול לכחבינת נס שאינו כחורה גטין וקדושין כלל שאין לו חיות ומטי' פסול בשליחות גט בין להולכה בין לקבלה אבל משומד כיון לחיות כחורה גטין וקדושין ובר בריה הוא ובר שליחות הוא דאע"פ שטעם ישראל הוא ה' נראה שהוא כשר לכחוב הגט ואפילו חמור שכחבינת הגט אינה אלא שליחות . והפסול בשליחות סגט פסול לכחוב הגט . וכ"ש שאין טעם פסול הכחבינת מאוס שליחו' דלא בעינן כחבינת הגט שליחו' כמו שפי' הראשונים ז"ל ואין פסול הכחבינת לאחם פסילין אלא משום דבעינן לשמה וכברי' אדעתא דנפשי' קעביר ולא כחב לשמה וא"כ איכא למימר דמשומד לאו אדעתא דנפשי' קא עבד ואם אמרו לו שיחבוב לשמו ולשמה קא עבד אדעתא דידן דכיון שאין הדבר תלוי בפסול גיטו מפני שמוחו . אלא מטעם לשמה איכא למימר דאפי' דלענין פסול גיטו הוי כעבדים אבל לענין אי עבד אדעתא דנפשי' או אדעתא דידן איכא למימר דאינו כעבדים וכל זה הוא לספק בדעתו של הרמב"ם ז"ל . אבל הוא לא ראה לחלק בזה ורואי' לחוס לדבריו אבל כדון הוא שהעירו העדים שאין זה כשאר המשומדי' פורקים שול ולכו ה' לשמים הרמב"ם ז"ל יורה בזה שכשר לכחוב הגט כדלוי' לאו אדעתא דנפשי' קא עבד אפי' נאמר שלענין שחיטתו ושאר דינו ידעו כעבדים לפי שהכחבינת הולא אינה נפסלת מטעם פסול הגוף אלא מטעם לשמה ואי בריר לן דלשמה קא עבד והאי הגט כשר הוא . ומה שחשבתם לחקן בזה שאמר משירי הגט אינו זוכר אם זה האנוס כתבו במלאת הכעל או הכפל' וזה לאחר ואותו אחר נחמו לזה לכחבו לפי שהי' סופר מישיר ככחבינתו אלו היינו חוששין לזה לקולין גדול הוא זה שאין הגט כשר עד שיאמר לסיפר לכחוב כדאיתא בפ' (התקבל) [מי שאחזו] (ע"א ע"ב) אבל לפי מה שחמרו לא כי הגט נמסר במורקתו אין לחוש לזוס ערטר אחר מפעם ב"ד כדי דינא כמר כי דינא לא דייקו ולא מוכיח לקרוע הגט ולעשות מעשה ב"ד כדי לסלק ערטר דכעל :

ענין מר מיוקק : תשובת נחם אחד המחזיק כבוד מלכים מקור דבר כבוד אליהם דבר הספר . ולחוק פסקתו . בעטנת חובס מקמת . עשה דין פלסתר . ועל דבר אמת מוחר . עמדתו ואחזינו בעטנתו ר' פנ' על ידעי' אחיו ורואיו ענומיו המחדשות . כנחלים לוחטו . כי התשעות דברי זכר אינם משארת הכפייה שנטעפה כנחל והזכיר בזה כמה ראיות אפשר הם אמת והיו היורשים גדולים . אבל יורשים קטנים אין דין רשאי לשמוט אחם וכדאמרין בפרק הגזול ומאכיל (ק"י ע"א) גבי בר חמיה דרבי ירמיה אמר לוי מיימי' סהדין דלחזקי' בה גמי' אבוא אמר ליה ובי מקבלי' עדים שלא בפני בעל דין דיתומים כמחל' דליחבו דמי ואפילו יא' עליהם שטר חוב והייה איכה קרקעות אין מוקקין לכס אלא איכ' ריב' אכולת בהן משום דאיכא פסידא ליחמי . או לכחובת אבה משום חילא כדאמר' בפרק שום יתומים (כ"ב ע"א) וכ"ש אם אין כס אלא מטלטלין דמטלטלי דיתמי' נכעל חוב לא משחטבדי אפילו גדולים אפילו חקנת גזוים אלא אם איכהם שטר מטלטלי' אבג מקרקעי' כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהלכות אישית (פט"ו ה"ז ח' ע"ט) והלכו' הולאה (פ"ח ה"ח ע"ט) וזה מסיפק לתקרי' פנ' כענומיו המדשות . אחנס כענומיו הישנות על סמירת פסק דיני ואלא פענמו איכהם בלגונו רנה להכניס הכפסד כחשכון אטי' שהמלך פטרה ועשה אז לפיכס משורת הדין חייבין הבנים לקיים מליח' אביהן והאב הוא שטעה לפיכס משורת הדין . אבל הבנים מן חייבין שהרי האב חייבם ומוז' לפני' משורת הדין דין גמור . וכל זה דבר שאין לו עורס כי האב עצמו הי' יכול לחזור בו ומה שנתן נתן ומה שלא נתן לא נתן ואם חחר בו רכא' וזה דין פשיע הוא אינו לריך לפיכס . ומי' רחי' מפורשת יש בזה בירוש' בפרק התקבל (ה"א) אמר רבי יוסי בר' יעקב בר' אבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר ליחן חייבין לחבירו ובקש לחזור בו חוזר ואם הוא יכול לחזור בו כ"ש שאין היורשין מתינת לקיים דבריו שאפילו בנה שהוא אינו יכול לחזור בו ובסוף הדין יורשו אין הודאחו ודבריו מתייבחו וכדל' בפ' הגזול ע"ס (ק"ד ע"ב) אמר ליה חי כתב לך התקבלתי לאו כלום הוא ד"מנא דאיתיה שבי' ר' אבהו ופלו זחי קמי ימי' והתקבלתי דר' אבהו לאו כלום הוא ואפילו בשטר חוב דאמר' (הגוב' ל"א ע"ב) מלוא על היתומים לכרוע חוב הדיכס כבר כתבו רש"י והרמב"ם ז"ל שאין כופין על מלוא זו וכן הוא דעת הרמב"ם ז"ל (פ"ח מהי מלוא היח) ולא מלינו שיהיו היורשין חייבין לשלם מפני כבוד חביבין אלא כשהיח' נתן לחביבין דבר מסוים כגון פרה ועליה של רביית ועשה חכמי' ולא הספיק להחזיר עד שמת (כ"ק ל"ד ע"ב) אבל בדברים אחרים כגון אלו אין חייבין לשלם מפני כבוד חביבין שאין כחן עבירה בדבר מסוים ובה נחתימו הנכסים ביד היתומים ובעלו ענוות דום . וידוע הוא כי הנכסי' הם מועטין בפני יתומות קרובות להפרינס כנישואין ויחוס ללמדו ספר ויחוס לנלוו בשיר אמי מלבד מונוותיהם בכל יום ואכריז' גדולה היא לדודה המתו' אחר טעמי' ואם לו דין עליהם הי' חייב לסיחו להם בחורה דקק' וכ"ש בזה שאין הדין עומן לחיבם אלא הדברים הם כמקום ההוא מדשים זריס כי לא הורגלו כדני ממנוי' ולא שמעו ולא ראו באותם ארצות אלא איסור והיחר' והלכו' סעודה לכרך הטוב והמעטי' שתקנו על הרוגי' ביחר' ולכדוק בטריפו' ובסימני' מוסו' ובקרבי מבנים אם יש להם כרשים על הארץ לגמר . ואף בזה שטע ארלכס לבנו כחוק יבחר . הי' טבאים שם זלולו וזה משחית הוד פני' וקלסתר . כה דברי האיש יושב על חצבר מפני עקב גזון בפניו קרקע' עולם כאסתר . ויחל כי עוד לאורה מין לראות נקמת הי' אם עבד אכמר . ולריק כי יחוס וא"ר (מר)

זאת קא נסני לכו כיון דמקדשי וכתר הכי נסני אס כן איכא למימר דגמרי ובעני לשם קדושת ירושלים וכוון שישראל כשרי לעדות בעיר פמהם יודעין ססס מתיריין אמריין עירי ייחוד הן כן עירי ביאה ומיילי קדושין ופסח צפילה דמוקס היא שאין אדם ממזר אחר קדושין ועושה בעילתו בעילת אמת ודמיה סא ממלא לנגרש אס אשתו ולגה עמו כפונדק דק"ל כביה שאס נגנרשה מן היישובין שלכו נס בה שריכה ממנו נט ואוקימנא בגמ' כפ' האורח (פ"א פ"א) כסלא ראוה שנגעלה ונדאיכא עירי יחוד דס"ל לביה הן כן עירי ייחוד הן כן עירי ביאה וסל ראוה שנגעלה אס' נגנרשה מן האירושין לריכה נט מאוס דלחן אדם עושה בעילתו בעילת אמת. ואף ע"ג דכפנוייה בעילתא לא זמיר הכי כדפח הרמב"ם ז"ל (פ"י מה"ג הי"ט) וכן הסב"מ עמו האחרונים וזל הכא כיון ססית' אשתו לא אמרין דעירי בעילתו בעילת אמת ודכוותה סכא כיון שקדשה כפי' עדים אמוסי דכוותיה ודאי לשם נשואין נתייחד עמה ולא לשם אמת ומה שלא קדשה כפי' עדים כשרים הוא לפי שהוא אומר שכלאמוסיס הם יותר כשרים בעיניו מירשלי' ודומה למה שאמרו בספרק חונור בקדש (כ"ב ע"ב) כענין עם הארץ שאמרו עם כלי של פיה עמא או ספור חיל עמא ואס אשתו אומר לו עמא כלום משניה עניך ולא עוד אלא שאמר לך שלך עמא אשתי ערוה. וכן כבא אס יתאלך האניס אס פסול לא כשר אס לאמר לו פסול אמו מענין עניך [ולא] עוד אלא שאומר לך אשתו הוא פסול ואני כשר לפי שלכו מסור לפמי' וכיון סכן זה האנוס בקוד' שכא אשה זו קדשה כפדים אנוסי' אני אומר שאס נתייחד עמה וידעו זה עירי ישראל כדלמרי' הן כן עירי יחוד הן כן עירי ביאה וכללו בעלה לפניהם לשם קדושין ואילו עושה בעילתו בעילת אמת ומושבין לה להריכה נט ממנו זה כ"ל להחמיר בזה. ושמה תאמר זה שקדשה כפדים פסולים אש"מ כבעל אחי' על סמך קדושין כרשש"י הוא כועל ולא לשם קדושין וכיון שקדושין כרשש"י אינן כלום אף מה כבעל אחר כך אין הומון בעילתו אוסרות אותה שרי על סמך קדושין הוא כעל וכמ"ס בקדושי ע"ג כפ' בא סימן (כ"ב פ"א) שאפי' כנה מורכב על כתיבה מנאחת והולכת ור"ל שאין קדושו קדושין. הא ליחא דדוקא כענין פסולות כבא אחר קדושין כעלים הוא דלמריין הכי כענין שהוא קוטה כקדושין כרשש"י אף הפסולות ששלא אחר כך לא בלחה כדורת קדושיס שהוא קוטה כדמריין כרשש"י. הם קדושין אבל אס בעל אחר קדושין פסולים כעשה כסן ססס קדושין כשרים אומר ובעל נשואין קדושין והכי עובד כפ' האניס מקדש (כ"י) זכמו שכתבו המפרשים ז"ל סס והביאו ראה מהמסכתא (כתובות ע"ג ע"ב) דמיה ססס המקדש כפחותא ססס פרוטה וכן קטן שקדש ושלח פסולות לא עשו כלום שכל מנה קדושין כרשש"י שכלו כעלו קנו. ואפי' דרבי שמעון פליג ססס ואמר דלא קנו שממנה קדושין כרשש"י בעלו לא קי"ל כוותיה דמיחאה הוא אלא כתיב דס"ל דקנו :

שאלה מח

כרסך : ראובן כדק כהמה ומלא רחם האומה מזד פניס דבוק בעיקר הריאה ונחפססו הדבוק עד שזמן הלכ וכיס הורדא כשישיר שני אלנפות כרוכב בלא פילוס כלל ולא הניס הדבוק לשיפולי הריאה והי' הדיבוק חזק שלא יכול להספרק מחמת נפשוה ולפי סה"י הדיבוק בלא פילוס המירה לפי שרעה לו שלא הי' סירכא כיון שנדבקה בלא פילוס ואף ע"פ שאינו מקוס רבי' הי' מחילת ברייתה ושמשון אסרה כדן סרבה היולדה מלומה לזמן מקומות ועוד לאמר שהוליא ידו ראובן שמשו בריאה ומלאה סס פילוס וראובן אומר שפסלוה נעשה אחר הכדיקה והעלו אותה כנפיתה וראו שהדיבוק לא כניס לשיפולי הריאה ורבו בזה המקולין על המחמירין והמירוח כמנין אלא שמשון האופר כיון שאסרה שיה אנפסה חמיכה דלסורא וכל האחרים אכלוה לפי שהדברים נראה שזה מחלה כרייתה הי' כן :

תשובה

אמת הוא שראובן הי' נאמן לומר כשפת כדיקה לא הי' סס פילוס וזה אירע אחר שנדקתיה שאלו חולין שכל ידי משמשו השני נעשה הפילוס כדלמריין כשמיטה חולין כפ' אלו עריפות (מ"ט פ"א) ריאה דלנקיב' היכא דמשמשא ידא דכחמא חלין או לא חלין ואסיקנא סלכמא חלין דהא חלין כוזב. וכן כדמות הוא חולין שכל ידי משמשו נפלא וכ"ס אחר שהבורק הראשון הסיד שלא הי' סס פילוס דעד אחר נאמן באירוסין. אבל זה הכלל אשר אחס סומכ' פלוי ככל מקוס שיש דיבוק בלא פילוס שהיא כשרה ואפי' שלא במקוס רבי' לא נזכר כסוס מקוס מהתלמוד ולא מלינו שהמיר התלמוד (סס מ"ו ע"ג) אלא חרמי' אוי דסי"י אהו ככסדרן מאוס דריינו רבי' ייחוד ופי' רבי' ייחוד רבי' ייחודייהו שזה מקוס רבי' ייחוד ויחיד סתמה מעליהם ולא יתפרקו לפולח. ויס במקומות אחרים שפירשו רבי' ייחודי' לשון גידול כסוף פי' אלו עריפות (פ"ו פ"א) כענין חולין כעלים היינו רבי' ייחודי' וכן כפרקא כחמא דיומא (ע"ג ע"ב) רבי' ייחודי' דיוקא לשון גידול. אבל כבאן פירשו לשון רבי' לשון קצר הוא וכאילו אמר הי"ט רבי' ייחודי' ואפי' שמדברי רש"י ז"ל נראה שהוא מפרש זה לשון גידול. אבל מנסתח הכלכות נראה שהוא לשון רבי' וכן פירשו כל האמורין ז"ל וכן בריאה שניקבה ודופן סותמתה אמרי' בגמרא (חולין מ"ח ע"ג) דכשירה במקוס רבי' ואמרי' ססס והיכא מקוס רבי' ייחודי' מקוס חמיכה דלוי' זה שנמלא כתלמוד. אבל הרב רבינו יעקב אלברגוני ז"ל כבס כפ' הגאונים ז"ל שאס כל גג האומה מהשלמת כל האוונן ולמטה דבוק כשירה דלמריין סכן הוא כרייתה כיון שאין סס פילוס והוא מקוס רבי' ייחודי' וסמכו כל האחרוני' עליהם בזה לפי שקבלתם של הגאונים ז"ל קבלה הוא וראוי לסמוך עליהם כאלו נזכר כתלמוד וכן נמלא כסס הראב"ד ז"ל שאס פנוי' דוורדא הי' סרובה לכיס שלה בלא סס פילוס שהיא כשרי' שהדברים נראה סכן הוא דרך כרייתה. ואס אמרה הרב ז"ל ראו לסמוך פלוי דרכ עובדק הי' שלא מלינו כתלמוד שהזכירו עריפת כסרכות. אלא שרינו שלמה ז"ל כבס שאס כסרכה לאונוס עריפה דכלוהו לגבי דידה לאו כסדרן יינהו. וכסס הגאונים ז"ל אמרו שאף לכיס שלה עריפה. וכשאין סס פילוס הדברים נראין דדרך רבי' הוא דברי הרב ז"ל. אבל איך תלמדו מזה המקומות אחרים וכ"ס שלא במקומות רבי' וכו' יס כדור הוה מי שיהא כדאי דלמות כפריפות או דומה לו וכפי' יס חולין (ק"ל ע"ב) אמרי' שאל ואמרו לו הלכה דמשה יך ויפשה מעשה וכלבד שלא ידמה ואמריין מאי וכלבד שלא ידמה רב אשי אמר וכלבד שלא ידמה כפריפות שאין אומריין כפריפות זו דומה לו סס חמיכה חמיכה מכלן ומתה חמיכה מכלן ומהי' אמרי' כפי' אלו עריפות (כ"ה ע"ג ע"ו א') וכפ' כהמה המקסה (פ"א סס) ורש"י ס' כפ' אלו עריפות חמיכה מכלן ומתה חמיכה מכלן ומהי' חומך סימניה או גיד ואריה ומתה חומך כל כתיפה ומי' וכן פי' ז"ל סס (סס) כענין פסול בריאה כשר כפוליה. אבל לפעלה כדמות פרק (מ"ח ע"ב) פי' חמיכה כמקו' אמת הגדין ומתה חומך כשר רגליה למעלה מתה שלא כמקו' אמת הגדין ומתה וזהו הפירוש הנכון. ומורה כפי' כהמה המקסה אס'ו נחמך העלס כיון שאינו במקוס אמת הגדין כשירה. ע"כ ארי אומר לא תמיתו להאי כללא אלא במקוס שזכר ואל פלמדי ממנו למקוס אחר שאין אומריין כפריפות או דומה לו וכ"ס לתמוד ממקוס רבי' למקוס שאינו רבי' ייחודי' כיון שאין למדין חמור מקל להקל פלוי. והכלל הראוי לסמוך פלוי מ"ס הרמב"ן ז"ל כדמריין ז"ל כללא דמילתא לא סמוס בריאה אלא אונה לדופן או אונה לחכמה כסדרן אומה לאונה אבל אומה לדופן ואונה לחכמה שלא כסדרן או מנג לבג וכן אומה לאונה ודסריכא לגנרבת או לשמנויחא דגנרבת או להרת או לטרפסא דליבי' או לטרפסא דכבדא או לשנויחא דורדא או לקסה הלכ ושמיניתו שכסמסון שקוריין קורדיכא או לשאר כל המקומות כיון שלא מלינו לרבות' כפלי התלמוד שהמירו חומך אסירות דכלוהו שלא במקוס רבי' ייחודי' כדלמרי' (חולין מ"ח א') מקוס רבי' ייחודי' היכא במקוס חמורי' דלוי' וכלוהו כדמות לדופן ייחודי' ואין סומכין על נתיחתן כמו שאין סומכין בלומה לדופן היכא דליבי' מכה

היוצא

מכל זה הוא שאס קדשה כשרים קדושי קדושין דבר חורה. ואס קדשה כפדים אנוסי' אין חוששין כלל לקדושי. וכן אס נשאת כחוקות הפס"ס הרי הוא אלו כפילגש ואין לחוש כלל לבעולותיו שאין כעילותיו דרך אישות. ומה שיש לחוש בזה הוא אס קדשה כפדים אנוסי' ושאה כחוקות הפס"ס כעיר שיש בה ישראל שאפשר לומר דגמר ובעל לשם קדושין וחוששין להם כ"ל :

ומצאתי

כספר עיטור סופרים כשון הוה וכד משומד דלחיליד מגוייה לא חפסי קדושי משומד גופיה חפסי קדושי דגבס' כככרות יי' וכפי' החולין וכו' ומדקאמר וקדושי קדושין ולא קאמר וחוששין לקדושי סימ' דלורייתא חפסי קדושין וסילכך גיטיה נט דכל דקדיש אדעשא דרבנן קדיש ולי' נפלה ליה יכמה חלין לה כדלמרי' כססדרין (מיד ע"א) אפי' שחטא ישראל הוא וכן מלינו כחכמות רבינו שלמה ז"ל ואפי' משומד לחלל כחמות ופס"ו. אבל כחכמה דקמא משומד לחלל כחמות אינו כירשלי' ואפי' כפי' וכן כפי' אכל אותה היא לעולם לא תאמר שבת קשרא ישראל שחטא מקבלין קרבתה מפושטי ישראל חון מן המשומד לנסך יין ולחלל כחמות כסרססי' סילכך לחלל כחמות כסרססי' עכ"ס הוא וקדושו לאו קדושין ומסתברא כיון דק"ל (חולין י"ג ע"ב) עכ"ס כחל' לאו עובדי פי' סס סלדידא אינו משומד לפ"ו. ומחלל כחמות כסרסס' ליחיה אלא ככחמות קרקה וקדושו קדושין וגירושין גירושין עכ"ל. וזכינו להסכים לדעתה. אלא שמה ססרה הרב ז"ל כמשומד ע"זו שלא כחל' וכן מחלל כחמות כעבודת קריש דללו ישראל מיקרי. אינו נראה דהא דאין מקבלין מתה קרבתה לאו מאוס דללו ישראל מיקרו אלא גזירת הכתוב היא מדכתיב אהר יקרב מכה ודרי' מכה ולא כלכס כדאיחא כפ' הכל סומכין (ה' ע"א) ואדרכא מתהס משמש דאיקרו ישראל מדמענין ל' מדכתיב מכה ולא כלכס הא אלו כבס קרא אדם כי יקריב מכה לא הוה ממעטיין לכו דככלל ישראל הן כ"ל. וס"ו מלחתי לדברי כספר אכן העור (פ"י מ"ד) שכתב סס ישראל משומד שקדש קדושו ופריה ממנו נט. וי"א דמשומד לחלל כחמות כסרססי' ולפי' דע כדן ספ"ס גמור ואין קדושו קדושין ולא נסרי' עכ"ל וכן הרמב"ם ז"ל לא חילק בזה כפי' מה' אישות וכו' שאפי' עובד ע"ז קדושו קדושין ואילו ככל ספיטור ז"ל סמך על כרייתא דמורת כהנים דמיה ססס מכה להאי' לא כמשומד שאינו מכה אבל כרייתא דמיהו כגמיה לא משמע מיהו הכי וסדברים מערבין סן משלמן דודאי מי' שלא כתייר אלא שזה אמת ומור לסורו ולאמר ועכד ע"ז מחלל כחמות כסרססי' כמנהגו קודם שנתגייר ומין הוא ומן המורדין הוא דלא קריין כיה אחיך כמיש למעלה ואפי' משכין

עונה נדון ואילו יש מנה באותן מקומות שהסיראל דנוקה כסן ערים שאין חולין סרקה נמנה אלא בדין משני שהוא מקום קשה וחזק כענין רבות היראה וממנה של דופן דיאה נכרכת ואין דופן יסרך מחמת ריאה זממים שלם כל כך אבל נמנה שאר מקומות לא ואין חומרים כערסות או דומה לזו עביל ז"ל. וכבר נמנה החמורים ז"ל שאין הפרש בדברים אלו בין סרקה לדבק וכל מקום שהסיראל חוסרת הוא הדין הדבק וזה ראו לכם לסמוך מאתן ולהבין והי' הטוב יכפר בעדי :

שאלה מס והראו : כמנה כי במקומכם נהגו להחיר אומה שנסרכי לערפם לפי שמאלו כתוב וכן כל קצב שהבשר או חלב המותר בחכילה פוחם אומה הרי זה מותר חזן מחלב חלב והכיס ששל חלב והמחילה שבחכילה הבטן נבדלת בין חיברי המחלב ובין חיברי הנשימה והיא שקורשין אומה וארי כך נרצית היראה והיא הנקראת ערפם הכבד המקום הלבן שבחמלעם ולפי' הורו במקומכם שהסרקה שבנסרכת במקוי' הלבן היא חסורה ושכנסרכת במקום הארום מותרת :

תשובה הלשון אשר בא בשאלה אשר ממנו הותרה הסרקה אומה לערפם הוא לשון הרמב"ם ז"ל פ"ו מהלכות שחיטה ולא נזכר שם לא חלום ולא לבן ואפי' נזכר שם לבן אין ללמוד משם שהארום הוא כשר אדרבה יש לומר לרבותא נקטיה שאילו בלבן שהוא יזמר כך מהארום אינה פתימה כ"ש הארום. אבל מ"מ לא נזכר שם ז"ל חלום ולכן והסחה משבועה דומה וסדון עמנו עמות נדולה. כי לעולם אומה הסרקה לערפם כחיה מקום שהיא סרקה היא ערפה. וכן כתב הר"ם נמ"ז כפ' י"א מהלכות שחיטה וכ"כ הרמב"ן ז"ל בחדושי' כפ' אלו ערפות וכן כתבו החמורים ז"ל דסרקה לערפם חסורה. הרשב"א ז"ל והרא"ש ז"ל וכן הרי"ן ז"ל והמחיר איסור הפשוט בשראל מפני לשון מחבר שלא נאמר כפי' אלא מכלל דבר קשה הוא שפרי בנמרה לא נזכרה פתימה אלא כמחב עטור (חולין מ"ט ע"ב) כגון הדרא דכמח' וקיינה שיקנה וחלב עטור ונכשר הלפחות לחיות והאמות זו לזו מחתוך לחתוך וכן סמפוני היראה לכשר היראה לפי שם מקומות דמוקים וקבועים ואינם מתפרדים לעולם ואין ללמוד מהם לאומה הנסרכת לערפם אשר המקום ההוא מרווח ומתנווד תמיד. ורחמנא לילן מנפי' הורא' ואינו יכול להאמין שהמיר זה מי יסירא בעל הוראה :

תום אל המשכיל רבי פדריה יצ"ו.

ענין ג

כמנה לשון הר"ף ז"ל נפרק ניד הנטה דמסקנא ביה כששים והיא חסורה כששים ואחת והיא מותרת ולא חלק בין קלושה לפתימה קליפה וגם הרמב"ם ז"ל (פס"ו מהמ"א הי"ט) כן כתב ושאלת אם הם חלוקים בזה כי רבינו יונה ז"ל וה"א חלק בזה : **דע** כי רבינו יונה מפרש כי התלמוד שלנו (חולין ל"ח ע"א) לא חלק כלל אלא בין בילה עמא לבילה שיש בה אפרוח או קורט דם. דבבילה עמא בכל עין הוא מותר (דומיא) [דמ"א] דבישי נינהו. ואין בפליטה בנותן טעם כלל ואפילו קלושה. ובילה שיש בה אפרוח בכל עין הוא חסור דפליטה אפרוח הוא כיון שיש בה ריקים דאסור משום הפרך השורין על הארץ כדאיתא בפ"ק ד"ט (ו' ע"ב) דאפילו רבן דפליגי עליה דר' אליעזר בן יעקב כדאפרוח שלא נהפחתי עיניו היכה דלא יכל לאריר העולם מודו ליה כדאיתא בפ' אלו ערפות (ס"ד ע"ב) ויף על נב דמדאורייתא שרי רבן אפרי ליה וקרא אסמכתא בעלמא. ובעל התרומה כתב דאסמכתא דקרא לא הולרבה אלא לאפרוח של בילה עמא. לית בה משום נבילה ואנב עמא אסמכתא דקרא לנפורה. ויל אפרוח דבילה עטורה אסור משום נבילה מן הסורה דכיון דרבי' בשחיטה לר' אליעזר בן יעקב חפילו מולד ולא נתפתחו עיניו ולרבינן אם הוא פדיון מתוך הבילה. ונראה שהרי"ף ז"ל והרמב"ם ז"ל סמכו על התלמוד שלנו שלא חלקו בבילה עמא בין קלושה לפתימה קלושה וזהו שם חסור דאין מחלוקת ביניהם. אבל בירושלמי (תרומות פ"ה ה"ה ע"ג) לא נמנה ענין דגרסינן הכס בילה עטורה עסקת עם העממות מותרת. הוא דמיאם שטלן בקלסין וכל שלקן כשהם קלופות שיעור אחד יש להם זה נמנה בירושלמי. וראוי לחוש בדבריו להחמיר אף על פי שסברו שאין בזה אלא איסור דרבך לא דמיא ליה כיון דנמתיין לא אהפרס כהדיא דפליגי פליה בירושלמי כהא דאפילו בשחינת קלופות יש מי שאוסר דעמא דמ"א דבישי נינהו דמיה היתה ולא סמכין דמ"א אלא שאין בן הסמכתא החמורים ז"ל ובקלושה יש לאסור בירושלמי :

ענין נא

מה שנמנה מבכילתא חתן עונשו שבכה ואזהרתו לעולם אם אלו סומכין על הנרשף הואת שלא יהי' בה שטוס יהי' פירושו מה שעלה בדעתך שחוק שבכה עונשו על חילתו כרת ולאחר שבכה אינו אלא כאוהבי' ויהי' זה לדעת ר' יואה דפ"ל הכי בצמחא בפ' כל שפה (ב"ב ע"א) משום דמלתא קרתי דמתיבי מד לפני זמנו ומד לתוך זמנו ומד לאחר זמנו ואף על נב דאין ק"ל כריש דאמר (שם ע"ב) דלאחר זמנו אינו סוכר עליו וכתבתא זו נשית על דעת ר' יואה דר' שמעאל חיי לה למכילתא ואיבו סבר לה כרי' יוראה ואם אנו חוששין שתי' בריית' זו משבועת איש מתוך אומה חתן אזהרתו שבכה ועונשו לעולם ויהי' פירושה שאין איש חתן אלא כל שבכה ואם סברו ז' ימים מותר לאכלו ומי שאכלו חזן שבכה נשאר בעונשו לעולם שהוא חייב כרת. ובה לפרש כי מה שכתוב ונכרתה הכסם היתה מיום הראשון עד יום השביעי שהוא שכ אל הרמק וברייתא זו לא נשית בשום דבר' חייא ולא הניאיה בשום מקום מהתלמוד שפיל

לכריש נכרתה וכפירושה מהתלמוד וכל ברייתא דלא מתנו לה כן רי' חייא ור' אבשיא לא סמכין עלה דהיא מחללא דילמא היא משבועתא היא ואילו בה כתר סברא זה גילו לנו בעלי התלמוד כפי' שלוח בוקן (קמ"א פ"א) : **ענין נב** כמנה ירוש' שפ' קומס (ה"א) נדר להשענו' ומאלו ימים עונים ושכמו' לוקה ואינו לר"ך מקורח חכם נדר להשענו' ומאלו ימים של מגלה ר' חזקיה וכו' תרתינו עדיין וכו' זה אמר מהמנה ואינו משלים ואחריכא אמר לוקה ואינו לר"ך הימר חכם עב"ל הירוש' והאקשה לך כי לא נחלקו אלא בימים של מגלה אבל בי"ט ושכמו' לא נחלקו. והרמב"ם ז"ל (פ"ג מגדלים ה"ט) כתב הגורר בשב' לזום או בי"ט חייב לזום שהגדרים חלים על דבר מזהו עביל. נראה שהבנת לשון בירושלמי פותר דעתו של הרמב"ם ז"ל ואינו כן כי דין פשוט הוא בתלמוד שהגדרים חלים על דבר מזהו דליתא כפי' ואינו מותרין וכפי' שבוש' שמים נמרה וכן כתב שם הר"ף ז"ל. והאי דקאמר בירוש' דליתו לר"ך הימר חכם לאו כנדר נמור קאמר הכי אלא שקבל עליו להשענו' וקבלה כזו כיון שלא אמר הרי עלי לא חמירא כגדרים ממש למעקר י"ט חפילו דמגילת חגי' וכמ"ס נמ' (תענית י"ב ע"ב) ובי נדר הוא לגבי לזה חכם מעינתו ופירוש ומשום הכי קאמר בירושלמי שאינו לר"ך הימר חכם וכי"ט של מגלה הוא שחנלקו יש מי שהסוה ואינו לשכמו' וי"ט ויש מי שלא הוזה לוקה והל"ך להשענו' מפני קבלתו ואינו משלים מפני ימי המגלה. והאי לוקה דלמתיין לאו מלקות דלורייתא הוא כיון שאינו נדר נמור אלא נמך מרדו מדרבנן וכן כתב הרמב"ן ז"ל בלבו' נדרים :

ענין נג

כי הרמב"ם ז"ל נחלק הראשון מספר מורה הנבוכים כפי' טי' כתב כי אחת ה' לעולם משב כסאך לדור דודו הוא מורה שהכסא הוא דבר נבתי נפרד ממנו כי הוא מורה על גדולתו ועלמותו שאינה דבר יולא מעלמו וכפי' ט' מהחלק השני הביא אותו פסוק ונזר עליו לדעת החכמים כי הוא מן הגדולים. ומה שאמר כסאך לדור דודו אינו אלא להורו' על הגלג' ו' ושאלת אם היא פתימה נדבריו מאיזה ימין מהסביר' היא אם החמיש' או השביעית. דפ כי במקום הזה נזכר אכן כספי כפי' שחבר לספר המורה וזה לשונו שכתב על לשון הרב ז"ל וכבר ביאר ואמר אחת ה' לעולם משב כסאך לדור דודו. ר"ה ככאן להיח' ג"כ כסאך עלמך יח' לפי שהסוה אוחז לו יח' ועלמותו זה מופלג באומרו לדור דודו ואם יזכר על השמים ה"ז כדעת ארס"טו בקדמות. ולהעיר' יפרשו על השמים פ"ט מהחלק השני. וכאלו הראה לנו כי האחרון יותר מדוקדק כראוי בכל חלק נמנה מלך הסנה החמישי' וזכור זה עב"ל הנוטה הזה. ואינו אומר חלמנה שפתי שקר הדובר' על לר"ך עמך בנאווה וכו' כי הוא עושה ומולה נדברו עשותו שהעולם הוא קדמון כדעת ארס"טו ודברי הרב ככוסים הם אין בהם נפתל ועקם. ואינו אפרס דבריו שהוא תעה על ר' אליעזר הגדול שהוא מבקש תנאי לשמים ואמר לר"ך נמנה מהם ואמר הרב ז"ל שאם דעוהו שא"כ שיאזהר דבר מלא דבר ח"כ ר"ך חפול השאלה באור לבושו וכשגל שמתח' אומר הכבוד מהיכן נבראו ואם יהיה להם חמר נבראו ממנו חפול השאלה אותו חומר מהיכן נבראו וכל פנים יגיע הדבר לחמר אחד ולא חפול עליו השאלה אותו חמר מהיכן נבראו להמנע מהשחלשלו' לר"ך חכלי' ואחר שניע הדבר לאותו חומר שלא חפול עליו השאלה לא ימנע מאחד משני דברים או שאותו חמר הוא נברא מלא דבר או הוא קדום ואם יאמין שנברא מלא דבר למה נקם חמר לשמים ולר"ך נבראו ממנו ומה נמנעות שלא יהיו הם נבראים ראשונים מלא דבר כמו אותו חמר שנבראו ממנו. ואם יאמין שאותו חמר שלא חפול עליו השאלה מהיכן נברא הוא קדמון ח"כ אינו על דעת מרתיבי ויהיה על דעת חפליטון שהאמין בהדיאה על דרך זה ח"פ' שאינה על דרך ארס"טו ועל"לים מי"מ אינה ג"כ על דעת הנגלה ממורתו ואין לנו כח להולילו מנגלהו כמו שפי' הרב ז"ל בפירוש הקדומים לו זאת היא תמימה הרמב"ם ז"ל על דברי ר' אליעזר הגדול. והרמב"ן ז"ל תיקן דברי ר' אליעזר שהוא מלמין מירוש' העולם מהשמים המוחלט אבל יאמין עם זה כי החמר הראשון הנברא הוא יותר דק מהשמים והאין ואחר שנברא אותו חמר או אוחס המרים מהאפס הממלטי נבראו השמים והארץ מהם. אמנם הרמב"ם ז"ל נשאר בתמימתו על ר"כ אליעזר הגדול ואמר שדע' החכמים היא שכסא הכבוד נברא אלא שאמרוהו על פנים זרים רמז בזה למה שאמר בפסחים (כ"ד ע"א) ונדרים (ל"ט ע"ב) ז' דברים נבראו קודם שנברא העולם וא' מהם כסא הכבוד. וזרות זה מהאמר שכסא הכבוד הוא חלק מהעולם הוא ור"ך יהיה נברא עולם קודם עולם. אבל הרב ז"ל לא נחטון כנאן מפרש המאמר הזה אלא ללמוד ממנו שכסא הכבוד נברא לפי דעתם ז"ל. וכמוי' הרב בזה הוא להוסיף מימה על דברי ר' אליעזר המצדק לשמים ולאין מהיכן נבראו והביא שלג שמתח' כסא הכבוד למה לא ישאל כסא הכבוד מהיכן נברא. ואחר שסידר תמימתו על ר' אליעזר מדעי' החכמים כתב הרב ז"ל שמא ר' אליעזר ראה שכסא הכבוד לא נברא כלל ויסמוך על פסטי הכתובים שלא זכרו בו כריאה בשום מקום כי לא נמנוור ה' בשמים הכין כסאו כי לשון הכנה זו מורה על כריאה כמו מכוין לשמך פעתל ה' מקדש ה' טענו יד"ך. וזה הנמנוור אינו מכריח כלום כי יסבול הפ"י כי הוא מולד לעולם כמו שכתב בפירושו כסא בתלם האי'. אמנם הנלחות בו כתוב ואם יפרשו ר' אליעזר על כסא הכבוד וימין לו הנלחות. הנלחות לא יורה על הקדמו' כמו שכתוב כפי' שאמר זה ואם על כל פנים ימין הקדמות כמו הנלחות כהא הוא מולד לעמנו כמו שכתוב כפי' כסא כי ח"ז שיאמין ר' אליעזר קדמון השמים כדעי' ארס"טו ופסליים אחר היותו נלדי' .

ואם הוא מואר למנוח אף יתחבב דבר מתאר. וזו פירוש לשון הרב ז"ל מטפס על רבי אליעזר על בוננו ואין פתירה בדברי הרב ז"ל כלל. ומה הכרח היה בלמוד לכבוד סמירה כפי פסוק זה כי להודיע שהפסוק הוא מורה על פלמוחו כבר הביא לזה דמיון מוסק כי יד על כפי יד ולא היה לורך לרב ז"ל להזכיר פסוק זה דמיון לזה ויכתוב סותרו במקום אחר. גם אם סוטה הרב ז"ל בפירושו הפסוק הוא לומר כי השמים קדומים מה עומק ים בזה כפי הפסוק שלטריך להעלימו חמלה ואח"כ לפרשו. והמפרש הזה לא הבין טובי הרב ז"ל בפסירה החמישי ולא כוונתו הפסוק הזה והוא מה שכתב:

ענין נד עוד כתבת שמת יחז"ל לט"ל כ"ד הם יולאים מפסוק זה את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וכו' כמדומה לי שפטר מוטעה ודומן לך כי חכמי הקבלה כך כתבו כי באלפא ביתא של מוסף שנה שהיה מטופסת יש שלש שמי של הקריה והם קרי"מח יח"ה לט"ל והם כמילוף סדר האותיות וכשהפך האלפא ביתא יבואו כסדרן והשם הא' יולא עפרשת קרבן שחרי"ת. והשם הב' הוא יולא מפרשת מוסף של שנה והשם הג' יולא מפרשת קרבן בין הערבים. וכתבו ג"כ המקובלי' שכל השמי' האלו יולאים מהפסוקים ע"י לירוף האותיות כמו י"ה מל"א יו"ה י"ה מל"א אלה"ם מה שלא חוכל לנרף אם נחמלפו ע"כ פירשו ולא הורשתי לפרש יומר ממה שלא הרשוני הם. אבל אתה רואה שאלגזל שהאלפא ביתא מהפסוק לא ה' יולא אחר מנ' שמו' הללו כסדר. ולירוף האותיות הוא סוד גדול וידוע ה' בללאל לנרף האותיות שבהם נבדל העולם (כרבות ל"ה ע"ה) ואינם דברי' שיעלו נכתבת אלא מהפסוק לאלו למי שזהו כהם:

ענין נה עוד כתבת אלה המנוגלים כל מאן דמיחד יחודא דא בכל יומא חזיה חזיה ומינה ליה מניגליה מהכא דלחון אליו ש"מ מהאי סטרא ומלרף לחון למפרע שרי ובמישר חיים. וסימניך אשמך במסוק שמע ישראל למפרע שרי ובמישר חיים. והואך יולאים מהו הפסוק ע"כ דנריך. והנה יש כפסרך הסרון וכך הוא הלשון המדוקדק ש"מ מהאי סטרא ואח"כ מהאי סטרא. וכך פירושו כי ע"פ של שמע גדולה וכן ל"ת של אחר וחסוד עד ה' ככם וכשתפסק ע"ד משמ"ע ואיחד ישרא' ש"מ כמ"ם פתוחה שהוא סוד מלכות ויתחיה כי הוא ידוע ויכנסו בה. ומ"ם פתוחה היא סוד מלכות עליאה לא נכנס בה אדם. כי ישרא' מאחד אי"ה וכו' חזרה אשמ"ל ליה מלעילא ש"מ באלפא וא"ה בתחלה ובסוף. והסוד אכ"י אשמ"ל בה' וגם שרי יתן לו חיים. כי ש"י שמע שהוא הקלה הראשון הוא שרי למפרע כי הש"ן המאוחרת באלפא ביתא לאות ל"ת וי"ד היא ראשונה בשם שרי ומי"ם של אחר שהוא הקלה האחרון היא חיים במישר כלו' ביושר הסך למפרע כי כן סדר האותיות באלפא ביתא ובהרבה מקומות יש מישר שהוא לשון יושר אחר מישר אחרת עקמתא:

תשובה אין הפרש בין ימי ליבון לימי נרות שאין אשה עולה מטומאתה אלא כפנילה ודורות הראשונים היו עובדי' אחר ז' אם פסקה ערבלה דאוריית' ואח"כ סופרת ז' נקיים כמנהג בנות ישראל. וזכור אמרו בס"ק דשבת (י"ג ע"ב) שהי' מיקל אותו תלמיד ליגע בה ואמר אליה זכור לטוב ברוך המקום שעקר שאל נשא פנים לתורה לפשוט סיני מדבריהם כ"כ ר"ח ז"ל. כי מותרת להגיע שלחן כפני בעלה שלא חסרו אלא הליגת המיעוט בפניו. ג' לאכול על שלחן א' בקערה מיוחדת לה הראב"ד ז"ל חסר כד"ן ב' אכילתם זה אוכל בשב' זה אוכל בבינה ובס' עמודי גולה כתוב שאחמנו וכו' וכלן בשלמות גדולות אין להקפיד כי אם בקצרה א"ת דה"פ ע"ם אחרים אסור. ד' ליטב סמוך לה בקרקע ע"ג מחללת מותר וא"ל הרחקה ד' אמות שלא נאסרה אלא נגיעה ממנו וכ"כ הרמב"ם ז"ל. ה' אסור להשיב דבר מידו לידה. ובגמ' בס' אף ע"פ (ס"ה א') משמע דוקא מידו דאכילה אבל רש"י ז"ל ה' חזר אפי' להשיב לה מפסח וכן הגמ'. וליטוב מידה החינוך נראה שמוחר דמי נושא את עצמו. ויהי"לך... לידה מותר שלא חסרו אלא על ידי חבור בהוטה. ו' ליטב בנות אחרות בנמ' כפי' דשבת (י"ג ע"ה) הוא כנגדו והוא כנגדו בלשון א"ת שהחבור הקב"ה בייחזקאל שאמר ואת אשת רעוה לא עמא ולא אשה נבדל עומתה לא קב"ה וכל שביי' שהיא אסורה עם אשת איש אסורה באשתו נדה אבל יש לחלק בזה אם המעט היא מיוחדת לה אסור כמ"ם הראב"ד ז"ל בס' בעלי הנפש. וכן אם היא מפלגת אבל אם אינה מיוחדת לה אם המעי' היא רחבה ואינה מתקרבין זה לזה ודאי מותר שלא חסרו אלא קריבה. אבל זה אינו אלא ייחוד. ואף ע"ם שכאשר עריות אסור להתייחד. ע"ם אשתו נדה מותר להתייחד כדליתא. בס' דבמות (ד' ע"ה) ובסוף סוף (ס"ג ע"ב) מה שהמדרין (ל"ג ע"ה) אמר' בהאי סוגה בשו"ת. וכללך שמהא' יטה ככלי מלט מיוחד לה והוא ככלי מלט מיוחד לו. ז' בלכות (פ"ה מ"ה) שפירו' אל מרכה שיהא עם האשה באשתו אמרו ק"ו באשת חבירו. ובלכות דרי' נתן פ"ה באשתו נדה ורש"י ז"ל פירש באשתו עהרי. ח' נעמה החולי' אם אסור קריבו' זה לזה והל' וכל הדברים האסורים משום הרחקה הם לה. הרשב"א ז"ל היה המעיר בזה בחשובי. ולא המיר אלא אי"ב יש לירך פקוח נפש ואין אחר בעיר שיעשו דברים אלו על ידו ולפי הנראה אפשר להקל בליסורין דרבנן להטות את כהם שלא במקום סכנה כדמוכח בס' כל שעה (כ"ה ע"ב) וכל מה שאפשר להעזיר בזה הוא בדברים הנכנסים בצוף שאין עתהפ"ן בהם אלא במקום סכנה וכ"כ הרמב"ן ז"ל בס' תורת האדם מ"מ אם אפשר על ידי אחרים לא נמיר ליסורא דרבנן. ט' ליגע בנגידה בעורה לבושה יש להמרחק. אבל כשאין עליה מותר שלא נאסר משכב ומנוש שלה אלא לפירות חבל לבעלה לה. י' האשה לריבה לברוק את עצמה יום שפוסקת בו והגזו הנשים לנבוס חלוק לכן בין השמעות או לכריך נגד לכן להפסיק בין חלוקה המלוכלך לנבדלה ומחללת לספור מיום המחמת ז' ימים ולבסוף ז' ימים עובלת כליל ח' אם תרלה ואם מחפחת מהנגדים תעבול למחרת שהוא יום ח' לחמת ספירתה ויום שפסקה אינו מן המנין כמות שהיו עושות בנות כותיים (נדה ל"ג ע"ה) ולש"ם שהרא"ה ז"ל ה' מיקל בזמן הזה שהנרות מונות ז' נקיים אין לסמוך עליו כיון דמסוין להו עושות ודין כד"ן זכות. קודם עליה מנדוק עצמה וכן בכל יום ואם לא בדקה אלא ראשון ח' דיה. אבל אם לא בדקה ראשון ח' לריבה לספור ז' ימי' אחר' כדביקה דבע"ן ספורים בפניו והכי איתא בס' תימרות (ס"ט ע"ה) וכן פסקו האחרונים ז"ל ובדיקה זו היא שחכמים נגד לכן או למד גסן בחורין ובסדרין עד מקום שהשמש רש' והכי מוכח בס"ק דנדה ואם עתה במנין תחילת לספור מאחורי יום שהוא ברור לה אם בדקה בו ותנדוק בסוף המנין ואם לאו תספור ספירה אחרת כדביקה. י"א עובלת נדה היא כליל ח' כדליתא במגלה פ"ב (כ"י ע"ה) וכיומא ח' יח"ב (פ"ה ע"ה ע"ש) ובפסחים פ' אלו נדרים

ענין נו עוד כתבת כי לא הפסיק לך חשבונתי לך חשבונתי ענין שפ"ן לחון שפ"ק ששם ס' תיב"ו כשהפסוק פסוק כשכ"מלו והקשית ע"ז לפי שאין אלו אותיות אלא תיבות ובלשון המדרש תיבין כן הוא האמ' בלשון המדרש הוא תיבין תיבות רחיה שהבאת תליטר תיבין מנרש"ת עד אליהם מניח. וכן אמרו שבעין קל"ן במושבין תיבין דיעך ה' ביום נרה. וגם באלפא ביתא של אל ארון על כל המעשים אמרו דליון לחון חשבון תיבין. וגם איך ידעתי זה כי הרבה כי יולא כללו באותם מדרש' אלא שהענין מחייבו לפרש במקום הזה לחון תיבין שרי ע"ן שמע עד ובשערך יש יומר משמ"ל אומיו ויחפרם לפי מקומו וכן במדרש אחר אמרו ולריך לכיון כמ"ט לחון דשמע ובש"מלו לסלקא כמ"ט תרעין דיוכלא וחז"ב קודשא בריך הוא להאור בר נש כללו קיים אורייתא כולה דליתא כמ"ט פנים ע"כ. וכדי שלא יקשו המדרש' זה למה ראוי לנו לדמוק ולפירש אותם בלד שיסכימו לאמת ולשון המדרש הוא הקורא ק"ש על מטתו כחמקה ושפתיה פירושה שמוסף שני פסוקים שהם בריך אפקיר רוחי וכו' ועורה כבודי וכו' ובתוס' זה יש שתי לחון ויחור עוב מכל זה כחממה כל האותיות שלימו' שבפסוק שמה מנאלא אותם ששים על דרך זו. שמע. ש"ן מ"ם ע"ן. ישראל. יו"ד. ש"ן. ר"ש. אל"ף. למיד. יוד. יוד. יו"ד. ה'. ו'. ה'. אלהינו. אל"ף. למיד. ה'. יו"ד. מ"ן. יו"ד. יוד. יוד. ה'. יו"ד. ה'. אחר. אל"ף. ת"ת. ל"ת. כך האותיות ששים:

ענין נז עוד כתבת כמה שפירשתי לך דיבסם מעופותיהם שהיא מטרופה כלומר שיחמקו ויתקפה מלכוד. הקצ"ח כי לפי הדקדוק אמ"ם היא יתירה. וגם יבסם ר"ל דיבוק וקירוב והנה קושיה המ"ם אינה קושיה כי מלנו ומלואתו לא רוחך כי תפול המ"ם על הנקוי והרחי"ה והמתוק אם הוא דבקות הוא דבקי' עם הקדושה והנקוי' והע"ה. וכבר נמאל לשון כסום במדרש על הנקוי והלבון. כמ"ם דעכ"ן עכ"ן חורין עכ"ן במלוא. מאי עטמא בנין דשנתי חוריי יתבסם חילין כלומר יתקפה ויתלבן וכן אמרו בפסוק ואש כי ימרט ראשו וכד' תחשבו מנה שערך דרישא איתבסם. ובגני' כך חקרי עהר הנה מטרוס שהבסום אללם הוא נקיון וטהרה וכן אמרו שם ובסומו כנדיהם והטרו. ובגני' דיתבסמן ימיר כפי' כהלא דלמי מטטרלה דתמר פילאה לנארמא לכו דכתיב והניף וכו':

שאלה נח תלמאסן: שאלת הנדה כ"לר יתנהג עמה בעלה ואם ימי נדות כימי ליבון או יש ביניהם הפרש ואם היא מלמדת הסולתן כפני' בעלי' ואם אוכלת עמו על שולתן או על מסה אחת. ואם אוכל עמה בקערה אחת עם אנשים אחרים. ואם ישב עמה על השמיכה או על המלל'. ואם ישב עמה ע"ג קרקע בקירוב ד' אמו' ואם יקח מידה כלום (ח"ב) ז'

עוד כתבת כמה שפירשתי לך דיבסם מעופותיהם שהיא מטרופה כלומר שיחמקו ויתקפה מלכוד. הקצ"ח כי לפי הדקדוק אמ"ם היא יתירה. וגם יבסם ר"ל דיבוק וקירוב והנה קושיה המ"ם אינה קושיה כי מלנו ומלואתו לא רוחך כי תפול המ"ם על הנקוי והרחי"ה והמתוק אם הוא דבקות הוא דבקי' עם הקדושה והנקוי' והע"ה. וכבר נמאל לשון כסום במדרש על הנקוי והלבון. כמ"ם דעכ"ן עכ"ן חורין עכ"ן במלוא. מאי עטמא בנין דשנתי חוריי יתבסם חילין כלומר יתקפה ויתלבן וכן אמרו בפסוק ואש כי ימרט ראשו וכד' תחשבו מנה שערך דרישא איתבסם. ובגני' כך חקרי עהר הנה מטרוס שהבסום אללם הוא נקיון וטהרה וכן אמרו שם ובסומו כנדיהם והטרו. ובגני' דיתבסמן ימיר כפי' כהלא דלמי מטטרלה דתמר פילאה לנארמא לכו דכתיב והניף וכו':

שאלה נח תלמאסן: שאלת הנדה כ"לר יתנהג עמה בעלה ואם ימי נדות כימי ליבון או יש ביניהם הפרש ואם היא מלמדת הסולתן כפני' בעלי' ואם אוכלת עמו על שולתן או על מסה אחת. ואם אוכל עמה בקערה אחת עם אנשים אחרים. ואם ישב עמה על השמיכה או על המלל'. ואם ישב עמה ע"ג קרקע בקירוב ד' אמו' ואם יקח מידה כלום (ח"ב) ז'

דברים [האשה] (י' ע"ב) ונדנה פ' חיעוקה (ס"ו ע"ב) וכן הולדת ואם
 עולה כיום מ' ומשם הולך עליה לה עבילי ואם עולה כיום ז' כמד רב
 אחא משכחא שלג עליה לה עבילי ומימיה הוא שהרי לא אסרו בגמי כפי
 פניוקות (ס) אלא שלג פשטת כחופו יום שמה תראה כחופו יום מהמת
 השמים ותסמך. ומימ' א"ל לחלוק על הגמון ז"ל. י"ב האש' עובלת דרך
 גבילת' שאינה לרי' לפרחמי ריביותיה יותר מדאי ולא להגדיה ארזותיה
 יותר מדאי אלא דרך הלוכה ותקס דדיה ולא תפקין פיה יותר מדאי ולא
 טעמון עיניה יותר מדאי ואינה לרי' להגדיה רגליה שפון שהמים קודמין
 אינה יחי' ויבגו הפסים לישול מפרייהם מפני הלכלוך המתקן חון כהכשר
 שהוא חוף כמו שזכר בחומספתא ואם לא חתכה אותם ואין שם לכלוך עליה
 לה עבילי' שאין הפרי' חוליים וכ"כ בעל התרומ' ז"ל וכל זה מתבאר בפ'
 פניוקת (שם פ"א וע"ב) ואם עולה ולא בדקה כהפריה ולא חכרה עד
 לאחר זמן אינה לריכה עבילי' אחרת דתלין לקולא דמיטומו המקפיד אינו
 אלא מדרכין וכ"כ הראב"ד ז"ל כהפסר בפלי הפס'. ואריכי' אשה לעמוד עליה
 או בעלה כדי שתתקסם כלה נמים בית אחת ולא אבר אבר כדאיתא בהפסר
 ולא יחי' דבר חוף דבנה בגון עייס וצנן וכיוצא בו שהיא מקפדת בכלובט
 דמיטומו המקפיד גזרו משום רובו המקפיד ושלא יהיו שפוחתיה קשורות
 א צו ולא נוסגות מתקנת טורח לפשות חסיפה נמים חמין כדאיתא בפ'
 מרובה (פ"ב פ"א) ואם יש לה מסע ויולא ממנה ליהם ונהיבש חוף הוא
 והטענות ג"כ חולין מפני שמקפדת עליהן ומסירתן בשפת ליהם ואם נכסי'
 בהם מים אין חולין והיא נמדי' ולאעדה בהם רפויים אינם חוליים ובפי'
 כמה אשה (פ"ב פ"א) מוכח דמני האון אינם חולין דכיו מיטומו שאינו
 מקפיד עליו שלא אסרו אשה ללגת בשבת אלא כחמי האף והרא"ש ז"ל
 דכונמי האון מותרת ללגת. ואלו היו חולין הי' אסורי' ללגת בהן כדן
 חופן שבראשי' הנות. והלכנת שובעין בו ידיו וראשיהם אינו חוף כ"כ
 הרשב"א ז"ל בשם רבו הרשב"ן ז"ל. והביא ראיה מהפוסק שפיו לטעות
 ומאלאו להם עבילה כדאיתא בפ' גיד הבשה (י' ע"ב) ואינה רואה כל כך
 משום דמאון נכך אכל הרין דין אמת לפי שאין שם ממשו של גנב וכן
 הבשים שאלאכתי' לזנוג טובלות כדרכן וכן אמרו בנזמים (פ"ב ע"ב) דם
 ששל בגד חוף ואם היה טעם אינו חוף וכן רבנן למוכר רבנן. ובפי הגול
 פ"א (ק"א ע"א) מוכח שאין ממשו של גנב קיים שלא היה הכעיה אלא
 אם יש [שבת] סמין בלמר אכל בממשו לא נסתפקו וכן במה פ' האשה
 מוכח דלגב אינו חוף בטבילה. י"ג האשה נאמנת על טומאתה וסבתה
 ש' וספרה לה לפגמה כדאיתא בפ' המדיר (פ"ב פ"א) ואם אמרה טומאה
 אלו וזורה אמרה ענתי אחי' נאמנת. ואם אמרה טעורה הייתי נאמנת
 ששה אם נחמה אמרתי לרבתי בגון שאמרה אותה ששה הי' אחתך כניית
 ונחבייסי' ממנה או לא הי' לי כח לסבול אותה ששה נאמנת וכן הוא כ"ג
 דכחכות (כ"ב ע"ב) בבלי וירושלמי. י"ד אשה טובלת בשבתוביי' כדמוכח
 בפ' כמה אשה יולאה (פ"ב פ"א) ובפ"ב ד"ע (י"ח ע"א) ואין עבילה שבת
 אסורה אלא לגר משום דמתקן גברא כדאיתא בפ' החולין (פ"ב ע"ב)
 ובפ"ב ובי"ב טובלת לדעת הגאונים ז"ל כדאיתא בפ' י"ב (פ"א ע"א)
 אכל ר"ל ז"ל פ"ל דלא קיל' כרבנן דפ"ל עבילה בזמנה מצוה אלא כר' יוסי
 כר' יהודה דאמר בנדה בני טופס דיה עבילה אחת כדאיתא וברשב"ן ז"ל
 דעתו כדעת הגאונים ז"ל וכ"כ ז"ל בפ' תורת האדם וכן הרשב"א ז"ל
 לפירות דעתי כפסקים שלי כפי' המסלת ולהקדים עבילה יום א' אינה יכולה
 שאפי' בו' אינה טובלת עד לפרג. ס"ו דין כתמים אינו אלא מדרכין שאין
 האשה טומאה מן הטורה עד שהרגיש בדבריה ואם הוא כחלוקה אינו תולין
 אותו כפפ"ש פ"ב פ"ה' וכן כריס ועוד שהוא שיעור ג' עדשות בלחוד ו'
 פדשות ברוחב כי זה הוא שיעור גריס כמוזכר בהפסר ובתוספתא נגעים
 (פ"ו פ"א) לניח נגעי' ואם הוא כדבריה במקום שיש לחוש שילא נביית
 התורפה חוששת לו אם יש בו כשיעור. ואם ישבה על בגדי' בעלה או אשה
 אחרת או בכל כלי שהוא מקבל טומאה חוששת לו. ואם לא ישבה עליהם או
 אפי' ישבה פ"ג כלי שאינו מקבל טומאה טעורה וכן הקרקע אינו מקבל
 כתמים מדרכין וטמט' לזה (נדה ס' ע"ב) ונקחה לארץ תשב לפי שכתמים
 דרבנן לא אמרו בזה להחמיר אלא להקל ומולד בכל מיר שאפשר לה לחלות
 כמכה ואם נתפסקה בדם ובחברותי' גדות שישו אלא כדמפורש בפ' הרואה
 כחם בנדה (פ"ב ע"ב). י"ו לשמש כפדים יש אומרים שלא נאמר זה אלא
 לטהרות אבל לבעלה אינה לריכה כלום וכן תוספין עיקר האחרונים ז"ל .
 וי"א שאפי' לבעלה לריכה ב' פד' אחד לו ואחד לה והיא נאמנת על שלו
 מנו שהיא נאמנת על שלה ואין לריכה כדאיתא אלא פסם א' בליה ואפי'
 שמשו הרבה כדאיתא אחת בדוק ואם מאלו דם בין בשלו בין בשלה אפי' כל
 שהוא טמאה אם יש הי' העד כדוק קודם תשמיש ואם לא הי' בדוק אם מאלה
 בו דם אחד שאם הי' כ"י יותר מגריס טמאה פחות מכלן פולג כדאיתא
 להקל. ואם שמשו ואחד העד אסורה לשמש עד שתדוק עליה פסם אחרת
 וכל זה מתפרש בפ' כל ה"ד (פ"ו ע"ב). י"ז וכתות ק"ל כמיד וכתות
 דרבנן בפ' כל ה"ד (פ"ו פ"א) והאשה אסורה לשמש בשפת הוטה פונה
 אחת וכדלפי' לה בגמי שבושה (י"ח ע"ב) מוסרחה את בני ישראל שאם
 הי' רגילה לראות כל מולף שבת אסורה כל אומה הלילי' ואם סבתה אותה
 הלילי' היא מותרת שמה נשקרי' וכתות אכל חוששת לו שפמי' אחרת עד
 שיעקר ג' שפמי' ואם הוא חסד דגוסה אינה מותרת לשמש כל זמן שחוששת

בגוסה פונת גוסת. י"ח אם שמשו בשפת וכתה וראתה דם שלא נקטת
 וכתה לריך לפרות כאשר מת שילחמו הולגם לו כדאיתא ואם יתחייב אשם
 פלוי או חסותה מפורש כפ"י דיעות הסומא' (י"ז ע"ב) וכסוריות (ח ע"ב)
 וכשיבנה בית המקדש מלך המשיח הוא יורה תפלים כדכך וזמון הוא יקבל
 עליו תפילות כדן הסובר על מיני כריתות. י"ט הולדת כומן הוא כל
 שרשבה ז' נקיים אחד שפגרו ז' לזכר ושבועים לנקבה פ"א וימי לידה שאינה
 רואה בהם עולים לה כרנא כמו שפסקו הגאונים ז"ל שלא כדעת ר"ת ז"ל
 כדאיתא בפ"י ננות כותים (ל"ז ע"א). כ' המסלת בין זכר בין נקבה דיה
 כדן יולדת ואפילו הפילה ספק וזכר ספק נקבה כגון שפיר מרוקס תשג לארס
 ולנקבה ואם לא הוחזקה משוברת והפילה ואין ידוע אם רוח הפילה אם נפל
 הפילה אם זכר אם נקבה תשג לזכר ולנקבה ולגדה כדמפורש בפ"י המסלת
 (כ"ט ע"א) ודין יושבת לזכר ולנקב' הוא שהיא סתמה י"ד לנקבה ואין לה דם
 טוחר אלא עד מ' כזכר ודין יושבת לזכר ולנקבה ולגדה הוא שהיא סתמה
 י"ד כנקב' ואם רחמה יום ל"ד ויום מ"א ה"ז ספק נדה וכן יום פ"ד ויום
 פ"א. וכל אלו הדין' אינן נוהגין עכשיו אלא איסור שבועיים לנקבה בין
 רואה בין אינה רואה ואיסור ז' לרואה שאינה רואה לנקבה עד שתשג ז'
 נקיים ודין דם טוחר אינו נוהג לללו. כ"א. דין דם בחוליים כדן דם נדה
 כדאסיקל' בפ"י חיעוקה (ס"ו ע"ב) .

שאלה נ"ט בגמ' . שאלת סומרים נקשו מרחובן להוליא להם לוי'

מאח' אדונינו המלך ר"ה ורחובן הוליא הולאות להוליא
 האוי' ההוא וכשהוליא הניד לסומרים כי הוליא סך מעות קודם שהוליא
 האוי' ההוא והם קבלו פ"ע נקנין גמור לפרוע הסך ההוא בזמן ידוע וזהו
 להם האוי' ההוא וכמו לו שטר חוב במעותיו ותמנו בו קלחם וקלחם א"ל
 תמנו בו אח"כ כשנבעט במעותיו אמרו לו לא נמן לך כלום לפי שלא הועיל
 לנו כלום האוי' שהולאת את הסומרים חייבים לפרוע הסך הועיל האוי' או לא
 הועיל. או פטורים הם לא הועיל ואם יתחייבו לפרוע אם יפרע רחובן ממי
 שיראה מהם אם לא ואם הם אחרתך וערלחין זה לזה :

האוי' ההוא וכשהוליא הניד לסומרים כי הוליא סך מעות קודם שהוליא
 האוי' ההוא והם קבלו פ"ע נקנין גמור לפרוע הסך ההוא בזמן ידוע וזהו
 להם האוי' ההוא וכמו לו שטר חוב במעותיו ותמנו בו קלחם וקלחם א"ל
 תמנו בו אח"כ כשנבעט במעותיו אמרו לו לא נמן לך כלום לפי שלא הועיל
 לנו כלום האוי' שהולאת את הסומרים חייבים לפרוע הסך הועיל האוי' או לא
 הועיל. או פטורים הם לא הועיל ואם יתחייבו לפרוע אם יפרע רחובן ממי
 שיראה מהם אם לא ואם הם אחרתך וערלחין זה לזה :

תשובה זה השליח עשה שליחותו והוליא הולאותו כמאון וחיבין לפרוע

או כל מה שהוליא ומה שטעמו הסומרים שלא הועיל להם כלום
 אינה טענה לפטרם שאפי' לא הוליא משלו כלום כשכילם כמאונם אלא
 ששכרוהו לפשות שליחותם ועשה חייבים לשלם לו מה שפסק עמם אפי'ם
 שלא הועיל כלום כמו שאמרו בחוס' (ב"ק קט"ז ע"א) האוכר את הסומל
 להביא עבדים וחפזים ודרמסקין לחולה הסך ומאלו שמה או שהביא לא
 יאמר לו טול מה שהנחת בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם . וכ"כ הר"אף
 ז"ל בפסק הלכה בפסק האומנין . וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפסק' מהל' שפירי'
 וה"ש וכ"ש אם הוליא הוליא' כמאון חייבין לשלם לו כל מה שהוליא ואפי'ם
 שלא הועיל להם שליחותו ואין טענתם כמה שאמרו שלא הועיל להם כלום
 טענה לפטרם . ולענין חיוב הסומרים שאין חתומים בשטר ונתחייבו בקנין
 חייבים הם ואפי'ם שלא תמנו כיון שנתחייבו בקנין והם מודים בזה ואפי'ם
 שאין עדים בקנין דלא איברו ספדי' אלא לשקרי' כדאיתא בפ"י האומנן בקידושין
 (ס"ה ע"ב) וכ"ש אם יש עדים בקנין . ולענין אם הם ערבים זה לזה ואם
 יכול להפרע ממי שיראה דבר זה תפטרם כדאיתא בפ' הקדוקן (פ"א) ובפ"ב
 הר"אף ז"ל שם וכן הרמב"ם ז"ל כתבו בפ"ה מהלכ' מלוה ולוה ב' שזור
 בשטר א' או שלקחו מקח אחד וכן שותפין מלוה אחד מסן או שלקחו
 לשותפות הרי הן ערבינן זה לזה אפי'ם שלא פירשו פ"ב :

זה השליח עשה שליחותו והוליא הולאותו כמאון וחיבין לפרוע
 או כל מה שהוליא ומה שטעמו הסומרים שלא הועיל להם כלום
 אינה טענה לפטרם שאפי' לא הוליא משלו כלום כשכילם כמאונם אלא
 ששכרוהו לפשות שליחותם ועשה חייבים לשלם לו מה שפסק עמם אפי'ם
 שלא הועיל כלום כמו שאמרו בחוס' (ב"ק קט"ז ע"א) האוכר את הסומל
 להביא עבדים וחפזים ודרמסקין לחולה הסך ומאלו שמה או שהביא לא
 יאמר לו טול מה שהנחת בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם . וכ"כ הר"אף
 ז"ל בפסק הלכה בפסק האומנין . וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפסק' מהל' שפירי'
 וה"ש וכ"ש אם הוליא הוליא' כמאון חייבין לשלם לו כל מה שהוליא ואפי'ם
 שלא הועיל להם שליחותו ואין טענתם כמה שאמרו שלא הועיל להם כלום
 טענה לפטרם . ולענין חיוב הסומרים שאין חתומים בשטר ונתחייבו בקנין
 חייבים הם ואפי'ם שלא תמנו כיון שנתחייבו בקנין והם מודים בזה ואפי'ם
 שאין עדים בקנין דלא איברו ספדי' אלא לשקרי' כדאיתא בפ"י האומנן בקידושין
 (ס"ה ע"ב) וכ"ש אם יש עדים בקנין . ולענין אם הם ערבים זה לזה ואם
 יכול להפרע ממי שיראה דבר זה תפטרם כדאיתא בפ' הקדוקן (פ"א) ובפ"ב
 הר"אף ז"ל שם וכן הרמב"ם ז"ל כתבו בפ"ה מהלכ' מלוה ולוה ב' שזור
 בשטר א' או שלקחו מקח אחד וכן שותפין מלוה אחד מסן או שלקחו
 לשותפות הרי הן ערבינן זה לזה אפי'ם שלא פירשו פ"ב :

שאלה ס והראון : שאלת לוי אחד היה בלוד וכתב ללחם אמו שפ"א

בחדרן ששדך כמו יוכבד לעמרם וכשהגיע הכתב לידה
 קדשתה לו שלא כפי לוי וגם לא נתראה האב בקדושי' פטרם ונתחפק לכס

האב חוששין לקדושי' אדם לא :

תשובה האב מתחלה לא נתן לה רשות לקדש אלא לשרפה שאם נתן

לה רשות לקדשה הויה מקודש' דקיימה לן אומר ארס לבתו
 קטנה לז' וקבלי' קדושיך כדאיתא בפ"ה האשה נקיה (י"ט ע"א) וכיון שלא
 נתן לה רשות להקדש אלא לשדך אין כאן חשש קידושין ואפי' לרב ושמואל
 דפ"ל (שם מ"ה ע"ב) בקטני שנתקדשה שלא לרשת אביה דאריכה גט וליכי'
 מילחן משום דחיישינן שמה נתראה האב זה הוא מסתמא אכל אם כפירוש
 אמר להם לשדך הרי גלה דעתו שאינו רואה לקדש ואפי' לרב ושמואל אין
 חוששין לרזוי האב אלא כשקדמו השדוין לקדושין כמו שפ"י רב נחמן (שם)
 והוא ששדכו שכיון שהוא שרפה והלך לו אם נתקדש' שלא כפייו היו חוששין
 רב ושמואל להלכי' גט ומילחן אבל כשהאב גלה דעתו לשדך ומתוך גלוי
 דעתו או נתקדשה הרי זו כאלו אמר לה האב אל תקדשי' דוראי כ"ס שדור
 שאינה מקודש' כל זמן שהיא קטנה בין שהיא נערה כל זמן שלא נערה וכל
 זה אפי' לרב ושמואל וכ"ש לרבנא ולריכא כר' שימי דלא ס"ל לרב דרב ושמואל
 ואין חוששין שמה נתראה האב ואפי' שדך וכמו שהסכימו בזה כל הסופקים
 הראשונים והאחרונים דק"ל כוונתינו ואפי' שדך אין חוששין שמה נתראה
 האב ואפי' לרבנא רש"י ז"ל שכתב שאין חוששין שמה נתראה האב אלא איב
 שמענו ומשמע דפ"ל שאם שמענו שנתראה שהיא מקודשת למפרע בלוד אם
 אין לחוש לפי מה שכתב בשאלה שהאב לא נתראה בקדושין ולפי זה נתבטלו
 הקדושין לגמרי וכ"ש לרש"י הר"אף ז"ל שכתב סיכא דקדוש' פגמה בלא דעת
 אביה לא הו' קדושין אפי' נתראה האב ואפי' לרבנא כפי' שכתב שקפ"י סלך
 אביה למדינת הים והשילחם אמה ישוואה ישוואה רבנן ישוואה לקפ"י
 כי לימיה ללכ כי זהו כשהאב אינו קרוב למקום שבתה שם ולא יכלו למסור

האב מתחלה לא נתן לה רשות לקדש אלא לשרפה שאם נתן
 לה רשות לקדשה הויה מקודש' דקיימה לן אומר ארס לבתו
 קטנה לז' וקבלי' קדושיך כדאיתא בפ"ה האשה נקיה (י"ט ע"א) וכיון שלא
 נתן לה רשות להקדש אלא לשדך אין כאן חשש קידושין ואפי' לרב ושמואל
 דפ"ל (שם מ"ה ע"ב) בקטני שנתקדשה שלא לרשת אביה דאריכה גט וליכי'
 מילחן משום דחיישינן שמה נתראה האב זה הוא מסתמא אכל אם כפירוש
 אמר להם לשדך הרי גלה דעתו שאינו רואה לקדש ואפי' לרב ושמואל אין
 חוששין לרזוי האב אלא כשקדמו השדוין לקדושין כמו שפ"י רב נחמן (שם)
 והוא ששדכו שכיון שהוא שרפה והלך לו אם נתקדש' שלא כפייו היו חוששין
 רב ושמואל להלכי' גט ומילחן אבל כשהאב גלה דעתו לשדך ומתוך גלוי
 דעתו או נתקדשה הרי זו כאלו אמר לה האב אל תקדשי' דוראי כ"ס שדור
 שאינה מקודש' כל זמן שהיא קטנה בין שהיא נערה כל זמן שלא נערה וכל
 זה אפי' לרב ושמואל וכ"ש לרבנא ולריכא כר' שימי דלא ס"ל לרב דרב ושמואל
 ואין חוששין שמה נתראה האב ואפי' שדך וכמו שהסכימו בזה כל הסופקים
 הראשונים והאחרונים דק"ל כוונתינו ואפי' שדך אין חוששין שמה נתראה
 האב ואפי' לרבנא רש"י ז"ל שכתב שאין חוששין שמה נתראה האב אלא איב
 שמענו ומשמע דפ"ל שאם שמענו שנתראה שהיא מקודשת למפרע בלוד אם
 אין לחוש לפי מה שכתב בשאלה שהאב לא נתראה בקדושין ולפי זה נתבטלו
 הקדושין לגמרי וכ"ש לרש"י הר"אף ז"ל שכתב סיכא דקדוש' פגמה בלא דעת
 אביה לא הו' קדושין אפי' נתראה האב ואפי' לרבנא כפי' שכתב שקפ"י סלך
 אביה למדינת הים והשילחם אמה ישוואה ישוואה רבנן ישוואה לקפ"י
 כי לימיה ללכ כי זהו כשהאב אינו קרוב למקום שבתה שם ולא יכלו למסור

על דעתו חבל אם תאבד קרוב ויכול לעמוד על דעתו לא תקמו רבנן ירושלמי לקמי' כהני' . וכן תסו' חולקים על כהני' זיל דה' . והשולח מהו הוא שאלת הכת' סיחה קטנה או אפי' נפדה כיון שצדיק ירידה בוגרת בשפת קידושין והאב לא נתן לה דעות אלא לעשר דוקא והיא עמדה ונתקדשה וכששמש האב מיחה בקדושה חיה מקודש' :

ענין סא

קטענייהו : יורה מחמת תקי' הקהל חבט כחובה אם אמו מנוחקת בעלה זקנו וכחכמי' נשפרע שלא בפניו כדן בכל חוב שאם בכל הטעם בעלה הסלכה ופטור הוא שצריך הוא למודעי הדין מדוויא הוא כדן חוב כמו שמוכה בנמרה וכמו שכתב הרשב"ה אליהו בחדושי' בספר הירושק ומפורש בירוש' (גיטין פ"ה ה"א) לפניו יצוירית ולפניו לנכות לפולס כדעי' ריב"ל דק"ל כותיה לגבי ר' יוחנן כמו שהוכיחו האחרונים ז"ל ואפי' כבר כתבתי בכתבי' האחרון טעם חיה לפנות כסיל כאלוהו סהיה חוננו שאין נפרעין שלא בפניו אלא בחוב חבל לא כחכמה והשכתי לפי דברי' עטיק' המחקה לא היה אלא בחכמה משום חיה ודברי' אלה היו לדמות דבריו שאמרם בלא השגחה בנמרה. אבל לפי הדין אם מפני טעם חיה פטור היה לפי מה שפ' הר"ף ז"ל כפי' חלמה ירושית . והרמב"ם ז"ל כפי' י"ב מהל' חלוה משום חיה שיהי' לה חן להשגח ופירות זה מוכיח בירוש' דשבוט' כשאמרו משום חיה שירצו קופאים עליה וזה הטעם הוא בעל באים הבא לגבות מכה ירושתה שכבר בעל חן ירושתה כדן קפלה ונפלה וכן מוכיח בספר חלמה ירושית (ל"ז ע"ג) שאין להגבות מטעם חיה אלא אם ירשחה כהה או אחות' ואפי' אפי' ז"ל ס' בטעם חיה פירוש אחר בספר הירושקין (מ"ט ע"ג) ובספר חלמה ירושית (ס) כבר דמו דברי' מטעם זה על כן הנהתי' טעם זה וחיבתי' מדן כד' שלא תשול דלת כפי' לווין שאף כדוויא הוא טעם זה כמו שפ' הרשב"ה ז"ל וליכא למימר יותר משהאיש רולה ליסוף וכו' אלא כמה ומאחיה ומתוססה . ומה שכתב בזה מדרך סברה שאין לחוש לפרטון . הנאונים ז"ל כתבו בהפך שאין נפרעין לפולס שלא בפניו אפי' יש לחמנה בשפר כ"ש הרב הטיטור ז"ל מה כפי' רבינו האי ז"ל ואם מופיל לחמנה חיה אלא לפטור משבוטה לאחר שפס נעילה דלת וטעם חיה ואם נפל טעם נעילה דלת לפי טעמו וטעם חיה לפי האמת נבאר פטור. ולפי' כדוויא חיה נכתיב חן הצורית ואם הכרזו נראה שהירוש' לא מיידי כלל כדוויא דמילתא דשביטא היא דדינה כבעלת חוב . ופולגנייהו ליחא אלא בחוססה . וכו' ודאי הלכה כר' יוחנן דאמר דדינה מן חכורית וריהה הכרזה דק"ל תנאי' כחובה כחכמה דמי וכ"כ הראש' ז"ל בספר הטובא בספקין :

ענין סב

מה שר"ת לעמוד על דעתו בחלמה שמתה בלא שבוטה במונותיה מה היא בחכמה' אם יורשה מספידין בחכמה' מכל וכל או תוססתו לבד . ולא ביאתה הי"ך היתה ירושת בלא שבוטה . כי לדעת הרמב"ם ז"ל (פ"ה תה"א) אין פוסקין לה מונוה עד שמראה בחכמה ומשכע אפי' שהרב בעל הטיטור ז"ל כתב שאין לרייה להראות כחובה למונות משום דהטיטור אחר משעה כ"ד לא אמר כלום כדברי' הרמב"ם ז"ל דין כלל כתי' דין' ואפי' שרמב"ן ז"ל כתב דחלמה למוני' לא בעיה שבוט' בתחילה אלא לבסוף כבר נהגו שלא לפסוק לה מונוה אלא בשבוטה ושמה המעשה היה שיחד לה קרקע במונות' דבהא ודאי ח"ל שבוטה ואח"כ יודעים כל זה . אבל הספק שנתקפחהו בו אם מספידים יורשים בחכמה' או התוססתו בלא חוסס' או אם הפסידה גם התוסס' ומ"מ הכחמה הפסידה משום דילמא לרי' תחססה . והיה לחוסס' דתנאי' כחובה דמי לשבוטה . וכבר ראינו החתפ' פירושי' הסופקים והמפרשים ז"ל בזה ובחירת הרמב"ן ז"ל לפירושיהם כפי' על פי . והם מתה יורשה מוכיחים בחכמה' אם אין לחמני' בשפר' כחובה הפסידו הכל דלין אדם מוריש שבוט' לבניו ואם יש שם לחמני' אפי' שהננו להשגיחה כדברי' אבא שאלו (כתובי' פי' ע"ה) שאין לחמני' מוסיל יורשים ופירשו קלה המפרשים דלכא שאלו פליג' אמת' וכבר פסקו הלכתא כותיה בספר הכותב (ס) ועל פי' סי' זה נהגו להשגיחה אפי' אם יש לחמנות כחכמה אפי' שאינו מחוור לאחרונים ז"ל אבל מ"מ אם מתה בלא שבוטה אין יורשים מספידים כלום דלא עדיין כהו תרי קולי' . קילא דלכא שאלו דאמר נשכע במקום לחמנות וקולא דר' ושמואל' דאמרי' (שבוטות מ"ה ע"ה) אין אדם מוריש שבוטה לבניו וכתי' ה' עדיין לכחילה כר' אלעזר ואין על הירורים אלא שבוטה יורשים שלא פקדו אבא ופי' וכ"כ הר"ם ז"ל בהפך כל הנשכעין וכ"כ הרשב"ה ז"ל בתשובותיו וכן כחכמי' חיי' בחכמה :

שאלה סג

תלמסאן : שאלת ראוין השיא בת בחיי' ונתן לה תיק דיני' וזכר ואח"כ מת ושאלה ממנו בת קטנה וזה כפי' פדים שינתו לה תיק דיני' וזכר והיו דברים אלו בלא קרין מוכר דין הכת הזו הקצין אם תוכל תיק דיני' וזכר כמו הגדולה אם לא :

תשובה

זוה נקרא פרנסת הכת ואף על פי שאינו מתנאי' הכתוב' כמו מונוה הכת היא מלות הממיי' כמו שזכר דס' נגד' שמתסמת' ואלו לא השיא בת בחיי' או לא לוה שינתן לה כלום לא היה לה זכות בנכסים אלא עשור נכסי' אלא שאלומדין דשחו כמה היה רואה ליתן קד יתנו וכו' יש מאלוקין בין הראשונים ז"ל אם כה האומר מוספי' על הפסוד או לא . ובה נראה שהיה הסכמת האחרונים ז"ל וכן אלו דין' אבל כדון הזה אין חני' לריבין כלל זה לפי שכבר השיא בת בחיי' וכמו שנתן הוא לראשונה יתנו לו

לא סוחת ולא יחר וזה אפילו לא לזה כלום ופי' איתא בספר מילתא בלשנא (פ"ה ע"ה) וכ"ש אם לזה כן בחיי' שזכתה הכת בתיק דיני' וזכר כדבור בעלמא שאין לריבין אלא גילוי דעת ואפילו לא השיא בחיי' וזכרתי הנה בשלח מוכר כפרנסה זו וקודמתה לירשתי כדאיתא בהם :

ענין סד

ובשפין שנתת כפרים אם נהנתה כמות כהה הסכמת הכל היא שיהי' טענה לפי השיא חובת הגוף וזוהנתה בכל מקום וכל זמן ואמתה הוא שהרבי' מקומות ים שאינה נוהנת בהם ואינם יודעים אותה ובמקום הזה נזה הרב ר' יחזק כר' ששח חוב שצברה עליו שמתה ונס הוא בעלמו נזה חוב סהיו חייבין לו בצלגסיה ככתב יד לוח וכל זה חיי' מוכיב על דין שרואה לדון דין שמתה אבל בספרד נוהגים שלא כהוב' בשפר שיכול לתבעו בין דברי' ישראל בין דברי' האומות הרי הוא כאלו התנה עמו שלא תשמתנו שבישית שאינו משמיט בתנאי' זה ולפי זה אם השטי' הוא כגופן של פסוים חיי' משמתו כלוה תנאי' עמו כפירות . וי"א שמתקומות שאינם יודעים דין זה הרי הוא כאלו התנאי' בפירות אבל הרשב"ה ז"ל כתבוכה חיה מורה סה :

שאלה סה

חונס . שאלת מוהל שמל וזכך על הכוס בורח פרי הגסן והטעם למיזוק הנימול והמוהל לא טעם כלום אם ברכה זו הוי"א ברכה לבטלה או לא וכן המבדך ברכת חתנים על הכוס והמבדך ברכת אירוסין על הכוס אם לריבין המבדך בעלמו שיטעום מן היין אחר שברך בפסוים או אין לריבין לטעום הוא שאלו אלא מטעמים לאחרים והוא חיי' טועם ודי' נטישמתם ואין בזה משום ברכה לבטלה ולא קטבר על לא משא' האירה שיינו בתשובה אמריך ורואות ברורות מן התלמוד לפי הסלכות וסכרך כפול מן השמים :

תשובה

לא חכר בשום מקום מהתלמוד לא כיון יין לא בברכה אירוסין וינשוזין ולא במילה ולא בסדיון הבן כמו שאמר בקדוש היום והגדלה כפי' אלו דברים בברכו' (י"ב ע"ג) ונס' ערכי' ספקים (ק"ב ע"ג) והרמב"ם ז"ל כתב במקלתו נהגו העם להביא כוס יין וכן כפי' דכפארות (ח' ע"ה) כשהזכירו ברכת ינשוזין אמרו בריך שיה' ולא חכר ז' ברכת בשום מקום וכיון שאין חובה כמו שהם בקדוש היום דין בברכה אהרין שאין לריבין אותה אלא שמתה מהם כמו שאמר בספר ראוהו כ"ד (כ"ט ע"ה) ולפי' הרי חיי' המבדך עלמו לטעום את הכוס בין בברכה מילה בין בברכה אירוסין בין בברכה נשוזין. אבל בחוס' (עירובין מ' ע"ב ד"ה דילמא ט"ס) כתבו שאם מודמנה מילה ביוה"כ או בטי' שמתעמי' הכוס למיזוק אחר ולא חיישי' דילמא אחי' למסרך כמו שחשבו גמי' כפי' כלל מעריבין (ס) בשפין זמן שאין לחמנו על הכוס ביוה"כ ולהטעימו למיזוק משום דלמי' למסרך וכן אמרו כפי' חולין (ק"ט ע"ה) בשפין כמותא בברמל . ולפי' דרכנו למדס כ' דברים האחד שאין המבדך חיי' לטעום והב' שאינו מספיק מה שהוא טועם הילך הנימול וזכר זה כבוד הוא בדבריהם ואי' כמה שטועמי' החתן והכלה בברכה אירוסין ונשוזין ילאו ידי חובה ואינה ברכה לבטלה אם לא טעם המבדך וכן כמה שטועם אחד העם או השמש כמתנגנו או מיזוק אחר כמו שכתבו ג"כ בקדוש והגדלה של בית הכנסת כמו שכתבו כפי' איתא ילאו ידי מוכ' ואין חשש ברכה לבטל' ואפי' שברכה הנהגין היא ואין לריבין אותה אלא מי' שהנהגו כבר אמרו כפי' ראוהו כ"ד (כ"ט ע"ג) שאדם פורס לבניו ולבני' בימו אפי' שאין חובל עמם כדי להכנס בנלות ונשכבוכה עליהם היא נעשית בשביל הנימול כגון חתן וכלה כפר המבדך ונשכבוכה כוס ברכתם ועדיף נעשית בשביל המלוה שנטעית בגופו שהי' מספיק להטעימו ואפי' שאין מי' שאינו כן דעת ראוין למיזוק כיון שהוא טועם היין לא נרע מקטן שיכול לאכול כויה ללי' שאינו שומע עליו את פסומו (פסוקה מ"ב ע"ב) ורבי' יהודה שאמר (ס) עד שידוע הפרס בין אכיל' לחכילה יחידשה הוא ולא קיל' כותיה ואפי' שחוסר חיי' נהכל אלא למנויי' מן החור' י"א בברכה היין שאין בה חיסור מן החור' אם לא שמו מהכוס וזכרתי דברכה לבטלה שיש בה משום לא משא' כדאית' בספר חין עומדין (ל"ג ע"ה) חיינו אלא מדרבנן וקרא' אסתמכתא בעלמא כמו שכתב ר"ת ז"ל ולפי' היתר לריבין אל הנשים ברכת השפור ואפי' שהם פטורי' אי' להטעימו הקטן שנטעית הרבי' בשביל מלתו הי' אפשר לומר שאלו ידי חובה ומ"מ חיי' חובה אל המבדך שיטעום ואם לא הפסיק להטעימו לילך הנימול די' כמה שיטעום אותו המיזוקות או השמש או אם הילך כמו שהבינו לפשות כן כחכמי' שאין מניקות מתעבות בהם והגלוני' ז"ל כתבו שאם יש מילה ביום התענית מייחין אחא ומבדכין עליה . שאל הרמב"ם ז"ל מילה שמתדמה ביוה"כ או בטי' בלח' אם מבדכין על הכוס ברכת הכרית ומסקין ממנו למיזוק ולא יחוש דלמא אחי' למסרך או אין מביחין כוס כלל ומבדכין בלא כוס והשיב ז"ל אין הכרעה טעונה כוס ומי' שברך כשהי' בימים אלו ברכו ברכה לבטלה משא' שלא שחה הוא ולא זולתו ממי' שיבין עיני' הכרעה עד שיהי' זה על לך ליתמוד למיזוק ולסיבך אין מביחין כוס כלל בבלו השני ימים ולא בולתם מימי' התענית עכ"ל .

שאלה סו

טופס שטר הכא מנוח אמון סהדות' דמות בלשנא אכן סהדי' דחתימו' דינא לתתא סוף שטרא דק' כן הוא כמות אחד עשר מאיירי שנת חמשת אלפים ונמאה ותמנין ותרי' שנין לילי' במדינת נוח אמון דשל' כ"ף ימא עשפסטי' דגל' מחתומי' הודינו והדנינו וזכר יקרנו מדות לבנו יעצת ימינו יחיד דורינו משהי' קלולתינו לשיא אלפי' בתוכס מורינו ורבינו הרב ר' שמפון הרב המוכסס פטיס החוק הנגיד החסיד עזר העדידים תפארת החסיד' נחלו ליהודי' מרדכי' הונו' נלגנ' סמך' הרחם הגאון

הלאמן חסון ממלכתו ללכת ויהי שמו לעולם כירח יכון עולם יקום על הדרך מלכתו והוכיזו כלאם השמש בגבורתו. כמותכ מלחמ' כדורא היריח כח ר' יעקב ב"ר שלמה המוכנה בגל אל חריר דממדינת מליאנא וסוח היום עומד במדינת טורא חמון וגיירא חת אשתו מונח בת מרדכי ממלכה דממדינת חסן ונתן גיטת ליד ר' יוסף ב"ר אברהם המוכנה בר אל ילימיה ששאלתו מונח ס"ה שליח בעדי לקבל גיטת מן יעקב ב"ר שלמה בעלה הניז' לביח אחר לו החקבל גם זה לא מונח אשתי בת מרדכי הניז' והרי היא מגורשת ממני ומותרת לכל אדם, וקודם נתינתו בטל לפיטו כל מודעין ומתנין דרבי ל"י שאל מסר שום חרודא שמהי מנובלת ולא נהן שום חנאי בגירושין וגירשה גירושין גמורין ובעט קרואו ורתיאיוו כשר כדת והכלכה ומחמת שרתינו גירושי יעקב בן שלמה בעלה הניז' נתן גיטת ביד שלושה ר' יוסף הניז' לפיטו כחננו שטר קיום ביד להיות בידה לרתי ולזכות והכל שריר וקיים. מחמתה בר אברהם גיטת יוסף בר יעובד הרופא ר"ע. זהו תופס שטר כח לידיתו מנח אמון אוח כחות חיבה כתיבה ואין בו כי אם שני עדים וכחן אומרים כי אינה שזה כלום אחר שאין בו אלא ב' עדים וי"א שאין אלו העדים מעדי' על קיום ביד אלה עדותם כמו שכחנו בראש הדף חק סהדי דחתימת ידנא למחא אלה עדותן היא שמעידין שכתב קיום ב"ד בהכשר עשו שיהיה עדות והדבר תלוי עד שיבא הדין מלפני מעלהך כדי להוילא זאת האשה ממסגר ולא תשאר עגונה כי זה עשר שנים שהיא עגונה עד שעשתה שליח קבלה והגיע כגט ליד שלושה כדת והכלה כגט אמון ובה שטר מקיים בשני עדי' וכן שלום וכלל הללוים עליך :

תשובה חין לבנות הכן זכו בקרקע זה מכמה פנים חדא שחין שהחזיק שמעון בקרקע זו שנים רבות בלא שום ערעור מהאלמנה

הבנוכה לה כדנתייחמה מחור' חוקה זכה בה ואלו היה קיים היה לריך פענה והיו ב"ד לרייזן לידע ממנו היחך החזיק בו אבל כיון שהם חין יורשו לרייזים טענה שהרי טענין לירוש כדליתא בפרק לא למפור (כ"ג ע"א) ובפ' קומת (מ"א ע"א) וגם נוי הלוקח א"ל טענה שהרי טענין ללקוחו' כמו שפוענין לירוש כדליתא חסם (ש"ס) ואין כאן חיוב שבוטע כלל לא לירושי שמעון המוכרים ולא ללוי הלוקח שאש"ל היה שמעון קיים והיה עומן כחור' קיייה בלא ליד' והחוקתי בה ג' שנים נאמן בלא שבוטע דחוקה בשמה היא ובלבד שיכרר החוקה וכן כסבו הראשונים ז"ל וז"ל שאין לירשו ולא ללוי הבא מכחם חיוב שבוטע הרי שמעון זה נחבטלו עטניו הבניו' על הבית הזה. ועוד שחין שהם בעיר ורלו שנמכר הבית בערכאותים מכירה קיימ' כדרייחם והחזיק בו הלוקח ושחקו והיטיהו לדור בו ולא ערערו לפני הערכא' לבעל המכירה הרי המכירה קיימ' אפי' לא היה חזקה לשמעון בבית והכי יחיתא בחוספתא דבבא בתרא המוכר שדה חברו כמעמד חברו לא עשה ולא כלום מקיימתי אחריו דנריו קיימים ואפי' היה בית זה לבניו' ורלו שנמכר כפנייהם ושחקו והיטיהו לדור בו הרי הוא כאלו קיימו מכירתו והמכירה קיימת וכבר כתב החוספתא זו הרמב"ן ז"ל בספר אבות בפרק אלמנה ל"ג. ואין להם טענה לומר האחרון נוח לי והראשון קשה ממות כדמשמע בפ' חוקת (ל' ע"ב מ"ג ע"ב) שהרי לא מחמת טענה זו הם רולים לזכות הבניו'. ועוד דלא מקבלין טענה זו אלא היכא דמוכר כדליתא חסם (ש"ס) ובפרק שרי דייני גזרי' (ק"ט ע"א). עוד מפנים אחרים נחבטלה טענת הבניו' מביט זה שחין שרלו לוי בוכה וסומר וממקן בבית ושחקו הרי הודו לו שאין להם זכו' בבית זה ואפי' לאלתר היריח חוקה וכדליתא בפ' חוקה (מ"ו ע"ב) לא עבדי ריבוי דנחמי ריבוי לרשיעו ושחקו וכן כפיין סומי' החלוטי' אריי' (כ"ג ע"ב) ובפ' חסם ולסומם לאלתר היריח חוקה שאין אדם עשוי שפוחמין אורו בפניו ושוחק וכן אמרי' חסם דאי דלי ליה לזחי דפירי לאלתר הוויח חוקה דמשמע דבכל מקום שאנו רואים כשחיקמו שהוא מודה שאינה שלו הפסיד. ומה שהעידו פדים שמענו מן האלמנה שהיא מכרה הבית לשמעון והיה כחוב לה כדנתייחמא חסם נחבטלה עדו' זה כנ"ד דין על פיה' והע"ג דליכא קנין עדו' כשרה היא שלא העידו במכירה שצריכה קנין אלא שהעידו שמענו כן מפיה' וכיון שדריך הודאה היא חומ' אומי' מן מעידי' ומקיימין עדותם. והכי יחיתא בפרק שבוטע שריי' דייני' וזכ"ל שכן אחד מהעדים הוא חסון לוי חייב פסול לעדי' ללוי דקיי"ל אפי' החסון ואפי' הכלה מעידין זה לזה כדליתא בפ' זה בורר (כ"ח ע"ב) וכל זה אפי' לא היה טענה אחר' לבעל חבי' הבניו' מכל אלו הטענו' חין לבנות ראוון זכות כזה הבית כלל. ולענין בני שמעון שמכרו ללוי חסם לא היה לך דול עשרים שנה מכרו בטל דקיי"ל למכור ככספי חביו' עד שיהיה בן כ' כדליתא בפ' מי שמת (ק"ה ע"א) ואם יש לו כ' שנה מכירתו קיימ' עליו ועל אחיו הקטן ואפי' מני אפוסטרופוס דיתומים שמתו אלא ביה דינו כאפוסטרופוס אבל האלמנה שלא היה קטן וגם לא היה בן כ' יכול לבעל המכירה אבל מפני שקבל עליו אחריו' חייב בכל הפסד שניעט ללוי מפני כיעול מכירה זו בחלקו וכן הדין אם הגדול חין לו כ' שנה ונחבטלה המכירה גם בחלקו גם בחלק הקטן חייב בכל הפסד שניעט ללוי מפני כיעול מכירה זו וכל טעני' אלו לכו' בני שמעון היה מן הדין לקיימם אלו בלא מחלה לדין כדריי' ישראל אבל כיון שהלכו מחלה לדין לפני האומי' וכדריי' האומי' ילאו חייבין הרי הם קאלו קבלו עליהם לדין בלאחר דין ונחלו אבותם והרי הם שדה האומי' בין לוי ובין בני שמעון קיים ודין בכניו' כדריי' חין להם ד"ע ע"כ :

שאלה סו עוד שאלת קדושה של מיושב אם יכול לאומרה ביחיד והרמב"ם ז"ל כתב בחבורו (פ"ז מהי תפלה הי"ז) שאין היחיד רשאי

לאומרה כי אם בכור ואחריו חיים כתב כי הראב"ד השי' עליו. וגי' הגיד ר' אברהם בני כי אפי' חור בו ונתן רשו' לאומרה ביחיד ורובי האחרונים חייב לאומרה ביחיד ועשיית שאלה מזה לפני רבני ארפת זלתי' ולפני הרב ר' פנ' זלתי' והסיב כי קדושה של יוצר ובה ליוון יכול לאומרה ביחיד אחר שיכול לומר בקדושה של יוצר אופן ומאורה וקדוש' ובה ליוון גזול בלשון ארמי' ועשו הפסק. אבל של מעומד אין יחיד רשאי לאמרה כי אם בשערה כיון שכתבו בו בקדישך ונערייך וקודם חת שמך וכחך יתנו לך ואין יכול לדבר בנתיים ועל זה חין יכול לומר קדושה של מעומד ביחיד ודבר זה נחפסק אלאו. וחודיטו האמת ושלוס לך :

תשובה קדושה של יוצר אמת הוא שהרמב"ם ז"ל אסרה בחבורו וחזר בו כחשונה כמו שהוא אלאו והאחרונים ז"ל הסכימו לדבריו הראשונים כי ר"י מהתלמוד (מגילה כ"ג ע"ב) שאסור לפרוס על שמת בשמי' מעשרה חמשי' שבמס' סופרים (פ"ה הי"ז) החירו וכיוצא בזה הממשע הרי זה משוכח דשכ ואל תעשה שלי' ע"כ :

שאלה סח מוסתגאליס. שאלת ראוון מת והיח אשה וכת וכן ומת

הלאמן חסון ממלכתו ללכת ויהי שמו לעולם כירח יכון עולם יקום על הדרך מלכתו והוכיזו כלאם השמש בגבורתו. כמותכ מלחמ' כדורא היריח כח ר' יעקב ב"ר שלמה המוכנה בגל אל חריר דממדינת מליאנא וסוח היום עומד במדינת טורא חמון וגיירא חת אשתו מונח בת מרדכי ממלכה דממדינת חסן ונתן גיטת ליד ר' יוסף ב"ר אברהם המוכנה בר אל ילימיה ששאלתו מונח ס"ה שליח בעדי לקבל גיטת מן יעקב ב"ר שלמה בעלה הניז' לביח אחר לו החקבל גם זה לא מונח אשתי בת מרדכי הניז' והרי היא מגורשת ממני ומותרת לכל אדם, וקודם נתינתו בטל לפיטו כל מודעין ומתנין דרבי ל"י שאל מסר שום חרודא שמהי מנובלת ולא נהן שום חנאי בגירושין וגירשה גירושין גמורין ובעט קרואו ורתיאיוו כשר כדת והכלכה ומחמת שרתינו גירושי יעקב בן שלמה בעלה הניז' נתן גיטת ביד שלושה ר' יוסף הניז' לפיטו כחננו שטר קיום ביד להיות בידה לרתי ולזכות והכל שריר וקיים. מחמתה בר אברהם גיטת יוסף בר יעובד הרופא ר"ע. זהו תופס שטר כח לידיתו מנח אמון אוח כחות חיבה כתיבה ואין בו כי אם שני עדים וכחן אומרים כי אינה שזה כלום אחר שאין בו אלא ב' עדים וי"א שאין אלו העדים מעדי' על קיום ביד אלה עדותם כמו שכחנו בראש הדף חק סהדי דחתימת ידנא למחא אלה עדותן היא שמעידין שכתב קיום ב"ד בהכשר עשו שיהיה עדות והדבר תלוי עד שיבא הדין מלפני מעלהך כדי להוילא זאת האשה ממסגר ולא תשאר עגונה כי זה עשר שנים שהיא עגונה עד שעשתה שליח קבלה והגיע כגט ליד שלושה כדת והכלה כגט אמון ובה שטר מקיים בשני עדי' וכן שלום וכלל הללוים עליך :

תשובה מה שפלה הספק ביניכם מטני שאין בו אלא שני חמומים ואלו היו שלשה הייתם מורים לו לעשו' בו מעשה חין ככאן ספק

כלל שהרי אמרו כמותכ מלחמ' כדורא היריח וכיון שישבו שלשה בש"ט מעשה אפי' לא חתמו בו אלא ב' השטר כשר אלא שהיה לריך לכתוב כמותכ מלחמ' כדורא היריח וחד ליחסי' אם מת הג' קודם החתימה או הלך למדי' הים כדי שלא יראה ביד תליך כדליתא בפ"ב דכחוב' (כ"ב ע"א) ובפ' גט פשוט (קס"ה ע"ב) חי נמי שיכתבו וחתימנא ביה תרי מגו מלח כמו שהוכרז בפרק ואלו מליאו' (ל"ב ע"א) חרי שיכתבו דמקלמנא חתימין לתחא ולא חס' כל כחבו כן אפי' שרלה חסם אחריו מרי' מרי' אפי' כן וכן אמרו בפרק השולח (ל"ג ע"א) לא שנה כתוב בלשון דיינין וחתימו עדים כלומר שהוא כשר וזה אפי' בקיום שטר' שצריך ג' אבל בעדי קבלת הגט א"ל שלשה אלא ב' וכדליתא בפ' התקבל (ס"ג ע"ב) לריך שני כחי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ובי' שיאמרו בפנינו קבל וקרב ורתי' הם הראשונים והם האחרונים ואלו שהעידו שראו שטר קבלת עדו' הרי העידו על האמירה ועל הקבלה ואלו בלא לפיטו ואמרו בפנינו נתגרשה הריי חתימין לזותה וכדלתי' בפ"ק דגיטין (ה' ע"א) ובפ' ב' (ע"ז ע"ב) אלו בלא שני ואמרו בפנינו נתגרשה מי לא כדליתא להו ואלו הרי העידו שנתגרשה אבל מה שיש לחוש לזה הוא מפני שלא נחקיימ' עדו' העדים שאנו חוששין שמה לזריישה עדותם ואפי' קיום ביד לריך קיום כמו שכתבו הראשונים ז"ל וזו חששא דרבנן הוא דמן המורה עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותן כנ"ד ורבנן הוא דאלריך ובין שזו חששא דרבנן היא איכא למימר בנדון הזה שהיא מותר' שלזיה זיוף יחוש לזיוף הבטל ליכא למיחש שאינו תשוד לקבלה ביד שמים וכדל' בירוש' (גיטין פ"ק ה"ח) ולזיוף השליח נמי ליכא למיחש דין אדם חוטא ולא לו כדליתא בפ"ק דמליטא (ה' ע"ב) דמה הנאה איח ליה כהאי יוספא ולזיוף האשה ליכא למיחש שהרי ממקום אחר בזה זה העדו' וידיעה מלחא בדוכתי' דלתי' לא זייפיה וכוון שאנו רואים שכתמים הקלו בענין האשה שלא להחמיר בה יומר מדין מורה ובחירו' עד אחד לומר כפני נכתב ובפני נחתם ירא' שבכאן חין לחוש לזיוף שהאשה מותר' היא ובפרק מי שאתמו (ע"א ע"א) מוכח דבעדי אשה לא כפיין מפייה' וסריין לה מפני כתבם ואפי' קיום אינו לריך כנ"ד והרמב"ם ז"ל אברהם ז"ל שאם פסול מורה הקלו בה דהיינו מפני כתיב היחך חמירי בה חששא דרבנן דהיינו קיום הגט ומה שהחמירו לומר כפני ככתב ובפני נחתם היינו כגט שלמו קודם שנמסר אבל כמותכין שנמסר כפנייהם יש להקל ע"כ :

שאלה סז עוד שאלת קדושה של מיושב אם יכול לאומרה ביחיד והרמב"ם ז"ל כתב בחבורו (פ"ז מהי תפלה הי"ז) שאין היחיד רשאי

לאומרה כי אם בכור ואחריו חיים כתב כי הראב"ד השי' עליו. וגי' הגיד ר' אברהם בני כי אפי' חור בו ונתן רשו' לאומרה ביחיד ורובי האחרונים חייב לאומרה ביחיד ועשיית שאלה מזה לפני רבני ארפת זלתי' ולפני הרב ר' פנ' זלתי' והסיב כי קדושה של יוצר ובה ליוון יכול לאומרה ביחיד אחר שיכול לומר בקדושה של יוצר אופן ומאורה וקדוש' ובה ליוון גזול בלשון ארמי' ועשו הפסק. אבל של מעומד אין יחיד רשאי לאמרה כי אם בשערה כיון שכתבו בו בקדישך ונערייך וקודם חת שמך וכחך יתנו לך ואין יכול לדבר בנתיים ועל זה חין יכול לומר קדושה של מעומד ביחיד ודבר זה נחפסק אלאו. וחודיטו האמת ושלוס לך :

תשובה קדושה של יוצר אמת הוא שהרמב"ם ז"ל אסרה בחבורו וחזר בו כחשונה כמו שהוא אלאו והאחרונים ז"ל הסכימו לדבריו הראשונים כי ר"י מהתלמוד (מגילה כ"ג ע"ב) שאסור לפרוס על שמת בשמי' מעשרה חמשי' שבמס' סופרים (פ"ה הי"ז) החירו וכיוצא בזה הממשע הרי זה משוכח דשכ ואל תעשה שלי' ע"כ :

שאלה סח מוסתגאליס. שאלת ראוון מת והיח אשה וכת וכן ומת

כפי השוטף מעל דבר קצב ככל מהא כזרוע וגם הולח יתיר' החוקק האסטרונום להשתפד כחוב גמור אל החובט ורזס למסור מודעס ונתגלה ולא יוכל למסרה אכל הזקיקוסו לישבע שלח ימסרנה ונתן קלח מהחובט משלו ומהשאר נתן משכון וגם ספקס המתנה וכל זכיו' הירשו' הוא ביד שליט מסו שיהטעל כל מה שפסע האסטרונום כי לא הסכימו הירשו' עמו בכלום ויחזרו להם זכותים לחובט כז'ד של ישראל כל זכ' שהיה לאזיהם על החובט ואם חייב החובט להחזיר לאסטרונום מה שנטל ממנו מחמי' שטר חוב שכתשפד האסטרונום שלחן כי אין האסטרונום רשאי לחוב :

תשובה

אין הכו' חייב' כלום מפני מה ששפד האסטרונום לחובט בעל הוא חייב' שלח מסר מודע' ואפי' ליתומים כדחייח' כפ' הניקון (כ"ב פ"ח) וגם שפגוד האסטרונום לחובט בעל הוא חייב' לא ידעו העדים באונסו שפגודו בעל דלח בעיני' שידעו העדים באונסו אלא בחוב' לו שדה כזיון שנטל מסות אפילו מסר מודע' אס לא ידעו העדים באונסו אין המודע' כלום אכל כמתנה חייב' שלח ידעו העדים כלאונסו כיון שגלה דעתו שהוא אלוס מתנהו בעלם ובשפגוד זה כיון שלח מתנה מטר' שגלו לו כתחייב' לו כחוב גמור חייב' לא יודע האונס שפגודו בעל כיון שגלה דעתו שהוא אלוס ורזס למסור מודע' ואילו לא היה אלוס איך היה החובט ממכרו להשבע שלח ימסור מודע' ודבר זה מפורש כפ' חוקת (מ' פ"ב) ואפי' היה לרך למסור מודע' אס הדבר יודע שחם יתגלה הדבר במסרי המודע' יתבעל הדבר חייב' לא נמסרה המודע' אלא הוא כפ' שנתמסרה דחמרי' כפ' שרי דיני (ק"י פ"ח) גבי ה' דחמרי' הוה ליה לממסר מודע' ויבן שגלה דעתו דכרי' איה ליה ומכר' דחברך דחבר' איה ליה ובכלון כהפ' שהלך למסור מודע' ונתגלה ולא מסרה הכי הוא כאלו מסרה על כן יחזור השלים כל מה שהוטל בידו אל הירשו' והחובט גי' יחזיר אל האסטרונום מה שנטל ממנו ויעמוד לדן לפי ז'ד ישראל :

ענין ע

עוד לו . מי שאמר שהקשר' לא היו מפורים וזכ' כולם כי אס בתמוס הכריחים הכחיס הכחוב ולא חמרה ארס מפולס והאמת הוא כי היו מפורים וזכ' כלם מכל הלדרי' והכריחים היו קבועי' בהם מנחם ולא היו נראים מלד פני אכל ה' הכי הסיני' פשוט בלפוי' וזכ'. אבל הקוש'א כזה היא מה שהק' האפי' ז'ל כי וזכ' המווסה לא ה' אלא סח' מחלק' ח' מעלמה אלפי' וארכט מאות מהוזכ שטיח דוד והכרובי' היו מעלי' שגן גס מזנה הקטרס לא ה' כלו וזכ' זה לטונו והגדיל הקוש'א לרבותיו ז'ל שאמר (סוכה ד' פ"ב) כסרת טפח וכן מ"ש (ימות פ"ב פ"ב) ג' ארוגי' היו ווא' חירן כזה לפי דעתו שהלפוי' ה' למראית העין ומעט וזכ' יכנס בלפוי' ווא' מורה כי הקרש' והכריחי' והסולתן ומזנה הקטורת כלם מפורים ואין דבר שהוה כפ' וזכ' רק חמור' והכפרת. ועוד הקשה שחם ג' לחובט פשה למה הולך לטן די לו כחובט של וזכ' ואלו הן קושיות גדולות באמת. אכל מה שפי' כזה הוא כי הלפוי' ה' למראה העין לא יסכן וכבר כתב כן החכם ר' לוי זלטיה כי על כל פני' הלפוי' על הקרש' ה' לו שובי' ומגמשות כי לא יסכן לשמות לפוי' למראה העין של טן כמו שפושין עם כסף ועוד חלי' מקשה קוש'א אחרת שחם הלפוי' ה' למראה העין איך היו מבער' אש על מזנה הנחשת שהי' נכוד לוחות ולפוי' הנחש עליו כלה ספק שאוהו לפוי' מגמשת ה' לו וכל מה שהלפוי' חז' לו חובט מורה שחמרו בלפוי' מזנה הוזכ' שלח ה' אלא כעני' דיבר של וזכ' כפרק חומר בקדש (כ"ז פ"ח) ופי' דרך פלה שלא ישלוח האור בעין' וחלי' תמה למה לא הסליגו זה כמזנה הנחשת שלח שלט בו האוי' אשר ה' אש חמיר בו לא תכבה ואפי' יורה לפוי' מזנה הנחשת כמזנה הוזכ' על שאר לפויים שחם טפיס טי' בהם ממש וכן כתוב בפירוש כי קרש' פחים מחמיו החטאי' לפשתום לפוי' מורה זה על כל לפוי' שהוא קרש' פחי'. והנה אלאו לרייסי' לקיים שגשג שהי' אהלד שהקשר' היו כלם מפורים וזכ' זה לא חלק טויו אדם לפולס. והשני שהלפוי' אינו למראה פי' כי אס טפיס פומדי' כשגמם ויוביח על זה לפוי' מזנה הוזכ' ומזנה הנחשת. והשלישי שובי' הכפורת טפח שמוס אמרו לא ירדה שכניה למט' מעשרה דהרון משע' וכפורת טפח הכי כאן עשרה כסיק דסוכה (ה' פ"ח) ולגודו זה גנ"ש פני פני דלון פנים סחומי' מטפח ושאר הדברי' המגדילים הקוש'א אין אלו מוכרחים לקבלם אס לא נאמר כזה שדרך נס ה' שמוזכ' שוטע עשו כלים גדולים מרובים ואס קבלה היא נקבל ואס לדון יס תשוב' ואמר שהלפוי' על קרשים אפי' שחם דבר שיש בו ממש אבל ה' כפבל' הדק' שלא ה' יכול לפעמוד בפולמו אלא פי' קביעותו בקדש' וכן הוא דעת רז"ל שאמרו כפ' בל לו כסן (פ"ב פ"ח) עני' שפי' פומדי' שפעמדי' אה לפוי' ופרש"י ז'ל שחם קבועי' כחם כמסמרו'. עוד פי' סירוש אחר שלח היו מתולפים וכן פי' כפ' לולב וסרבה (מ"ה פ"ב) ושני הפירושי' אמת הם שלח היו מתולפים והי' הלפוי' קבוע כחם כמסמרו' לדקומו וכן נאמר שהקשרים לא ה' שובי' שלהם שהי' מלמטה לא למעל' אפי' לפי דבריהם וכן מוכיח' המקרא' דבריהם כחם שובים אמה ממה שהולכי' לפשות ח' קרש' בנעטר ומה שתיקן מה האפי' ז'ל היה שהשי' קרשים אשר למקולפות המושכן לא ה' רחבן אמה וחלי' האמי' ולכן הדלים הכחוב ואינו מחוקן שאיך למה הולכו לפשות שמנה קרשים ופי' שנים ממש לריס מהשאר ה' מספיס שיהיו כעשע קרש' שנים כשיסודיים אלא ודאי אמת הוא שהקשר' שובים אמה אכל עם כל זה טבל לתקן שזה מסוכי' לא ה' אלא למטה אכל למעל' היו משופץ כיחד וכלין פד כאלכנס מדברי' רי' ירודה כעבת כפי' אורק (ל"ח פ"ב). והנה תקנו מין הקרש' שאין סקתא גדולי' כיה מכה. ובפי' שם ארוגי' גי' טבל לתקן שלח ה' הפוי'

גדול לכל אחד כדברי מי שאמר כפ' בל לו כי (פ"ב פ"ב) שנוסח הארון החי' פשרה ומשה פי' כגד ארון של טן והסערי' כנגד הכפורת ומשאו הוא הזר ומדחו דברי האומר י"א ומשה שפי' מוחן שובי' לארון של וזכ' טפת ורשי' ז'ל כתב שם שלח מלא ה"ן נמלקו כזה ואיך אלו יטלין לוחות דברי המרבה כשיטרוין שהרי סוגי' החלמוד כסיק דסוכה (ד' פ"ב) וזכ' הגלגל (ה' פ"ב) הוא שלח ה' גובה הארון עם הכפורת אלא עשרה ומזה אמרו לא ירדה שכניה למט' מעשרה. והנה תקנו מין הארון כפי' עשירי' הלה כה עשרה לתקן כי לא ה' זה הסוכי' אלא בדמות אכל כל הכפור' היתה דקה. ונפיטי' כזה ממה שאמרו במס' (סוכה) [ב"ה] (כ"ב פ"ב) ובמס' פסחים (ל"ז פ"ח) שלחם הפרי' ה' פדיו טפח וזכ' שמי הלחם (ל"ז פ"ח) לא נאמו שיטור לפדיו כי אס לארצו ולרצו ולקרבותיו שפרש"י ז'ל שהיו כעין קרבת בולטו' בקרנו' המזנה וכמו שמוכיח שם בגמרא וחס"ס שלח ס"ן כי החכם רי' לוי זלטיה. ואפי' היך אמרו כאן פדיו טפח. ועוד שאל' לשטר שובי' שאין כל הפלגוי' שוות. וגם למראית העין אי' חייב' משני עשירי' הלה כה עשרה טפחי' אורך וממשי' טפחי' רחב שיהי' שובי' טפח על מה שהשרישו חז"ל (פירושין ד' פ"ב) באמה על אמה כזרס ג' אמו' מחוק מ' סאה חייב' היך אמרו פדיו טפח. על כן פרש"י ז'ל פדיו לפומתו טפח כי הלחם ה' דק כלו אכל בדפנותיו ה' פדיו טפח וכן נזכר לומר שהיתה הכפורת שובי' דפנותיה טפח כדי שיתקיים לנו לא ירדה שכניה למט' מעשרה ובאמלע היתה דקה לתקן הקוש'א הגדול' היך אשכר להיות מזה הוזכ' המוטע כל זה הפוי' ככפורת זה נראה לנו לתקן כזה לפעמד דברי המקובלי' וישאר לנו לתקן מה שהקשו מטי' מוכח בהשם שהי' נכוד לוחות ולא שלט' בו האור מפני לפוי' הנחשת ויחרר הוא ענין זה מלפוי' מוכח הוזכ' כפי' אש חמיר מוקד על המזנה לא תכבה וזה לא ה' בו אש אלא בקר ועכר. ולאמר כי אין פלה ממזנה הנחשת לפי שהי' בו אש של מעל' והי' הכל מטפסה ניסוס וכן בילמדנו כפ' חרומה אמרו שלח ה' הפוי' של נחשת אלא כעני' דיבר וזכ' ולא שלט בו האור דרך נס ואין מביאין ראי' ממעשה ניסוס ולא ה' אלא קודם שגבנה בית המקדש וזכית שגנה שלמה וזכית שני לא ה' שם לפוי' נחשת אכל מזנה הוזכ' ה' אש של הדיוט כשי' הכתיס והי' ענין גדול שלח שלט בו האור ועל זה הזכירו בגמרא פני' לפוי' של וזכ' ולא הזכירו לפוי' של נחשת :

שאלה

קסניטי' : שאלת יהודי אחד הלך כשיירא עם הפרעיים במדבר ונחם שם לפי' מאמון גדול כפי' מה שהעידו הפרעיים שהיו עמו ומת כנחם וזכ' יהודי אחד לפי' שאל מהגה המה וספיד שידע שהיהודי הבהל כזה באמת והיהודים אשר נכחמט מקור'ט נלמו לו ככז ואמרו לנו שהשימשאעלים הגידו להם ששמדו על נבלתו חמת מלפפתו ואשתו כשרתה להנשא עכב הרין על ידה ואחמט מלפסי' ומיחלים לתשונת אדונו כזה :

תשובה

נראה מתוך השאלה שפסד שהעיד שמת והיהודי' שכתב ששאינו שמת כלס הם מפידים מפני פכוס' שאמרו שמת כי כשיירא שהי' הוא לא ה' שם יהודי אלא הוא ופכוס' מסיח' לפי תומם הוא דומה למח שאמרו כפי' כהרל ריבנותו (קרי' פ"ח) מעש' כיראל ופכוס' שהיו מהלכין בדרך וזכ' הפכוס' ואמר חבל על יהודי שהי' עמנו ומת וקברתו והשיאו את אשתו וכן מעשה בקול' וכו' וזכ' מעשה בשסים בני אדם וכו' כדחייח' החס (שס) וירחי' שך ה' מעשה כזה שכשמויה השיירא אמרו יהודי' פלוני שהי' עמנו מה כנחמט והיהודי' שהעיד שמת זה וכן היהודים שכתבו הכתב שמתו זה ובודאי שכיון שאמרו שמתו הית' כנחמט מסיחין לפי תומם היו ולא כמתכווני' להעיד אמרו כן וכן נראה למשון הרעני' ז'ל שכח כפי' אחרון מהלכו' גירושין כיל' ה' הפכוס' מסיח' לפי תומו ואומר כשהייתי כח בדרך נפל פלוי' שהי' כח עמנו ומת ותמהנו על דבר זה כיל' מת פתאום וכיואל כדברים אלו שכן מראין שאין כוונתו להעיד הרי זה נאמן וישראל ששמע מהסכרס מסיח' לפי תומו מפיד מה ששמע ותנשא על פיו עכ"ל. ובודאי המעש' הזה כן ה' שמתאו ממתתו כנחמט ופסרו הדברי' כלה מתכווני' להעיד ואפילו ה' פכוס' אחד ה' נאמן אפי' במקום האשה כ"ס במקום אחר שאין לריי'ן לעדות שאין שירא ואפי' חזרו היהודי' ששמעו אמתם לתקור מהם איך הית' מיתתו ואמרו להם כך וכך מת חו היא מלפפתו לא נסיק ליה מירי חסיה לפי תומו כמי' הריוף ז'ל סוף הלכות יבמות גבי זה עקלו חס טרמיולו ודבר זה ברור הוא שאין לפכנה מלהשגח מפני חש' מתכווני' להעיד. והרמב"ם ז'ל שכתב (שם הכ"ס) דבעכוס' מסיח' לפי תומו אינו נאמן פד שיאמר וקברתו אין דבריו מתכווני' דבגמרא (שם ק"א פ"ב) שמתע כדרי' דלא בעינן שיאמר מת וקברתו מהבוח דהרי קאזיל ואמר מלאן אי' כי [מיוזין] מלאן אי' כי [מיוזין] שכיב (ח"י) [מיוזין] ואינסי' רב יוסף לרבי'טו והתם לא אמר וקברתו ואפי' אכנס רב יוסף לרבי'טו וכן מהבוח דקאמר (שם) ווי ליה לפרש' ז'ריוא דהוה כפומדרי'טו ושכיב ואנסי' רב יוסף לרבי'טו אף על גב דלא אמר וקברתו ובודאי פכוס' ה' כדמוכח בגמרא דמייתי' לה גבי מסיח' לפי תומו וכן כזרי' דמייתי' חס בגמרא משמע נמי הכי דלא בעינן וקברתו דמרי' אשתו שמת מקומטריתין של אומות העולם מתי פלוי' נאמן לא כגמרא שכתב כל הגט (כ"ח פ"ב) אלאי' וה' קייל דכל נסית לפי תומו היתנו

להוליו למקום אחר ואחרי ספק הוא ספק ביש המחשבה כי יש לו יגיעה גדולה וגם שלא לאשי מהגדולי שם קורים אותו והתנה עמו בדרך יאר על רביע סריוה שיאכל ירשה כל זמן שמתעסק במסורו למכר וכל מאלו יאל ממקומו והלך אל המקום ששלחו אם בעל הספק ועמד שזמון מרובה וזכר הספק הסוף על די על די וכאשר הי' מתעסק במכירת אותו ספק ארבע שנה מלמדה ספורו בלחוח מקום יותר טובה וקפסו מוכר' ויחר על זאת האחרון מראשונה גם עמד זמן מרובה שלא יוכל למכר אפי' בפרוט' אחת עם היותו איש משתדל לא מזו ולא מזו. כשראה המתעסק סוף כך הלך לפרד לפני' אחרי' והינה הכל ביד איש נאמן קרובו וכשונו מספר מלא הכל כאשר הינה כי גם אותו איש נאמן לא יוכל למכר אפי' בפרוט' אחת עם היותו איש משתדל ואדם חרוץ ונקי בלוח' ספור' וכשונו מכר הכל אחרי יגיעה רבה והולך להוליו בהלאח מזונו יאר מסך כל הספק הסוף ממון סרבה ועתה הול רולה לבוא לביט משנן עם בעל הספק ויודע בכירור שהוליו במוזותו ממון ידוע אללו יחרר מספק היולא מהספק הסוף אחר הולא' גדול' שהוליו על הספק הסוף והשאלה הי' אם יוכל לטעון בעל הספק עליו כהולאמו מפני שהלך למקום אחר ואם המתעסק הוא נאמן לומר כמה הוליו במוזותו ויטול מהמשלה מה שהוליו יותר על מה שלא מסך הספק הסוף :

תשובה לפי דין התלמוד הנותן עסק לחבירו סמס שיחלוק עמו השקר בזה ומתן לו שכר עמלו ומזונו הספק הסוף הוא חלוף מלוה וחלוף פקדון ואם הסוף בחלק השקר תחיל' אחרים יש דרכים בזה למחברים זיל ורע' מלשון השאלה שאין המנהג ביניהם כן אלא הספק כלו הוא בלאחרי' בעל הספק וככל כי הא מנהגה מילתא היא והוי' כללו המנהג כן בפרוט' דלו' תחיל' שבממון וקיים. ומה שבמספר לשאלו הוא מפני שהינה הספק ביד האר והלך למקומו' אחרי' אם הרוע כמו מפני זה בשכרו ועל זה איז משיב דמ' דק"ל (כ"ג ל"ו ע"ח) שאין הפקדון רשאי להפקיד ביד אחרים מפני שכל הלה לומר אין רלווי שיהא סקדוני ביד אחר רשאי הי' זה לכמה הספק פה' ביד קרובו הנאמן אם נודמי' לו יחיל' במקומות אחרים דמחי עממא תמחי' שאין השומר רשאי למכור לשומר משום דמחי' חיל' לנת מהימנה לי כשוטה שהוא לא מהימן לי ואם הדבר ידוע שהוא נאמן לכל אזיל' לי הלי טממא כדמוכה הספ. ועוד של זה הוא אם נכחד הפקדון ביד השומר השני מחמת ששיטמו אבל אם הפקדון החזיר השומר השני לשומר הראשון בשלימותו אין כלן טמנה על כולם שאפי' נאמס' ויש עדים ששמרו כראוי הוא פקוד תמי' שם כריי' זל' הדי' בהלכותיו ולא נשארם טמנה בצעל הספק לו המתעסק' אלא מפני הליחתו למקום אחר שהדין נותן שהמתעסק יעמוד על הספק עד שימכר שפי' כן הוא ונתן לו שכר עמלו ומזונו וכי' הרמב"ם ז"ל בהל' שושפין ובראי' כרייתא שהדי' הריי' ז"ל בפי' ארסה נדך. ומה שהור' פוקר מטמחי' זו המתעסק הוא מה שטען שמתמי' יליתו מחוחו מקום לא נשפחה כלום במכירת הספק לא עבד מזיר' ולא פחות מהסך והף אם פגד בלוחות מקו' לא הי' מוכר כלום וכיון שאין ענהו לצעל הממון הפסידו כלום משכרו וברי' זה כמאן דלמר אגרי' לדולא ופקסיה נכר' בפג' דיימל דחו' פסידא לבעי' צ"ב ודלות' פ' האומנין (ע"ז ע"ח) שאם הלכו האומנין למקום אחר לא הפסידו מפני זה כלום וגם נדרון סוף כיון שספק המכר בלוחות זמן מפני חסרון קורים והלך בין כך ובין כך למקום אחר לא הפסיד כלום והף אם הריות בלוחה הליכה אינו מכה לו כלום ממזונו בשביל אותו הריות שהרי אותו הריות הוא מליחה שאלא וק"ל דלמחי' מליחה עבדו שפחתו העניבים הוא לפסדו וכי' מליחת פועלי' כדליתא בס' שנים אוחזין (י"ב ע"ח) ודירובלמי בס' מי שמה (ס"ג) בעינין אחים שותפי' אמרי' הסוף נר' ג' אהשפיר ספר בעו אחי' למסלג' כדאי' אחת עובדא קמי' דר' אחי' ואמר כך אלו אומרי' אדם שמתא מליחה אחיו חולקים עמו כחמיה. ובפי' הושא' (ק"ח ע"ב) אמרי' שאם ספק האחד לאשתו לזון אחת הי' שנים ושאלת לאחר ופקס לזון אוחה חמש שנים שהאחד זן אוחה והאחד נותן לה דמי' מזונות ואין יעלין לומר כרי' אלו זין אוחה כאחד וכן בכאן כיון שזה חייב לזון אחת המתעסק סוף עד שימכור הספק ובתוך כך חדמנה לו מזונו' מנקוס אחר' שלא נרמ' ביכול במכירת עסקו לא הפסיד מזונו מפני כך ובהואו (ס' ק"ב ע"ח) דלמר ריחייא למרבה לטחיה ולבסוף איפתר אסיקא' דלח' מפסיד כלום אגרי' ודפוין אוחו על מדת פדום הכי נמי' כיון שבעל הספק לא הפסיד כלום מפני הליחתו של זה סתין אותו על מדת פדום לתת לו מזונו' כללו לא יאל ממקומו ותי' אם הוליו במוזו' יותר מסך ממון הספק נראה שאין בעל הספק חייב לתת לו מפי' כלום. והכי מוכח בפרק האומנין שאין מחחייבין לשלם מחייבין אלא אם כלה חבילה לידו וחלו' לא הי' נוסף לא הי' חס' מזונו או הי' נוסף בשכר עמלו דבר קלוב והלך למכור והפסיד הכל הי' משלם לו ומכיו וכו' שער בתוספתא השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום והלך ולא הוצי' נותן לו שכר משלם וכי' וכמ"ס הריי' ז"ל בס' האומנין אבל זה הי' נוסף דבר ידוע בריוח והוי' כמו שותף נראה שלא נתחייב לו בעל הממון אלא מי' וכי' וכיולא בזה כתוב בשחן משפט בס' קפי' ושי' והרמב"ם ז"ל בחירושי' בפרק המבטל. ואם המתעסק נכאר בידו כלום יטלנו לנזק מזונו ואם שלחו בעל הספק חייב לשלם לו מזונותיו עד כדי מה ששלם לו וכלל אלו הפסדות אם יש הפסדה ביניהם המתעסק נאמן שבמשוה שהמסקיד את מכירו בשקר נאמן לומר לו החצרת מנו' דלי' בני' אחר נלוסו שהאמינהו ספור' כשכח' כדליתא בס' המוכר את הבית (פ' ע"ב) וסי' לשאר פסוקים :

שאלה אקו על הרב ר' זמן שכדוריו כי הפעם שכחה אל האומר ממני מה אין מוסקין בסברי לפי שכר בלשון נקיה חס"ס שהלריך בלשון ומה שאלמו לפולס ישנה אדם לתלמידו דרך קלה זהו הרב לתלמידו כדי שלא יפסדם בלשון ארוכה אבל התלמיד האשול' מהרב לשון נקיה פרוף ולא בני' לשון קלה סברי הרב לכו רחב ולא יתכלבל בלשון ארוכה ותירון יפס הוא זה. דמ' מתלמי' שהוא שנה אל האומר מפני מה אין מוסקין בסברי' חס"ס שהלריך בלשון' ולא שנה האומר מוסקין בטומא' חס"ס שהוא לשון קלה לפי שאין לשון מתעסק בטומא' לשון מדוקדק דמשמע דחייב למסוק בטומא' אבל האומר מפני מה אין מוסקין בסברי' חס"ס שהלריך בלשון בעל לשונו מדוקדק כלומר מפני מה אין לנו מחזירין למסוק בטברי' כמו שאלנו מחזירין לבאר בטריה זאת הינה השאלה ובכה מדוקדקה חס"ס שהלריך בלשון וי"כ שכחו אכל האומר מפני מה מוסקין בטומא' חס"ס שקלי' בלשונו לא דקדק בה שאין אח' חייבין למסוק בטומא' אלא שאם מסקנו בטומא' אין השמן מטמא (ויסרנו) נדך אם הכלי' הם עומא' לפי שלא הוכשרו חוסי' בלוחו מזהל היולא בעס' שאין אותו מזהל ראוי להיות שמן עד שיכנסו החוסי' למטעין ומתחממי' שם וכיון דאין אותו משקף ראוי להיות שמן והוא הולך לנכוד אינו מכשיר חוסי' לקבל טומא' מהכלי' משום דחייב וכו' יזמן מים על זרע כתיב ימן וקרי' יזמן ואמר' (קידושין י"ט ע"ב) מה יתן דיתח' ליי' חף יזמן דיתח' ליי' וכהאי' מזהל כיון שהולך לנכוד לא יחיל' ליי' ע"כ לרע מכשיר. ולפס' הכי מני' למסוק בכלי' טמאי' משאכ' בנולר' לבטל לכלים מזוסי' דהכי מוקמי לה בפ"ק דשבת (י"ז ע"ח) דלוחו משקף היולא מהם אינו הולך לנכוד ויחיל' ליי' ואם היו הכלים עומא' היו מטמא' העניבים שהרי הוכשרו בלוחו משקף ומשי' אין בולרים אלא בטריה :

שאלה עמ חונס. שאלת הנל וכירך על הין אם חייב לטעום טוס על ברכה או עתר להטעימו לאחר גדול או תינן או אם יוא' די חובה כמה שמטעימו לתינוק הנימול :

תשובה דע כי ברכת המנוח יכול להוליו אחרים (לפי) חס"ס שכבר יאל ולזה מי ששמש קול שומר או קרן מנהל טוקט לאחרים וקורא מגילה לאחרים ומבדק ויכול לומר אחר קדשו במוזותיו וזונו לפי שכל ישראל סריבס זה לא ולא היולא מזה הכלל בירשמי אלא חלסה לפי אחר מוילא את חכירי' אלא חס' הוא שניה לומר להוליו את שליחו בקי והפעם שזה שכל אדם נריך להפסלל מל עממו ולא יתפלו אחרים עליו וכן ברכת המזון שאין אדם מוילא את חכירו אחי' אבל עמו וסופר מברך ובור יוא' והפעם בזה ג"כ כי מי שלא אלך ארץ יבדך על מי שאכל וזכר' אבל בשרח המנוח חס"ס שיאל מוילא ובברכה הנהי' אין מי שלא נהנה מוילא את הסנהס ואין בזה משום ישראל ערבים זה לזה שאין חובה על זה ליהנות שיולאח חכירו לא יתכחי ולא יכירי' ואלה שאלו בנמרח (רי"ה כ"ט ע"ב) אלא על ברכת פיו שנקדוש היום וברכה הלאה על אכילת מנה' שיש בקדוש היום מנה' פשה שנתמר זכר את יוס' השנה לקדשו (פסחי' ק"ז ע"ח) וכן באכילת מנה' בנילי' פסחי' יש מנה' עשה שח' צדכר תאכלנו מנה' (שם ק"ב ע"ח) ואפי' ברכת קדוש היום וברכה אכילת מנה' היא ברכות המנוח ומי שיאל מוילא אחרים אלך בורח פרי הגפן והמוילא הם ברכת הנהיין ופסקו בנמרח (רי"ה סס) שאפי' כדין ברכת המנוח לו לא כדין ברכת הנהיין ופסקו בנמרח (רי"ה סס) שאפי' שיאל מוילא. ועתה שאלתך היא ברכת הטוס שכל המילה אם היא כדין ברכת הטוס שכל הקדוש ואל מוילא וברכה אכילת מנה' היא ברכת הנהיין ופסקו בנמרח (רי"ה סס) שאפי' חליטור דמילי' (קל"ז ע"ב) וכן בברכה ארוסין וישואין לא הוכירו ברכת הין ולא חכר בנמרח בס"פ דתובו' (ח' ע"ח) בנישואין שכפ' ברכות אלא ברך' שיש וכן בסידון הסך לא התכר בנמי' בס' פרי' פסחים (קכ"ח ע"ב) טוס של יין והרמב"ם ז"ל כתב בנימקתן והגו להביא טוס של יין וכיון שאין חובה להביא טוס של יין דיוו' כנכרת הנהיין וחי' נראה שאם אינו טועמו אינו מברך אבל בתוספ' (פירושי' מי' ע"ב ד"ס דלמח' ע"ש) כתבו שאם יש מלי' בני"ב או בני"ב שמתכר על הכוס ומטעימו לקטן ולא חיישי' דילמא אתי למיסרך ויח' לשתות כשיהי' גדול בני"ב ויחי' חס"ס כשהל' ק"ב בל' בשנה אפור להבדיל על הכוס וכן אין מקדשין על הכוס בני"ב ולכטעימו לתינוק דילמא אתי למיסרך אמרו בתוספ' (שם) דשאי' חס' דליתיה בכל ענה וכן ק"ב בל' בשנה היא דבר קבוע כהר"ב שריס' אבל במילה בני"ב אין הדבר קבוע לחוס דלמח' אחי' למיסרך ואפי' שיש חולקים עליהם בזה אבל למדמי' מדברייהם שאין המל' נריך לטעום ויפסקו להטעימו לקטן וכן כתבו הגאונים זיל' שאם יש מילה בתפחה שאין היולדת ממש' שמטעימי' את הטוס אריה ויש לסמך דבר זה שאפי' בברכה הנהיין אפשר לכבד ולא לטעום כגון מי' שמבדק לבניו ולבני' ביתו כדי לתכנס במנוח וזה נהגו להטעים החתן והכלי' טוס של ברכת ארוסין וישואין שריון שהמנוח נפשי' בשני' הם יחר ראו' לטעים הכוס יותר מאחר' וברכה המילי' אפשר שריון שהתינוק הנימול הוא טעמו אי' המל' לטעום כמו שקטן שיכול להכול ביה פסה אביו שוחט עליו חס"ס שאין ממתיין בין חביל' לחביל' כדעת חיק החולק של ר' יהוד' במס' סוכה (ט"ב ע"ב) ביה' נכאן כיון שהקטן הוא טועמו ונשי' המנוי' בנמו' כי ואם מטעימו לקטן אחר הדבר פשוט שאלי' המל' לטעום כמו שנהגו כדמי' כנסיות בקדוש והכלה. הי' בספר אורה חיים וכן אלו נוהגי' במילי' להטעים הטוס לשמש או למיטקו' ואין המל' מוטס' כלום :

שאלה בניייר' שאלת מי ששומר ביד חברו ספק של ספור' שלם

בגאון יכול לטפח תלמיד לנחש ולכיר' שמו לאלגואירי ובה ליד
 הקברי אחת וסוף ידועה ומפורסמת אפילו לנשים ושמי ארלוח וסוף כי ידוע
 אלגואירי היא שום לרדת בגאון לנחש ולנחש מני עמנו כי אין ידוע
 בגאון יפה מדינת אלגואיר וסוף היא כבוד וכך נבאך אחת ואין ליד
 לכאריך בזה כי לא יבטיחו כי אם הרוא' לנחשם שידוע לכל הסולם. ואחר
 שהברר הקדמו' זו סגס סוף טעון לטפח האשש ללא שמו לאלגואירי זה
 משלון המצוי שכתב שני דיני (ק"ו פ"ה) אבל כחותם הארץ מוולחן עבדך
 לכרך ומפיר לפיר וכן הרמב"ם ז"ל כחז בני י"ג מסלכו יר"ש הסגס אשש
 בלחם מוולחן מכסר לכסר וממדי' למדי' בלוחם הארץ עכ"ל וסוף עכ"ל
 אלא ששם לזון כך בלשון מדינה ולשון פיר בלשון כפר. וכן כספר אכן עכ"ל
 (ס"י פ"ה) כחוב ובלוחם הארץ יכול להוולחן מפיר לפיר ומכסר לכסר עכ"ל
 והוא לשון המג"ל אלא ששם מכרך פיר ומפיר כפר וכלם נכחזו לרסם
 אחת כי יכול להוולחן בארץ אחת במקום כששנים הם שנים בדידתם
 ודבר זה פשוט הוא שהוא פשוט על גאון' ז"ל כשכונתו האחרוני' ז"ל
 ודבריו הם ז"ל ס' שהדבר פשוט ברעיון ולמולם אין כופין אותם עמוס דכחיב
 בשולח בשל בשליחו של כאל וכחיב כל כבודו כח מלך פרימה ומה שאלמה
 המצוי בלוחם הארץ מוולחן מהך לכך ומפיר לפיר עמך לה שמיילת
 אחרת' של פי הירושלמי' ומשנה גרסת המוסת' דהתי האם שהוא גורם
 אבל כן יהודה שארם אשש בגליל כופין אותו ללחם ואינו גורם בעירסת
 ר"ה"ף ז"ל שגורם כופין לוחם ללחם ואין זה דפם הגאון' ז"ל כמו שכתבתי
 ולקטני גרם' המוסת' חיו נכון ורבים מרוגטנורק ז"ל הוכיח מהירושלמי
 דיעה כח הכפול מכה האשש דגרסין הסם (כחובי' פ"ג פ"ה) הוא רואה
 לפנות לאי' והוא חובה רואה לפנות כופין לוחם לפנות. הוא רואה לפנות
 והוא חיו רואה אין כופין אותו לעלו' וכיון שכתבו ליפות כח האשש היא
 נדחם מהירושלמי' אם כן פירושו דמה. וכן דפם הר"ש ז"ל כדפתי רבו
 כר"ם מרוגטנורק ז"ל לדתו' פי' של רבי' סם ז"ל וכן כפולתו מזה פלחם.
 מכרךך דתם הגדול ר' יחזק בר שש ז"ל ואני כהסכמי' אחת זה שלא בירושלמי' זה
 שכטו כדפתי כר"ה"ף הרמב"ם ז"ל ואמר לי היר' אהרנס הסמן שולחן ר"ש
 כי הרב אהר' בלשון הזה לא נראה חלמוד עבדך כפי מהגאון' ז"ל מפני
 שכרתו של ר"ה והארכתי בזה לפי שכבר כתבתי ששמו הוא יוכל לטפח
 אותה ותמפתי שחלקו עלי' והיו הדברים תמוהים כפייהם ולא כדפישי' מה
 כפחמק להם ותמפתי שמה הם עופים למקד' על סנר' ר"ה ז"ל אש' היא
 כחובה כפי' אכן הסוד ובלחמי' שקרוב הדבר לטפח' ליר' שכל לךו' פ"ס פ"ה סגס
 אבל כפל הספר לא כ' לוחם סגס לטפח' פליה סגרי' הוא מיני' הר"ש ז"ל
 דכיו' הוא ששם וכחז ז"ל כספיקו' שרבו (הרמב"ם) [כר"ם מרוגטנורק] ז"ל דמה
 לוחם סגס כדפתי ופי' הירושלמי' והמוספת' כדך לוחם ואלו לו סכרי' פי' פירושו
 כתבם כפל ספר אכן הסוד ז"ל ואי' הרי הוא חוסם פירושו שיקר כיון שכתב
 סכרי' הוולחן על פי פירושו וגם הוא כחז כפידוש שבאמת הארץ יוכל
 להוולחן מפיר לפיר ומכסר לכסר כמו שכתבתי לשון למג"ל ואך יספור
 דבריו מפני דפם ר"ם ז"ל ונדולו' לא כחז כפרתו לטפח' פליה. והנה כספר
 הרמזים שחיבר על מס' כתובי' כשגנים למשנה זו כחז פי' ר"ה ז"ל והפליש
 דבריו ואמר ורבים מרוגטנורק לא פי' כן עכ"ל ואלו' כן ס' כחז כספר
 אכן הסוד והשמיטוהו הסופר' וספק על מה שכחתי שם קדם לזה וכפל הסוד
 ז"ל כחז בלוחם ספיקת' דמכרך לכרך כשאין שם סכמי' מוולחן ודינה כמורדת
 ופי' לו ג' דברים הא' שהדבר חלו' ברעון האשש כדפתי הגאון' ז"ל וס' כ'
 שדינה כמורדת והג' שאין הדבר חלו' אלא כנסת' לא כפינו' המלכות וכן
 בלוחם מהאש כפינו' ג' ארלות לחוקה הכחז' ג"כ לנחן ירושלמי' ופי' עמרת
 (כ"ג לח פ"ג) ששעמא' מזהם חירוס כחז כשם רבינו האי' ז"ל שאין חירוס
 אלא לשון הרג כמו כל חרס אשר יחרס אלא חירוס ממון חיו' חירוס וכחז
 עוד ז"ל כפי' ר"ה ז"ל שחירוס רפת וספיקת' חירוס שחין סורגין נשאר
 ואין קריו' חירוס אלא חירוס עבוי' וישמאל' פי' כ'. ואחר שכתבתי שש'
 יכול לנחש ללחם מביגאירי' לאלגואירי' כדן כל כ' מקומות שזין נבאך אחת
 וסוף חיוה רואה ללחם לרד' חיו' לנדר מהו דינה כחובתה וכפי' אכן סגס
 לא דבר בזה בלום :

שאלה פה תם. שאלת שמעון קדש את האשש כחוב שחיב לו ראוין
 כחמסד בלשון. ואחרי כן ב"ח של שמעון לנבות מה שחיב
 לו ראוין לשמעון אם יחז נקטין הקדושין או לא :

תשובה שאלה זו היא לרסם הרמב"ם ז"ל שסובר שהיא מקודשת. אבל
 ד"ה שר"ף ז"ל אין דעתו כן וחלו' כמחלוקתן שאלה יכול
 למחול המנו' ללוה אחרי' ממשד בלשון כמו מוכר עקר מוכ' וחזר ומחלו' שהוא
 מחול שאלה יכול למחול חיוה מקודשת והיא חיוה יכול למחול מקודשת אבל
 כשג' היא אם יש לה מקום אפילו נתן לה כסף בקדושה ויש לו פלוי מלוה
 בשטר בדקדקתי וחלקתי וממלטי' אבג מקרטי' שזן הרין יכול בשל מוח לפירוק
 לוחו ממון ענחן בקדושים קודם שחתי' אם יכול לפירוק לוחו אחר שקדשה
 דימכטלו הקדושין אם לא. ומה שר"ה' בזה הוא שאלה המג' הוא בעיר
 כשקדשה ולא מיהא בקדושין ככר ממל' כחובו שאפילו נמקדש כשכנסת שאלה
 אם השאלה לו של מנה נקדש בה את האשש כרי' היא מקודשת ממסד זה
 כמו שהארך בזה כר"ש ז"ל ופסקיו' כ"ש בזה שאין לו כסף זה אלא שכתב
 דודאי' מהל"ם חין שאלה מיהא. וגם אף חיו' בעיר וחיו' ידוע שזה הכסף ענתן
 לה בקדושים אם ס' בר' חלו' ואל שספרו פלוי' חלו' עומקן שאלה נתן לו
 זה הכסף לקדש את האשש של מנה שלא יחול פלוי' שספרו המג' דק"ל
 פסיק' לנחש כדלית' כפי' לא יחפיר (כ"ג פ"ה) וכפי' חוקת' והשש חיוה
 אלא אם קדשה שלא כפי' המלוה כממון חירוס לו ללוה בשעת הלוח' דודאי'
 אל שספרו פליה אם יוכל לפירוק לוחו ויחבטלו' הקדושין לגמרי' וכבר כתבו
 הרמב"ם ז"ל דהאי' דמן הרין יכול לפירוק חיו' כחז לה ממלטי' אבג מקרטי'
 בדקדקתי' ונדלקתי' כדלית' כפי' חוקת' (מיד פ"ג) ככר נגזר כפי' דכין שלא
 לשאר' משש' בה משס חקרי' השקו'. וכפי' שאין לעשר' משש' בזה משס
 חקרי' חיוה. ואי' נפלו כל אלו השאלה :

שאלה פו בגאון : שאלת מי שגסה אשש בגאון' ואין לו שם קרובים
 וכל קרוביו הם באלגואירי' והתל' פעה בששם ירשאים' שלא
 יזלחנה משס למקום אחר שוך פער שים ופער הוהן והכפל יאל למקומי'
 אחרים ורואה כי המקום אשר נשאה שם ישיבתו קשה לו ליוקר השושים
 ומישיס חריות והקרי' אשר עבר כסס יוהר סוב לו ולאשמו המקום הירושלמי'
 גם כי במקום הירושלמי' הוולחן קול של פרי' ויבניה' של אששו מסר בני
 אדם רעים ופרי' ורואה להשתוק לירמו משס לאלגואירי' פה קרוביו אם
 יכול לטפח את אששו ללכת אחריו אם לא ואם הרין נתון לכופ' ואינה רואה
 מהו דינה למיך כחובתה :

תשובה אם הדבר ברור שנתחלו' זה נשאה שיוכל להוולחן אחר פער
 שים ועבר הוהן דין פשוט הוא שיוכל לנחש אפילו כנסת
 ודברים מוכיחי' שבלוחם משס נשאה יכול לנחש כדלית' כחובתה כחובתה
 שכתבתי כר"ה"ף ז"ל כפי' שני דיני' כ"ש אם המג' עמה פירוש שהדבר נסחם
 שיוכל לנחש. ולשון המוספת' הוא שכל מנה כן נשאה מוכיח זה בלשון
 דמגלה מבי' כהאי' מילת' והיא חין הדבר ברור שפי' חלו' כפינו' והיא
 מכחשת' אין לו פליה אלא שבושה של זאת הסופר'. ולפיכך ששנת סגס רפ'
 הוולחן פליה שם והכפל חו' להוולחן משס דבר פשוט ג"כ שיוכל לנחש
 ודומה לה כחז הרמב"ם ז"ל כפי' י"ג מלכו' חיוה' האשש שאלה חיוה' דר'
 בגאון' זו משר שכי' חרס או פרויה' או עשים כשכונתו ואי' מותר'
 מהס' שומע' לו חף על פי' שלא הוחזקו כפרי' שך לו חמי'ם הרק'
 עסק רפ' חלו' ס' המודו' שלם מוולחן ממנו ודר' כן בני' אדם כשרים
 עכ"ל וכשרים עמו האחרוני' ז"ל וכיון שזה האשש יולח' וכל למלחמתו ללחמו
 ללחם חיוה' ממקום למקום חיו' אשש' לו לשמרה בלוחם מקום כרי' כל המקום
 סחה כמורד אחר ויכול להשתוק משכנתו לוחו מקום (כלל) כפי' שלא יולחו'
 פליה שם רפ' כחז שש' פסטי' אחר' אבל אין חיו' חריבין לכל זה נגדן זה
 כי דין סוח נשאה משס כפי' חיו' לו סגס' בדידת' אלגואירי' חזר' מדידת'

לפי מהגמרא שזו חין לה כחובי' שחרי' כסגנון אחד שני' כולחם
 מכרך לכרך בעיר אחת כהול' מוולחן ללחן. וכיון דכחול' מחול' ללחן
 אחרין בגמרא (כתובי' ק"י פ"ג) כדלית' חול' בלח' כחובי' סיס' לו וכן
 כחז הרמב"ם ז"ל שרין חול' ללחן באיבוד כחובם כדן חיו' שכן כחז אפי'
 שפי' מחלן מן הארעו' וכש' אשש בלחן אחרת' כוסין לוחם ויולחם עמו ללחן
 או חול' בלח' כחובי' וכו' גלם לו דעתו ז"ל כי בכל מקום שיוכל לטפח לוחם
 אם חיוה רואה ללחם אבדה כחובתה חיו' פשוט הוא :

ועתה לרד' לנדר מהו זה שמאבדה אם מנה אם מחמי'ם בלבר. אם גם
 הסופר' עמסס או אפילו הגדולה ולפיכך הסופר' דבר ברור הוא
 שאין לה מלחמין' כפרק אשפי' (כ"ד פ"ג) מלח' כחוב' כחובת' דפי'
 כלומר' כל מקום שאין לה כחובי' גם הסופר' אין לה כחז הרמב"ם ז"ל
 כפי' פזירי' מהלכו' חיוה' דין הסופר' ודין הספר' אחד הוא לרוב הדברים
 לפיכך כל מקום שאלמך בו כחובי' סמס הוא הספר' והסופר' כחז עכ"ל
 וס' הוא כחז בזה שאלה בלח' כחובת' כמו שכתבתי למג"ל ואי' סיס' לנחש'
 ומ"ם כדן ז"ל שרין הספר' כדן הסופר' לרוב הדברים ולא לכל הדברים' הוא
 פי' דעתו ז"ל שכחז כפי' ס' עמל' ס' וכן כחז סר"ף ז"ל פי' סגס

באחשבו' וכן נראה מסעודי' שמתקבלו בקטל' הקדושה מוסתפאליס וחכם ומה שטען ישעק הכהן כבר נהן חלקו לישעק בן יחיאל כי הוא חשב כינו לבין פלגו ומהן לו כל המגים לו חלקו אין בדבריו כלום. כיון שלא פשה זה בשר שלשה דהכי אמרי' בפי' אלו מליאות (לא ע"כ) אישור ורב ספרא כבוד ספקא כדרי הדרי אלו רב ספרא ופלג בלא דפתח דליסור אהו לקמי' דרבא איז זיל אייתי תלתא דפלגת קמייתו וזי נמי תרי נגו תלת וזי נמי תרי דפלגת קמי' כי תלתא. איז מלך הא' איז דתק אס' יז שט ב"ד מתנה פשו כברי ב"ד איז מי דמי התם אסוקי ממונה ממר ומיטון למר הכא אלא דידי שקלי גלי מילתא בעלמא הוא כחרי פני. מדע דתק אלמנה עוברת בלא ב"ד. ולא אחמר עלה אמר רב יוסף בר מרמינא אמר רב חמון אינה לריכה ב"ד עומתה אבל לריכה ב"ד הדיעות' פכ"ל הגמי' והעולה מזה הוא כי שותף אינו רשאי לחלוק שלל כפי חברו אלא כפי שלשה בכפולים בשומא וכיכ הרמב"ם ז"ל כפי' מהלכו שותפו וז"ל אחד מהשותפין שצא לחלוק שלל מדעת חברו חולק כפי שלשה חפי' הן הדיעות' ובלבד שיהיו נאמנין ויודעין וקצתין בשותף חלק כחלק אבל כחמי' משלשה לא פשה ולא כלום עכ"ל. וכן איחא בגמי' כפרק איזוהי כפי' (פי"ט ע"ה) בהכנסו תרי כוחאי דעבדו פסקא כדרי הדרי אלו חל מייתו פלג בלא דפתח דחברי' אהו לקמי' דרב ספא וזי ומפלגין הכס' בין זוזי למתרא וכוזוי אינו לריך ב"ד ובמתרא לריך ב"ד. והטעם לפי שהזוי' כלס הם שרים משליכ' בין שיש יין קוב ויש יין רע לפיכך אס' חלק שלל כפי חברו אין חלוקתו כלום. ואמרי' התם חפי' כחוי אס' יז כהם קובים ורעים לריך ב"ד. וכן כהם הרמב"ם ז"ל כפרק היל' חיל דב"א כשתלוקו פיר' חלל אס' היו משות' המשות' כחלוקין הם ויכול לחלקם שלל כפי ב"ד ומינה חלק חברו ב"ד ב"ד פכ"ל. עוד הר"ב ז"ל שאילו המשות' לריך שיחם ב"ד. עוד כתב ז"ל ב"ד אס' כשהיו המשות' כלם מטעם אחד ושוין חלל אס' היו מקלחת חפי' ומקלחת ישינם וז"ל לומר מקלחת רעים ומקלחת עובים שהן כפירות אין חולקין אותם אלא בב"ד עכ"ל וחפי' לא היתה השותפו' במזון אלא שותפין ששתתפו כאומתם השותף קיים כרעה האחרוני' ז"ל מדין שכירות שכל אחד שוכר אס' עלמא לבדו והשכירו' קיים כל זמן שלא חזרו בהם ומה שהרובו חולקין בשות' כמו שמוכר בתי' מלמעלה (י"ב ע"ב) שאס' שכרו ללקט מליאות גזילתו ומשכיר וזינו יכול לומר לעמי מלתי. אס' חזר בו לריך שיחמך כן כפי' שפי' ואס' לא אמר כן כל מה שהרובה חולק עם שותפו ואינו יכול לומר לעמי הרווחתי. דהכי אמרי' בפי' הגזל ומלתי (קט"ז ע"ב) רבא אמר הכא כפועל פסקין וכדרי דלומר רב פועל יכול לחזור בו וחפי' כתי' היום אמר איכרי דר' ב"ל אמר לא סדר ב"י וכתי' הרשב"א ז"ל כחשוכ' דמה שפועל יכול לחזור בו דוקא כשחזר בו קודם שהרובה חלל לאחר שהרובה אינו יכול לחזור בו וכשהוא חזר בו לריך שיחזור בו כפי' שפי' פדים חלל אס' אמר הוא כשהרובה מה שהרובה כבר נאמני' בני' לביין פלמי איז חמון עכ"ל שתוכחו ז"ל:

והעולה מזה הוא שישקב בן סלימאן כיון שלא חלק עם יחיאל ז"ל: כפיו או כפי' ב"ד אין חלוקתו חלוקה וחייב לתת חלקו לישעק בן יחיאל בכל מה שהכרית כשחזרה והף אס' הרובה באומותו פשו כדון שותף. ולענין טענה כך העמין שזה חומר כך וזה חומר כך כבר אמרו חז"ל בפי' כל הגשעין (מ"ה ע"ה) שהשותפין נכשפין בעטנה ספק אחת השותפו' היא שבויה המטנה שהיא נכשפת הן כשבויה חמור. וחפי' שחמרו עם (שם) שאס' חלקו השותפו' אין משביעין כשבויה ספק כבר יבארתי שזה לא חלק עדיין כי חלוקתו אינה חלוקה כיון שלא היתה בב"ד על כן יכול להשביעו שבויה משפי' אפילו כשענה ספק כיש שאס' יז לו עמי' בריא שיכול להשביעו שבויה היטה ואלו היו שיהם כמקום אחד הי' חמון כשבויה לומר כחרי' שפי' בחלוקה מנו דתי' כפי' אמר נאכחו ונאמן כדרי' בפי' המוכר את הבית (ע"ה ע"ה) חלל כל שלא כפיו לריך ב"ד כרעתיכנה ועל ענין מה שטען ישעק בן יחיאל שבויה השותפו' היו זין ומפריטין בניהם והשותפין והשאלה ישקב בן סלימאן היתה יותר גדולה מכולם לדבר חלו לפי רצונו ב"ד ולפי מהנה השותפו' באותו מקום שאס' אין מקפידין כזה היו מחילי' ואין לו דין שמו ואס' חלו רגילים להקפיד כזה חייב לעמוד עמו כדון חשדון כשגדיל אולאה זו וישלם לו הסודף ושלוס על דיני' ישראל כתב שפי' זלסיס :

אחר אשר נכתב ומהם נחמדש כי יז שלישי כבקר חול מועד הספק ערב יום עירא חיש האש' השפחה חיון כר אכרסה רג' אס' עלמו כי תלה ופי' חלו חוק ולא יכול להחשק ולקבלו מכאוביו ושפט אס' עלמו ומאזתה שפה מוכה השחו אחוז זכירא אשת ארבוין פלוס היא אלמנה ותנשה אחר עבור משפיים יום יחי' יום ישוואים אס' ממאל' מניס יום ג' אחר תענית ממוח וזיא מותרת לכל העולם זולתי אלו הניטען קרעול ולכחוי' מטעם זמנה. ואס' חתעבר מייס שנתאלמנה אין לולד ספק ממזרי' ויליכים אשר היו לה כבודה איז כבר עוררתי אחכם במה שגדלה לי וישמע חכם ויוסף לקח. ואין להחמיר על זאת האשה לאפרס' כימים שנהגה בהם היחור כמו שמתמירין בני' שמר ועבד על דברו שאין מתירין לו עד שיכנוג אישור כימים שנהג בהם היחור וכן הי' מתמר הראב"ד ז"ל בני' כהם אלמנה חברו חוך שלשה חדשים לפי שאומן הזה הוא אררי. ואי אפשר למשרה כל זה אומן וכיון שאינו חלל משום קנס אין להחמיר במקום שאפשר לבא לירי אישור דאוריית'. וכן בורו בחי' בענין מי שפגד על דברו וגם הרמב"ן ז"ל חלק על הראב"ד ז"ל ואמר שהומתא יחירה היא ולא כזה שחיק נמרה מינה וטלוס. שפל גבי הכתב הריתם ביראת' סי' עולה וקוטר. מהם פנה מהם יחד מושל וסובר. מנהגי' הקהל הקדוש במגדל מורביטא' ישרם האל ולנה לזון אותם יעטר :

שאלה פז וסרתן : מה ששאלת בענין נכרי המטרה יינו על יד ישראל אס' הוא מותר לשחוח ממנו אס' לא :

תשובה דע כי המטרה יינו של נכרי ונתינתו בחוך אחרו של נכרי פלגו לפי הגרסה מפשט הגמרא כפי' ר' שמעון (סי' ע"ה) אין לו חקקה עד שיסי' הישראלי יושב ומשפט שכיון שפיין הוא שלו והוא סובר אותו בלייל אלו חושפין שמה זייף החותם כיון שאינו נהפס עליו כנגד וגם איז חושש שיכלא מי שיראנו וזו הגרסה מפשט השמועי'. וכן דעת הרבה מהסוקסים אבל ר"ת ז"ל כתב שאס' יש חותם בחוך חותם שטוח מותר. וגם הוא מיקל קולא אחרת שלא נאמר בגמרא שריך' סי' יושב ומשפט אלא כשהכריז הוא מטרה מכרמיו חלל אס' הוא לוקח מהשוק ומטכר כדי להכריז אין לחוש לזיוף כפי' שלא יפסידוהו היסודים. מימ הכל תלוי לפי מה שיראה אל הקהל שאס' השומר הוא איז חמוסין ואין חושפין אותו שיסי' ככרי לנכך משפי' פחד או אכזה ויראו שהאורג' יז בו שי' חומתי' מלבד המשתתף או יסי' היין מותר חפי' שמתפתח ומתה דיס' כפי' מומתה זכו במשתתף של כדל שאס' יכול להודיף כי אס' כעמל וקורה אבל במשתתף שכלארת חלל

באחשבו' וכן נראה מסעודי' שמתקבלו בקטל' הקדושה מוסתפאליס וחכם ומה שטען ישעק הכהן כבר נהן חלקו לישעק בן יחיאל כי הוא חשב כינו לבין פלגו ומהן לו כל המגים לו חלקו אין בדבריו כלום. כיון שלא פשה זה בשר שלשה דהכי אמרי' בפי' אלו מליאות (לא ע"כ) אישור ורב ספרא כבוד ספקא כדרי הדרי אלו רב ספרא ופלג בלא דפתח דליסור אהו לקמי' דרבא איז זיל אייתי תלתא דפלגת קמייתו וזי נמי תרי נגו תלת וזי נמי תרי דפלגת קמי' כי תלתא. איז מלך הא' איז דתק אס' יז שט ב"ד מתנה פשו כברי ב"ד איז מי דמי התם אסוקי ממונה ממר ומיטון למר הכא אלא דידי שקלי גלי מילתא בעלמא הוא כחרי פני. מדע דתק אלמנה עוברת בלא ב"ד. ולא אחמר עלה אמר רב יוסף בר מרמינא אמר רב חמון אינה לריכה ב"ד עומתה אבל לריכה ב"ד הדיעות' פכ"ל הגמי' והעולה מזה הוא כי שותף אינו רשאי לחלוק שלל כפי חברו אלא כפי שלשה בכפולים בשומא וכיכ הרמב"ם ז"ל כפי' מהלכו שותפו וז"ל אחד מהשותפין שצא לחלוק שלל מדעת חברו חולק כפי שלשה חפי' הן הדיעות' ובלבד שיהיו נאמנין ויודעין וקצתין בשותף חלק כחלק אבל כחמי' משלשה לא פשה ולא כלום עכ"ל. וכן איחא בגמי' כפרק איזוהי כפי' (פי"ט ע"ה) בהכנסו תרי כוחאי דעבדו פסקא כדרי הדרי אלו חל מייתו פלג בלא דפתח דחברי' אהו לקמי' דרב ספא וזי ומפלגין הכס' בין זוזי למתרא וכוזוי אינו לריך ב"ד ובמתרא לריך ב"ד. והטעם לפי שהזוי' כלס הם שרים משליכ' בין שיש יין קוב ויש יין רע לפיכך אס' חלק שלל כפי חברו אין חלוקתו כלום. ואמרי' התם חפי' כחוי אס' יז כהם קובים ורעים לריך ב"ד. וכן כהם הרמב"ם ז"ל כפרק היל' חיל דב"א כשתלוקו פיר' חלל אס' היו משות' המשות' כחלוקין הם ויכול לחלקם שלל כפי ב"ד ומינה חלק חברו ב"ד ב"ד פכ"ל. עוד הר"ב ז"ל שאילו המשות' לריך שיחם ב"ד. עוד כתב ז"ל ב"ד אס' כשהיו המשות' כלם מטעם אחד ושוין חלל אס' היו מקלחת חפי' ומקלחת ישינם וז"ל לומר מקלחת רעים ומקלחת עובים שהן כפירות אין חולקין אותם אלא בב"ד עכ"ל וחפי' לא היתה השותפו' במזון אלא שותפין ששתתפו כאומתם השותף קיים כרעה האחרוני' ז"ל מדין שכירות שכל אחד שוכר אס' עלמא לבדו והשכירו' קיים כל זמן שלא חזרו בהם ומה שהרובו חולקין בשות' כמו שמוכר בתי' מלמעלה (י"ב ע"ב) שאס' שכרו ללקט מליאות גזילתו ומשכיר וזינו יכול לומר לעמי מלתי. אס' חזר בו לריך שיחמך כן כפי' שפי' ואס' לא אמר כן כל מה שהרובה חולק עם שותפו ואינו יכול לומר לעמי הרווחתי. דהכי אמרי' בפי' הגזל ומלתי (קט"ז ע"ב) רבא אמר הכא כפועל פסקין וכדרי דלומר רב פועל יכול לחזור בו וחפי' כתי' היום אמר איכרי דר' ב"ל אמר לא סדר ב"י וכתי' הרשב"א ז"ל כחשוכ' דמה שפועל יכול לחזור בו דוקא כשחזר בו קודם שהרובה חלל לאחר שהרובה אינו יכול לחזור בו וכשהוא חזר בו לריך שיחזור בו כפי' שפי' פדים חלל אס' אמר הוא כשהרובה מה שהרובה כבר נאמני' בני' לביין פלמי איז חמון עכ"ל שתוכחו ז"ל:

והעולה מזה הוא שישקב בן סלימאן כיון שלא חלק עם יחיאל ז"ל: כפיו או כפי' ב"ד אין חלוקתו חלוקה וחייב לתת חלקו לישעק בן יחיאל בכל מה שהכרית כשחזרה והף אס' הרובה באומותו פשו כדון שותף. ולענין טענה כך העמין שזה חומר כך וזה חומר כך כבר אמרו חז"ל בפי' כל הגשעין (מ"ה ע"ה) שהשותפין נכשפין בעטנה ספק אחת השותפו' היא שבויה המטנה שהיא נכשפת הן כשבויה חמור. וחפי' שחמרו עם (שם) שאס' חלקו השותפו' אין משביעין כשבויה ספק כבר יבארתי שזה לא חלק עדיין כי חלוקתו אינה חלוקה כיון שלא היתה בב"ד על כן יכול להשביעו שבויה משפי' אפילו כשענה ספק כיש שאס' יז לו עמי' בריא שיכול להשביעו שבויה היטה ואלו היו שיהם כמקום אחד הי' חמון כשבויה לומר כחרי' שפי' בחלוקה מנו דתי' כפי' אמר נאכחו ונאמן כדרי' בפי' המוכר את הבית (ע"ה ע"ה) חלל כל שלא כפיו לריך ב"ד כרעתיכנה ועל ענין מה שטען ישעק בן יחיאל שבויה השותפו' היו זין ומפריטין בניהם והשותפין והשאלה ישקב בן סלימאן היתה יותר גדולה מכולם לדבר חלו לפי רצונו ב"ד ולפי מהנה השותפו' באותו מקום שאס' אין מקפידין כזה היו מחילי' ואין לו דין שמו ואס' חלו רגילים להקפיד כזה חייב לעמוד עמו כדון חשדון כשגדיל אולאה זו וישלם לו הסודף ושלוס על דיני' ישראל כתב שפי' זלסיס :

ענין כה איולי בני ישראל לחות הכרית ועליו זר. חסן ואחור מניל ולין נור. ישככם אלסי' משכחות מבעתים ותלריים יחי' לכס עזר. ויינס מפטיכם משלחכם ואויביכם יפין ויסור. חשנ יתגס ויחי' שקולי' כהכס לנשח' חזר ויליכם משה יקוס וישקף דרכים פוחל שחור. ותגזרו חומר יקוס לכס מקיס דבר עבדו מקיס אשר גזר. ויתן לכס כח להעמיד דרי' חושי' ובגבור' להשיב מלחמתה של חורה חיל אחי' יאור. ותהיו קלת קקה לא יחמרכ' כהם זר מחר וממזר. וכפול' הוומת חלמת השותפתים ויחי' מזל קבוע ולא נלגל חזר. הנה קלתי כהכסם הכתוב בפי' ויי' סקד את שרה וקבלס אותו בעת הלידה הוא אס' הפשה. על אודות האש' מונה אחוז זכירא אשה אחרון פלוס שחוא אשה חיון צר אכרסה. ובקשחם ממזל' לטודיעכס אס' עורשה כהשר היא אומרת וכן אמר אחרון האמר. והכה היא עדיין אשה חיש כי כאשר היו דרים בגליליאה כה בעלה חיון ללקט בין שמריט ועשינו עמו כדי צט וכשצו' לגליליאה מלא כי אכרס' הסי' הפקר אשחו מונה לשתממלי' כרטיסיל' כי סי' מוכר יין שס' חס' הוא דרעס של כוכלי' יין להפקיד חפי' שותפיה. ואחי' אמנה משומד סי' חשנ עבד אלחלק בן סידון אשר עשה מנ

מגדל מורביטא' ישרם האל ולנה לזון אותם יעטר :
שאלה פז וסרתן : מה ששאלת בענין נכרי המטרה יינו על יד ישראל אס' הוא מותר לשחוח ממנו אס' לא :
תשובה דע כי המטרה יינו של נכרי ונתינתו בחוך אחרו של נכרי פלגו לפי הגרסה מפשט הגמרא כפי' ר' שמעון (סי' ע"ה) אין לו חקקה עד שיסי' הישראלי יושב ומשפט שכיון שפיין הוא שלו והוא סובר אותו בלייל אלו חושפין שמה זייף החותם כיון שאינו נהפס עליו כנגד וגם איז חושש שיכלא מי שיראנו וזו הגרסה מפשט השמועי'. וכן דעת הרבה מהסוקסים אבל ר"ת ז"ל כתב שאס' יש חותם בחוך חותם שטוח מותר. וגם הוא מיקל קולא אחרת שלא נאמר בגמרא שריך' סי' יושב ומשפט אלא כשהכריז הוא מטרה מכרמיו חלל אס' הוא לוקח מהשוק ומטכר כדי להכריז אין לחוש לזיוף כפי' שלא יפסידוהו היסודים. מימ הכל תלוי לפי מה שיראה אל הקהל שאס' השומר הוא איז חמוסין ואין חושפין אותו שיסי' ככרי לנכך משפי' פחד או אכזה ויראו שהאורג' יז בו שי' חומתי' מלבד המשתתף או יסי' היין מותר חפי' שמתפתח ומתה דיס' כפי' מומתה זכו במשתתף של כדל שאס' יכול להודיף כי אס' כעמל וקורה אבל במשתתף שכלארת חלל

הוא שחין ק מסר שלם ימות אחד במלחמה לא משאר השמו עונם והאדם זה הסוס נכח במלחמה שאל רש"י ז"ל ש"ק היו עושין במלחמה בית דוד ולפי זה אמרו שחזונו דוד לא נפל בת שבע נחשור וחלילי לחזונו דוד שישל בשלם איש :

מנה שחרי עסקם שלמה היא (כמוני ק"ח סי' ו) וכן דמחן מחנה למי שאומר קנה קנה בכל ענין בין שלל קנה שנים בין שלל קנה מזוהי ימים לפוסק לזון את בת אשור אין לחלק כלל אלא בכל ענין בין נשים שאין קלוטי בין נמוזי שאין קלוטות בכלל נשפטם הפוסק שכן נטי שהם דוגרים הנקין באמירה עולה לכל. ומה שסוכרי הפוסק הפוסק את האשם ופסק לזון את נכס חמש שנים לאו דוקא שקלג ש"י דהא מהכא דבן לוי משמע דה"י בלא קלג שנים קנה אלא אורחא דמילתא קט. ובדקון סוס הוא חייב לפולס לזוס כל זמן שסוס עמו נרשואין אפי' גדולים כיון שלא ה"י וכמ"ש בסרק המוכר את הבית (ס"ד פ"ה) גבי לא את הכור ולא את הדות ולא את האגת ה"י לו לפרט ובריש סרק המקבל (ק"ג פ"ג) אמר' בשני מקומות אי איתא דכ"י הוא חכמי ל"ה לפרושי ל"ה משמע שלל שלל ה"י. מסתמא הכל בכלל וכן פרש"י ז"ל כתב בתשובה שכל שמקבל מלוי לזון לא זמן משמע וסכ"ל ר"ח מלמגרי' נ"ד ד' נדרים (כ"ה פ"ה) ה"י נדר אי בלומר יאסרו סירי עלי איתמר כל פרי דענמא פליה וסרקין בלומר היום אלמא כל סוס כלפולס דמי וכוונתא שרינו הסוסק לזון את בת אשור או בן אשור לא יאמר להם עמו מלאכה וא"י זן אהכס אלל הוא זן אהכס וכו' וי"ב וכו' וכו' לפי שהם ככפלי חוב כמו שפירשו ז"ל וכן אמרו בירושלמי (כמוני סי' ה"ה) הסוסק לזון כלמו זכא ומשם ידע לנכס ולא חלקו בכל זה בין גדולים לקטרים בין יש להם מזוהי בין אין להם :

שאלה צמ והראו : שאלת אשה שהכניסה קרקע לבתלי נדויתה נכך ידע והוא הוסף על נדויתה ומה והיא קרקע ומסולטין מהו דינא נדויתה אם יכול' לבזק הירששים ליתן לה משות או אם הירששים יכולים לגבי' נדויתה הקרקע שהכניס' בשומא והשאר במסולטין :

תשובה אין על הירששים חיוב לפרוע חובות אביהם בין מלוה בין כמוני' אלא ממנה שהיה אביהם ואפי' היה אביהם קיים אינו חייב לפרוח ולמכור אלא בית דין יטונו לו מהקרקע כדי לפרוע חובו ומלוי' טורח ומכור אם ירצה וכן אמרו כפי הסוכס (פ"ו פ"ה) אלא אם כן היה הלוה מולי' משותיו בפסוים שבוין עשמה שלא כהוגן עושין לו שלא כהוגן אבל אם הדבר ידוע שאין לו משות אין ממייבין אופו לטרוח ולמכור אלא מבין אותו בין מלוה בין כמוני' מהקרקע' שלו או מהמסולטין וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק י"א מהלכות מלוה ולוה ואין מטריתין למכור ולטרופ אלא לשכיר כדאי' בפרק הבית ופליה (ק"ה פ"ה) וכן כתב הרמב"ן ז"ל בחידושי' בפרק המוכר פירות בשם רי"ט ז"ל וכן הרא"ה ז"ל בחידושי' נ"ד דהשון דקמא ודורו שעטל חוב דמי על המסולטין ואין הלוה יכול לדמותו על הקרקע וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהלכות מלוה ולוה וכן כתב הר"י ז"ל בפרק בית כור. אבל זאת הש"ת דינא הוא על הקרקע שהכניסה נדויתה' באותה שומא שהכניס' אותו אם משתמשין בו כמו שחייב משתמשין בשם השומא ואפי' היו מסולטין ואפי' דוכסי' לזון ברזל אם פיתחו או הוטרפו לבטל הוא מימ מנאכין ז"ל שיהל הוא שהאש' טועלת' בשומא שהכניסתו וה"ה לקרקע. וכ"כ הר"י ז"ל בפרק אלמנה לבי' והרמב"ם ז"ל כ"כ מהל' ארשות וכן כמוני' בספר אבן הסור (פ"ו פ"ה). ולפיכך המסולטין יכולין היתומוס להנכותה מהם כפי מה שהם שוים בשם הנביה ש"ס שומא ב"ד ואח"כ מוכרין אותם בלא הכרוז ומבין את האשה והכי איתא כ"כ אלמל' יאונה (ק' פ"ג) וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' נשואין וכן כ"כ מלוה מנשן המשפט כ"כ ק' ח"ל וכל מה שיתן לו יטונו לו כפי מה שיכול למכור מיד אפי' נדויה ל"ה השפ' ולפי' אמר ז"ל שישטרך לחזור ולמכור בפירות ונשוקים או לפסוקי פד שימלא קוויס או יפיק ופי' פ"ג. ולפיכך הקדש שמינו כ"כ שום היתומוס (כ"ד פ"ה) אפי' שאלמו שדיים נמכרים ככפתון לפניה שאלם פלוקה לו כמות בשלשים דינר משניה הוא מנה וכן פרה אם ממתיבין אותה לאסלים משנחה היא וכן מרגלים אם פתלים אותה לכרך משנחה היא אין להקדש אלא מקומו ושפתו וכן כתב הרשב"א ז"ל בתשוב' וכן גם כן בשם שומא ב"ד שאלם מלאו קויה באותה שומא או ביתר מאותה שומא יבנו מלוה הדמים ואם לא מלאו קויה יתנו המסולטין למלוה באותה שומא שאלם לא כן למען שמים אותם ב"ד ימכרום בלא שומא :

שאלה קא עוד שאלתם ש"י אש"ים בני שני אחים שנתנו ממנה זה לזה כל נכסיהם מהיום ולאחר מיתה שאלם ימות א' מהם יאשרו הנכסים אל ה"י במתרי נמורה משכשו ופטר ממנה נפשה כהוגן וברא"י אין בו שום דופי ולימים נפל אחד מהם אל הממנה ונקה למוח וככנסו אש"ים נבדקו ופשה ונאחמו לפניהם והיא נכסיו לאמו ואם מתה יתורו לבן אחיו הנוצר ואם מת בן אחיו ה"י כלל נכס יתורו לבי' הנכנסת. זאת היא כוונת לוחמה וגיטיה כהוגן ור"ל לדעת אם הממנה שיהיה ביניהם קיימת ותמנעל הלוואה או הלוואה מנפל הממנה :

תשובה הדבר פשוט שמתמנה קיימ' והלוואה נכסה אבל כ"ך לציין נכסה הפטר שגם ה"י כמן בתמנה לאחיו ואם ימות מי יירש הנכסים אם יירשם כן המת תמנה אם ה"י כ"כ או יורשים :

שאלה קב עוד שאלתם לראובן היו לו בנים ומלחמה מהם ה"ה לו נכס אחת והיו לו אחים ונכסיהם ה"ה להם אמר שנתנו ממנה נפשה כהוגן וברא"י אין בו שום דופי ולימים נפל אחד מהם אל הממנה ונקה למוח וככנסו אש"ים נבדקו ופשה ונאחמו לפניהם והיא נכסיו לאמו ואם מתה יתורו לבן אחיו הנוצר ואם מת בן אחיו ה"י כלל נכס יתורו לבי' הנכנסת. זאת היא כוונת לוחמה וגיטיה כהוגן ור"ל לדעת אם הממנה שיהיה ביניהם קיימת ותמנעל הלוואה או הלוואה מנפל הממנה :

תשובה הדבר פשוט שמתמנה קיימ' והלוואה נכסה אבל כ"ך לציין נכסה הפטר שגם ה"י כמן בתמנה לאחיו ואם ימות מי יירש הנכסים אם יירשם כן המת תמנה אם ה"י כ"כ או יורשים :

שאלה קג קנסתיא לשאלות שאורו אנשי ארזאמא ישיבו שאלתם אשה פסק לה בעלה לזון את בניה כל מה שהיא עמו בנישואין ואין שם שנים קלוטות אם יופיל זה הלשון שהוא כל זמן שהיא עמו בנישואין כשרים קלוטות חמש או פשרה לא לו יופיל פד שיהיו שנים קלוטות ואם יופיל את יורש הבנים פד שזקיפו או פד שיהיו גדולים ואינם לריכיים לאמם ואומדן דעת ה"ה :

תשובה הרמב"ם ז"ל (פ"ה מה' מכירה ה"ז) כתב בשם רשב"י ז"ל שהמחייב עמנו בדבר שאינו קלוט אפי' שקנו מידו לא נשפטו וכן ע"פ (ב"ז) [זון] ממנה היא ואין כאן דבר מוז' שנתנו במתנה. והראב"ד ז"ל הטיב פלוג' וגם הרמב"ן ז"ל חלק פלוג' והביא ר"ה מה' פשרה יוחסין (פ"ה פ"ג) מה' יש מחלין (ק"ז פ"ג) אמר' ההם בלומר כ"י זה כבור נאמן דמיירי בנרין היכרא ב"ן שנה ממדינת הים ואקשי' פשיטא דלאמן נאמן לו פי שנים ואמאי נרין קרא אלו כפי מיתן ל"ה נכסים במתנה מי לא יהיב ליה ומשטיק לא עברא אלא נכסיהם שכלו לו אחר מלאן. ומשמע מהכ' שאדם יכול ליתן נכסיו שיצאו לו לאחר מתן אפי' שאין קלוטין כלל וגם הרשב"א ז"ל כתב בתשובה שאף לפי דברי הרמב"ם ז"ל אם קלן דבר ידוע בכל שנה וזכא ולא קלן שנים ידועות אלא כל ימי חייו משמעבד. והביא ר"ה מה' המוכר את הבית (פ"ג פ"ה). כן לוי שמכר שדה לישראל על ענת שמעטר ראשון שלו [וכ"י] ואם אמר לו לי ולירשתי מת יתור לבניו וברי' ככלן שאפי' אמר דמעטר ראשון שלו הוא דבר קלוט אבל השנים אינן קלוט' ואפי' קנה. ומדבריהם ז"ל למדנו בטובן ממנה לרמב"ם ז"ל כפוסק לזון את בת אשור שלא חלק הוא אלא נותן ממנה אבל כפוסק לזון את נכס אשור

קנסתיא לשאלות שאורו אנשי ארזאמא ישיבו

שאלה ק

שאלתם אשה פסק לה בעלה לזון את בניה כל מה שהיא עמו בנישואין ואין שם שנים קלוטות אם יופיל זה הלשון שהוא כל זמן שהיא עמו בנישואין כשרים קלוטות חמש או פשרה לא לו יופיל פד שיהיו שנים קלוטות ואם יופיל את יורש הבנים פד שזקיפו או פד שיהיו גדולים ואינם לריכיים לאמם ואומדן דעת ה"ה :

תשובה

הרמב"ם ז"ל (פ"ה מה' מכירה ה"ז) כתב בשם רשב"י ז"ל שהמחייב עמנו בדבר שאינו קלוט אפי' שקנו מידו לא נשפטו וכן ע"פ (ב"ז) [זון] ממנה היא ואין כאן דבר מוז' שנתנו במתנה. והראב"ד ז"ל הטיב פלוג' וגם הרמב"ן ז"ל חלק פלוג' והביא ר"ה מה' פשרה יוחסין (פ"ה פ"ג) מה' יש מחלין (ק"ז פ"ג) אמר' ההם בלומר כ"י זה כבור נאמן דמיירי בנרין היכרא ב"ן שנה ממדינת הים ואקשי' פשיטא דלאמן נאמן לו פי שנים ואמאי נרין קרא אלו כפי מיתן ל"ה נכסים במתנה מי לא יהיב ליה ומשטיק לא עברא אלא נכסיהם שכלו לו אחר מלאן. ומשמע מהכ' שאדם יכול ליתן נכסיו שיצאו לו לאחר מתן אפי' שאין קלוטין כלל וגם הרשב"א ז"ל כתב בתשובה שאף לפי דברי הרמב"ם ז"ל אם קלן דבר ידוע בכל שנה וזכא ולא קלן שנים ידועות אלא כל ימי חייו משמעבד. והביא ר"ה מה' המוכר את הבית (פ"ג פ"ה). כן לוי שמכר שדה לישראל על ענת שמעטר ראשון שלו [וכ"י] ואם אמר לו לי ולירשתי מת יתור לבניו וברי' ככלן שאפי' אמר דמעטר ראשון שלו הוא דבר קלוט אבל השנים אינן קלוט' ואפי' קנה. ומדבריהם ז"ל למדנו בטובן ממנה לרמב"ם ז"ל כפוסק לזון את בת אשור שלא חלק הוא אלא נותן ממנה אבל כפוסק לזון את נכס אשור

שע"ת

בדיעה א"י מהם שיר"ל לכו"ל או לפחות ימלא הזכב שפלה מלאומו הסך לפעמים יהיו המשי' סיחמו או הותירו במשקלו וחסה דן שיהן לו במשקל אומן משום שהיו בש"י פולה לפי שוויים בלחמו זמן . ולפעמים לא סיחמו ולא הותירו במשקלם אבל פלה הזכב וחסה דן שיהן לו בשום אומן בין שפלה הסך בין שסיחמו :

תשובה המשכנתא זו שאלת טובים אין לה שורש בנמי . דכיון דמשכנתא דטורח היא ובמשלם שייחא אלין נפקא בלא כסף למא יתן כתיב' אטו בשופטי פסקין שיהן ממונו לאיבוד . לא נכרי' כתיבה אלא במשכנתא לזמן שחחר המלו' וגובה משותפו מהממשקן . ומה שאלת טובים שיכול לנלקו בזוי . איכ' אין זו משכנתא דטורח המותרת . והרמב"ם ז"ל (פ"ו מה' גלוה ה"ח) כ"ק. אבל לא על דרך שאלת טובים שיהי' מלו' ברצ"ן גלוה . אלא שחתי שכל עת שיביא משות' יחשב לפי דוב השפ"ס . או לפי מישוט השמים ויסקנו . והף על זו חלק עליו הראב"ד ז"ל שאין משכנתא דטורח המותרת' בלוק כלל . אלא איכ' יתן לו משותפו ויחשב עמו שטרות השמים שרר בה כתיב' הרמב"ם ז"ל על כן גר' שהמשכנתא זאת היא כדיון המשכנתא סתם בלחרא דמסקין . שאלת היא כתיבתא היא חלק רבי' . ולפי'ן מה שכתבתיך כך דבידדי זהב לענין יוקרא וזולת כתר כדבר הראשונים ז"ל לענין רבי' דינרי זהב כו' סורי ואלו עטפא הנוחן דינרי זהב לחיבורי נפת הוול חסור ליעול ממנו דינרי זהב נפת הנוקר דינרי ככאלה כאלה ולפי'ן א"ל השער ונתן לו כסף ופסקו עמו כשער היזאל א"ס כותב דינרי זהב חייב לתת לו דינרי זהב א"ס' הוקרו כמו הפוסק של הכתוב' דמא' א"ל הא חסי' בטיני הא חסי' בשלי הי' מלי' א"ל הרי דינרי'ם בשלמות ויכול ליעול ממנו דינרי' כסף כשער היוקר של זהב אפי'ם שטיטל יומר ממה שנתן לו דמה לי הן מ"ל דמיהן ויכול לפסוק עמו כשער הגבוה שאלת הפלו דינרי זהב יוכל לומר לו מן לי דינרי' כסף שכתתי ז"ל וא"ס נתן לו דינרי' זהב ויאל' השער אין לו פלו' אלא דינרי' זהב בין הוולו בין הוקרו ולפי'ן פחה המשקל ותוספתו ש' לפי'ן כזה אי' זילי' סרי' מחמת תוספו' או יקרי' מחמת מגרפתו נתן לו בלחמו משקל של שפת הלוחה וא"ל לא זילי' ולא יקרי' אי' תוספתו סוי' של חומש' נתן לו תוספת הילאל אפי' דשנה לזמן ככאלה וא"ס ספי' נותן לו מעט' של שפת הלוח' והיא לפחת לדע' ה"ר"ף ז"ל נפ' הגוול טלי' וכן דמה הרמב"ם ז"ל כשיד' מה' מכיר' וכדי' הספרדי' נפ' התרומות וכן דמה הראש' ז"ל וכי' נפ' יודע' דינרי' וכן ראו'ן כדון אפי'ם שיש חולקין בשמות ואין מפרשין להו' . וכדי' להרבי' הביאור אומר כי הרמב"ם ז"ל (שם) כתב במשכנתא דטורח' שאלת סה' הלוח שכל זמן שיביא לו משותפו יחשב לו שער בכל שנה ויסקלו ממנה שוה' עתה . והראב"ד ז"ל כתב עליו עשה דכדרי' הגאונים ז"ל ומה בין זה למשכנתא כתיבתא וכי' יש הפרש בין כתיבתא רבא לכתיבתא זוטא עיי' ודעמו לומר שכיון שדפי' הגאונים ז"ל שאין הימר במשכנתא כתיבתא כחלו' זו אכורי' היא דמה לי א"ס היא כתיבתא זוטא כגון זה בשנה או כתיבתא רבא שער בשנה ולדעמו של הרמב"ם ז"ל לר"ך שיחט בחמילה דבר קטוב כמה יתן לו בכל שנה א"ס יסקלו הלוח אבל בלא תקנה אלא שיפרענו כל משותפו בלח' כתיבתא שכתבו בחמ' היו משכנתא כתיבתא דלחרי' כחלו' לדעמו ז"ל . ואמרי' היא לדע' החמוריים ז"ל שאלת התנו בחמילה שאלת שפרענו כסוף שנה אי' יסתלק זאלת הפסוק אומן שנה לא יוכל לנלקו עד סוף השנה כמו שאלו נוהגין שיחא עוהר דטוי' משכנתא כתיבתא בלחרא דלא מסלקו שהיא מותרת בחלו' לדעתם ז"ל ואפי'ם שיש משפיקים בזה ובכל כיואל' בזה שומעין אל המיכלל להעמיד הסמכ"ס . וגם כתבתי שיחא המלוה יכול לתבוע (משותפו) [משותפו] אינו פ"ד כרי'ס ז"ל אחי' יתן לו כתיבתא לא בלח' כתיבתא קטנה שהשט שחתי' ז"ל זה נראה שהוא דעתו ונתן לחכ"ס :

שאלה קד

תלמזן : שאלת ראו'ן הקדיש שני חדרים בחצרו' שימכרו ויקטו בדמיה' ס"ה יש פלו' כמות אשה ובעל חוב . לפי'ן שאלת א"ס יפקי' הקדש זה ששורס בזה שסקדש מפקים מידי' ששנדו כמו שכתב הרמב"ם ז"ל פ"ו מה' שרי'ן הי"ד :

תשובה

רש"י ז"ל כתב נפ' השולח (מ' פ"ג ד"ה הקדש) שאין הקדש מפקים מידי' ששנדו אלא הקדש מנחם שהוא קדוש קדוש הגוף רואה מנ' שום היתומים (כ"ג פ"ג) דתקן התם המקדיש נכסיו והיה' פלו' כחובי' אשה ובעל חוב אין האשה יכולה לגבו' כחובתה ולא בעל חוב לא חובו מן ההקדש אלא הטורה שורה על מנת ליתן' לאלה' כחובתו' ולגבול' חוב' את חובו כדליתא התם אלא שר"ך לטוסף עוד דינרי' כדי' שלא יאמרו הקדש יזאל בלא שדיון כדמריש' מלך בנמרא (שם) וכי' בעל השרוף כשדך קדש ואפי'ם שרמב"ם ז"ל (שם) נתן פסוק בזה מפני שהקדש מפקים מידי' ששנדו כרי' השיג פלו' הראב"ד ז"ל וכן הסכימו כל החמוריים ז"ל שאין הקדש בדיק הית' שהוא קדוש' דמי' שחפשו לו כסדיון מפקיע מידי' ששנדו בקרקעו' ולא חילק אלס בזה ממשולס וכן כתוב בחי'ם נפ' קי"ד . והף לרנרי' הרמב"ם ז"ל שסובר שהקדש מפקים מידי' ששנדו א"ס' בהקדש קדוש' דמי' לא אמר כן אלא שהקדש חל' בנזק הקרקע או המעולטין כמו הקדש דיק ה"ב' . וכן כקונמי' כדליתא נפ' האשה רבס (פ"ה פ"ה) שקדש שדיון יש לו קדושה בנזק וא"ס גבס' ממנו מעל שאלת' אסר' לכל לידו מעילה בהקדש דיק הית' כתיב' נפ' המוכר את הספי'ט (פ"ט פ"ה) ובעון הדש מלשין בשדה הקדש שהוא נכרי' בנזק הקרקע אחר שנתלש משום דלכקא' מעלי' להו' וכתיב' במקומי' בגמ' מעילה (י"ג פ"ה) . אבל המקדיש קרקעו' לקנות בדמיו' סיה' לא חלה

ענין קה עוד שאלת מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' פוסק אורו רבמי' שאלת אמר התובע ישנפו וכו' שהוא ז"ל חולק על רבותיו . איני יודע'מי הוקיך לשחי' פלוגתא ביה וכן רבותי' כדרי' שדברים אלו הרי"ף ז"ל כתבם נפ' הכותב והסכים עמו רב' ז"ל כדחזיו' וכן הראש' ז"ל בפסקיו החקקו לזה מפני' מה שאלמו בנמי' הסס (פ"ה פ"ה) וא"ל פקח אריך מיימי' ליה ליד' ששפט דלוריתא . והאקס' לה' מה ריחו יש בזה בין שבעה דלוריתא לשבעה דרבנן . ורש"י ז"ל היה חומר לנפשו חפאל' ולא הסכימו עמו בזה שגם בשטפו' המשנה יש נקיט' חפן אף על פי' שאין בשטפו' הי"ס' נקיט' חפן וכן רש"י ז"ל פלמו כתב כן נפ' השולח (ל"ה פ"ה ד"ה חזן) על כן נתקיים מה שכתב הרי"ף ז"ל שם דלא מולק . וכן הרמב"ם ז"ל לא כתב דעת זו לדחותה אלא שהוא סובר כן .

ענין קו

עוד שאלת השובר את החמור לבי'א פלו' שער מדות חסי' והבי'א פלו' אחד פער מדות ששוריס ומת החמור בדרך . הדבר פשוט שהשובר פסור ואינו ממחייב אלא כי הוי תקלה בתקלה ונפחה הוי חוספת כרנא (כ"מ פ"י פ"ה) דק"ל כוחיה לגבי' אבי' אבל אי' בלי' תקלה דששוריס מתקלה' דחייס' הדבר פשוט לפסור . והף על פי' שבנמי' (שם) סוכרו חוספת סלה ללחכא והוא אחד משנה פער וכן כתב הרי"ף ז"ל כבר כתב הרמב"ם ז"ל כדחזיו' דלאו דוקא' אלא לפי' שבמשנה (שם) סוכרו שלשם קבין שהוא אחד מעלמים א"ס לא שנה מחייס' לששוריס אמרו בנמרא שאלת שינה מחייס' לששוריס דקלי' פפי' לר"ך כפלי' דהיינו סלה א"ס הוא תקלה בתקלי' וכן כתב הרמב"ם ז"ל נפ' ד' מה' שכרי' וכן כתוב נפ' ח"מ (פ"י פ"ה) דלא מחייב משום נפחה אלא כי הוי תקלה בתקלה ודבר זה אין לר"ך לבי'א פלו' דרוא' מרז' ולא מלא'ן דמילתא דתליא בסכר'א היא שכיון שהוקל משאו לא פשע השובר . ואפי' כי הוי תקלה בתקלה תמחו' הראשונים ז"ל א"ך יהיה הנפח תוספי' אלא ששכיון אמת . זה כמו שבידו' לי' פונדי' ארמס' . אבל מי'מ א"ס הוקל הוקל המשי' ממה שכתבנו עמו אין שני מחייס' לששוריס מחייבו . וגם הרמב"ם ז"ל היה חומר שאלת' הוסיף על משאו ומת החמור הוא פסור א"ס רגיל החמור לשאלת' אותו משוי' אפי'ם שיש פלו' עשנת חוספת שכרי' מפני' חוספת המשי' כ"ש שאלת הוקל המשי' אין חיוב על השובר מפני' השינוי :

ענין קז

עוד שאלת הסכמת השחוק ששפיש' בחרס ולא זכר בלשון ההסכמה שבעשית לזמן והאטור' אומרים כי לא היה דפחם לקבלה אלא בזמן הכהוב וכן המוקדס שהיה מהמסקים אומרים שכן היה דפחם בכל כיואל' בזה אולי' בחר' מהסגה וסמכי' אגלי' דאמרי' בנמרא כל הטורות על דעת כפלה נדרת כדליתא נפ' הגערה (פ"ג פ"ג) ונפי' יואל' דופן (מ"ז פ"ג) ובשנוטו' ובנדרים (פ"ג פ"ג) (והורה) ונפי' ד' אחין (כ"ט פ"ג) ופי' סמכי' להחיר' חרשות בלא פחמים ושלאל' להס' אלא הס' האוסרין הס' המתירין שאל' דפת כן הס' אוסרין והיא' נדון בזה שכיון שאין מנהגם להחיריס בלא קביעת' זמן' הגהוג' הותר' הארס' ונשאר' הדבר בחסורו' בלא משכול' חרמות :

שאלה קח

גנאיה . שאלת יודע' לחרוזי' נר"ז כי נדקתי במהה ומלמתי הריאה והאומות הכל דבוקות בלא שום פילות אבל היתה האונה סיוכה לשומן הלכ' והאומה סמוכה לפרשם והעמיתת' סמוכה לבי'ם שלה ואסרתי' בהכמה . אחי' בראובו' לא' מבעלי' הוראלה והחיריס' ואחר' שהיא פולמולדית' וא"ל אמרתי' לו כשהחירו' הפולמולדית' לא התיירו' אלא כשאין הסרכת' ממשכסת

נדרש פתילת לה שבורה גים קבית הלוצה ותמו ס' נדר. והחוס המשולש לא נקשרה יקק. וכן כחוד כפי התרומה אפי' שרשי זיל רי מסר' לסיין רלוסה קל ראש דוחק מה שכתבו לרוך כריכות כערת שדי לא היה מכתב רבותי ולא מכתב בגאוריה זיל ולא מכתב אשכנז ופרובינצ'אל וקביליה ומספר לא מתוך חסוד כחולת ואינו מסכ. וכבר יש שם שדי קבוע שאינו משמש בקליה של ראש ש"ן וכרלוסה דלת נקשר ובקשר של יד ראש' קפרי כפין יוד :

ענין קים

ולפיין בית הקבר' שאין שם מקום פני ובשחופרין קבר מולאין טלמות אדם מה תקנה הם בדבר. רחוי לנצור לחוק טלמות ולקויה קרקע לבית הקברות ואל יאולו המחיים וק"ב הגאון ר' הלי בשערה וקם א"ח בשום דל לא ידמתי תקנה אחרת אלא שיואלו הפלטי' ועמיקו הרבס לחסוד הקבר כדי שישאר אחר שנקבר המה גיט למעלה חסקבר החמחון ושלשה פסחים אלו הם חסיסה הקבר להפסוק בין קבר לקבר וכן ח' באכל רבתי ואפי' שפי' המוכר פירות (ק"ח ע"א) נחמו להפיסה הקבר ויט והיה כרי דכה"א דאכל פליג' אגמרה דלין חיכה למימר דלפ' דבנפ' דלין חיירי בין קבר לקבר מן ה'ד. ובמס' אכל חיירי בין קבר פליין לקבר החמחון וסגי כסבי שכיון שנסמס הקבר החמחון סמיני חוק' אין לחוש שימערבו הקברס זה בזה כשי' גיט בייחס אכל מן ה'ד יש לחוש שמא ימקלקלו הכהלים וימערבו הקברים ומשי' כפי' ויט' וק' בין קבר לקבר קאמר רשינ' הכל לפי הסלע שאם הסלע הוא חוק' ואין לחוש לנפילה בני' כנצור מהכי ה"ה בין קבר פליין לקבר החמחון דפי' כנצור נוי' פסחים כמו שחבר באכל רבתי. וירשאל שמה : חובס : שאלה מה שאמרו בספרי כסוקו לא תוכל לזכות

שאלה קד

האם הפסח אלפזר בן מתיה אומר לפי שמי'ט שהלוצר עושין את הפסח בעומלי' בזמן שרובן פסחים יכול יה' יחיד מכריע את הפסח מ"ל לא תוכל לזכות את הפסח. הכרעה לפומתא ידושה דאחד מכריע את סיה יזחר על מחלה אחד כלין עושין פסח בעומלי' אכל הכרעה ערלה עד שרדך הכחוד למעט לא הכנתי ואם פירושו שהערל אפי' שהוא כעמא אינו מכריע סיה לומר יכול יה' פרל מכריע את הפומתא ועוד לא לרדך לקר' וזה אינו מכריע אלא טעמא מה ומימ' כבודך יבאר לי בחר הישך עוד בחוספי' דברייתא גוסה ריש אומר השוחט את הפסח על היחיד כנמת יחיד בשעת אישור הכמה עובר בלא הפס' . יכול אף בשעת היח' הכמה מ"ל באחד שפיר' בשעת שירשאל מכוסין בשער אחד בשעת אישור כמה ולא בשפ' היח' כמה ורי' ריש פוער המקריב פסח כנמת יחיד בשעת היח' הכמות והלא הלכי רוחתא סיה דלוקה. ומפי' השמועה למדוע שזו אזהרה לשוחט כנמת יחיד אפי' בשעת היח' כנמת פ"ב :

תשובה

מה שדוקשה לך לשון ספרי יכול יה' יחיד מכריע את הערלי' . יפס הקשר לפי הכחחא אחר מאלת אכל היה משוי'ט וספריס שללו כחוד מכריע את העולם ובגמ' פסחים פ' כ"ל (ע"ט ספ"ט) הכריעה זה הלשן אלפזר בן מתיה אומר אין היחיד מכריע את הלוצר לפומתא. שפי' לא תוכל לזכות את הפסח ומה שפי' כנמתא מכריע את העולם אמרי' בגמי' מכריע את הלוצר אלא שלשון הכריעה הוא דרך נחמה. לומר אך אפשר קיחד מכריע את העולם אם הוא מחלה על מחלה. והכו'ו הוא על הלוצר קול קהל ישראל העושין את הפסח. ומה שמתמה על הרמ"בס ז"ל שפסק בפ"א מהלי' פסחים שהעו'ט פסח כנמת יחיד שהוא לוקה ולפי' לשון הכריעה שיהא כספרי לנדי' ריש אינו לוקה אלא בשעת אישור הכמה. זאת הכריעה הכריעה בגמרא פ' האשה (ז"א ע"א) . וגם אפי' הוקשי' לי זה אלא שמאלתי שברך ז"ל סתם על מה שאמרו בגמי' זמנים פ' פרת חטאת (ק"י ע"א) וחכמים אומרים כל שהלוצר מקריבין באהל מועד שנמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל וכלן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושמים הכה שדע' חכמים הוא שאפי' בשעת היח' כמות לא קרבו ליחיד פסחים ופסק רבך ז"ל כחכמים :

פליאגה אל ה"ר דוד יצ"ו בר' שמואל חלאני ג"ע

שאלה קכא

שאלת שמתכבד ארנס לתרנס קנה הפסרו' של פסח ופל ערנת בלשון ארמי ושירת דבורה בלשון הגרי ובפסח ועזרה המפטיר הוא המתרגם אכל שירת דבורה קורא אות' בלשון הקודש ומגדך לאמרי' ואחר הכרעה חוזר ומתרגם אות' בלשון הגרי ותמחה פל זה מה לי כשהוא מתרגם בלשון ארמי' מה לי כשהוא מתרגם בלשון הגרי ששורה וזית דיו התקילו להספיד מתורגמן היתה דעתם כדי שידינו העם מה שסם קורים . יראה מזה שכל מקום נרדך שיתרגם המתורגמן כפי הלשון שסם מכריס ובמקומו' אחרים רחמי' שהמפטיר פלמו היה מתרגם שירת דבורה בלשון הגרי והפסוק החמחון חזר לאמרו בלשון הקודש ומגדך אחר ההפטיר בדרך ששושין כשמתרגמן בלשון ארמית יודיענו רבינו אס' יש בזה שום טעות :

תשובה

דע כי בימי חכמי התלמוד היו מתרגמן כדמובה בגמלה והיו מתרגמן ארמי' כדי שידינו הפס' ולשונם היה לשון ארמית . אכל לא היה מכתב כדמיהם בכל המקומו' וכדמובה ה' לאמרי' גבי ה'א דתיאל בגמלה פ' הקורא עומד ויושב (כ"ג ע"ב) לא ש' אלא במקום שאין מתורגמן אכל במקום שיש מתורגמן סוסק . שמתרגם גם בימי התלמוד היו מקומו' שלא היו מתרגמן . וכן אמרו בירושלמי' (ע"א פ"ד ה"א) מן מה דאין חמי רבנן נקפ' להשחיתא וקרו ולא יתרגמי' ה'א אמרה שאין מתרגם מסכ. ואפי' שאין אס' מדברים בלשון ארמי' מה יוסיל לפמי' ה'אן לתרנס בלשון ארמי' .

(ח"ג) י"א

י"ל דשאי' תרנסו אוינקלוס שמתקן גרוח סקוד כדלמרי' במדרס (ל"ז ע"ב) וכן שנתקברוה הקדש אפי' שאין מדינים לחוה יטלים לתרנס לחוה אלא מלחפין בלשון הגרי שמתקריס לחוה ספר דבר וכל מה שאמרו בגמרא (מגילה ל"ב ע"א) שלא יסי' סקוד למתורגמן וכל חותן דקדוקים לא לאמרו אלא כתרנסו התורה שלא יאמרו תרנסו כחוד כחוד אכל בתרנסו של כדלמרי' אפי' מקדקי' בו כל כך פ"ב נהגו לתרנס המפטיר פלמו ומה שכתבו במקומו לתרנס בלשון הגרי שירת דבורה אחר הכרי' הוא יזחר רלוי מלחמס אחר קריאת ההפטיר ולחזור פסוק אחרון ולבדך כיון שאינו מתרגם פסוק פברי פסוק הגרי וסוגר שלה יתרגמו הכרי' שהכרי' נאמר' בכל לשון ואם יתרגמו אדם אפי' הם כאלו דברו ברכה אחת שפי' פסמים והוא האמת ברכה לבסל :

שאלה ככב

עוד שאלה על ענין אלו שחוקין סמורה מההגריס ביוקר הרב מה שהיא שום במקומם פל דעם שוילכו אותה למקום אחר ששום ביוקר והם מרומים זה ואמרי' בואם וחר' דמי הסמורה אס' יש בזה רבי' מפני ששמוכריס המתרגם אותה סמורה במקומם כמעט בעין מיד הם מוכרין אותה בשערה דירין ואלו לוקחין אותה ב"ב דירין ובמקום שמוליכין אותה לשם שוב יזחר אס' יש בזה שום רבי' ועוד לפעמי' לוקחין בכמה ששום שפי' זוז בשמל' זוז ומשחמשים זה ארבעה זוז חמשה פסמים ואח"כ רוחי' השמני' זוז לבסל' זוז וכתובים וסוקים ואמרי' יזחר עוב הוא לנו שמתן עשרי' זוז יזחר ממנה שהיא שום ממנה שמתן שלשה זוז ארבעה כפולות שכירות אס' יש בזה משום רבית :

תשובה

אס' כשמוליכין הסמורה לחוה מקום הוא אחריו הדרך פל המוכר מותר לו ליקח יותר ממנה ששום במקום הזול אס' המכרה ביוקר במקום שמוליכי' אותה ואס' אחריו הדרך הוא על הלוקח אסוד דהכי איתא שפי' לחזו ספר (ע"ב ע"ב) שמוליך חכילה ממקום למקום מלאו חכר ואמר לו תמה לי ואפי' אעלה לך בדרך שמעלין לך בנאותו מקום כרש' מוכר מותר כרש' לוקח אסוד. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ' ע"י מהלס' הלואה ושנין מבירת החמור ביותר מכרי' שחיו אס' הוא כרש' מוכר עד שיפרענה לוקח שאם מה או כשכר או כשכר הוא כרש' מוכר מותר. ואס' הוא כרש' לוקח אסוד. ואפי' שזאת הנאה היא ללוקח גם אס' ילוה ממכירו ממה כנמטה ועשרים זמני' וישא' ויתן כזה ויריות ארבעים הנאה של לוקח הוא ואפי' אחרתו התורה שזה רבית קולסה היא כיון שכשכר המתנה המעמי' הוא מעלה לו הדמים וכללל דרביחא הוא כל אבר כער לי' אסוד. וכמו שאמ' בגמרא אלו סו ליה זוזים הוא שקל כדקשתא וכו' וגם זה אלו סו לו מפות היה לוקח בששים מה ששאר לוקח בשמונים ומפני שאין לו מפות הפעל לו בדמים ואסוד אלא אס' הכמה בלחמי' המוכר בכל חוסי' עד שיפרעו שליון שקבל עליו לחמי' הכמה קרוב לשכר וקרוב להפסד הוא ואס' לא קבל עליו לחמי' הוא קרוב לשכר ורחוק להפסד והעושה הוא נקרא רשע :

ענין קכג

ק"ל דבששים לתקופה שואלין את הנשמים בגולה . וכחבו הראשונים ואכן כחר בני' בגלגרי' ויש מקומו' ששואלין בשבעה במרחשון שאין לנו לייך בזה אחר בני' בכל . לפי שכל טעמיהו היא וחיס' לריבין נשמים עד ששים בתקופה . אכל שאר מקומו' הם לריבין קודם לזה וזה הנמכר סיה סוב אלא שלא נהגו לשאלו עד ששים בתקופה ואמרי' בראשון ממס' פניני' (י"ד ע"א) דיום ששים בלחחר ששים חי'כ ביום ששים בתקופה שואלים ויש בירושלמי' (הכרי' הראש' בתוס' סס) דכי ששים מיין לסו מעת לפת . ואס' התקופה היא כחמ' יום שאין שואלין בלילה . וכמו הראש' ז"ל שלא נהגו כן אלא לשלם שואלין מתחיל הלילה אפי' היתה התקופה בסוף היום הכי משמע בגמי' שלנו ואמרו יום ששים בלחחר ששים ולא חלקו בין אס' היתה התקופה כחמ' הלילה או בסוף היום. כס'הדרין פ' ראשון (י"ג ע"א) חי'פליג' תנאי לענין עיבור השכס' אס' יום התקופה נומר לומר ולא מיין אלא מאחר יום שפלה בו התקופה או יום תקופה מתחיל ומלאו יום מנין . ורי' יהודה סכירל ליה יום תקופה נומר . ורי' יוסי סכירל ליה יום תקופה מתחיל ומיניה מיין וק"ל דרי' יוסי ורי' יהודה הלכה כרי' יוסי ואפי' כוותיה ק"ל דיום תקופה מתחיל ואף על גב דרי' שמעון חיירי כהא מילתא אי יום תקופה נומר או יום תקופה משלים . כיון דלא מסיימי' בגמרא מאי סכירל ליה אי כרי' יהודה אי כרי' יוסי סכירל לללין דרי' יהודה ורי' יוסי הלכה כרי' יוסי ועוד רבי' יוסי כימוקו עמו וכן כתוב כפי' אפי' דיום תקופה מתחיל. והעולה בדינו מזה לענין שאלת נשמים דק"ל יום תקופה מתחיל ויום ששים בלחחר ששים שתייה השאלה כשיס' ושפרים יום דעמכרי' לפי שיום תקופה הוא כבי' שתי'מכרי' וכשתחיל למי' מחומו יום שאר משתי'מכרי' שבעה ימים כי הוא משלשים יום ולי' יום מאי'מכרי' ס' ל"א יום . וכפי' יום מנחמ'כרי' הם ששים יום ולפי' ששנת תמה היא ששים יום ורביעי' והטוראים אין שנתם אלא ששים יום ויחסר להם בכל שנה רביעי' יום על כן הם משלמי' לחוה רביעי' בשנה הכריעה וששוין סיכרי' שהוא יום אחרון משנתם מכ"ס . אף על פי שהוא כשאר השנים מכ"ס כי שנתם מתחלת ממחרס שהיא תקופה מיין ולתקופה ק"ל בראשון מרי' (י"ב ע"א) כרי' הושע דמרי' מיין פל כן בכל אותה שנה רביעי' שהיא שנת החוספי' שהיא שלישי' להתחיל' יסון הם כדמות התקופה יום אחד ומקופ' חשבי' אינה אלא כבי' משתי'מכרי' יום ששים הוא כפי' מנחמ'מכרי' וכשתחילך שנת העולם כריעי' שנה הכריעי' המתחלת משערי' שהיה שלישי' להתחלת יסון היה השאלה כפי' יום מנחמ'כרי' . ובשאר השנים כפי' יום מנחמ'מכרי' ועוד הכריעה ששים ק' הוא שנה ראשונה תקופ' חשבי' שלש שנות מהיום והשנים כפי' שפי' ותימס' ככ"ד שתי'מכרי'

ממזכרין אללו לר' לביא רחם שכל מה שסוף כתיבו של ארס בחקת שאלה שלו והאלו האתו אינה נאמנת לומר שחס שלם וכיש נכח מארש לחן וכן תרלס דעת הרמ"ם ז"ל בסוף פ"ב מכלל מלוה וכן כתב הרמ"מ ז"ל בכתובות בסוף בחובות וכן' חזקה ובהוספתא דבבא בתרא שרבו מי שיאל סוף ורבי למדינת הים ומת סבן או מת האב לשול' נכס' בחקת וכן. אלא שלם כן האשכ' היה לו דירה קבועה בלוחה חר' וכו' הממלוקים בלוחה דירה בחוקתו נאמן בשטות לומר שחס ממזכרין אללו עד כדי דמיאס כמו שסוף מוכח בפ' חזקה :

חנם אל היר' שמואל חכ"מ יצ"ו

שאלה קבה שאלת מי שמת וזו קוד' מיתתו כפי אחד או כפי קרוב ובשעת מיתתו אמר כפי עדים פשו כל מה שיפיד פלוני שליית כפייו אם ייחס נאמן אותו ארס ככל מה שיפיד חסילו סוף קרוב לפי שכבר האמינו המורה או לאו :

תשובה דבר פשוט סוף שאלה נאמן כיון דבשעת מיתת האמינו פלוני חסי' בכריח שאמר נאמן עלי' אנה נאמן אנה פליך אינו יכול לחזור בו אם קנו מידו כדאיתא בפ' זה מרר (כ"ד פ"ב) כ"ש נכרי' מרש דלח כפי קנין דדברי שרי' מרש ככתובין וכמסורין דמו כדאיתא בפ' מי שמת (ק"ה פ"ה) ואין ארס פשו' לשקר בשעת מיתת כדאיתא בירושלמי בפ' בגוול פ"ה (ה"ו) דאמר הסס הדא איתתא דרב הונא בר חננ' מדימנא חמרה אסן קדישא דברתי כלו' אלו החמיי' הס' של כתי' וארסו אמר לית סוף אלא דרדי אחת שוכר' קמיה דרב אמר אין ארס פשו' לשקר בשעת מיתת ואף על פי שתייה' לא יתיב נאמנת בשעת מיתת נאמנת ובכל מקו' שארס מלאמן על עולמו קרוב או פד' או חסילו בעל דין בעלמו אינו יכול לחזור בו ודבריו קיימין כדאמרין בפ' בגוול קמא (י"ח פ"ב) בפנין שורף שטרותיו של חברו תהא כנאמינו כלו' שלם אמר לו נאמן אחת עלי' כמה היה כתוב בו כותבין ערי' שטר על סו'. וכן' יש נוחלין (ק"ד פ"ה) אמרין סוף אמר זה כפי נאמן ואמר בגמרא למאי הלכתא אמר רב יודוס אמר רב שפאל' לירשו ואקשיין פשיטא לא יתא אלא אמר אי כפי' למיכ' לית בנמנה מי לא ייכ' ליה וסבי' איתא נמי כפי' עשרה יוחסין (פ"ח פ"ב) וכן נדון סוף זה שאמר בשעת מיתתו יהא נאמן פלוני על נאמנת אלו אמר נכסי' ייכו' לו מי לא ייכין ליה . כ"ש שלם אמר יהא נאמן לומר למי נתתי נכסי' שסוף נאמן. וכן' יש נוחלין (ק"ה פ"ב) אמרין מי שמת ומנלח' לו דלמיק' כ' מהנה שרי' מרש קבועה לו על יריכו איכ' כלום שארי' חומר כותבי' סוף ומלך פליה' וכתבו סס המפרשי' שכיון שלח אמר בשעת מיתת פשו' מה שכתוב בה אינה כלו' אכל' אם אמר בשעת מיתת פשו' מה שכתוב בה פושין פס שכתוב בה וברון סוף ג"כ כיון שאמר עשו מה שכת' פלוני במלוה' פושין כל מה שכת' אותו פלוני במלוה' : **שאלה קבו** עוד שאלת מי שמת והיה כריס ונתת ואכ'. אם ירש האב במקום ארע הבן או לא :

תשובה דבר פשוט הוא שאין האב יורש במקום הבן דוכי' אמרין' ברי' פ' יש נוחלין (ק"ה פ"ב) דאמרין' הסס שארו זה האב מלמד שהאב קוד' לאחיס פי' יעקב קוד' לירש כו' רובין לשמון אחיו יכול יקדים לבן פי' שקודם יעקב לירש רובין קודם לחזק' ח"ל הקרוב קרוב קוד' פסין קוד' לפי שקודם פתח אביו ליסדה ולסדה אחת ודבר פשוט סוף זה שאין האב יורש את בנו אם יש לו לבנו כריס או כנות :

שאלה קבו עוד שאלת רובין היה נפטר לבית פולמו ומיהא אפטרופוס על כירו ונכסיו והאפטרופוס היה כפיד אחרת ואמר לשמון פול' מפתחות בית גזי' והיחס בידך פד' שיבא האפטרופוס והמפרס' בידו אמר לו שמעון המפתחות הס' ביד אשחך ואשחך קשה לא המפרס' בידו פנה השרי' מרש ואמר כתבו כל מה שבלארנו ויכינו מפתחות כדה ועכשו' כל האפטרופוס ומסר לו שמעון המפתחות ותכפ' לחסה מפתח של הארנו וכל מה שהיה הכפל בדרך הארנו והיא קופסת שרין שאמר בעלם היחו המפתחות של הארנו בידה וכתבו על מה שכתבו שהיחס אפטרופוס על כל מה שמלא בארנו או היחו לם בנמנה והאפטרופוס פושין לא כי אלא שהאמיק' לבד' פד' שארנו ארי' כמו שהפקד' אלא שמעון מפתחות כל הארנו פד' בואי' ארי' ילמדט רבינו ג"ו פס' מי הדין :

תשובה הדין עם האפטרופוס שכל דברי' ש"מ אולי' בחר חומרה דקיל' כריש' בן מנסי' כדאיתא בפ' יש נוחלין (ק"ד פ"ה) וכריש' אף על פי' (כ"ז פ"ה) ואומדן דפתח סוף שכיון שמתחיל אמר לשמון שיטול המפתחות כולם וייתם בידו פד' שיבא האפטרופוס דעתו היה שהאפטרופוס סוף ממונה על הכל ולא לוס שיבא המפתחות ביד אשחך כדי שיהא אפטרופוס על מה שבלארנו אלא מפרי' שרי' קשה לא רלס לסקריה שמעון שיפקדה פמה פד' אשר יבוא האפטרופוס ויורש שיכתבו הכל ואלו רלס שתייה' היה אפטרופוס לא היה מורה לכאוב' מה שיש בארנו אכל' לפי' שסי' דעתו שיבוא הכל ביד האפטרופוס לוס שיכתבו הכל זה דבר פשוט סוף. אכל' יש לחסה זכות כמה שרידה מדין תפיס' שהאלמנה שחפסה מעטלין בן כתי' בעלם בין לאחר עתה אף מוליחין מידה כדאמר בפ' חלמיה ריבית (י"ז פ"ה) ואמרין' הסס (שס) מעשה בכלתו של ר' שכתבי' שחפסה דפקיה מלחא מיתת ולא היה כח ביד חמיי' לסוליא ממתת ידה . אלא כדאיתא (כתובות פ"ה פ"ה) איכא מאן דאמר דאמרין' לם חוי' מה כידך וכן כדבריו שמעון ז"ל וכן כתב הרמ"ם ז"ל בפ' י"ח ממלכות אישות וכן כתב הרמ"ש ז"ל אלא שכל זה סוף

סמימרי' והשליתי' בשלם שפוח מהלילה כריס' שמימרי' ויהיה פי' בתקופה כריס' מולימרי' והרביעית כפי' שפוח מהלילה כריס' שמימרי' . מסר שכבר חסויו יוס' אחד כפי' ריבוי וכן חזק' חלילה ומה שהוספו המלרים יוס' בשלם השליתי' ולא המחיי' פד' השכר כריס' לפי שכבר נותרו לוס' בשלם שריס' י"ח שפוח והוא רובו של יוס' והוספו יוס' אחד להשלים והשש שפוח חסריו כריס' כריסית הס' מהרים וכן בכל היקף של ארבע שריס' ומשמתי ממורי' הקדוש היר' ודלל' חסריו ז"ל כי קבלה היה ביד בגלוי' ז"ל דששים בתקופה נחוקים' שפוח' אלו מורים ולא בתקופה רב' אר' . ואמר לי' הרב ר' יחזק' בר' שש' ז"ל כי בתקופה מלארזון הס' טוגים כריס' מולימרי' ונותרין סימן כידן' שאלת כלו' כיד יוס' מולימרי' שאלת גשמיס' . ורחס' לי' שגל' שפוח סוף חומרי' יוס' תקופה נומר ומתחילין למטה מאחר יוס' תקופה חומרי' שריס' שריס' כלפי' שריס' וכל זה אינו ככלכה דקיל' כרי' יוסי' דיוס' תקופה מתחיל' וקיל' נמי דיוס' פי' כלאחר סי' וארי' נותן כזה סימן כריס' שאל כלו' כריס' מולימרי' שאל גשמי' שנת המעשה חלפס' קלי' היה שנה רביעית וסימן השנה שפוחל' כה גשמיס' סוף כריס' רוח וכמול' מיס' :

שאלה קבר הלמחאן : שאלת מי שמת והיה חלמנה ובה והיה פלוני חובות ולאחר זמן מרובה כל' אחד מפעלי' חובות לחבוי' ילמדנו רבינו נמי סוף חוב מן האלמנה או מן היתומה וכן אם היה זה החוב בשטר והיה החוב קבוע לזמרים שיתן הלוה למלוה בכל זמן וזמן דבר דיוס' ועברו כל הזמרי' שקבע' לו בשטר כתי' או מקלח' כתי' ומקלח' לאחר מותו אם יש לו לגבות מן היתומי' מאחר ששכרו הזמרים שקבע' להם וסס' איכ' יודעי' אם פרע' או לא' שסס' היו קברים בשעת מיתת האב וכן אם חסרה עליו של מנת שלח' ששמטנו שריסית ולאחר שמת פכרה שריסית' אם מנאי' או קיים של היתומי' כמו שסוף קיים של חריס' וכן אם לא' נודע מה היה וטעמי' הכפלי' חובות ססס' כתבו כל המזבון לאחר מותו והוליו' כתב יוס' אם יושיל' כתב יוס' לוליא' מיד היתומי' אחר כפירה האלמנה כהס' והס' חפסה האלמנה מעטלין כמותותיה ומזונות כתי' אם מהיח' חפסה אחר מיתת הממסדי' או מנני' חרי' ואס' חפסה ג"כ לכאוב' מעטלי' שנקו' אבן קרקע שאין כהס' דין קדימה והמעטלי' סס' מה שכוליה' כדדוכיה' וכן אס' היה לאלמנה בן מארש אחר וכו' לו מעטלי' כריס' אמר ולאחר מות הכפל' עפס' הכפלי' חובות כל המעטלין' כס' על כפל' אמר יש' לכן רחמי' נגרותה ססס' שלו ופוד' משכן לו הכפל' מעטלין' ולא איח' למקו' אחר מסרי' שסוף דר' שס' וכתבו אותם הכפלי' חובות פס' שאר המעטלין' אם יסולין' לוליא' מידו אם לאו :

תשובה דין פשוט סוף שנית' קודם לירשת היתומה ונגובה ממנה חובו ואין לו דין על האלמנה כל זמן שישארו נכסי' ליתומי' ואסילו' כשישור נכסי' שאינו תנאי' ביד אלא מלוח חכמי' ומסיס' אינו נגבה אלא מהקרקע אסילו' כתקנת הארזי' והוא נגבה מסיורשין מדין ג"כ כתי' בפ' מילוא' האשכ' (ס"ס פ"ה) כ"ס' חוב נומר שריס' וסוף שסוף עבס' מהיתומה שירשה ואין לכרי' דין על האלמנה כלל כל זמן שיש נכסי' ליתומה מירשה אריס' ואס' השטר סוף כותרים ועברו חומיי' ומת' כלה והיורשין עושין' אין אלו יודעין אם פרע' אריס' אם לא' פרע' המלוה נאמן סוף לומר לא' נפרעתי' שאס' פרעו היה כותב על גבו של שטר הפרעון או לכאוב' שוכר' וסבי' אמרו בפ' שואל' (ק"ג פ"ה) שפדה לגובי' קאי' ארי' אחת' דרפריה' ריבית' לית למיכתב' על גבי' ארי' נמי' למכתב' כתי' ומסרי' עפמה' אמרין' דלח' דמי' לשכירות' שלח' אמר נאמן לומר פרעתי' אסילו' היה שכירות' בשטר' אלא שיש לו שריס' על המלוה אם נפרע' מאביו' שהכח' לפרע' מנכסי' יתומי' לא יפרע' אלא כשוכס' כדאיתא בפ' (השולח' [י"ד פ"ב]) ואס' מה המלוה אחר שמת' הלוה אף שירשי' מעטלי' כלום מירשי' הלוה כיון שלח' נכס' כתי' כמו שס' כפי' כל הכשעין' (מ"ח פ"ה) ומ"מ' אם השטר כתי' כתי' על עיני' רחל' שס' פנרו חומיי' כתי' הלוה שהספיד' המלוה לפי' שכן סוף ריבית' ויהיה' ששם שס' הוא ריבית' לא היה לו הלוה ללוש' שאס' פרעו כתי' כתי' לו שוכר' שסס' סוף סוף שס' יתכנסו המלוה כריס' : סוף נאמן לומר פרעתי' אלא שיש לו שריס' על יורשי' הלוה אם שמטו מאריס' שפדין' סוף סוף קיים' אם סוף סוף כרי' שסס' יודעין שפדין' סוף קיים' ואס' אינו סוף כן כרי' אלא בשעת' אין לו פליה' אלא חרס' קסס' והתנאי' שלח' שמימרי' כשיריסית' כמו שהיה מושיל' למלוה על הלוה כן סוף מושיל' על יורשי' לוס' שהשיריסית' היא מפקדה החוב כתי' מלך וכמו שאמר דמלכ' סוף אכל' כתי' המקבל' (ק"ט פ"ה) על כיולח' כזה כריס' אפטרופוס דמלכ' הוא אכל' כתי' חתני' זה כיון שאינו מתנה' על מה שכתבו כתי' וסוף תנאי' שכתבו וקיים' כדאיתא בפ' קמא דמכות (ג' פ"ב) איכ' כמו שכתבו סוף קיי' כשטודו' על הלוה כשיס' ח' כן סוף קיי' על היורשין שכבר סוף סוף דין שמתה' מחוב' זס' . וכתי' די' המלוה כשזבן' הלוה אינו מושיל' כלו' אם האלמנה טרחה' כיון שלח' כתבו המזבון בשטר' מעשה' ביד הסיקרה' שטר' שמוש' ביד ופלו' המלוי' לביא רחם' שאלו' הנכסי' הס' על לוה' ואין לחמיי' כתי' ביד ודבר' זס' פשוט סוף הוא ואין לר' לפריס' והתפיס' האלמנה מעטלי' לפחות ויה' כתי' מתי' בין לאחר מיתת מהיח' כתי' : נדי' חורין' אכל' חפסה למזון' כתי' איכ' חפס' חפס' ואס' סס' כתי' חורין' יס' ארו' ביד' וסס' יוזמו' אות' מהס' והתפיס' כתי' משועבדי' לא' מהיח' כלל שאין' האשכ' והכמות' ריזות' אלא מנכסי' כרי' חורין' כמו שכתב' בפ' החקן' (מ"ח פ"ב) חפסה' לכתי' כתי' מנכסי' לאחר מיתת' ואס' סס' נכסי' משועבדין' לם' שאין' לכפל' חוב' דין קדימה' כתי' מנכס' כתי' חפסה' ומעטלי' של כן מארש' אחר שפיו' כתי' כתי' כתי' אלו' אם יש לו רחיו' שסס' שלו' אין' לכפלי' חובות' דין פליה' ואס' עסן' הבן' שסס'

הכלה אם האשה או לצידי עופרים דבר נגד אוחו שטר אם קמתם פניה לא לא יבדל נמי רבנו נר"ו הרין וסדרו הכונה מזה :

תשובה

מסתמא אין לאשה זכר נכסיו כמלה זכר מהכחוב לס כמקור המבואר. וכי שאל הכנה ממש מחמת מיתה לזה כן שאין לה זכות עמר מהכחוב לה. ואם קנסה שר ספיר על שליחות ידה באסרושום. אין לה דין על נכסו היחסי. שאילו הכנה שחזר חייב בפרקוה אם נכרית באונס אם פגלה באחריו אין הכנה חייב לשלם אלא עד שתחננה או תחלצנה ותחננה מתכוננה כמו שני בפרק החובל (פ"ו ע"ה) וכי היחוסים שאין חייבים בחבלתה ובקנים שנקנסה. שאילו בפרקוה שחייב הכנה אין חייבים כמו שני בפרק נטרם שנתפתחה (י"ב ע"ה) שאם היו חייבין היחוסים בזה היחס מספרה נכסוה כפי כ"ד. וכמו שאמרנו במשנה י"ד (פ"ד מ"ו) והביאנוהו בזה דנין (ד' ע"ה) שאם הכנה חייב בחקי עבדו אם הי' מקריטו היה סוין ומליק נדשו של חסדו ולא דמי לשורו של אדם שאדם חייב בחקו לפי שאין בו דעם. אבל בני שיש בו דעת אין הארון ולא הכנה חייבין בחקו. ואם רוחה לאתה מספיד והער שולל פומה מעות אין לחייב היחוסים בזה שאין זה מתחיל כתובה אפי' כנפול וכי היחוסים. ולפנין פרעון כתובהה מאזנה מעות מעול אם מתנה שחזר מקום המעבור להקל על היחוסים או מהרין מקום הפרעון כשהו מקום הנכס. דלא הוא בין בחוב בין בכחובה דלולין נכר שעבודא בין להקל בין להחמיר אלא שכחובה חולין נכר גובי'איה להקל דמקולי כתובה שאלו כהן כרנן דלניי עליה דרבי שמעון בן גמליאל בשליה כתובי' (ק"י ע"ב) וכן דוגמא בענין מקמים אגל פקודי'א דיהי כמלוה אבל נכר גובי'איה להחמיר ליכא מאן דחמר אפילו בחוב כ"ש ככתובתה. ולענין החוסים אם הגנה אוחו אם לא לפי תקי' הקהל אשר נכתבה הכתובי' עליהם אינה גיבס חוספה בלאמתה. ומס ששמעתי שפוטנה שהיא לא ידעק נשפטה פקקה ויש לה כל מה שכתוב לה זאת הפענה אינה כלום שהחוספה נכר עמ' ק"ד כמו מנה מאחיס. אלא שעבוד שהכנה משעבד פלגו דלונו כמו ששרינו בני אש"ם (כ"ד ע"ב) אם ראה להוסף לה מאה מנה מסיף. וכיון שאין זה פגלי כ"ד אלא שעבוד דלונו ואין לה אלא כמה שנתחבר ויחזק לא נכתבה לה אלא אם יגרעה. אבל אם תחלצנה לא נכתבה לה הפקדה שכתבה בכחובה עליה והגוה כה וקיל כרשיני דחמר הכל כמנהג המדינה בני מילת האשה (פ"ו ע"ב) ואפילו כהן דלניי עליה מעד כהן כיון שלא קבל פלוני על שום משמרת להשקפה. כרי פירש שלא נכתבה לה בלאמתה והגורם בטול באלו הפקדות הוא עובר על הכרס וחייבין הכל לנכר בו נדוי וכיון דקיל בכל האי גוונא הכל כמנהג המדינה ואוליין נכרית מוב וכתובה נכר מקום שעבוד חייבין היחוסים חייבין אלא לתת ככל כפילה כיה זוריס מהמעטעם היולא כמקום השעבוד. כי כן הוא מהנהגם בכל משאל ומתנהגם לכתוב כפולות ולפרוע כ"ה זוריס ככל כפילה :

הלפסאן חוספה חוקן בקודרים מחבוב דפסעה בסימן ל"ו.

ענין קדה

ראייתך מחמתך שפרישה כי מביחור היא מן התורה ולא יפה אחת פוסה בזה שאם מן התורה היא חסורה לו כל שפשה סיס לוקח עלי' ולא מנחה ככלל הלוקי בשום מקום ולא מחייבי אשה כפשוטה לכהן גדול: והתלמוד (יומא ו' ע"ה) נותן טעם שמה תמלא אשתו דרה ואתה אומר כי מן התורה הוא חסור. ואין התורה אוסרת משום שמה ואין חסורי תורה אלא לזכרון קבועין וכל מקום שנתנים טעם שמה הוא נזירה דרכן משום שמה שמתנהג להשקפה. ואלו הי' חסור לביחור מן התורה בשאלת בני' גמ' (שם) מביחור למס היה פורש יהיה ראויים החסוכה בשאלה זו כמו בשאל' ראשונה למד כדאית ליי ולמד כדאית ליה דרו תורה זו תורה. ואם מן התורה היא שפרישה זו אין לה ספק אלא ממקום שלמדו שפרישה ללשכה. ואם בזה נומר שפרישה זו שהיא מהיית מה טעם אמרה תורה כן פדין לא למדוה שמהיית היא שישאלו למס אמרה תורה כן. ועוד שהי' להם לומר מסרי מה אמרה תורה שפרישה והי' בזה התשוב' כהונן. כמו מסרי מה אמרה תורה שפרישה מ"י נכר (ר"ס פ"ו ע"ה) ויכולא נזה אבל לשאל למס פורש אם מהיית היא הי' מתמיהין למס פורש רחמנא למד לפרוש וכמו שאמרנו (שם) למס חוקטין רחמנא למד תקפו אלא ודאי שהי'אם היחס דמן החורה מפרשין אוחו ללשכה כדלפנין מתקרא. אבל מאשתו ליכא קרא שאין לומר שפרישה משה ואכרין ובניו היחס ממני משש שמה תמלא אשתו דרה ולא למדוה אלא הפרישה מביחור אל הלשכה. איכ למס פורש מה. ואמרנו שמה יבא על אשתו ותמלא דה. ומתעשו זו ופרישוהו רכנן מאשתו. ובספרה הביאו הכריתים לפרש המנהג הי' כן דרך הכריתות לפרש המעויות וכן היא בחוספתה וכמו שפירשה בני' יתשרי כדרימא בירושלמי (יומא פ"ה ה"א) מוכח דמדברי רבי יוחנן שנתן טעם לפרשה אל הלשכה הי' מותר לשמש מעותו ולא למדוה חסור שמש מעיה אלא מדברי ר' יהודה בן בתירא איכ דברי רבי יהודה בן בתירא אינם נתייבם טעם לזכור תשמיש בלכד אלא לפרש עיקר האיבור למס נזיר עליו וכנסתל הפמוד כזה נפל הכינן שכתב עליו:

בענין

לא נמלא פסול בעומר פל' כריתו פורש שהטעם הוא לפי שאי אפשר להכיר אחרים החתומים. כדפי רש"י ז"ל ומה לנו לחזק בורות מכריס ולפונן עקור מים חיים. אבל הי' לך להספור כי הרמזים ז"ל (פ"ו מה' ח"מ ה"ו) ספק שאם הסומר לא תקצר בלילס נקצר ביום זה קושי' גדולי' היא אי' מכל לתקן פ"ס דרך רש"י ז"ל שאין לא נמלא פסול ממנין הכריס

דכלבו נחמד פסולי מלין לכו אצל כפר כתבתי לך בקודרים האחרון שהספק פסקו שאם לא תקצר בלילה אינו נקצר ביום זה דעת רש"י ז"ל ומה נראה לי כי לא השגחה בקודרים ואלו השגחה היית מחקן כרכה דברים ולא בקודריםך כשכרם וכתבתי לך נמלא פסול ח"ה המבוקש:

עוד

כתבת במשנה דברים שחזרו בניה שני. מאן יימר לו שכל נס שאין בו חסרון כבוד לבית לא הי' נכית שני. שארי נס הסומר ושני הלחם ולחם הפנים לא הי' בחסרונם חסרון כבוד לבית ולא היה הכנס כנס אלא מפני כבודן של ישראל והנחתם הכנס היחס בניה שני ע"כ דברך. וכן איר אומר שכל נס שאין בו חסרון כבוד לבית היה גם נכית שני ולא מיטעו אלא שלא נמנו בכלל החמשה דברים הנרמזים ב"ה"א ואכבדה. אבל בכלל עשרה נכיס היו ועל כן נמנה בכלל עשרה נכיס לא אירע קרי אש"ם שאין בה חסרון כבוד לבית אלו קרי דברי יחד שלא תמעי.

אמת

הוא שאני כתבתי במשנה דיוסף בן חילם היה מסרי קרי לרשק הירושלמי (שם) שאמרנו בן חמרת זה ללמד מה שהייתי רואה ללמוד דמדריכו נשמע להרין שלא לפסור מה שכבר כתבתי בפירוש למס' אבות דברי רש"י ז"ל שכתב שלא היה מפני קרי. וכבר ידעת כי בירושל' (שם ה"ד) יש מחלוק' אם הנכיס היו בניה שני אם לאו ואין זה חולק על המשנה כמו שכתבת אלא המפרשים הם שהמנהג לא נשתי אלא לבית ראשון ואפי' לנמרה דילן אם פסם אמת אירע לו לא יפונס הכנס ולא היה דעת הרמזין ז"ל כדחשי שבה שמעשה דיוסף בן חילם היה מסרי קרי אחר שזירושלמי סעידו כן ואם נגמרה דילן מה שיספור זה ראוי לפסוד עליו :

וראייתי

בדברך קשיא גדולה שהקשית למס חסרו מהשני נס מקום עמידת הארון ורילוי הוכח ואפי' שבו נס דקביעי שהרי לחם לחם הפנים נס קבועה היה ומנהו בכלל פשרה דברים זאת היא קושי'ך. וקושי' עמידת הארון כבר רמז' שאינו קושי'א שכשחבר הארון חסר מקום עמידתו ורילוי כוכב נכתפת (ביבמו') שמהו חוס לחם הפנים היה להם למצוא רילוי זכר דתריסו נס דקביעי. וזאת אם היא קושי'א לנמרה היא הקושי'א אבל אינה קושי'א שלחם הפנים משבת לשבת היו מסדרין אוחו ואינו קבוע שם לפולס כמו רילוי הוכח ולכן מעטו ולא מנו רילוי הוכח זה טעם כהן הוא ואיך יתבטע מזה שהיה לו לרי' אחת למצואו בכלל חמשה דברים ולומר ששה דברים אלא שהשמיעו רבי אחא כמו שלא נמארוהו בכלל עשרה נכיס ואיך הדבר כן שהמנהג הוא מנהג נכיס דלוח קביעי וכיון שהמנהג רילוי זכר משרי דקביעי וכן אחא אינו מנהג אלא כדמותו ולא היה לו למנות רילוי זכר שאין בו חסרון כבוד וזהו פשוטן של דברים ואיך עלה על דעתך דברי' אחא חסר ושיר והלא מרנו היא ואכבדה למד זה ואיך יתקיי' מרנו אם הם יזכר מחמתו ונתבאר בזה עמודך כמה שכתבת בקודריםך הראשון שאין לפסוד על הירושל' שאמר כי בניה שני לא היה נס לא אירע קרי כיון שלא נמארוהו בכלל חמשה דברים וזהו המבוקש :

וכתבת

כי עתים כמה שחלקת עלי בפרוש משום כירד לולין. ותיקן שטורי' על האמת שפטיה נחסי'י כי לא הוקשה לי בדברך אלא זה שהיה סותר פ"י הקבוע כמו שהודעתך :

ועדין

לא נספדה(מהשתעיות)[מהשתעיות]לפסוק כר' יהודה דהיא כריתא דמי' כירד לולין (ע"ט ע"ה) היו ישראל עמאים וכסרי' ובר' סלי פלמא מעד כה ולאו כר' יהודה היא ולוה פסקה הרמזים ז"ל שלא חסר ענין שיפסקו טעמה בעוממתו והטעור יאכל דלא כר' יהודה ובהא יפסקו כר' יהודה דףין קרבן לבור חלוק שאין חולקין על רבי יהודה אלא כשמקלמן עמאין ומקלמן סטוריס אבל בכלל עמאים כולי עלמא מודו שיפספה בעוממתה. ומס שאמרנו שאין קרבן לבור חלוק הלשון דומה ללשון ר' יהודה שאמר אין קרבן לבור חלוק אבל אינו דומה לו בענין שלשון אין קרבן לבור חלוק כדרימא זו הוא למד שאין לחלק בעוממתין בין עוממת נופן לעוממת הכסר ע"י הכריס או על ידי כלי שרת דכפולו דמי עוממת אבל מימ' בענין שיסרי כולן עמאים. ומיס רב חסדא (שם) דאם נעמא בעוממת שרין סטורי' פנדי עמאים לא ענדי לא מעדי כה ר' יהודה דס'ל קרבן לבור אינו חלוק אפי' ס'ל עוממת דמיה היא דמארה טעם שהיה חלוק אינו ע"ד ר' יהודה אלא שרי' עוממת כומרה ס'ל ואתה כתבת דכ"ע ס'ל דחיים היא. וקושי'א דרבי ודרבי כהנא (שם) נבארי לישיר דלא כר' דהללו עושין לעמאן והללו עושין לעמאן או עטורין עושין את הראשון ועמאים עושין את השני או עטוריס עושין את הראשון ועמאים אין עושין לא את הראשון ולא את השני כלאו דלא כרבי יהודה יבנו. יהיה מעטס מתלה כרוב או מעטס אחר ר' יהודה לא מודה בזה כלל שאפי' שבע אחר עמא וכל השכנים עטורין עושין בעוממת לפי שאין קרבן לבור חלוק כ"ש ששה שכנים עמאים וששה עטורין עושין בעוממת ונתבאר עשותך כפסק זה וזהו המבוקש :

כבר

כתבתי לך כי הנאורים ז"ל והאחרונים ז"ל פסקו כרבי יוחנן בשנין משנה הלפס. אפי' דסוני'א דשמעתי'ן דהכא כריס לקיש בהסי'א דשיר הדברים ממש ומה יתבאר לך שהטעם הוא כמו שכתבתי וכן פירשו המפרשים ז"ל ונתבאר בטול אריכות דברך ז"ל וזהו המבוקש.

בענין

תופס פוסה זקס זקס הרמזים ז"ל כוונה דסרק הקוונ' וזאת והכלתי ספר זקס שהוא ספק ז"ל וחלילי תופס עושה זקס ואפי' שכתבת שיש גיכ וחלילי תופס אינה פוסה זקס זה לא ממני. אבל הוא ז"ל לא ספק על זה לפי שהעלו בשאלתם הדבר כפסק ולחלילי תופס פוסה זקס הטלו סדר כפשיטות וכיוצא בזה קוממן על השקפה הפשוטה ומתקין הסמוכין

המסופקי. וגם באותה סוגיה יש מנוסה עושה זיקה ואף אם יהיה הדבר בספק מדברך היה לו לפסוק מטוסה עושה זיקה משום דסקתא דאורייתא לחומרה ביה שפחה זאה.

ונם לא סבריה בשר הקדש לא היה לרך בחלקו של מזנה אחר היותו בראש של מזנה לא בבית ראשון שאש של מזנה מסייפת. וגם בבית שני שכבר שער ג' ינח"ל המזנה לפי ד' רבוא שעלו מבבל זה כהנני. ובקונדריים האחרון הוספתי שבימי שמעון הולדק היתה אש של מערב אהנבד' ולא היו לריחים הכהנים אלא שני גזירין. וא"כ אפילו בבית שני אין לורך לנס שלא יסריח בראשו של מזנה ואחרי שמעון הולדק לא נחחדש זה הנס אחרי שהיונות היו גורמין לבטל אותן שהיו ולא אמרה אדם מעולם. ובחלקו של הדיוט האכלים לשי ימים היה הנס ויפה הקטיה שככל העיר היו נאכלים וא"כ גם זה נס ירושלים היה ולא גם המקדש ואלה היתה קושיא אם לא היו נאכלים ככל אלה לורך החומה ואינו כן דרשאין היו לאכלן במקדש אפילו ישראלים מעשר בהמה ושלמים וכ"ש הכהנים כבוד ותזה וזקן של שלמי' ונחלקן קושיא זו:

רחקת עומך לפרש חותבין לה כוס ברובע ליר הטועק מהללי ואין בליר מה שיחשוב בו כוס שאינו אלא משיחה דקה ומה שאמרו חותבין ולא אמרו סוללין הוא למעט החיסור וכן נראה מפירוש רש"י ז"ל ובחוספסחא אמרו אם כריחה תרומה חותבין ברובע ואין כתרומה אלי ובפי' השוחט (ל"ד ע"א) אמרו בשר כתרומה מי חיבה כתרומה:

בתבתי לך בקונדריים האחרון שרי יהודה ליה ליה קיום האש כלל וקרא דאש תמיד חוקך על המזנה דרשינן ליה אש שנאמר בו תמיד וחו אש של מזנה מליקוהו מעל המזנה ורי יהודה לא פליג אמתיי דעשרה נסים א"כ אין נס לא כבו נשמים ולא נלחם הרוח לקיים אש תמיד חוקך על המזנה ותנאי דפליגי עליה ומלרבי מערכה לקיום האש לא היה הנס על אותה מערכה הקטנה אלא על המערכה הגדולה וא"כ לכו"ל עלמא אין נס לא כבו הנשמים מפני מזה קיום כאלו ולאו דלא חכמה הוא ליחיד המכבה נחלה אחת אפילו נשאר המערכה קיימת ואפילו רבי יהודה דפליג בקיום האש מודה בה ובכר כהנה מחלוקת ר' יהודה ור"ש כפירוש דרשנו:

כתבתי כל היום של עומדים לפניהם היה ביום הכפורים ויותר גדול משאר רגלים וזה אמר הוא וכן בויקרא רבה ואבות דרבי נתן ולזה לא היה הנס מפני הכתובת יראה כל זכורך כי אין מזה יראה ביום הכפורים וזה אמר הוא והבטל עומך כנס זה שהיה מפני מזה יראה כל זכורך.

רב חלמיו של ר' חנינא היה כן כהנני וחלקה עלי והוא מפרש בפרק אחרון מיומא (פ"ו ע"ג) דאמר ר' חנינא רב שא"י [פ"י] לגבי רב ואמר דמיה זה ופירשה רב שא"י עשה אפס מפורח דרין ויהי לתלמוד לומר לפניה מפורח דרין עבד ורש סגור' הכונה היא (רבה) [רבי] שא"י ובפי' מיומא (פ"ו ע"ג) בענין חתלתן אפי' שא"י כוסן דפקטי הלכה לגבי רב ר' חנינא הולכו הסוקרים להסתייע משום דר' חנינא יחיד הוא לגבי רב בהא ואי לאו הכי הוה פסקי כר' חנינא משום דרביה דרב הוה כן כהנו המפרשים ז"ל ואפי' שר"י ז"ל כהנ רב שא"י ממיר היה לעגמו אין נראה פי' זה שדרך התלמוד לומר על כל כיוצא בזה לפניה מפורח דרין עבד ואם ר' יוחנן היה חומר לרב לקדם רבינו שכבדל (חולין ל"ה ע"ג) כ"ש שיאמר לרבי חנינא ופתה מפורח דרין עבד ורש סגור' חלמיר רבי יהושע על לוי שהרי באחרון מקדושין (פ' ע"ג ע"ג) אמר על ריב"ל ר' חמר רב זה ולא פירש וכן כהנו הרב"ד ז"ל והרמב"ן ז"ל וביומא (מיט ע"א) אמר רבי יהושע בן לוי הוה קשיש רבי חנינא מניח שאיך עליו שאלתי כשאלתי הרבאשויים ואם רבי יהושע בן לוי ה"י חלמיר רבי חנינא כ"ש רבי יוחנן ובסוף אלו מילוחות ירוש' יש שר' יוחנן קרע על רבי חנינא קרע חלמיר על הרב ומה המשפחה הוכיחו שם דר' יוחנן ס"ל כר' יהודה דלחיה רבו כל שרוב חכמתו ממנו א"כ אם חל חכמה פסקו ביהם מסיני' דתלמודא או סייעתא דלמורא דתנאי פסקי' כר' חנינא לגבי ר' יוחנן ובפי' כמה חס' (ס' ע"ג) אמר חילפא לרבה בר חנה אהון דתלמודי רבי יוחנן עבדו כר' יוחנן אהן עבדי כר' חנינא גבי סביל' המסומר אלא שהי' לך לומר דהס' חוקימנא לכו בהאי פלוגתא דפסינה רוקח' או בחינה כפולה כהנני ור' יוחנן כהס' בריתא ור' חנינא כהתרים והי' לו לרב ז"ל לפסוק כהס' בריתא כי כן דרך הגאונים ז"ל בפסקיהם לדחות דברי אמורא שאומר אלא דלמרי כר' פלוני ולקיים דברי האומר כרבי אלא היבא דחיבה למימר הכי וחיבה למימר הכי רבינו ז"ל סמכה סברה על מה שכבד ואין כח בירוי לחלוק עליו ואפי' שמינו בהרבה מקומות בספקו כחלמיר במזוק הרב כמו רב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן כפי"ק ד"ע (ו' ע"א) ור' יוחנן ור' אלעזר הלכה כרבי אלעזר בבית קאנא (ב"מ ס"א ע"ג) אין ללמוד מהמפורשות אל הסמוכות:

בעניני כהני בית שני חפפה עלי על שהמטתי רישמעאל בן אלישע יפה חפפה אכל כבר זוכרתי קודם בל דברך ואינו מנולות התלמוד בראשון מנכרות (ז' ע"א) הוא אכל יוסף בן יעזר לא כהנני וכן יוסף הכהן החסיד באבות אלא שלל מאלתי שהיו כהנים גדולים ומתתיהו בן יוחנן כהן גדול בעל הנסים הוא נזכר אמרתי חולי חומר כהן גדול הוא ליוחנן אביו ובתכה כי יוחנן הרגו ילדו בנו ובגמרא (שם כ"ט ע"א) אמרו הוא ינחי הוא יוחנן וכפופו ככלל הולדים קודם שנעשה לרוקי וישמעאל בן פילי' כבר שכחתי אותו ולא אמרתי שהי' בעל הצרופין אכל אמרתי אפי' שמאלוהו עם כשלי הצרופין כשר הי' ובכך כהנני פירוש רש"י ז"ל בזה:

יב.

בירושלמי (יומא ס"א ה"א) מפורש וכן בויקרא רבה כי הטחון חלקו דדינני הוא המנונה לא סמך המקלו ושם אמרו וכן בספרי פרשה פתח בל הטיח וכפה את המטורה כעין שאמרו בגמ' רידן (שבת קט"ז ע"ג) אלא חמרה ובפסי' לשרגא וארי נחטתיה להרצוח כהנים כשרים בבית שני כדי למעט את החפלה כי בירושל' (שם) וביקרא רבא אמרי אלא היו אלא פי' כהנים וא"כ מעטים הם אותם שלא הולדו שבהם כי אפשר שקודם יום הכפורים היו מחים רבים מהם והמשמשים ביה"כ הארזים ימים ותלמוד שלנו שאמר (יומא ט') ש' כהנים חולי לא מנו כל הכהנים שמהו קודם יום הכפורים וכל זה עשינו כדי שלא יהיה זכר רשעים חוטבין ורלתי' להרדיקם להיום חפלה ישרים רלמו:

חכסאן עוד לו על הענין הגורר

ענין קרו כבר הזכרתיך לחוש על כבודך שלא תחזיק בהרמי' לומר שפריש' כהן גדול מאלהו מן החורה ולא תהרהר והכני אודיעך מוסחו כפי ההלכה. על פי דרך חמרה המשנה מפרשין כהן גדול מניחו כלומר מאלהו אסור בתשמיש המטה ושאלו בגמרא למה לאמר בתשמיש המטה שאין ללמוד ממשו אלא פרישה ללכה לכל איסור תשמיש אין ללמוד מניחו אלא מפני פרישה למחנה שבי' לאמר באשמו שהרי מקודם מהן חורה לאמר ככלל ישראל וגם אחר כן מדכחי' לך חומר להם שובו לכם לאכלים ואחרי פה שמור עמדי כמו שאמרו בפרק רבי עקיבא (פ"ו ע"א) ובפי' קמח ד"ו (ה' ע"ג) וגם מלרין ובינו אין ללמוד איסור תשמיש שלא לאסור בו מפני פרישה למחנה שכנה אלא משום ליעו' שהיו האב והבנים כאחד וכמו שאין פרישה משה מאלהו מפני פרישה למחנה שכינה כן פרישה חרין ובינו שהרי אין בין ר' יוחנן הלמד מאלהו ובינו לריש לקיש הלמד ממשו כלום כיון שלא אמרו בגמ' מאי בינייהו א"כ מנין לנו פרישה מאלהו לאסור בתשמיש והשיבו דודאי אין זה מן החורה שאין לנו רמז אלא בפרישה ללכה אלא מטעמו של ר' יהודה בן חמיה שהתבטל אסורו בתשמיש משום חשש שמא תבא לירי ספק נדה שהתשמיש מרגיל האורה וכן פירשוהו בירושלמי דאמר' החס' אלו דלמר רבי יוחנן ולא אמר בן בחירא היין אמרין ישמש מטחו וישכח לו בלשכה פלהדרין הי' לורכא למה דלמר רבי יהודה בן בחירא הנה זה מפורש שמהכחוש שהביא רבי יוחנן אין לאסור בתשמיש וכן דברי הרמב"ם ז"ל כפירוש המשנה עיין עליו וכן נראה מדבריו כה"ל עבודת יום הכפורים וכבר עמדה עליו ולא ריחט לעטמו ורש"י ז"ל חס' ליה שיאמר שמן החורה היא גורה זו. ואמר באת היום ראשון ללמוד מהביריתא דין אם הוא מה"א חס' מדרכן הלא ידעת אם לא שמעת כי כל הרבאשוי' אמרו שאין ללמוד מהביריתא' כמה חס' (מסכ' ע"ג) [מסכ' ע"ג] אל הפסוקים שהיה מן התור' שהרי מעשר ירק כפירוש בתלמוד (ר"ה ע"ג) שהוא מדרגה וסמטורו כספרי אל כפירוש וזהו כדרך אסמכתא וכן מדומע ושפוחה כמו שבחנו החוס' וכמו שכבד הרמב"ן ז"ל בפי' המוכר את הבית וכבר כתב זה הרב ז"ל בחדושי' החורה משיב על רש"י ז"ל ומאוי הוא אלא התלמידים ורואה אני שאלה ריב' זו וגם בביריתא לא הזכירו המקרא אלא לפרישה ללכה לא לפרישה מאלהו. ומה שהפלגה בקונדרי' הראשון גם בזה ח"א שהי' מותר לשמש מטחו במקום קדושה לעמא את עלמו ולעמא את המקדש הקדושה כי אם מעטו כעושים מחשש זה שמא תפרוס נדה לא היינו מניעים אותו ממצות עונה ומפני חשש זה לאמר לא מפני הקדושה. ואשר הרעבת עליע שמים וארץ כמה שאמרתי שאם היתה פרישה אשמו מן החורה היה מהלוקין או מחייבי' עשה חס' מן החורה אינו אלא מפני קדושי' המקדש ואם עבר על זה הרי הוא ככלל ולא יחלל את מקדש אלהיו ודברך שמה תבא שנה לא חבא וכו' הם הכלים שהאיסור מן החורה אינו אלא לשמש מטחו וההפרשה הו' במשנה היא לאסור בתשמיש המטה ואם בזה באה בקראלי ולא שמש מטחו לא חבא מזה ומזה עיין גורה לגורה ככהן האיסור הוא אחד לשמש מטחו והטעם: בזה שפירשתי מפרשין אותו מביחו ביום משו ואינו אלא אשמו בתשמיש:

ומה שהבית ריעים שיש איסורי תורה שהם משום שמא והבאת פן יחטאו פן יוסף ולא יסור לבנו ולא ישיב כלם עדי שקר הם והנהו לאוי יחירי ינונה לחייב עליו בשני לאוין או להוסף חמל' באזהרה וכבר פירש זה הרמב"ן ז"ל כספר המל' והרחיב בו המאמר אחרשוב עמדה על קלת דבריו מספרי' וזהו הרקיע:

ומה שאמרת שכל דבר שהוא מן החורה אינו מחייב שיתמחו ויאמרו דחממא אחר שהרי אמרו (ר"ה ט"ז ע"א) מפני מה אמרה תורה נסבו לפני מים בתג ולא תמחו ואמרו רחמנא אמר. זה מהסרין הכנה הוא שלא תמחו אלא כשאלו טעם מפני מה עושין כך אכל כשיאמרו מפני מה אמרה תורה אין לתמוה על מי ששאל טעם הדבר אכל את הפרישה מאלהו היא מן החורה אלו שאלו מפני מה פורש היה נכון אכל לומר למה פורש אינו נכון שהרי החורה אמרה שיפרשו ומי שכונב דברים כאלה חוזה דעתו לשהיב על דברי תנא הוא ראה כמה קורי עכשי' ארנת בזה הדרוש: **אמרת** שחוס לחס הפנים הוא כנס קבוע כמו חילי הסב זהו יקבלוהו גמולי מתלב עתיקי משרים שאם היה החוס של לחס שבת ששגרה נעתק אל הלחם של שבת הבאה או היו חילני זהב נעקרין בכל שבת ותחורים אחרים תחתיים היה הנס שזה אכל חילני זהב קבועים הם לעולם והאוס נעתק מלפניהם וכל אחר חמתי' מי שמסלה דברים כאלה על שפחו אין להשיב על דבריו:

(ח"ג)

למה

אתה

ספק כי יודע כמה שאמר (ממנו' פ"ו ע"ה) שאין קרבן לבדו חלוק לפי זה אם שם אחד עומד וכלם טעורים יפשה בטומאה או דמיון נמי' בגמרא והרמב"ם ז"ל פסק עד שיהיו רוב נכוד טמאים וזו פסקו של דברים וכל האמוראים הכי כפירא לכו והילך חסוד ר' יהודה שאומר שאילו שם אחד עומד וכלם טעורים יפשה בטומאה פס האמוראים דוקא רוב או מחלה של מחלה אם מחלה למחלה כרוב אלו דברים הם נדוים ואיך נקט רמב"ם על פסקו שפ"ח פתח גאון לומר ואין סבירא לן דהלכה כר' יהודה דסבירא ליה אין קרבן לבדו חלוק אפי' נמיסעו טמאים לחלוק על רב וגאון חריבו של ישראל בדברי חסוד ואחיה מחסוק כזה מלך אל דר אין דבריך הראשונים כמו האחרונים :

הרמב"ם

ז"ל פסק בעיר הכהנה כריש לקיש וכר' יוחנן במעשה הלכס וסבוג'ו' הם שוות ואין פסס אחד בזה אלא דקיל' כר' יוחנן אפילו היבא דטוגיא דשפתחא כותיה דריש לקיש בר מהכסו תלה ובסיר סודיה שספק כריש לקיש מפני שלא כלל בחותו כלל הלכה למשיא ורצונה בזה דעת הפוסקים כריש לקיש במעשה אלכס וחלו אין אהבו ושאליס וסמיס אלא על דעת הרמב"ם ז"ל ואחיה זורק דברים שאין בהם ממש :

לפסוק

טעם טעם זיקה לתומרה אמרת שהיא חומרה דחתי לדי קולא אלא ותחלה אודיעך. דלא אמרי' חומרה דחתי לדי קולא אלא כשאסרו מה שהוא מותר מן המורה להחמיר ותחתייב הקולא מאליה כהתיא דממנו' לה משום לידה להחמיר על דברי חורה שהקולא מתחייבת למיבב לה ימי טוהר כדלתיא כפ' המעלה (כ"ד ע"ה) אי נמי התיא דקפיוא קפיוא דפי' אלו טורקין (ע"ה פ"ג) הירוב להלמידיס וכן התיא דפי' חרבה אחין (ל"א ע"ה) אם אחיה אומר חוללת מתחייבת אבל דפסק לידות אמרי' משב ארע ולקננה לחוש לשירין כפ' המעלה (כ"ד ע"ה) וכפ' יש נוחלין ובמקומות אחרים וכן כפיה שיהא מקנת פסיק דבבא קמחא (י"א ע"ה) וכן כפיה שפולין כספק שהחומרה היא מן המורי' לא מאנשי' להחמיר משום דחתיא התיא חומרה לדי קולא וכפי' המעלה אמרי' יב' לה ימי טומאה וימי סהר' לא יבתי' לה שאין להקל בידים מפני משב קולא שחנה מפני החומרה ואחר עזה אחיה הנה דבריך הכל שאם אמרנו מנוסה עושה זיקה מספק להכניס קרבן לבדו בשב ואל תפשה ואם אמרנו אינו עושה זיקה מספק להכניס חולין לעזרה ולא קרבן פסול בידים ומטוב לעבור בשב ואל תפשה ולא לעבור בידים ויראו אמרם מהחייסם אל אש אשר ואפי' יודע לדבריך מה יעשו מפני כספק יבטלו קרבן לבדו או לא יבטלו וככל אחד מהלדדן אם אינו כן פטרו על דברי חורה איב' ההלכ' שראוי לפסוק בה הוא שיחבטל קרבן לבדו בשב ואל תפשה וכבר ביאר זה הרמב"ם ז"ל כפ' י"א מהלכות שגגות וכבר אמרתי לך שהסוגיא של פ' הקומץ וזוהא (פ"ו ע"ה) רבנא דתעושה עושה זיקה וכן בחותי' הלכה כפיה המעלה (מ"ו ע"ה) הזכירו מנוסה עושה זיקה וכשהעלו במקום אחד בפי' כספק וסוגיא רבנא במקום אחד כאחד מהלדדן ספק' הכי ולא הענתה וכל זה כדי לחלוק ברזון ואיך חולק על פלוג' על פתח שכתב סוכה ס' קונדריסי הראשון על מישום הסתפק בהלכות שכן תפסה להלפך איש בלשם ולא טכחה כי בקונדריסך האחרון כחכה כי אינן נראין לחלואין הוא לכל הוצר והלכ' פשוטה לילדים שאינו אלא לאיש אחד שיש לו עברה בניס ומי שטופס בשבס ההלכ' איך מלאו לבו לחלוק עלי' ואפילו באיסור והיבחר שהיא ידיעה קודמת לכל מורי' סודי' יורה ידן ידן ימיר ככורות אל ימיר איך משנית כי כחכה מתחין לה כח כדעובט שהוא רובט הטופס מהללי ולא הענתה כי אותו רובט הוא טופ האיסור ומה בין זה לבשר הלוי ומאי הקל חמלה איכא וכפ' סודו והרובט (ק"ב ע"ה) כשאמרנו מאי רובט שוממא הקשו שוממא אובלין ליטמא . ובמחנהו אחיה חומר ומה שהלריבי לפרש כן ק' וכך יודע אי כי הטופס אינו טופס אלא מפני דברים המלרי' בין אותו ואינו מוגול בזה ובמקומו' אחיה חומר ללתי' כלכל חיה טוב הוא אבל מי הוקיק ליכנס במקום שאיך יכול ללחא ממנו כל אותו דברי' מהשעוררומך היו ובמקומו' אחיה מדלגו ואיך משיב ופי' טוב שחודיעי' שחודיעי' ובמקומו' אחיה חומר אחיה אחיה שפיעי' והפעי' כן וכך זה טוב מאד מאלו מאלו וכלואי הית עושה כן ככל מקום ורבה דברים אי מניה מלכסי' עליהם והוכרתי לך שמה מקלמס כי קונדריסך הראשון מהך רגל וסד ראש אין בו מחוס ולא הכניח אלא לקיים דברי תשכתי כי בזה שפתי קנ' למלך ואחיה רולה לטופף סקן ואחיה מוסיף קלקול ואחיה מתאחלה לי למלוא עלי' מנואות ומקבס מוואות כי גס איי' שפתי כדי לכסות מומי טפיוטר בזה ולא ירדתי בדברי אלה אלא מקנחתי לרב ז"ל שאמרת הוא פסק כן ואין סבירא לן דהלכ' כר' יסודו כאלו הית גאון כמסודו ופי' לך לומר ולענין דפתי ה' יראה לי כן פל כן רייתי' להודיעך כי פסי' בדברים שלא יעשה בהם אחד מתמדיי הזמן ודבר גדול הוא המכיר אה עמנו ידם לכדי כי בלי ידע חיה חלקי כחכמה :

הרמב"ם עור לו על הענין הגד למעלה :

ענין קלו

מוססם הייתי שלא להשיב על דבריך עוד ולפי שגלגלת בדבריך סמיר' דברי כספר זוכר הרקיע אשר זה הייתי סופק לשמוע אשיב על חמלה דבריך עד בניס' ס :

כתבת

כי מה שכחתי כי מניעת השמים לאהרן וכניו בשכמה ימי פרישה ה' מפני לניעות לפי שהיו ביחד הוא טעות ע"כ. ואם כספס הוא אמת אפילו יש בו פסס אחר כמו שהשכנת אינו טעות אבל

עוד

הספור מי שמכיר חד מפני טעמי הוא פשוט גדולה : כחכה כי האיסור ה' לפי שפלי קריין אסורין ליכנס במחנה לוי כלל עפילה וכלל הערב שמש ע"כ. וכמה שיש גלגל ביה מתקדש ולא קרי' פ' במדבר סי' כי לא היתו מנחה לוי' בשבת ימי המנוחה פ"ו קודם ליום והמנין אשר אחריו נקדשה מנחה לוי' ה' בלוי' וכלל פסק שנתפלה מתוך הלכ' כמיש כפי הפקין (פ' ע"ה) שמה פרישות לאמרן קיום שמי' למנוחה שמשס יראה כי כבר נדלו המנוחה בריח ניסן שאלו ידעת אומה הלכ' לא ה' לך לטעות כי כו' המנוחה נדלו המנוחה ואם ההלכ' נתפלה מתוך ה' לך לקרות פשפי הפרשה רש"י ז"ל כחכ סס מנחה לוי' הפרשה בחותו יוס טפסא דלשנא הוא ולא הית' הסנה אלה על מנחה שבינה ופי' עלה פמאים אוררו בחותו יוס על מנחה שבינה שכבר סופרשו הכסנים ועל מנחה לוי' כשיכדלו הלויס חדרש השני כמו שהוא מפורש ככתוב ואם כסדר הפרשה לא נזכרת איך אשיב פליך כמה שאמרת שר"ך הערב שמש להכנס למחנה לוי' וכי לא שמתה בשינה ולא קרי' לפולס מסכה יכפות וסס אמרו כפי רש"ן (ז' ע"כ) שלא אהבו פסול יוס אלא בחצר החדשה שחדשו בה דברים בימי יהושפט חיה מדברי סופרים אבל מן המורה אפילו עשה לית ביה כמו שאמר ר' יוחנן ובמנחת כלי' (פ"ה מ"ה) שפיו סר היתו מקדש הוא הימנו שרין זכיס חותם נכסים לשם הא פסול יוס נכנס לשם וקמי' סיפא פורח נכיס מקדשת הימנה שאין פסול יוס נכנס לשם הא בחל ובהר היתו מותר ואפילו כפורת נשים אינו אסור אלא מדרכן דהיינו החצר החדשה שגזרו עליה בימי יהושפט ובמנחת תמיד (כ"ה ע"כ) שפיו ארע קרי' באחד מהן יורד והולך במנחה הסולכת מחה הכירה פסל ופלה ונחמסם כנגד המזורה ובה וישב לו אלא אחיו הכסנים אף על פי עזה פסול יוס ה' לפי שלא אסר פסול יוס אלא בחצר החדשה שגזרו בה ומה שפירש' תחא היתו חספי' שהוא בעל קרי' וכפל קרי' אסור ככל מחנה לוי' הא חמר ר' יוחנן הפס דמחילוח לא נקדשו ומה שהלריך הכתוב הערב שמש למי שהוא סמא מקרה לילה הוא מפני מחנה שבינה וכל זה כתבו הפוסקי' ולא דייך שפיעי' במקרא במעשה ובמורה אלא אפילו בדברי פלוג' טעמי' שאפילו ימי' פסס האיסור שמשס לאהרן ולבניו מפני שוממא קרי' אין ללמוד ממנו לכאן גדול לדורות כשכפת ימי פרישה שפרי' בעל קרי' ה' מותר ליכנס בלשכת פלסדרין שפרי' לא נקדשה כלל כמו שאמר רש"י שאם ה' אסור בעל קרי' ליכנס סס לא היינו לריכיס לטעם שמה יבא על אשמו ומפורס לזה :

עוד

כחכה אהרן וכניו היו מוצרים שלא ללחא כל שבעה ממח' שכי' ע"כ. ודעתך לומר שלפני מן הקלפי' עמדו שבעה ימים בקביעות ולדבריך וכי לא היו לריכין לקניסו ואיך היו נפסיס במחנה שבינה מה יש לך לומר בשעת לריכיה היו יזליאס אף אחיה חומר שאף לשמיש היו יסלין ללחא אלא מפני הלניעות וכל זה אינו פולה כהוגן אבל מה שמרשא סבר קושיא זו הוא מה שאמרנו ביקרא רבה שהשכין אין מפרקין אותו אחר תמיד של בין הפרצים ושאר מפורס עד תמיד של שחר וכן שמתקרא אין בו קדושת מחנה שבינה כמו שנו' במנחות (ל"ה ע"ה) כפנין סוקו במחנות וכיון שאין לו קדושת מחנה שבינה אף קדושת מחנה לוי' לא היתה לו שפירין לא נקדשה עד אחר מנין הלוי' ומתיאס פכיר למשכן שה' כפיו באייר ומה שיש לך לתמוה הוא וכי הלויס היו אסורי' בשמיש המטה כהאליס במדבר ואם תמלא להס היתר אותו היתר בענין ה' אפסר להמשך לחסרן ולבניו איב' לא מלינו מניש' בשמיש לאהרן וכניו מפני פרישות למחנה שבינה שחלמוד מהס לכ"ז לדורות כו' ימי פרישה שפוד סלרברי ר' יוחנן דלמר מלואיס דבר שאין מעכב לדורות אין מעכב בהס ופרישה אינה מעכבת לדורות מדתן מתקריין ולא חקן מפרשיין איב' אפי' אהרן וכניו היו מותרין בשמיש המטה אבל לא יכנס זה כשכ"ך ששכנת מחלוקת ר' חיינא ור' יוחנן לדורות הכלים שפוד ארלך פסוקך כדלתי' מפורשות וכל זה אינו אלא להגדיל חורה שאין אלו לריכין כלל זה כי ר' יוחנן דס"ל דבר שאין מעכב לדורות מעכב כהן כבר דבריו ריש לקיש מדתן מתקריין ולא פקן מפרשיין ושקן לו ר' יוחנן איב' חור הדס לטעמו של ריש לקיש שהגד ממשה ופרישה משס מלשה היתה פולמית לא מפני פרישה למחנה שבינה שנלמוד ממנו לכ"ז לדורות וגם כפ' אמרו בנמי' דמתני' ר' יהודה כן כתיבא היא דלכסר מפני משס פסק נדה לא שיהא לו סגך מן המורי' וזה שורון גדול למי שמתחוק לומר כי מן המורה היא ומה שראוי לך לדעת הוא כי לדברי ריש לקיש פרישה ז' ימי' מאשמו הוא מטימו של ר' יהודה כן כתיבא אלא למדנו משפמו פרישה למחנה שבינה ואם פורש מאשמו כתיבו דיו לא שמתנה למדנו שר"ך שיהי' ששה ימים האחרונים כחמה קרי' כמשה והלויס הראשון משכסה אס עמד כתיבו פרוש מאשמו דיו ואחיה לא הכנה זה הכלל :

עוד

כחכה ואלו היתה הלכה כריש לקיש שאמר שהפרישה לקדושת אלה אלא ששם והכמים הוסיפו יוס א' מדפסת משום שששא הית מקום לסבירך אבל מאחר שהלכה כרבי יוחנן דליף לה משכפת ימי המנוחה וכל המעכב בהס מעכב לדורות אין כלן מוסת ולא רחיה ע"כ. ריש כזה כזה שבושם אדם בין ר"ל ורבי יוחנן מחלוקת אלא מהיכן למדנו אבל שיהי' ביניהם הן שלפי דברי רבי יוחנן הדורות הכלים אסורי' כמשמס מן המורה ולדברי ריש לקיש אסורים מפני שששא אינו כן שאפילו היו אומרים בנמצא מאי כתיבו איסור השמיש מן המורה איכא כתיבו כמו שאמרנו במחלוקת רבי יוחנן ורבי חיינא. ומה שאמרת דלכדי כרבי יוחנן והלא ר' יוחנן שקק לו

היה' לך השחיק' ואיך אפשר שלא כבוד ביטחו מי שחולק על האמת ואיך
 בזה לומר פסח אחר פסח עלי טעיה וכי' דרך כסילי' כדי שלא חודר על
 האמת ולא יכולה להיותי מפך לשולש שאלה טעיה בהטעות הרמזים זל
 בספ' שלו היה שנתון גדול מזה. ויותר נפלא מזה שאלה משבש סגני לקיים
 טפוחך באומרך כי חוס לחם הפסים הוא גם קבוע כמו גם אלני זכר. ובגמ'
 (ס' כ"א ע"ב) אמרו הסך ואף הפסוק אח' טעיה ברמז ואכזרו והוספת
 זו חילוי זכר וזו עברה גדולה היא יותר מתעורו של פכנלי נחמ'
 יונא (ס) והירושלי בגמ' חעניו ומדרש תוה ושאר המדרשו' כלם הסכימו
 שאין אלה דברי' לקיים רמז הכתוב ואחיה לקיים טעוהך מוסף חילוי זכר
 ואפי' בלשון המשפ' אין לנו רשאי' להוסיף יותר ממה ששינוי אפי' אין זו
 ענין וכמו שאמרו בראשון מקדושין (פ' פ"א) חנה חיי אלו ואלה אמרה חנה
 ושיר' וכי' כשמוזכרין מנין אין מוסיפין על המנין ואחיה בה ברמז הכתוב
 המקולל להוסיף וכי' כדי שלא תאמר שאני הטעוהך על כן וכי' וברושלמי
 (ב"מ פ"ב ה"א) אמרו שר' יוחנן הלמידו של ר' הילא מפני שקדם פלוי
 קדם הלמיד על הרב ואחיה אמרה שאין זה חלה מפני שלמדו דבר חי. ובידוש'
 למדו מחותנו מעשה שר' יוחנן ס"ל כר' יהודה דאחיה רבו כל שלמד רוב
 הכתמו ממנו חלה אחיה אין לך ספרים וממה שאני כותב לך אחיה גונב קנה
 וברכרין האחרוני' הכריז כי למדת הרבי' דברים ממה שכחתי לך כי אין
 דברך האחרוני' בהרבי' מקומו' בראשו' קלקול סהו' הראשוני' ממה שלמדת
 מדברי' חלה שאלה' מבליים בטעוה' חלה ידעה כי נחש יחש חיה אשר
 כמותי ושחתי מוכר בטנין אף טעמים אחיה מיהא מפני טעם יותר חלה
 ומסחךך באלה' שאפי' אין בטל נשאר הטעם האחר וכי' כדי לקטור. ואלה
 מסחלק מעיני' לפניך להסחךך בדברים בלו דרך גררות ומיהא השרשים
 הפגורשים במקומם ומלפני' חוסם במלילות כסף סגנים מלופה על חרש עץ
 רקבון משוח בשאר חלה הם דרכי'. והנה דברי' הראשוני' והאחרוני' חלך
 לא החלפתי ולא המרתי דבר מדברי' חלה החוקתי אחיה וחי נפשי הרבה
 רננים וחכמים רחמי' דבריהם ושעתי' פלפולם ומעולם לא רחתי כמותך
 אפי' בעיני' שחל לו לקיים טעוה' אחיה מנהגוים מנהג נשאו ונתנו פני
 הלאכו' בין כמחכך בין כפה לפה ותלקתי עליהם מלחמו' ה' מלחמו' חנופה
 ואלה והנה כפוסה להודות לדברי' ומתך אשר הכיח בו אחי הלאור יפה אמרה
 כי הוא מטה עוז מושלים מנחמתי' ושכתי' ומשענתי' הוא שבת כושלים
 ומשענתי' וכחלו מליו יקומן ומעלתו ירופון ומשגחיו מן יקומן המדבר
 שמעון בהיר' למח זל"ה :

ענין קרו מי שהיה למדינה היה או בדרך מרחוק והיה במקומו
 קרקע והמלך חובט המס המוטל עליו דיו כך שהמלך הוא
 מוחזק בשעבודו על נכסיו ויכול למכור נכסיו וממכרו ממכר נמכרו הלוקח
 ממנו מקחו קיים. ודבר זה מתברר ממה שאמרו בס' תוס' (כ"ב ע"א) הני
 זכוריו דזבניו ארעא לטסקא זבינו זבניי פ' זכוריו הם הממוני' מן המלך
 לגבי המס הקבוע על השדה ודין המלך הוא שאם לא ירעוהו שיוכל למכור
 הקרקע ובין דדינא דמלכותא דינא ממכרו ממכר וברי' הוא מוחזק בקרקע
 ופדף שצדקתה משעבד בעל חוב וכחכה לדגני' שעבד המלך המנין המס
 (ס) שאם מת קודם שפרע מה שחייב למלך אין הכבוד מוטל ב' שנים אחת
 דהנה נכסי' הו' ראוי שאפי' המלך מוחזק בהם ואין הכבוד שיוכל בראוי
 כמחזקתו ואלו חרש שמת ועליו חוב וכחוכ' אשה לא נחבטלה ירושה בנו
 הבכור והיינו טעמא משו' דשעבוד המלך פדף משעבד בית וכחוכ' דלויכה
 בנו ב"ד ומחוכרי' גובי' חלה והמלך חייב לרד' לכל זה משום דדינא דמלכותא
 דינא וברי' הוא מוחזק בקרקע בן כתבו בשם ר"מ ז"ל והסכימו עמו אחרונים
 ז"ל. ואפי' דלמדינת החס (ש) דדוקא חי זבניו לטסקא משום דטסקא
 אחרעא רמיא חבל אי זבניו לברנא זביניהו לאו זבניו משום דברנא דקרקע
 גברא רמיא ולא אחרעא חיכה למימר דהיינו דוקא דדינא דפרסאי' כדלית'
 החס שמנהגם ה' שני' שאלה ממקומו והיהו קרקע שלא היו מחייבין אותו
 לפרוע כרנא חבל דדין הישגמלאים חסם מחייבין המס לכל מי שיש לו נכסים
 במקום שרש שם ולא העתיק דירתו למקום אחר לפרוע שם מס המלך חיכה
 למימר דלפ' זבניו לברנא זביניהו זבניו כיון דדינא דמלכותא מחייב. כלל
 דמילתא הוא דינא דמלכותא דינא ולא גולותא דמלכותא הוא כיון שדין
 קבוע הוא לכל הבא לדור במקום על שעבוד אותו דין דר' שם. וכן כתבו
 רבינו אבן מאגש ורבינו שמואל ורבינו הרמב"ן ז"ל ובין שהמלך יכול למכור
 מן הדין וברי' הוא מוחזק בנכסיו ה"ה לכל מאן דלתי' מחמתיה כגון זכוריו
 דפרסאי'. ואם המלך ממנה פרסוי' הקהל לגבי' המס הרי כחם ככה ואינם
 חלה שלוהין ויכולים למכור הקרקע בלא אחרותא כדליתא בפ' אלמנה יתו'י'
 (ק' ע"ב) או להשכירו או למשכנו וה"ה שהם רשאין ללות מעבדים דברי'
 לפרוע המס ויכולין ליתול' ממנו הרבי' שנתנו לפרכים ואפי' דלמדי' ובפ'
 חזוהי שפ' (פ"א ע"ב) שני' שלוח מעבדים דברי' ובקש והאחרים לו אמר'
 לו ישראל חס' לו ואני מלכה לך כמו שאחיה מעלה לו חסור ואפילו העמדה
 חלה העבדים אמר' החס' דלא שרי' חלה חייב בטל העבדים ונתן ביד משום
 דאין שליחו' לעבדים. כדון הנה שאני רכזין דדינא דמלכותא דינא והמלך
 יכול למכור הקרקע ולשעבדו ולא מלא חלה מי שימכור לו חסורה לזמן שלשה
 חדשים בפסיקא על יותר משער שכשוק חייב כל אותה פסיקא הוא חייב זה
 להמלך ואין כאן רבית שאם ה' חייב פירה והמלך כדי לפרע עשרה שעבד
 נכסיו בתמשה עשר חייב אותן החמשה עשר הוא חייב למלך שאין המלך
 בשעבודו מרית הזמן ואין כאן רבית וממנוי' הקהל מחייבין אותו לפרוע הכל

שאלה קרו משהגמים: שאלה אלמנה אחת הקדים' משכתי' אחת
 שהיה' לה על קרקע אחד והעירו בזה ג' עדים חלה
 חלה

דבראורי' לא אמרין ת כרדיה וחסילו ה' דכר ספק אי חמרי' דבראורי' י' כר' ה' אי ליה ספק' דאוריית' ובסאורה לחומרה ובמנוחה קולא לכתוב וזמנא למוכר כמזומה שכל זה אין לו ענין כדכר זה לפי שכלל אחד נפשה עטר מיוחד :

זמח שכחוב בשטר שכל ח' מהם הוא מניה לירושתי' רביע זהוב מפני הפסקת ירושה לא ה' לר'ך לזה חס' בש"מ לקיים המתא' שכן שנינו (כ"ב קל"ג ע"ב) כל נכסיו כל נכסיו והכרית והכרית את בניו מהם שפשה עשוי חלה שאין רוח חכמים נוטה הימנו ואם מפני שחשבו אין רוח חכמה וגם חמרו (שם) לא תהי' כחשברי' חסותא מפני הנהגה מועטת כזה לא תהא רוח חכמה. ושוד לשון הפסקת ירושה הנה' בשטר אין לו שורש בשום צורך ובמורה ה' י' ש' וחלון (ק"ט ע"ב) חמרו ירושה אין לה הפסקה אם ה' ראוי לירשתי' אותו שהיה לו כל הנכסים לא ה' לר'ך לכך חש"מ הפסקת חלה מאחרים. ובפוסק שטר' לראשונים ז"ל י' ש' שור' ד' וזו וכתב גאון ז"ל דמשום כד' שמהא רוח חכמים נוטה הימנו כמו שכחוב בשטר שטר סופרים דמתנת ש"מ זה הלשון יותר מתוקן מלשון הפסקת ירושה :

שאלה קמח תס : שאלת גברים שכתבו לאלתר ומלאו כ' חרות סתומה ופסם ח' בו למקור' דרובים להוליא מהן יין ונגבו ח' מהחביו' והכ' סתמה והריחיה מה לעש' לחכ' ולפסם :

תשובה ידוע הוא שמנע הישמעאלים ח' חסר חלה בשתייה כמו שכתבו הגאונים ז"ל לפי שהי' נאחר להם ומאוסין אותו ואחר יתקבחו וכיון שאלו גבתי' חס' י' למוש שמה גבתי' ישראל' הן חש"מ שרוב גבתי' העיר עכו"ם הוא ליה ספק ספקא ספק שאל עכו"ם ספק לא עאל וחל"ל עאל ספק גע ספק לא גע דשמה סתמו אותו והריחו בו ולא געו בו והניחוהו. או מפני הפחד וכיון דאיכא ספק ספקא איכא למשרי חס' בעכו"ם עובדי ע"ז כדאמר' כפי בתרא דפ"ז (פ' ע"ח) וכ"ש כשמעאלים דאיכא לזימר דחפלו כהן ס' שרי בגון חפלו ודחי עאל. ח' ספק גע ספק לא גע שהרי מירדים אליו יין כגד תושב. מ"מ חס ברוב לבס הדבר שאין למוש כזה לשרל"ם ודחי ישמעאלים סתמו חכמים ימכר לעכו"ם וזכרין לר'ך הכשר והפסם הוא מותר כיון שלא נעשה בו מעשה כלל אין למוש לו כלום שחש"מ שגעו בו עכו"ם עש"ז י' להחירו. מדגוס' בגמרא פ' בתרא דפ"ז (פ"ה ע"ב) עם הארץ שאושי' ידו גמגם ובגע בשאלות אשכול וכל סביבותיו עומאים וכל הגת טעור' וחפלו י' משקה מהלך גת . ז"סיה לשינן יין נכך כמו שכתבו בשם רבינו שמואל ז"ל שאל גע עכו"ם בלשכול אשכול אסור. וכל הגת כלה מותר'. וחפלו נעמדו אותו אשכול עם הכל הוא בטל ואף על פי ש"ן נכך חסר במינו ככל שהו כיון שיש זנין וחמלנין שאין מינו איכא למימר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה פלו ומכשלו. כדאמר' בענין שרי נוסות ח' של חולין וא' של תרומה פ' בתרא דפ"ז זה חפלו כיון נכך של עכו"ם כ"ש כמנע חלו הישמעאלים על כן הפסם כולו מותר בלי ספק :

ובענין עכברים הנמארים כיון ככר חמרו בגמרא פ' בתרא דפ"ז (פ"ה ע"ב) דפכרנא בשכר' אשכנזי' משנה ואוסר בששים חבל רבומי הירפמים ז"ל הורו דדוקא בשכר' ותל' חבל כיון ושמן ושאר משקין פוסג הוא וכן כתב הרמב"ם ז"ל (פ"טו מהמ"ח הל"ח) על כן היין הוא מותר למי שדעתו יפה והכלים אינם לריבים הכשר ואם הוא סדר תלמי' לר'ך ה"ה ששים בשכר לבטל העכברים :

שאלה קמט עוד שאלת מי שנקח קרקע ולפרוע הסך בשני זמנים . ואם ישכור כל אחד מהזמנים קבל עליו חרס ויתן לו דינר וזכר בשכירו' שנה. ועברו לו חמשה ולא פרע חס מותר ליעול ממנו הדינר הגז' או חס י' בו משום רבי' :

תשובה אין כאן רבי' של תורה דכלל דרבי'תא כל אגר נטר לי חסור (כ"ג ס"ג ע"ב) . זה חס התנה עמו מחלה שיתן לו דינר וזכר בכל שנה אף חס ירענו כסוף זמנו הוא רבי' קלוה. שהרי בשכר התמנה משותף נתן לו הדינר. חבל התנאי' לא ה' חלה חס לא ירענו כסוף זמנו ואם ירענו לא ה' חייב לו כלום. איכ' אין כאן שכר המתני' כלל לא להפרע ולא להבא חלה כעין קנס שהוא קונם עלמו ליתן לו דינר וזכר מפני שלא פרעו בזמנו ואין זה רבי'. וכן כתב הרב ר' יהוסף הלוי ז"ל אכן מיגוש כפי גט פשוט וכן טרש"ח ז"ל חוק זה כראיה מפ' אהבו נכך ואילו ה' זה רבי' ה' הסופר והעדים פסולים לפדות שכתבו ותשמו עטר שיש בו רבי' ועברו על לאו לא תשימון עליו נכך והלוקח הוא שקנה קרקע זה עבר על קבלתו אף כפידעון ראשון כ"ש כפידעון שרי ואין לו ענינה לפטרו ממנה שקבל עליו :

שאלה קן גנאי"ה. שאלת ארונו הדיענו אורח מישור בעין חסה אחת נשאת במיורקא בימי קדם כבוד אלהו עלי חל"י הקהל שהוא וכמות' על פי הסכמותיה ותקנותיה ומתה האשכ וכן אין לה זולתי כן הבת ובעלה חי והסכמת הקהל הית' כי זרעה ירש כתובתה ודווייתיה ורש' ברה ללוות ולתת כתובתה ודווייתיה למי שתרצה ותחפון והאשה חכר' בלאת נפשה כי מתה לוותה כי הכל י"ה תחת ראו' עירי בעלה חס כמשמרו' הלשון הוא שום ממש שיה' בו זרות לבטל חס זה הוא ללשון מתנה לו אף חס י"ה כמשמרו' הלשון הוא מתנה חס מתנת' מתנה כיון שלא אמרה מעשיו והוי לה מתני' לאחר מיתה או לא הודיענו מורינו הדין ברור :

תשובה מתנת ש"מ שאין בה מפששו קיימת היא חסה מקבל המתנה כמתני' חס מת מתוך חלו והמקבל מתנה דמי כיוצא שאל זכ' בנכסים חלה לאחר מיתה ומש"מ מוליאן ממקבל מתנה לפרוע מלה חפלו על פה כמו שמוליאן מן הירוש'. ובלשון הזה כתב הרמב"ן ז"ל כדחשבו בפרק י' ש' חולין ושמתיק מיל' לרבי רבינו הגדול ז"ל דמלוה על פה גובה ממקבל מתנת ש"מ והרי היא כירוש' וכן כתב תלמידו הרב רבי יהוסף הלוי ז"ל עכ"ל וחל"י' מוזן האשה והכתי' מוליאן ממקבל' מתנת שרי' מרש חס"מ דקיל' כפי הדין (מ"ח ע"ב) דאין מוליאן לזון האשה והכתי' מנכסי' משופרדין וחש"מ דחייב מוצו' אינו חלה בשפת מיתה קדמי למקבלי' מתנת ש"מ משום דמחיי ש"מ ח"י' קונה חלה לאחר גמר מיתה ומזון האשה והכתי' עם גמר מיתה והרי קדמו למקבלי' מתנות. והענין כזה דמתר ש"מ כירוש' שיהו רבין וכמו שמוזן האשה והכתי' קודמין לירוש' וה"ה למקבלי' המתנות מקי' שאם קדמו לירוש' דאורייתא כי"ש שיקדמו לירוש' לרבין דמתנת ש"מ אינה חלה תקנה דרבין כד' שלא תהדרף דעמו פלו כדאי'תא בפרק מי שמת (קמ"ז ע"ב) וכן כתב הרב רבי יהוסף הלוי ז"ל ושלמדו הרמב"ם ז"ל כפי שמיני מהלכות ז"סיה ומתנה . וחלו ככתב מתנת ש"מ מעשכו ולא כתב לאחר מיתה ולא כתב בשטר זמן היתה בטלה שהיא מתנת ברי' ובמתנת ברי' צעיק קיין ואין לור'ך להחרי' כזה כי אינו מענין השאלה. חבל כמה שהוא שיקר השאלה כמה שזוהה האשה והמרה שפרשה שיש לה בכתובתה לפי תקנת הקהל כיהיה לפי ראות חפ' בעלה דודאי שבה הדבור לא חסר הירוש' וזכות לפי התקנה שא"י' כתבה לו הרשאה כדת וככלה כיון שמתה בטלה הרשאה. וכתב הרמב"ן ז"ל כדחשבו בפרק הספינה כהיה' דרכ' פסא דהוה מסיק חרי'ר חלפי' וזו כי חזו'תא זה לזונו ואי הרשאה הוה עדיין י' למוש שמה ימות ובעלה הרשאהו דקיל' שילתא שיה' ואין שילת' לאחר מיתה וכן מורה רבינו הגדול ז"ל ע"כ לשון רבינו הרמב"ן ז"ל. חבל מזה דבר אין כדבריה כלום לחב' זכ' הירוש' לפי התקנה דודאי דין התקנת כוונת כדן חלפי' ב"ד ומש"מ אין קיימות להפקיע ירושה כפול חס"מ שהמתנה עם אשתו שלא ירשנה אינו מופיל חלפי' זה חלפי' המתנה כמה שזוהה חרוב' כדמוכה בפרק הכותב (פ"ג ע"ח) ובפ' חוקת (מ"ט ע"ח) וכן כתבו המפרשים ז"ל חס"מ תקנות הלבור הם קיימות כדן כחלפי' ב"ד וכמו שאמרנו בפרק י' חולין (קל"ח ע"ח) בענין כתובות כיון דכרין שהוא מקנה למי שאינו בטולם שחמרו עם חלפי' ב"ד שח"י . וה"ה והוא הענין לתקנת לבור ובפ' המקבל (ק"ד ע"ח) קיל' כמאן דרריש' לשון הדין כחלפי' ב"ד כמו שכתב הרמב"ן ז"ל עם כדחשבו בשם ר"ה. וכן כתב הרש"ח ז"ל שדן תקנת לבור כדן חלפי' ב"ד וכיון שאין קיום לתקנת לבור חלה משום דהוי כחלפי' ב"ד אין לייסות כוחה יותר מתנאי' ב"ד ובתנאי' ב"ד חס חלו דייס' לשון תנאי' דוקא ולא מוסיפין עליה כלל ה"ה וכ"ש שאין לנו לדון בשלשון תקנת' לבור חלה כמה שכחוב בו ולא לאוסף עלה. ופודאי' שכלשון חלפי' ב"ד חלו דין ע"פ הלשון מבלי תוס' כדמוכה דוכתי טובה דכ"ש נערה שנתפתחה (כ"ג ע"ב) חלפי' בת כן כמות תרות ולא חמרי' דה"ה לחו דוקא כיון דכרין חלפי' משמע דדוקא תן ואין להוסיף על חלפי' ב"ד חלה מה שכחוב בו דהרי קים להו לרבין דתנאי' ב"ד לא הוי כפטי' חלה חמרי' דמפרש כהדי' . והכי משמע גמי כה"ה סירכה דסריכין התם בת גמי תרות ולא חמרי' דה"ה. וכן כתבנו כדל' בשמטתי' לאחר חלפי' מה שכחוב ליה דייקין ביה דייקין טובה כפי'קר' לישאל בענין חרובה שאין לקברה כדאי'תא בפרק נערה (כ"ג ע"ח) ואי י'ס מיקרי' אחר כדאי'תא בפרק חסה שנטלו לה נכסים (פ"ח ע"ח) וזו'ל' כתובת' ע"פ עמלה כדאי'תא כפי האשה שלום (ק"ז ע"ח) והיינו ע"מא' משום דלישאל דתנאי' ב"ד הכי דרשי' ליה כמדרש תורה משום דלישאל דוקא תקון וכן משמע כפי' נערה שנתפתחה (כ"ד ע"ח) דתני רב' יוסף בבב'י ולא בבב'מי הרי שדרש לישאל דתת מהא יתבא בבב'י כאלו הוא לשון תורה וכן גמי דייקין התם (כ"ג ע"ח) ובכתי'ת' אהררי'ך למדי'תך . ובישראל' חומי'בך לי ללכתו וכן בפרק חש"מ (כ"ה ע"ח) ובפ' י' חולין (קל"ח ע"ח) דייק' דכתוב' כיון דכרין לא פרעא ממשעבדי' משום לישאל דירתן תמן ולא יספון וכיון דכתי'תא ב"ד אין לנו בו חלה מה שכחוב בו וכ"ש בתק' לבור שאין לנו בו חלה מה שכחוב בה ומה שכחוב בה הוא שיכולה לוות על נכסים להודיע למי שתרצה לא נתנו לה רש' שתרצה לבעלה שיתנם למי שירצה ואם כן דבריה בטלים וכשאר זכ' הירוש' לפי התקנה בירוש' .

שאלה קנא תס . כתבת יודע למעלה הדרת כבוד חרובי' שסומרי' תס עשו הסכמה ביניהם והיעלו כזה כת חרס שלא יוכל שום אחד מהם למכור שום פרקע'תא לשום יהודי מבטלי' החיות עד שיתן היהודי זוז אחד בכל דינר ודינר יתר על מה שמוכרין אותו לישמעאל'י' הגדול' לנו דבר המשפט .

תשובה דבר זה לא יתן להאמין ח"ו לא תעשה זאת בישראל' שהרי למכור שום בשום מה"ד להקד' ישראל' לעכו"ם מדורש' (בבב'רי) [בבב'רא] כי תמכרו ממכר לעמי'ך כשחמה מוכר מכור לישראל' חבירך וכתבו רש"י ז"ל כפירוש החומש ושם מרבה מעטל'ין עם הקרקע'ו מדכתוב' או קנה מיד עמי'ך דבר הנקנה מיד ליד וה"ה נראה שא"י' בפחות מהעכו"ם הוא מזהיר הכתוב שאלו שום בשום פשיע'תא כדכרי'ך כלמולא כפי' חו'א כן (פ"ח ע"ח) גבי עמי' וגוי' עמי' קוד' פשיע'תא ופרי'ך לא לורכא חלה חפלו לעכו"ם כדכתי' ישראל' כחנם והכי גמי קרוב הדבר לדמותו לזה שום כזוה לא הולך הכתוב להזהיר שיקרים ישראל' לעכו"ם חלה חפ' לישראל' בשמות ולעכו"ם

ולעכו"ם

שאלה

תשובה

הגאון הגביר רב קנר קנה

זכה בפרדוס לגבי 'אחיס' ואי דמי לא דמי אלא לסיסא דההוא עובדא דמטר
החס ר' נסא כסס ר' אליעזר אס כסס ע"מ לכו"מ מולא ע"כ :
שאלה קנר עוד שאלת מלמד תינוקות אס הוא חייב לפרוש גס
המלך ושאר עולי המלוכה המעולי על המצור או הוא
פטור כדין תלמיד חכם :

תשובה

המצור חייבים להשיב מלמדי תינוקות ביניהם מחקת יהושע
כן נמלה כמו שח' צ"ל לא יחפור (כ"א ע"א) וכל פיר שאין
זה מ"מ מחריבין אותה כמו שהזכר צ"ל כל חכמי (ק"ט ע"ב) וכיון שהוכח
זו מוטלה על המצור להשיב מ"מ כמו שהיא חובה עליהם להעמיד שי"ן
להוציא הרב"י ידי חובתן לכל דבר שבקדושי' ח"כ מאוחזו דין שהחזן פטור ח"ש
שמדין ח"מ לא ה"י פטור אס לא ה"י שי"ן. מאוחזו דין עלמנו המלמד פטור
ואין חיוב עליו כזה אח"כ יש מלמד תינוקות אחר ואין צעיר כ"ה תינוקות
שיכולין בני העיר לומר לו די לנו במלמד אחד אבל אס אין שם אלא מלמד
אחד אז היו החינוקי' יוצר מבי"ה וצ"ע להשיב מלמד אחר מן הדן או ריש
דוכנא לשי"ש המלמד ואוחז דוכנא או המלמד פטורין שרי' אמרו צריך לה'
יחפור (ע"ב) דאי חיבה חרביעין עומדין ריש דוכנא ומסייעא ל"י ממנה וצ"ע
דריש דוכנא מסייעין ל"י ממנה כ"ש שהוא פטור מחיוב המלוכה המעולי על
המצור. ואי ריש דוכנא פטור כ"ש המלמד עלמנו שהוא העיקר. ובאמת לא סבר
בגמ' אלא לעי"ן שכירות שאס שכרו המצור מלמד תינוקות סתם אין יסלי"ן
לחייבו ללמד יוצר מבי"ה כמי ששוכר פועל למלאכה קלה שאינו יכול לתת לו
מלאכה כבדה ואס הם יוצר מבי"ה פד מ' אינו יכול לומר להם שכרו מלמד
אחר אלא ישיבו ריש דוכנא לשי"ש וס' יפרעו שכרו. מ"מ טבל ללמוד מכאן
שכיון שהוא פועל שלהם שאין מוטל עליו על המלוכה כמו שגבל הממנה שאין
מוטל על המלכו' על השי"ן. ואשי"ש שגמרא (כ"ב ח' ע"א) לא חכר פטור
אלא למ"מ אין משכר רחיה לחייב למ"מ שהם לא הוצרכו להוציא אלא ח"מ
שהוא פטור מן הדין אף אס אין המצור לריב"י לו כגון שי"ש הרבה ח"מ בלאו
מקום שכולם פטורי' ח"מ יש להם ממון הרבה אבל מ"מ שהמצור לריב"י לו
ואס אינו צעיר חייב"י לפרוש ולהכירו אל"ס אך יחייב בנמס שהוא מוטל
עליהם והלא שי"ן בלי כסף פטור הוא שהם לא היה ספוק ביד המצור להשיב
ביניהם חכם ואי"ן ה"י קודם שי"ן לחכם כמי' הראש"י ז"ל בתפ"ש לפי שפלת
המצור דבר קשה הוא להחנות ואס שי"ן הוא פטור מזה הענין כ"ש מ"מ
שכרי אמרו צ"ל כל חכמי כל פיר שאין זה מלמד תינוקי' מחריבין אותה ומשני
שלא זוכר בגמרא בכירות לא מחייב והרי הרמב"ם ז"ל לא הזכיר דריש דוכנא
מסייעין ל"ה ממנה לפי שהוא דבר פשוט כיון שחייבין להשיבו וכדברים
הפשוטים אס לא זכרו ילמד סתום מן המפורש :

שאלה קנר

החס : שאלת מי שלקח מהמצור עוד יין ואח"כ מכרו
יחדי' יין ואינם רוליס לפרוש הסוד כי עופשים חומץ ה"י
ואין זה בכלל המכר :

תשובה

דע כי צ"ל המוכר פירות (ל"ו ע"א) נחלקו בזה ר' יוחנן א"ר
יהושע בן לוי ריחיה מלא וטעמיה חמרא או היו חלה או חמרא.
והרי"ף ז"ל פסק סי' ערבי פסחים כ"י יוחנן דאמר"י דהוי חמרא וחט"י דריב"ל
פליג עליה וק"ל כרי"ל לגבי ר"י משום דריב"ה הוא כדמוכח צ"ל בני העיר
(כ"ז ע"א ע"ב) ובצי' במדא דקדושין (ס' ע"ב ע"ב) הכא ק"ל כרי' משום
דרכא ואח"כ פליגי בזה מילתא צ"ל בתיבא דע"ו (ק"ו ע"ב) וק"ל ל"י דנא
כרי' וק"ל כרכא לגבי חב"י. ומ"מ זהו לעי"ן קודם אבל לעי"ן יין וכך ה"י
מחמיר ר"ת ז"ל שלא לשמותו עם העכו"ם פד אחר שנים עשר חדש וכן
הרמב"ן ז"ל משום פירא ואס היה חוסק ע"כ קרקע ה"י מחירו הרשבי"א ז"ל
אפי' חוק שני' עשר חדש. ולעי"ן השאלה הוא' כמי' שמכר לחבירו מרחק של
יין שאס הוא יין הממכר בחמות אינו יכול לעשותן לא הקבל אלא יין טוב והדוח
הזה ג"כ אס הי"ן הזה ה"י נמכר בחמות לשם יין לא לשם חומץ חייבין לפרוש
לו הפער כדין יין ואס זה אומר חומץ נמור ה"י וזה אומר יין ה"י יבא ראי'
שי"ן ה"י ויעול או יטעם הנחנע שחומץ ה"י ויפטר. ואס כפסק הדבר אס ה"י
יין או חומץ המוציא מחבירו עליו הראיה ופטור הנחנע בשבועה שאינו יודע
אס ה"י יין :

שאלה קנה

מלי"אנא : שאלת ס"ת שיש בו ד' או ה' דפי' זו אהר זו
האחורי' כלס רחבות מאד עד שהעינים משתכנסות
בקריאתם כל כך הם רחבות אס הוא כשר וכן ס"ת שיש בו דפי' אחת קלרה
ואחת ארוכה ממנה בשתי' שפ"ן או בשעת אחת אס הוא פסול מפני שברך
שהוא קלר מחבירו ואוחז המקום הסמוי יראה כמו ריח שפ"ן ערשה לפרשה
או מפני השעת היחרה יראה כחזו חזן לך ע"כ :

תשובה

מפני אורך השעות אינו נפסל כי לא נאמר זה אלא למנוח מן
המוכרח אבל לפסול את הספר אין לנו וכן דעת הרמב"ם ז"ל
שלא הזכיר זה בכלל הדברי' הפוסלין ס"ת צ"ל אחרון מהלכ' ס"ת ועי"ן הדפס
אשר קלמס ארוך מקלמ' אס הקלמ' הם הרבה לזר אחד והארוכי' הם הרבה
לזר א' אינו נפסל בך שזה ה"י ספר מחובר בשני' מלאי' ספרים וכבר הוא
יכיר שאין זה פרשה וכן אס אין הארוך כי אס דף אחד באלמנא הרבה קלמ'י
והוא כחזו בשרעוט גס זה הוא כשר אבל אס דף א' קלר בין דפי' ארוכין
כזה יש לחוש לפסול שזה נראה כמו הפסק פרשה אלא שאס לא ה"י שם שום
שרעוט אפסר להכשירו שבהפסק הפרשות יש שרעוט ובה' כיון שאין שם
שרעוט יכיר שאין זו פרשה וכדייפוד יש להכשירו אס אי אפסר לתקן ולא
לפסלו לזכר ס"ת :

ולפסדים בחר ישראל קודם ולפי' בנר אמר"י (פסחים כ"א ע"ב) להקדים בחינה
דנר למכירה דעכו"ם. מדע דשוח בשוח [לא] אינאמרי להאי דרשא דלא
צדק ישראל לגבי עכו"ם מקרוב לגבי רחוק ובההוא פשיטא לן דקרוב קודם
ולא אפסרי' לדרשא דקרא וכדלמא דפרק המקבל (ק"ח ע"ב) דמשמע
משהם דקרוב ורחוק קרוב קודם שאפילו יתיה בר מלרא וימו זכנח סס
כר"ף ז"ל וכן כחכ הרמב"ם ז"ל בסוף הלכו שכנים. ולעי"ן ישראל ועכו"ם
כל דין הוא דישלח קודם בלא דרשא. ח"כ כי אזהר רחמנא ואמר כי מחמתו
ממכר לפמיתך ממכר הוא משמע דאפילו כפחות מהעכו"ם ישראל קודם .
ומשמה איך עתה על לב לתקן חקקה של איסור למכור ביוצר לישראל
מהעכו"ם זה בכלל אל חונו . דאפי"ן דל"ה זיה שחות וק"ל דפחי' משחות
ל"ה זיה דין אונאה משום דל"ה זיה מחילט הי"ע היבא דזי"ן סתמא ואשכח
זיה עופינא דמחריבין דכיון דפחות משחות הוא דרכן של כ"ה למחול לא
קפדי כהכי לפי שאי אפשר למלאם שריו של מקח ודרכן להרוסי' או לשחות
עד שחות אבל סתמות מעיקרא למיעבד ציני' ספי משורי' אפילו כפחות
משורי' חיבה איסורא וקא עבר בלאו כיון שנתכוון להכות. וכן כחכ הרמב"ן
ז"ל צפר' בהר סיני ובספר ח"מ (ס"י רכ"ו) בשם הראש"י ז"ל ודמי' לאומר
לחבירו על מנה שאין בו אונאה דהוי כמתנה על מה שכתוב במורה כדלמא
בפרק הוהב (ג"א ע"ב) על [פי] פירוש המפרשים ז"ל אפ"י שהלוקח הוא
לוקחו ברלונו משום דנקטיה בכפסי' דלשקיה לגלימיה שכיון שאינו מוציא
לקבו' אלא ממנו ע"כ יתן לו כל מה שישאל ולא נסיק מירי איסורא כדמוכח
בפרק השואל (ק"א ע"ב) ואפי"ן דלא מחייב לאהדורי' ה"ה אונאה וכ"ש
שהנזק קיים כיון דהוא פחות משחות מ"מ קא עבר בלאו כיון שנתכוון
להכות. ואס נעשה הדבר בהסכמה ובקודם הוא יומר קשה. ודומה למה שאמרו
בפרק איזו נשך (ע"א ע"א) אחר רבי יוסי ב"ה וראה כמה קטיומ' עיניה'
של מלוי ברביה ארס קורא לחבירו רשע יורד עמו עד לחיי' והם מביאים
פדים ולכלה' ומגנלה' וקולמוס דתי' וכוחבין ווחומין כספר זה באלה' ישראל
וכיון שאיסור לאו י' ככפסין זו כמו שאיסור רביה הוא בלאו כן איסור אונאה
הוא בלאו וכפירתו של זה ככפירתו של זה .

שאלה קנב

בגמ' : שאלת מה הדין בח"ש אחד שפטור לגי' והיי'
לרבע שצ"ק ולכל ישראל ואין לו יורש אלא אחותו והיתה
בעיר אחרת ונתיבא שמה בנחוח יקח הכל שר הסיר ולפי"ך נתן כל אשר ה"י'
לו בעי"ן אל סוחר אחד נמלא שם כעת שהוא וזכוו שימך הכל להקדש ירושלים
והמת ה"ה' כחז שער בערכאותיהם בעד א' שיחלוק מנכסיו לאנשים חלוקי'
דבר ידוע ושל מנה שיפאר מהממון אחר שותן ממנו מה שזיה י"ה' אל יורש'
ע"פ הדין ועמה היורשה טוענת ואומרת שמה שזיה לתת הממון להקדש א"ס
זוה ככה לא היה אלא מפני פחד מושל העיר שמה יקח הכל . ועוד ה"י
שכשטר שכבש בערכאותיהם זוה שימך הכל ליורשו ע"פ הדין ועוד שאפי'
ה"י לוחזו קיימת שימך הכל בנדקת בירושלים שהיא קודמת לפי שהיא עניה
ורחיה להספרים מן העדקה :

תשובה

זה המנוח לא זיה שיחלוקו אלו הנכסים אלא ע"י זה הסוחר
כש"ך או שלחם להקדש ירושלים והקדש ירושלים הוא לעניי' כי
אין לנו היום הקדש אחר כמי' הרשבי"א ז"ל בחש"ו ובשעת מיתתו לא הוצרכו
מי' שיה' ע"י בשעת ש"ך שם הסוחר הוא ששוחם שיביו עניים בלוחה שעה
שמה שמה יהיו עשירי' או ימותו קודם שיגיע לשם הסוחר שהוא או ילכו
למקומי' אחר' וא"כ ממון זה בשעת מיתת ה"י ממון שאין לו מוכסין ודומה
למנוחי' כהונס ולמתו' עניי' שאין זוכין בהן פד שגי' לידס והמזיקס או הגזול
לוחזו הוא פטור כמו שח' צ"ל ברוע (ק"ל ע"ב) וכיון שכשעת מיתתו לא ה"י
להם זכות לשום ארס ח"כ ה"י הם כזכות היורש דבר תורה אכר זכותו אוחזו
המורה בהם בשעת מיתת ח"כ הם קודמין לעניי' שהיו בירושלים כש"ך שם
הסוחר שהוא או לאחר כשכילו וכיון שהם קדמו בזימתי' מעלין אותה. דומה
למי שזיה שיתנו נכסי' לאחר' שמוון האשה והכנות קודמין למקבל המתנה
לפי שהם זכו בנכסי' מפני שהיו ב"ד בשעת מיתתו ומקבל המת' לא זכה אלא
עד לאחר המיתת ומש"ה הן קודמי' כמו שח' צ"ל ע"י ווחלין (ק"א ע"ב) וכ"ש
בדן הוא שהיורש זכה בשעת מיתתו מן הסוד' ומקבל המתנה לא נודע עדין
מי יזכה בהן שיהיה עני' עד ש"ך הסוחר לשם שהדין נוחן שהיורשים קודמין
ודומה זה לשכיב מרע שאמר לחבירו הא לך מנה ונתנה לפלוני שאס היו מנה
אוחזו פלוני בלוחה שעה לא זכה במתה שיחזרו ליורשי' המשלה ואין כזה משום
מנוח לקיים דברי המת כמו שח' בראשון מגיטין (י"ד ע"ב). אפי"ן שהתורה
חכה רשות לאדם להעביר בלאו מעיורס זהו כזכה למי שאינו יורש וזל זכותו
מיד אבל זה לא זכה לשום ארס ידוע ולא חל זכותו כלל. ואפי"ן לחקור בזה
אס הקדש עניי' י"ה לו הדין ע"י דין הקדש כי האחרונים הסכימו שיש
לו דין הקדש (הג"ה א"ת) כי דעת הרמב"ם ז"ל בהלכות מדרה' פרק י"ז
עד כאן) . וכן ק"ל וכן ק"ל דעת היורש גס כי בדברי' נכרים אמת שלא זכה
כן אלא להנדיח הרי מנכסיו כמו שח' בשאלה ואפי"ן שזיה ואמר שיהיו
הקדש כזר מלוי' לשון הקדש בנדקה לעניי' דאמר"י כסרקא דחסידי' (כ"ד ע"א)
ה"י הם הקדש פליך ואין לך הבהב בהם אלא כאחד מפני' ישראל וכן צ"ל
יש מחלי"ן (ק"ג ע"ב) עמד והקדים כל נכסיו ליונתן בן עוזיאל מה עשה
יונתן הקדים שלים ומכר שלים וכו' כדלמא חסם במעשה שהביאו בירושלמי'
דסנהדרין (פ"א ד"ה מנונות) (פרק זה בורר הי"ן) ככה דמך בחיל
ושצ"ק ידמו' ל"י יאשיה' בל"י ושקן ספרין וכתב ר' אלעזר תמן לירוחיה
בשרי' שזכה בהם ח"י אין מוציאין אותן חיל. אינו דומה לנדון זה שח"י שם